

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANA BİLİMDALI
SPOR YÖNETİCİLİĞİ BİLİM DALI

REKREASYON YÖNETİMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK:
12 DEV ADAM BASKETBOL OKULLARINA YÖNELİK
BİR DURUM ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Mustafa ORHAN

Danışman

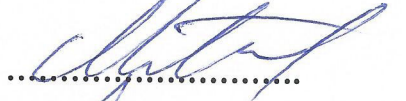

Dr. Öğr. Üyesi Müberra ÇELEBİ

BOLU 2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Mustafa ORHAN'a ait "Rekreasyon Yönetiminde Sürdürülebilirlik: 12 Dev Adam Basketbol Okullarına Yönelik Bir Durum Çalışması" adlı çalışma, jürimiz tarafından Spor Yöneticiliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliğiyle/ oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

29.07.2019

Unvan, Adı, Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Müberra ÇELEBİ	
Üye : Doç. Dr. Ali AYCAN	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Emre TÜREGÜN	

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Yaşar AYYILDIZ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum, **“Rekreasyon Yönetiminde Sürdürülebilirlik: 12 Dev Adam Basketbol Okullarına Yönelik Bir Durum Çalışması”** başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, başvurulan kaynaklardan yapılan alıntılarının adlarının bilimsel kurallara uygun olarak metin içinde, dipnotlarda ve kaynaklarda gösterildiğini, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Mustafa ORHAN

29.07.2019

ÖN SÖZ

Yüksek Lisans eğitimim boyunca ilk günden son ana kadar benden emeğini esirgemeyen sevgili danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Müberra ÇELEBİ'ye teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamın her aşamasında olan, farklı ortamlarda bulunulsa da her daim varlığını yanımda hissettiren, değerli hocam Sayın Doç. Dr. Yeşer EROĞLU'na teşekkürlerimi sunarım.

Her zaman yanımda olduğunu bildiğim, akademik hayatımın tümünde yer alan biricik hocam Sayın Doç. Dr. Dilşad ÇOKNAZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam sırasında ve öncesinde kendini bir yakınım olarak gördüğüm bana sağlamış olduğu hem literatür kaynakları hem de paylaştığı tecrübesi için Sayın Dr. Öğr. Üyesi Emre TÜREGÜN'e teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamın gerçekleştirilmesinde büyük emekleri bulunan bana önemli katkılar veren değerli büyüğüm Samer ŞENBAYRAK'a desteği için teşekkür ederim.

Ve bu sürecin tamamında hatta dünyaya geldiğim andan bu yana benden maddi ve manevi emeklerini esirgemeyen, gecelerini gündüze katıp benim hedeflerime ilerlememde en büyük pay sahibi olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

Mustafa ORHAN

29.07.2019

ÖZET

REKREASYON YÖNETİMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: 12 DEV ADAM BASKETBOL OKULLARINA YÖNELİK BİR DURUM ÇALIŞMASI

Mustafa ORHAN

Yüksek Lisans Tezi

Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Müberra ÇELEBİ

Temmuz 2019, 213 + xviii Sayfa

Araştırmanın amacı, Türkiye Basketbol Federasyonu alt yapı faaliyetleri kapsamında yer alan 12 Dev Adam Basketbol Okullarının, 2002'den günümüze gelmiş olması ve gelecekte yine devam edebilmesi için katılımcıların yönetsel süreçlere ilişkin görüş, deneyim ve gözlemlerinin değerlendirilmesidir.

Araştırmada, nitel araştırma deseni seçilmiştir. Araştırma desenini “durum (örnek olay) araştırması” ve “fenomenoloji (olgubilim)” yaklaşımları oluşturmuştur. Bir durum çalışması türü olan “bütüncül tek durum deseni” kullanılmış ve veri toplama yöntemi olarak ise “görüşme yöntemi” seçilmiştir. Katılımcı (örneklem) seçiminde, “amaçlı örnekleme” yöntemlerinden “ölçüt örnekleme” yöntemi kullanılmıştır.

Türkiye Basketbol Federasyonu alt yapı faaliyetlerinde eğitim projesi kapsamında ve 2002-2018 yılları arasında uygulanan “12 Dev Adam Basketbol Okulları” projesinin yönetiminde, uygulanmasında “en az üç yıl görev alarak deneyimli olması” ölçütü göz önünde bulundurularak; toplam 4 uzman yönetici ve antrenör, “12 DABO” programlarına ait görüşleri alınmak üzere katılımcı olarak seçilmiştir. Verilerin analizi için betimsel ve içerik analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Araştırma bulguları dört genel tema altında analiz edilmiştir. Bunlar, 1.Amaç ve Kazanım, 2.Yapı, 3.Süreç ve 4.Programın Sürdürülebilirliği şeklinde ifade edilmiştir.

Araştırma sonucunda, 12 Dev Adam Basketbol Okullarının sürdürülebilirliği ile ilgili tesislerin lokasyonu, ulaşılabilirliği, uygunluğu, sayısı, antrenörlerin uzmanlık geçmişi olan kişilerden seçilmesi, antrenman planlarının akademik eğitime engel olmadan planlanması, antrenör ve öğrencilerin motive edici unsurların oluşturulması, paydaşlarla iş birliği, yenilikçi bir yapı ile sürdürülebilirliğin sağlanacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Rekreasyon Yönetimi, Sürdürülebilirlik, Basketbol

ABSTRACT

SUSTAINABILITY IN RECREATION MANAGEMENT: A CASE STUDY FOR 12 GIANT MAN BASKETBALL SCHOOLS

Mustafa ORHAN

Master Thesis

Major Field: Sport Management

Advisor: Dr. Lecturer. Member Müberra ÇELEBİ

Temmuz 2019, 213 + xviii Pages

The purpose of research, Turkey Basketball Federation infrastructure activities within the scope of the 12 Giant Men Basketball School, have arrived today from 2002 and views on the administrative processes of the participants to continue again in the future, to evaluate their experiences and observations.

In the research, qualitative research design was chosen. The research design was composed of "case study" and "phenomenology" approaches. A case study type "holistic single case pattern" is used and "interview method" was chosen as the data collection method. Participant (sample) selection, "purposive sampling" methods "criterion sampling" method was used.

Turkey Basketball Federation scope of educational projects in infrastructure activities and applied between the years 2002-2018 "12 Giant Man Basketball Schools" project management, implementation "having at least three years of experience" criterion; total 4 specialist managers and coaches, they were selected as a participant to get them opinions on "12 DABO" programs. Descriptive and content analysis methods were used for data analysis.

The research findings were analysed under four general themes. These are expressed as 1. Goal and Earnings, 2. Structure, 3. Process, and 4. Sustainability of Program.

As a result of research, about the sustainability of 12 Giant Man Basketball Schools, location, accessibility, suitability, number of facilities, selection of coaches from persons with expertise background, planning of training plans without hindrance to academic training, creation of motivating elements of coaches and students, cooperation with stakeholders, sustainability with an innovative structure.

Key words: Recreation Management, Sustainability, Basketball

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	ii
ETİK UYGUNLUK BEYANI	iii
ÖN SÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi
KISALTMALAR LİSTESİ	xviii
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM	
1. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR	7
1.1. Spor ve İlgili Kavramlar.....	7
1.1.1. Sporun Tarihi Gelişim Süreci.....	7
1.1.2. Spor Teriminin Kökeni, Gelişimi ve Tanımı.....	9
1.1.3. Spor Amacına Bağlı Olarak Sınıflandırılması.....	11
1.1.3.1. Bireysel Spor	11
1.1.3.2. Rekreatyoneel Spor.....	12
1.1.3.3. Yarışma İçerikli Spor	12
1.1.4. Bireyi Spor Yönlendiren İhtiyaçlar	13
1.2. Serbest Zaman ve İlgili Kavramlar	14
1.2.1. Serbest Zaman Tanımı.....	14
1.2.2. Serbest Zaman Çeşitleri ve Sınıflandırılması.....	16
1.2.3. Serbest Zaman Temel Fonksiyonları.....	17
1.2.4. Serbest Zaman Değerlendirilmesini Etkileyen Toplumsal Faktörler	17
1.3. Rekreatyon ve İlgili Kavramlar	20

1.3.1. Rekreasyonun Tanımı.....	20
1.3.2. Rekreasyonun Özellikleri	21
1.3.3. Rekreasyonun Çeşitleri ve Sınıflandırılması	22
1.3.4. Rekreasyonun Önemi	24
1.3.5. Rekreasyon Gereksinimi Etkileyen Gelişmeler.....	27
1.3.6. Rekreasyon İhtiyacı	28
1.3.7. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri.....	29
1.3.8. Rekreasyonun Önemli Fonksiyonları	30
1.4. Rekreasyon ve Spor.....	33
1.4.1. Rekreasyonel Spor-Sportif Rekreasyon	35

II. BÖLÜM

2. BASKETBOL İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	38
2.1. Basketbol Sporunun Tanıtımı	38
2.2. Basketbolun Dünya Tarihindeki Gelişimi.....	39
2.3. Basketbolun Ülkemiz Tarihindeki Gelişimi.....	40
2.4. Ülkemizdeki Alt Yapı Faaliyetleri.....	42
2.4.1. Alt Yapı Faaliyetlerinin Hedefi	44
2.4.2. Kategori ve Yaş Grupları.....	45
2.4.3. İl Faaliyetleri	45
2.5. 12 Dev Adam Basketbol Okulları	45
2.5.1. Çalışmaların Denetimi.....	47
2.5.2. Sosyal Aktiviteler	47
2.5.3. Uygulanan Programlar.....	48
2.5.4. 12 Dev Adam Basketbol Okulları'nın Faaliyet Bölgeleri	48
2.5.5. 12 Dev Adam Basketbol Okulları Basketbol Eğitim Panelleri	49
2.5.6. Eğitim Dönemleri ve Uygulanan Programlar.....	49
2.5.7. Düzenlenen Organizasyonlar.....	50
2.5.8. Antrenör Eğitimi.....	50

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM	52
3.1. Araştırmanın Modeli	52

3.2. Araştırmanın Katılımcıları (Örneklem	53
3.2.1. Katılımcıların Profilleri	54
3.3. Araştırmacının Rolü	54
3.4. Veri Toplanması ve Formun Hazırlanması	55
3.4.1. Görüşme Formunun Hazırlanması	55
3.4.2. Görüşme Süreci	56
3.5. Görüşmeler	56
3.6. Araştırma Verilerinin Analizi	57
3.7. Geçerlik ve Güvenirlik	57
3.7.1. Geçerlik	58
3.7.2. Güvenirlik	58

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE TARTIŞMALAR	59
4.1. Bulgular	59
4.1.1. Amaç ve Kazanım Boyutuna İlişkin Ana Tema ve Alt Temalar	63
4.1.1.1. Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak	64
4.1.1.2. Sporcuların Fiziksel Gelişimi	67
4.1.1.3. Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi	68
4.1.2. Yapı Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar	73
4.1.2.1. Projenin Yapısı	73
4.1.2.2. Sporcu Adayı Seçimi	77
4.1.2.3. Antrenör/Koç Seçimi	78
4.1.2.4. Antrenör/Koç Gelişim Eğitimi	80
4.1.3. Süreç Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar	82
4.1.3.1. Planlama	82
4.1.3.2. Örgütlenme	85
4.1.3.3. Yönlendirme	87
4.1.3.4. Değerlendirme	89
4.1.4. Program Sürdürülebilirliği Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar	93
4.1.4.1. Sosyal Sorumluluk	93
4.1.4.2. Katılım Motivleri	97
4.1.4.3. Koordinasyon	102

4.1.4.4. Spor Politikası.....	106
4.1.4.5. Kurumsallık.....	109
4.2. Tartışmalar	112
4.2.1. Projenin Hedeflenen Amacı.....	112
4.2.1.1. Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak	112
4.2.1.2. Basketbol Spor Kültürünü Geliştirmek.....	115
4.2.1.3. Basketbolda Altyapı Oluşturmak.....	116
4.2.1.4. Sosyal Sorumluluk	117
4.2.1.5. Paydaşlarla İş Birliği ve Sürdürülebilirlik	118
4.2.2. Amaç ve Kazanım Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar	119
4.2.2.1. Basketbol Sporunu Yaygınlaştırma	119
4.2.2.1.1. 81 İlde Basketbol Kulüplerinin Kurularak Alt Yapının Sağlanması ve Üst Liglerde Oynanması.....	120
4.2.2.1.2. Fırsat Eşitliği: İllerde Her Yaş Grubundan Katılımın ve Kız-Erkek Fırsat Eşitliğinin Sağlanması.....	121
4.2.2.1.3. Yerel Liglerde Yetenek Seçimi ve Basketbol Sporcusunun Gelişimi	121
4.2.2.2. Sporcuların Fiziksel Gelişimi	122
4.2.2.2.1. Fiziksel Gelişimin Sağlanması;.....	122
4.2.2.2.2. Aktif Olma ve Hareketliliği Sağlanması.....	124
4.2.2.2.3. Beceri ve Teknik Gelişimin Sağlanması.....	127
4.2.2.3. Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi.....	127
4.2.2.3.1. Olumlu Tutum ve Alışkanlık Kazanımı.....	128
4.2.2.3.2. Takım Olma Bilinci ve Ekip Ruhu	129
4.2.2.3.3. Akademik Eğitim Fırsatı.....	130
4.2.2.3.4. Toplumsal Fayda Sağlanması ve Kültürel Gelişim...	130
4.2.2.3.5. Vizyon Kazanımı	132
4.2.3. Yapı Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar	133
4.2.3.1. Projenin Yapısı.....	133
4.2.3.1.1. Lokasyon.....	134
4.2.3.1.2. Spor Sponsorluğu.....	135

4.2.3.1.3. Sürdürülebilirlik	137
4.2.3.1.4. Spor Politikası	137
4.2.3.1.5. Akademik Eğitim	138
4.2.3.2. Sporcu Adayı Seçimi	138
4.2.3.2.1. Kriter Gözetmeden Sporcu Adayı Seçimi.....	139
4.2.3.3. Antrenör/Koç Seçimi	139
4.2.3.3.1. Basketbol Uzmanlık Geçmişi.....	139
4.2.3.3.2. Etkili İletişim Becerisi	141
4.2.3.3.3. Etkili Davranış Biçimi	143
4.2.3.4. Antrenör/Koç Gelişim Eğitimi.....	144
4.2.3.4.1. Antrenörün Eğitime Zorunlu Katılımı	145
4.2.3.4.2. Antrenörün Gelişim Eğitimleri	146
4.2.4. Süreç Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar	147
4.2.4.1. Planlama.....	148
4.2.4.1.1 Zamanı Planlama Kriterleri.....	148
4.2.4.1.2. Tesis Uygunluğu	150
4.2.4.2. Örgütlenme	150
4.2.4.2.1. Denetim.....	151
4.2.4.2.2. İletişim	152
4.2.4.3. Yönlendirme	152
4.2.4.3.1. Basketbol İle İlgili Yarışma Ortamlarına Yönlendirme	152
4.2.4.3.2. Akademik Eğitime Yönlendirme	153
4.2.4.4. Değerlendirme.....	153
4.2.4.4.1. Tesis Yetersizliği.....	154
4.2.4.4.2. Fiziksel Gelişimin Sağlanması.....	155
4.2.4.4.3. Akademik Eğitime Yönlendirilmesi	156
4.2.4.4.4. Basketbol Gelişiminin Sağlanması	156
4.2.5. Program Sürdürülebilirliği Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar	157
4.2.5.1. Sosyal Sorumluluk	157
4.2.5.1.1. Ekonomik Destek.....	158
4.2.5.1.2. Ulaşılabilirlik	158

4.2.5.1.3. Toplumsal Fayda Sağlanması	159
4.2.5.2. Katılım Motivleri	160
4.2.5.2.1. Kişisel Gelişim ve Doyum	160
4.2.5.2.2. Rol Model Olma.....	162
4.2.5.2.3. Ödüllendirilmek	163
4.2.5.3. Koordinasyon	165
4.2.5.3.1. Akademik Eğitime Odaklanmak.....	165
4.2.5.3.2. Kurumsal / Paydaş İşbirliği.....	166
4.2.5.3.3. Reklam / Tanıtım	167
4.2.5.4. Spor Politikası	170
4.2.5.4.1. Değişimin Sağlanması (Yenilikçilik / İnovasyon)....	170
4.2.5.4.2. Stratejik Planlama (Tesisleşme ve Nitelikli Antrenör Yetiştirme)	173
4.2.5.5. Kurumsallık.....	174
4.2.5.5.1. Performans Değerlendirme (Sistemi ve Kendini Değerlendirme).....	175
4.2.5.5.2. Raporlama (Günlük – Aylık – Yıllık - Dönemlik Raporlama)	176

V. BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	178
5.1. Sonuçlar.....	178
5.2. Öneriler	181

KAYNAKLAR	183
------------------------	------------

EKLER

Ek 1: Etik Kurul Raporu.....	206
Ek 2: Görüşme/Ses Kayıt Cihazı İzin Belgesi.....	207
Ek 3: Yüksek Lisans Görüşme Soruları	208
Ek 4: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Fotoğrafları.....	213

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1: Rekreasyon Sınıflandırılması	24
Tablo 2.1: Kategori ve Yaş Grupları.....	45
Tablo 2.2: Faaliyet Dönemleri, Takım ve Maç Sayıları	45
Tablo 2.3: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Uygulanan Programlar.....	48
Tablo 2.4: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Faaliyet Bölgeleri.....	49
Tablo 2.5: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Eğitim Panelleri	49
Tablo 2.6: Eğitim Dönemleri ve Katılan Sporcu Sayıları.....	50
Tablo 3.1: Katılımcı Profilleri.....	54
Tablo 3.2: Katılımcıların Görüşme Kayıtlarının Düz Yazıya Çevrilmesi	57
Tablo 4.1: Projenin Hedeflenen Amacı	59
Tablo 4.2: Amaç Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar	63
Tablo 4.3: Projenin Yapısı İle İlgili Kodlama ve Temalar	73
Tablo 4.4: Sporcu Adayı Seçimi İle İlgili Kodlama ve Temalar	77
Tablo 4.5: Antrenörlerin/Koçların Seçimi İle İlgili Kodlama ve Temalar	79
Tablo 4.6: Antrenörlerin/Koçların Gelişim Eğitimlerine İlişkin Kodlama ve Temalar...81	
Tablo 4.7: Planlama Sürecine İlişkin Kodlama ve Temalar	82
Tablo 4.8: Örgütlenme Sürecine İlişkin Kodlama ve Temalar	85
Tablo 4.9: Yönlendirme Sürecine İlişkin Kodlama ve Temalar	87
Tablo 4.10: Değerlendirme Sürecine İlişkin Kodlama ve Temalar	89
Tablo 4.11: Sosyal Sorumluluk Sürecine İlişkin Kodlama ve Temalar.....	94
Tablo 4.12: Proje Katılım Motivlerine İlişkin Kodlama ve Temalar.....	98
Tablo 4.13: Koordinasyon Sürecine İlişkin Kodlama ve Temalar	102
Tablo 4.14: Spor Politikasına İlişkin Kodlama ve Temalar.....	106
Tablo 4.15: Kurumsallık Sürecine İlişkin Kodlama ve Temalar	109

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: Çalışma Dışı Zaman ve Serbest Zaman İlişkisi	15
Şekil 1.2: Corbin'in Serbest Zaman Merdiveni.....	17
Şekil 1.3: Rekreasyon Çeşitlerinin Sınıflandırılması	23
Şekil 1.4: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi.....	29
Şekil 3.1: Araştırmada Kullanılan Nitel "Veri Toplama Süreci"	53
Şekil 4.1: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Genel Boyut ve Ana Temalar.....	112
Şekil 4.2: Projenin Hedeflenen Amacına İlişkin Temalar.....	113
Şekil 4.3: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Amaç ve Kazanım İle İlgili Ana Temalar.....	119
Şekil 4.4: Projenin Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmaya İlişkin Gerçekleşen Kazanımları	120
Şekil 4.5: Projenin Sporcuların Fiziksel Gelişimine İlişkin Gerçekleşen Kazanımları .	122
Şekil 4.6: Projenin Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimine İlişkin Gerçekleşen Kazanımları	128
Şekil 4.7: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Yapı İle İlgili Ana Temalar	133
Şekil 4.8: Proje Yapısı.....	134
Şekil 4.9: Sporcu Adayı Seçimi	138
Şekil 4.10: Antrenör/Koç Seçimi	139
Şekil 4.11: Antrenör/Koç Gelişim Eğitimi.....	145
Şekil 4.12: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Süreç İle İlgili Ana Temalar.....	147
Şekil 4.13: Planlama.....	148
Şekil 4.14: Örgütlenme.....	151
Şekil 4.15: Yönlendirme.....	152
Şekil 4.16: Değerlendirme.....	153
Şekil 4.17: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Program Sürdürülebilirliği İle İlgili Ana Temalar	157
Şekil 4.18: Sosyal Sorumluluk	158

Şekil 4.19: Katılım Motivleri	160
Şekil 4.20: Koordinasyon	165
Şekil 4.21: Spor Politikası	170
Şekil 4.22: Kurumsallık.....	175

KISALTMALAR LİSTESİ

12 DABO	: 12 Dev Adam Basketbol Okulları
TBF	: Türkiye Basketbol Federasyonu
FİBA	: Federation Internationale de Basketball Association (Uluslararası Basketbol Federasyonu Birliği)
NBA	: National Basketball Association (Ulusal Basketbol Birliği)
IOC	: International Olympic Committee (Uluslararası Olimpiyat Komitesi)
TDK	: Türk Dil Kurumu
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
TÜBAD	: Türkiye Basketbol Antrenörleri Derneği
TEMA	: Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı
LÖSEV	: Lösemili Çocuklar Sağlık ve Eğitim Vakfı
YMCA	: Young Men's Christian Association (Genç Hristiyan Erkekler Birliği)
SASCS	: Syracuse Academy of Science Charter School (Syracuse Bilim Akademisi Okulu)
GANO	: Genel Akademik Not Ortalaması

GİRİŞ

Spor, insanoğlunun dünyadaki var oluşundan bu yana gelen bir kavramdır. Farklı dönemlerde, farklı gruplarda, farklı amaçlarla olup toplumdan topluma önem düzeyinde değişiklikler gösterebilmiştir. Toplumları birbirine bağlayan en önemli etkenlerden biri olan spor aktiviteleri her dönemde toplumlar üzerinde büyük etkiler bırakmıştır. Bu yüzden insanlar gerek ulusal gerekse uluslararası seviyede spora büyük önem vermişlerdir. İnsanoğlunun dünyaya gelmesiyle birlikte hareket etmek, yaşamak için avlanmak, korunmak için askeri eğitim, serbest zamanların değerlendirilmesi için farklı amaçlar ile çeşitli alanlara hizmet etmiştir. Bundan dolayı spor kavramının farklı amaçlar için çeşitli tanımları bulunmaktadır.

Serbest zaman kavramı kişinin kendi isteği ile kendisinin yapmak zorunda olduğu mecburi gündelik işlerinin dışında kalan kendine ayırdığı ve eğlenerek geçirdiği zaman olarak tanımlayabiliriz. Kişinin eğlenceli zaman geçirdiği serbest zamanlarında sosyalleştiğini, kendini ifade edebildiği ve sıradanlaşmış yaşamının dışına çıktığı zaman olarak söyleyebiliriz.

Günümüz yaşantısı içerisinde hızla gelişim gösteren bilimsel ve teknolojik durumların, hayatımızın yaşam şekli içerisinde insanlara bu yaşam şartları içerisinde büyük imkanlar sağladığı ve insanların da bu durumdan dolayı kendi mesai saatlerinin azalmasıyla birlikte serbest zamana ayıracakları sürelerini arttığı söylenebilir.

Rekreasyon kavramı Türk Dil Kurumu tarafından; “insanların boş zamanlarında, eğlence ve spor amacı ile gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler” şeklinde tanımlanmaktadır. Bir başka tanıma göre ise rekreasyon; “insanların sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan diliminde (boş zamanda), gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinliklerdir” (Hazar 2009: 29).

Rekreasyon, tanım olarak çok geniş bir olgu olup, insanların yaşam kalitelerini arttıran ve kendilerini gerçekleştirmelerini kolaylaştıran bir serbest zaman programıdır. Serbest zamanda, gönüllü olarak memnuniyet ve hoşnutluk için deneyimler kazanmak, rekreasyon programlarına aktif veya pasif katılımı mümkündür. Eğitim (okul sporları, sanat, kültür, edebiyat etkinlikleri vb.), turizm, spor, rehabilitasyon, doğa eğitimi vb. birçok alanlarda programlar uygulanabilmektedir (Çelebi 2016: 34).

Geçmişte ve günümüzde kaliteli yaşam ve sağlık için yapılan tartışmalar hala devam etmektedir. Günümüzde insanlar, teknolojinin gelişmesi sayesinde, pasif yaşama doğru kayarken, hareket etmeyi ve serbest zamanlarını verimli kullanmayı göz ardı edebilmektedir. Ancak günümüzde yapılan araştırmalar ve uygulamalar, insanların “yaşam kalitesinin” olumlu yönde gelişmesi üzerine odaklanılmıştır. Böylece, ülkelerin gelişmişliğini ve dolayısıyla insanların yaşam kalitesini olumlu yönde artırabilecek doğru yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımlardan en önemlisi rekreasyon programları ve bu programların sürdürülebilirlik politikalarıdır (Çelebi 2016: 34).

Bu tanıma göre öğrencilerin okuldan arta kalan boş zamanlarını değerlendirebilmeleri için de rekreatif etkinliklere gereksinim duymaktadır. Günümüz toplumlarında “rekreasyon” kavramı büyük önem kazanmaktadır. Rekreasyon faaliyetlerin kişisel ve toplumsal olarak sağladığı faydalardan dolayı rekreasyona ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaçların başlıca nedenleri; bireylerin yaşam kalitesindeki artış beklentileri, toplumdaki sosyokültürel değişim, sağlıklı olma konusunda bilinçlenme ve medyanın ilgisi olarak sayılabilir.

Kişisel açıdan; rekreasyon insanlara fiziksel olarak ve zihinsel olarak katkılar sağlayan, insanın insanların etkileşim halinde olmalarına, iletişim kurma isteklerini karıştırmalarına, kendi iç dünyalarındaki yaratıcılıkları ortaya çıkarma da, iş ortamlarındaki enerjilerine etki sağlama gibi faydalar sunarken, toplumsal açıdan ise toplumun birlik ve beraberlik içerisinde yaşam sürmelerinde rekreasyona duyulan gereksinimlerin bir kaçını oluşturacağı söylenebilir.

Rekreasyon; serbest zamanın değerlendirilmesi ile ilgili bir kavram olduğu için farklı konularla birlikte ele alınmıştır. Rekreasyon ile ilgili literatür incelendiğinde rekreasyon kavramının farklı çalışmalarda farklı araştırmacılar tarafından ele alınmıştır bunlar; turizm (Demirel 1997; McKercher 1996; Gunn 1990; Colton 1987; Bayraktar 1975; Aran 1970), alış veriş (Bäckström 2006; Block vd.1991; Rajagopal 2006; Wakefield ve Baker 1998), spor (Ko ve Pastore 2004; Coalter 2003; Alexandris ve Carroll 1997a; Park ve Kim 2000; Alexandris ve Carroll 1997b; Güçlü 1996; Schoroeder 1963), parklar (Cohen vd. 2010; Groff 1998; Akesen 1978; David G. Ve David P. 1973) gibi farklı konularla çalışmalar yapıldığını literatür taraması yaptığımızda görebiliriz.

İnsanların rekreasyon faaliyetlerine olan bu denli ihtiyaçlarından dolayı bir çok çalışma yapılabilir. 7'den 70'e herkes için sportif etkinlikler düzenlenebilir. Bunlarla alakalı ülkemiz içerisinde bulunan spor federasyonlarının düzenlemiş oldukları çalışmalar takip edilebilir. Çocuklarımız ve gençlerimiz için düzenlenen ulusal ve uluslararası yarışmalar çocuklarımızın ve gençlerimizin rekreasyon ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayabilecektir. Bu rekreatif faaliyetler basketbol, futbol, voleybol, tenis, yüzme, karate vb. branşlarda olabilir. Türkiye Basketbol Federasyonunun çalışmalarını inceleyecek olursak her sene belirli yaş kategorilerinde ilçelerde, illerde; dereceye giren takımların da katılımı ile Anadolu ve Türkiye'nin birçok şehrinde müsabakalar düzenleyen bir yapı olup bununla kalmayıp çocuklarımızın bu sporu sevmeleri adına il ve/veya ilçelerde basketbol okulları açarak çocuklarımızın teknik, fiziksel, psikolojik, sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlanmaktadır.

Bu çalışmayla beraber Türkiye Basketbol Federasyonu'nun alt yapı faaliyetleri/12 Dev Adam Basketbol Okulları hakkında görüşmeler yapılmış olup, bu faaliyetlerin kalitesinin ve niteliğini arttırıcı önlemler alınmasının sağlanması düşünülmüştür.

Problem Cümlesi

Türkiye Basketbol Federasyonu'nun alt yapı faaliyetlerinden biri olan 12 Dev Adam Basketbol Okulları kapsamında görev alan katılımcıların 12 Dev Adam

Basketbol Okullarının 2002'den günümüze gelene dek geçen süreçte karşılaştıkları yönetsel süreçlere ilişkin görüş, deneyim ve gözlemlerinin analizi nedir?

Alt Problemler

Araştırma probleminin çözümlenmesi için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Katılımcıların “12 Dev Adam Basketbol Okullarının (12 DABO)” programının yönetsel boyutlarından;
  - a. “Amaç” boyutuna ilişkin görüşleri nelerdir?
  - b. “Yapı” boyutuna ilişkin görüşleri nelerdir?
  - c. “Süreç” boyutuna ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Katılımcıların “12 Dev Adam Basketbol Okullarının (12 DABO)” programının rekreasyon program yönetimi kapsamında programın sürdürülebilirliği ile ilgili görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye Basketbol Federasyonu alt yapı faaliyetleri kapsamında yer alan 12 Dev Adam Basketbol Okullarının amacı olan basketbol sporu ile yeni tanışan minik sporcuların, kazanma ya da kaybetme kaygısından uzak, sportmenlik ruhunu, arkadaşlık hissini, paylaşma duygusunu bununla beraber çocuklara, gençlere müsabaka duygusu yaşatan, sınırlarını zorlayan yetenek yarışmaları, sosyal ve kültürel etkinlikler olmak üzere müze ve şehitlik gezileri, farklı takımlardaki sporcu ve antrenörlerle arasında birlik ve beraberliği artırıp basketbolun güzelliklerini aşılarmayı hedefleyen bu okulun 2002'den günümüze gelmiş olması ve gelecekte yine devam edebilmesi için katılımcıların yönetsel süreçlere ilişkin görüş, deneyim ve gözlemlerinin değerlendirilmesidir.

Araştırmanın Önemi

Basketbol, Çocukların ve gençlerin bedensel ve ruhsal gelişimi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Takım oyunu olan basketbolu oynayanların sosyal

gelişimlerine de büyük faydası vardır. Basketbol sporu aynı zamanda oynayanlara; vücut kalorilerinin yakılması, kasların gelişimi, kondisyonun artması, takım ruhu, disiplin, sosyalleşme ve özgüven gibi değerleri kazandırır.

Üzerinde durulan bu önemin ilerleyen yıllarda hem kulüpler düzeyinde hem de milli takımlar düzeyinde meyvelerinin toplanması gerçekleştirilen faaliyetlerin doğruluğu kısmında ortaya somut örnekler çıkaracağı düşünülebilir. Son dönemlerde kulüplerimizin ve milli takımlarımızın kazanmış oldukları önemli dereceler üzerinde durulan bu konunun doğruluğunu ortaya koyduğu söylenebilir.

Ayrıca incelenen alt yapı faaliyetleri/12 Dev Adam Basketbol Okulu örneğinin, araştırmamızda bilimsel analizinin yapılması, ülkemizde örnekleri çok az olan bu tür alt yapı faaliyetlerinin yaygınlaşmasına katkı sağlayacaktır.

Bu gibi can alıcı önemli noktaların oluşmasıyla beraber yapılan bu nitel araştırmanın da değerini arttırmaktadır. Bu araştırma da katılımcılarla yapılacak olan görüşmelerin ve bu görüşmeler sonucunda çıkan sonuçların analizleri doğrultusunda ileri de yapılacak olan hem alt yapı çalışmalarına hem de bundan sonraki bilimsel çalışmalara ışık tutacağı açısından önemli bir çalışma olacağı beklenilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma yüksek lisans tez süresi ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma 12 Dev Adam Basketbol Okulu kapsamında katılımcı olan kişilerle yapılacak görüşmelerle sınırlıdır.
3. Araştırma, bilgi toplama aracı olarak görüşme ve gözlem yöntemleri ile elde edilen bilgiler ile sınırlıdır.

Araştırmanın Sayılıları

1. Araştırmaya katılanların bu araştırmada yapılan görüşme sorularına içtenlikle yanıt verdikleri varsayılmıştır.

2. Araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan görüşme sorularının araştırmanın amacına hizmet ettiği varsayılmıştır.
3. Araştırmacının tarafsız ve yansız olarak gözlem ve görüşme yapacağı varsayılacaktır.

Tanımlar

Spor: Sporu insanların var olabilmek için doğayla giriştikleri ölüm-kalım mücadelesinin barışçı benzetimi olarak öne süren Fişek (1985), yine sporu; yapanlar (sporcu) açısından yarışma- kazanmaya dönük fiziksel, zihinsel ve teknik bir çaba; izleyenler (seyirci) açısından heyecan ve estetik içeren sanatsal bir süreç; genel bütünlüğü içinde de anatomi, fizyoloji, ortopedi, biyomekanik, psikoloji ve farmakoloji gibi disiplinlerin yardımıyla gelişen, sürdürülen bir bilimsel oluşum olarak da tanımlamaktadır (Aktaran: Günaydın 2011: 42).

Serbest Zaman: Manuel ve Lawson serbest zamanı; varolmanın, yapmak zorunda olduklarımızın, biyolojik gereksinimlerimizin, gelir elde etmek için mcadelelerimizin ötesinde bir zaman olduğunu vurgulamakta ve kendi yargı ve seçimimize göre kullanabileceğimiz, sağduyu içeren bir zaman dilimi olduğunu belirtmektedir (Ekici vd. 2006; Aktaran: Günaydın 2011: 5).

Rekreasyon: Busher&Bucher (1974); Serbest zaman (leisure) ve serbest zaman değerlendirme (recreation) aynı anlama gelmeyen iki kavram olup; serbest zaman kişinin çalışmadığı, yaşam zorluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kendi isteği yönünde harcayabildiği zamandır. Rekreasyon ise, bu serbest zaman diliminde yapılan etkinliklerle ilgili olan iki kavramın uygulamadaki karşılığı olarak kullanılmasıdır (Aktaran: Günaydın 2011: 17).

Basketbol: 5 kişiden oluşan 2 takımla oynanır. Her takımın amacı rakibin sepetine sayı yapmak ve diğer takımın sayı yapmasını engellemektir. Oyun, hakem, masa görevlileri ve varsa teknik komiser tarafından kontrol edilir (Basketbol Oyun Kuralları 2018: 5).

I. BÖLÜM

1. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde araştırmayla ilgili spor, serbest zaman ve rekreasyon ile ilgili kavramlar ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

1.1. Spor ve İlgili Kavramlar

1.1.1. Sporun Tarihi Gelişim Süreci

Spor kavramı genel anlamı itibariyle tarihsel dönemler içerisinde farklılık göstermiş olup ortaya çıkışı ve başlangıcı üzerine kesin yargıların yapılamayacağı bir kavramdır. Sporun kapsam alanı ise insanların içinde bulunduğu süre zarfında kendi istekleri doğrultusunda farklılıklar kazandığı söylenebilir.

Sporun insanların yaşamları ile buluşmasıyla, canlılığın tek belirtisi olan “hareket” kavramının yaşam aktivitelerini şekillendirmesiyle başlayıp vücut eğitiminin en öncül temellerinden biri olan hareket kavramının ilkel insanlardan günümüze modern insana kadar gelen bu süreçte fizyolojik olarak çok farklı anlamlar kazandığı görülebilir.

İlkçağlardan bu yana “hareket” faaliyetleri ile başlayan spor, gitgide farklı kimliklere bürünmekte olup; sanayileşme devri sonrasında insanın serbest zamanlarını değerlendirme, sağlıklarını koruma ve geliştirme gibi sporun amaçlarının şekillenmesi ve gelişmesini sağlayacak içerikte farklı birçok spor dalının da ortaya çıkmasına zemin hazırladığı söylenebilir.

Bu tanımlardan hareketle tarihsel süreç içerisinde spora atfedilen anlamlara bakmak gerekirse ilk olarak insanların biyolojik gereksinimlerini karşılamak için sportif aktiviteler içerisinde girdiğini söylemek mümkündür. Her çağda insanlar ihtiyaçlara yönelik faaliyet ve eylemlerde bulunmuştur. Bu ihtiyaçlarla birlikte sporun ilk ortaya çıkışını günümüzde yapılan sportif hareketlere benzerlik bağlamında ele alırsak tarihini avcı-toplayıcı topluma ve onların avlanmak için yaptıkları hareketlere dayandırabiliriz. Yapılan spor hareketleri geçmişte hayati önem taşıırken ilerleyen zamanlarda ve günümüzde anlamı ilk çağlara göre değişmekle beraber toplumsal dönüşmeyle farklı bir anlam kazanmıştır. Daha sonraki dönemlerde Yunan uygarlığındaki antik olimpiyatlar, Çin uygarlığı İran ve Hint uygarlığında da sportif aktivitelerle uğraşmışlardır. Çin, İran ve Hint uygarlıklarında insanlar şifa bulmak, daha sağlıklı olmak, hastalıklardan korunmak, vücutlarını güçlendirmek ve vücut dirençlerini arttırmak, nefislerine hakim olmak, karakterlerini geliştirmek, daha erdemli ve irade sahibi bireyler olmak amacıyla çeşitli fiziksel pratikler uygulamışlardır. Ayrıca spor, yapılan savaşlarla birlikte erkeklerin güçlülük ve başarılarının simgesi haline gelmiştir. Savaşlarda başarılı olmak, düşmana karşı hazırlıklı bulunmak için her an aktif olmak ve vücudu geliştirmek için yapılırdı (Çakır 2014: 23-41).

Sanayi devrimi, endüstrileşme, şehirleşme, bilgi ve teknolojiye ileriye geleneksel toplumlar ile modern toplumların sosyal ve kültürel yaşam tarzının değişimine neden olmuştur. Bu değişim sosyal aktivite olan spora da yansımıştır. Endüstriyel kapitalizmin yol açtığı modern toplum yapısında spor, kurumsal bir kimlik kazanmıştır (Tanrıverdi 2012: 1073).

Bugün spor modern hayatın içinde önemli bir yere sahiptir ve sadece beden sağlığı amaçlı bir faaliyet değil, aynı zamanda statü belirleyici özelliği olan bir olgudur. Bu yönüyle spor günümüzde modern toplumun ideolojik araçlarından birisi haline gelmiştir (Çakır 2014: 6).

1.1.2. Spor Teriminin Kökeni, Gelişimi ve Tanımı

İnal (2003) Spor kelimesi Latince dağıtmak, birbirinden ayırmak anlamına gelen “*Disportere*” veya “*Deportere*” kelimelerinden doğmuştur. İlk zamanlarda İngiltere’de “Disport” veya “Desport”, Fransa’ da ise “se desporter” ya da “se deporter” şekliyle rastlanan kelimeler zaman içerisinde aşınarak 17.yy dan itibaren “Sport” şeklini almıştır (Aktaran: Günaydın 2011: 42). Ortaçağlarda Latincenin etkisi altında kalan bütün dillerde ufak farklarla dinlenme, eğlenme, neşelenme, hoş vakit geçirme ve genel olarak efkâr dağıtma için yapılan her türlü faaliyetleri ifade etmek üzere kullanılan bir kelimedenden zamanla ve bütün dillerde, içinde yarışma, kazanma ve üstün başarı elde etme çabası olan her türlü vücut faaliyetlerini belirten ve günümüzün yaygın terimi olan “Sport” türemiştir (Keten 1974: 172).

Günümüzde spor, anlam ve araçların çokluğu, sınırların belirsizliği, çeşitliliğin dinamizmi, tarihsel arka planın toplumdan topluma değişmesi, günlük dilde yaygın bir biçimde kullanılması gibi faktörlerden dolayı zor olsa da birçok araştırmacı tarafından sporu farklı şekillerde tanımlamıştır (Amman 2000: 99-101).

Spor, belirli ölçüde güç ve beceri gerektiren yarışma mahiyetinde ve eğlenceli faaliyetlerdir. Spor, takım halinde ve ferdi olarak yapılan örgütlenmiş atletik faaliyetlerdir. Spor, neşe, sevinç ve eğlence ile ilgili şeylerdir (Encyclopaedia Britannica 1990: 11-19).

Spor; insanların kişilik gelişiminde önemli bir yere sahip olup fiziksel ve ruhsal durumların birlikte çalıştığı bir süreç olarak tanımlanabilir.

En basit ve genel ifadeyle spor; vücudun dengeli, estetik görümlü ve sağlıklı olması için yapılan, vücutta organik ve fizyolojik değişiklikler oluşturan hareketler toplamı olarak ifade edilmektedir (Çağlayan 2007: 371).

Spor, bireylerin kendi istekleri doğrultusunda yapılan fiziksel hareketleri bütünü olarak tanımlanabilir, spor insanın kendini bedenini ve ruhsal gelişimine katkı sağladığı

gibi, belirlenen kurallar içerisinde yaptıkları zamanda heyecan, mücadele etme keyfi, kazanma ve kaybetme gibi duygu durumlarını bir arada yaşatan bir olgu olduğu söylenebilir.

Sporu insanların var olabilmek için doğayla giriştikleri ölüm-kalım mücadelesinin barışçı benzetimi olarak öne süren Fişek (1985), yine sporu; yapanlar (sporcu) açısından yarışma- kazanmaya dönük fiziksel, zihinsel ve teknik bir çaba; izleyenler (seyirci) açısından heyecan ve estetik içeren sanatsal bir süreç; genel bütünlüğü içinde de anatomi, fizyoloji, ortopedi, biyomekanik, psikoloji ve farmakoloji gibi disiplinlerin yardımıyla gelişen, sürdürülen bir bilimsel oluşum olarak da tanımlamaktadır (Fişek 1985: 198).

Hazar (2007) Çağdaş kişiliğin oluşumunda etkili olan bedensel, ruhsal ve fiziksel unsurların koordineli bir şekilde eğitimiyle birlikte eğlenceli yönleri de bulunan bir uğraş olarak tanımlamaktadır (Aktaran: Günaydın 2011: 43).

Toplum içerisinde yer alan insanların enerjilerini fiziksel ve zihinsel olarak en yararlı şekilde atmalarını sağlayan; insanların toplum içinde sağlıklı ilişkiler geliştirmesine yarayan; birçok durumda insanı dengeli bir şekilde mutluluğa taşıyan; topluma disiplinli yaşamayı, kurallara karşı dikkat göstermelerini ve toplumsal birlikteliğe inanmış insanları kazandıran araç olarak gösterilebilir. İnsanın ruhundaki yarışmacı yapıya yönelik başarıya ve kazanma azminin bireysel ve toplumsal yapıyla karşılıklı ilişkiler kurarak, belirlenmiş kurallar çerçevesinde mücadele etmesi olarak da tanımlanabilir.

Kılıçgil (1998)'e göre spor, tek başına veya toplu olarak yapılan, kendine özgü kuralları olan genelinde bir yarışmaya dayanan bedensel ve zihinsel yetilerin gelişimini sağlayan eğitici ve eğlendirici uğraştır. Spor, ferdin doğal çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak serbest zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zaman olacak şekilde meslekleştirerek yaptığı sosyalleştirici, topluluğu bütünleştirici ruh ve fiziki

geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (Aktaran: Atasoy ve Kuter 2005: 11-22).

Yetim (2005)'e göre, bireylerin fizyolojik ve psikolojik yapısını, sosyal yönünü geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak topluma uyumunu kolaylaştırmak, kişiler, toplumlar ve uluslararası dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak bireyin mücadele gücünü arttırmak yanında belli kurallara göre rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve yarışmada üstün gelme faaliyetleri olarak belirtilmektedir (Aktaran: Günaydın 2011:44).

Erkal (1998)'a göre spor, insanın kendi özgücünü ortaya koyabilmesi, grup çalışması, karşılıklı yardımlaşma, hareketlerinde samimiyet ve dürüstlük anlayışlarının yerleştirilmesi, sağlıklı bir beden ve ruh yapısı ortaya koyan ve geliştiren bir amaçlar dizisini sergileyen vasıta"dır (Aktaran: Yıldırım 2006:49-53).

Tüm bu tanımlamalardan anlaşılacağı üzere spor, bireysel, toplumsal ve ulusal çatı altında insanın ruh ve kas gücüne dayanan ve bireye fizyolojik, psikolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik getirileri de olabilen etkinlikler bütünüdür denilebilir.

1.1.3. Spor Amacına Bağlı Olarak Sporun Sınıflandırılması

Sporun dünya üzerindeki toplumlarda böylesine bir kimlik oluşturması ve ilgi odağı olmasının ana sebebi spor etkinliklerinin yapılaş amaçlarındaki çeşitliliğdir. Önceleri sadece kültürel ve sosyal anlamda yapılan etkinlikler kitle iletişim alanının çok ileri boyutlarda gelişmesi sonucu adeta bir reklam ve tüketim aracı olarak da kullanılmaya başlanmıştır (Şahan 2009:1-9).

1.1.3.1. Bireysel Spor

Spor, sadece kişisel bir hareket olarak tanımlanmamalı aynı zamanda insanları karşılıklı etkileşim içinde olmalarını sağlayan ve bu bağlamda mücadele tablosu içinde yer almalarını sağlayan bir harektir şeklinde tanımlanabilir.

Bireyin başka bireylerle bir mücadele, bir uğraş, karşılıklı etkileşime girmeden yapılan spora bireysel spor denilmektedir. Gelir ve eğitim düzeyi düşük, nitelik gerektirmeyen işlerde bireyler daha çok sportif aktiviteler yolu ile kendilerini sergilemenin ve ortaya koymanın çabası içine girebilirlerken eğitim ve gelir düzeyi yüksek ve nitelik gerektiren işleri yapanların oluşturduğu yüksek statü gruplarında da spor yapma eğilimleri bireysel spor etkinliklerinde kendini daha çok itibar, eğlence sporları şeklinde göstermektedir. Örneğin; tenis, golf, çeşitli doğa ve dağcılık sporları, çeşitli su sporları gibi (Şahan 2007: 1-9).

1.1.3.2. Rekreasyonel Spor

İnsanların serbest zaman ihtiyaçlarını gidermeleri yönünde bu ihtiyaçlarını istedikleri gibi kullanabilmesinde en etkili araç olarak bilinen rekreasyon, günümüzde açık ve kapalı alanlarda yapılabilmektedir. Spor etkinlikleri ise kişinin açık ve/veya kapalı alanların her ikisinde de etkin rol alabileceği etkinliklerdir şeklinde söylenebilir.

19.yy'ın sonlarına doğru hızla büyüyen ve gelişen kentlerde birçok rekreasyonel alan ve spor alanları kent merkezlerine doğru kaymaya başlayınca geleneksel sporların yerini modern sporlar almaya başladı. Devlet okulu ve üniversitelerde spor tesisleri, yetişkinlerin serbest zamanlarını verimli hale getirerek hem fiziksel hem de zihinsel olarak memnuniyet kazandıran bir yapı şekline dönüşmekteydi (Williams 1995: 235).

Bugün ise rekreasyon bilindiği üzere organize (planlanmış) veya gündelik (plansız-informal) olabilmektedir. Balık tutma, piknik yapma, vb. gibi gündelik ya da organize olmayan etkinliklerin dışında organize olan, planlı rekreasyon örneklerinin en iyisi olarak spor aktiviteleri verilebilir.

1.1.3.3. Yarışma İçerikli Spor

Haywood (1994) Spor, bireyin kendi amacı için bilinçlice tercih ettiği bir alt küme rekreasyonudur. Bu tür spor, yarışmacı bir çevrede kazanılan yeteneklerin ve fiziksel enerjinin bir ifadesi olarak kabul görülmektedir (Aktaran: Günaydın 2011: 47).

Kale ve Erşen (2003) ise sporu temel üç sınıfa ayırmaktadır.

1. Performans sporu; bireyin performansı ön plandadır.
2. Kitle sporu; farklı sosyal tabakalardan herkesin aktif bir şekilde spora katılması söz konusu edilmektedir.
3. Serbest zaman sporu; serbest zamanın bir yaşam boyu spor şeklinde algılanması amaçlanmaktadır (Kale ve Erşen 2003: 269).

1.1.4. Bireyi Spora Yönlendiren İhtiyaçlar

Gökalp (2007) Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak çevreye uyumu kolaylaştırmak, kişiler, toplumlar ve uluslararası dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak, kişinin mücadele gücünü arttırmak yanında belirli kurallara göre, rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetler olarak tanımlanır (Aktaran: Günaydın 2011: 52).

Bu tanımdan yola çıkıldığında kişi ister sporu mesleki ister sadece fiziksel ve zihinsel gelişiminde yaşamının bir parçası olarak görsün bireyi spora yönlendiren, yaşantısına sokan birtakım biyolojik, psikolojik ve sosyolojik ihtiyaçlarının varlığıdır denilebilir.

Biyolojik İhtiyaçlar (Erkan 1998); psikolojik ihtiyaçlar (Baumann 1994, Güçlü 1996); toplumsal ihtiyaçlar (Başer 1998) çalışmalarında bireyi spora yönlendiren biyolojik, psikolojik ve toplumsal ihtiyaçlar üzerinde çalışmalar yapıldığı bilinmektedir.

İnsanoğlunu spora yönelten bütün bu ihtiyaçlarının ana kaynağı olarak aslında bir anlamda sporun insanlar üzerindeki etkileri yatmaktadır.

Keller, Svoboda, Wankel, Sefton, Reid ve Collins gibi bazı araştırmacılar da spora katılan kişileri gözlemleyerek bireylerin neden spora yönelmek istediklerine ilişkin şu temel cevapları almışlardır (Coalter 2003: 40-58);

- Fiziksel zindelik ve sağlık

- Zihinsel sağlık/ Psikolojik refah; Korku/ Stress/ Mutlu olma hissi
- Kişisel gelişim; Öz-saygı/ Öz-beğeni/ Güven/ İrade kontrolünü arttırma
- Sosyo-psikolojik avantajlar; Empati/ Tolerans/ Sosyal beceri/ Takım çalışması
- Sosyolojik etkiler: Toplumsal kimlik/ Yakınlaşma/Bütünleşme

1.2. Serbest Zaman ve İlgili Kavramlar

1.2.1. Serbest Zaman Tanımı

Endüstri devriminden günümüze dek olumlu ekonomik gelişmelerin sonucunda; “zaman”, insanoğlunun yaşantısında çeşitli evrelere ayrılıp, daha çok kişinin gerekliliklerine motivasyonel bir cevap niteliği taşıyan doğal bir araç olduğunun yanı sıra kullanıldığı alana ve de işleyişe bağılı olarak bazen bir amaç niteliği de taşır. Bu yüzden insanoğlunun yaşamını anlamlandırmasının doğal bir sonucu olarak türeyen “serbest zaman” artık ister istemez bireyin yaşam çemberinde yer edinmeye başlamıştır. İşte bu kapsamda genel işleyişi bakımından serbest zamanın sınırları çizilmiş ve bu sınırları itibariyle serbest zaman ile ilgili çeşitli kavramsal görüşler ortaya atılmıştır (Günaydın 2011: 5).

Torkildsen (1990)’a göre serbest zaman terimi, İngilizce karşılığı “Leisure” kelimesi “fırsat tanınma” veya “serbest olmak” manalarına gelen “Loisir”, “salahiyet vermek” manasına gelen “License” ve “izin” manasına gelen “Liberty” ile “Licere” kelimelerinden gelmiştir. Mecburiyetin olmaması ve serbest seçim ifade eden bu kelimelerin tamamı birbirleriyle ilişkilidir (Hacıoğlu 2009; Aktaran: Günaydın 2011: 5).

Manuel ve Lawson serbest zamanı; var olmanın, yapmak zorunda olduklarımızın, biyolojik gereksinimlerimizin, gelir elde etmek için mücadelelerimizin ötesinde bir zaman olduğunu vurgulamakta ve kendi yargı ve seçimimize göre kullanabileceğimiz, sağduyu içeren bir zaman dilimi olduğunu belirtmektedir (Ekici vd. 2006; Aktaran: Günaydın 2011: 5).

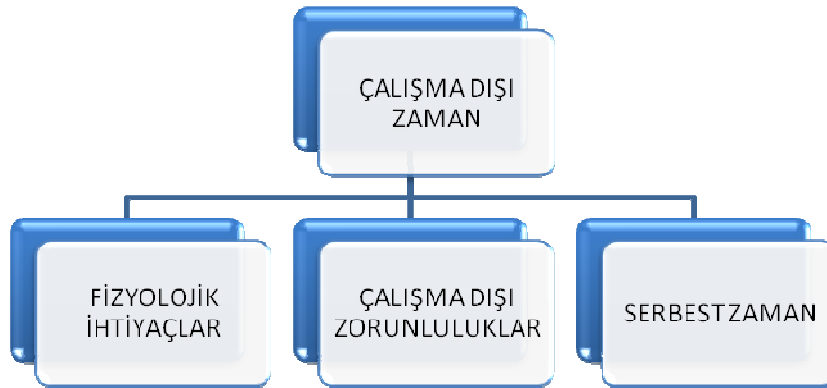

Serbest zamanı; insanların buldukları toplumsal yapı içerisinde hayatlarını sürdürebilmek ve iyi bir seviyeye gelebilmek için mecburi olarak yapılan emek ve filler dışında kendi isteklerine göre değerlendirmede serbest seçim yaptıkları zaman olarak tanımlanabilir.

Serbest zaman terimi insanın yaşam döngüsünde tüm zaman dilimi içerisinde iş hayatının yanı sıra iş hayatı dışındaki zorunlulukların da bulunduğu zaman dilimiyle, bireyin temel ihtiyaçlarının (yeme, içme, uyku) kapsadığı zaman diliminin toplamından geriye kalan zaman denilebilir.

İş hayatı sürelerinin dışına çıkabilme ve bireyi tazeleyen, hayat veren bu kavram, insanın iş hayatı haricinde aile, toplum ve kişisel gereksinim ve sorumlulukları ardında kalan zamanın bireyin sadece kendi isteğiyle planlanmış olması ve yine bu planda birey kendisi için bir kâr sağlamaması şeklinde tanımlanabilir.

Aşağıdaki şekilde insanoğlunun çalışma hayatından geri kalan süredeki çalışma dışı zamanın bölümleri ve serbest zamanın bu bölümlerdeki yeri Şekil 1.1'deki gibidir.

Şekil 1.1: Çalışma dışı zaman ve serbest zaman ilişkisi (Hacıoğlu 2009: 212).

Şekil 1.1'de görüldüğü gibi çalışma dışı zaman da kendi içinde 3 bölüme ayrılabilir. Fizyolojik ihtiyaçlar (yeme-içme-uyuma) dışında insan hayatının temelini meydana getiren, ancak normal zamanların dışında kalan, gezmek, sinemaya gitmek veya arkadaşlarla ile uzun süreli yemek yemek gibi zevkli aktiviteler serbest zaman

içine girmektedir. Çalışma dışı zorunluluklar ise, iş çıkışı insanların kendisinin veya ailesinin, evinin temel zorunlu gereksinimlerini karşılamak için kullandığı zamandır (ev için alışveriş yapmak, bahçede otları biçmek, hayvanlara bakmak, vb.) Burada zorunluluk ve çıkar olması gerekir (Hacıoğlu 2009: 212).

Bütün bu tanımlamalardan yola çıkarak serbest zamanı tanımlamak gerekirse; insanların iş hayatları dışında kalan zorunlu olarak yaptıkları temel gereksinimlerin dışında kendilerinin belirlediği zamanlarda sorumluluklarının dışında kullanılan süreye serbest zaman tarifi yapılabilir.

1.2.2. Serbest Zaman Çeşitleri ve Sınıflandırılması

Pehlivanoğlu (1987) Serbest zamanın çok geniş bir kavram olması sebebiyle bu alanda çalışan pek çok araştırmacı bu kavramın sınıflandırılması gerektiğini görüşünü savunmaktadır. Örneğin; rekreasyon planlamada benimsenen esaslar dahilinde, Bayraktar tarafından yapılan sınıflandırmadan yola çıkılmak suretiyle, aşağıdaki şekilde gruplandırılabilir (Aktaran: Günaydın 2011: 8);

I. Günlük Serbest Zamanlar

A. Günün çalışmayı içeren aktif dönemdeki serbest zamanlar

- a. Yetişkinlerin çalışma saatleri arasındaki serbest zamanları
- b. Çocukların okulda ve okuldan sonraki serbest zamanları

B. Günün pasif bölümündeki serbest zamanlar (Çalışma sonrası serbest zamanlar)

II. Haftalık Serbest Zamanlar

A. Hafta Sonunu kapsayan zamanlar

III. Yıllık Serbest Zamanlar

A. Düzensiz tatilleri içeren serbest zamanlar (Resmi ve dini bayramlar)

B. Yıllık tatilleri içeren serbest zamanlar (Yıllık izinler)

Geniş kapsamlı ve karmaşık bir kavram olan serbest zamanın insan hayatı ve çevre koşulları değiştikçe ve bu değişimler birçok gereksinimi de beraberinde getirdiğinden dolayı serbest zamanın devamlı olarak farklı sınıflandırılmalara maruz kaldığını görmekteyiz.

1.2.3. Serbest Zamanın Temel Fonksiyonları

Dumazedier, boş zamanın üç temel fonksiyonundan bahsetmektedir. Bu fonksiyonlar; dinlenme veya kendini bırakma, eğlenme ve kendini geliştirme veya gelişimdir. Buna göre; dinlenme fonksiyonu (Karaküçük 1997: 373), (Foulquie 1994), Gelişim Fonksiyonu (Karaküçük 1997), (Koçer, 1980) literatürde serbest zamanın bu belirtilen temel fonksiyonları üzerine çalışmalar yapmışlardır.

“Serbest zamanı değerlendirme etkinliklerine katılmakla kendimizi anlatmak, deneyimlerimizi diğer kişilerle paylaşmak, kendimizi başarılı görmek, başkalarıyla arkadaşlık kurmak ve onları tanımak, kişilik gelişimimizi tamamlamak gibi olumlu sonuçlara ulaşabiliriz” diyen Corbin (Ferah 2000: 118), serbest zamanın bu yararlarını serbest zaman merdiveni dediği bir sıralamayla da Şekil 1.2’deki gibi göstermektedir.

Şekil 1.2: Corbin’in serbest zaman merdiveni (Ferah 2000: 118).

1.2.4. Serbest Zamanların Değerlendirilmesini Etkileyen Toplumsal Faktörler

Sanayi toplumlarından bugüne kadar gelen serbest zaman gereksinimi, kişinin hayatını devam ettirdiği çevrenin özelliklerinin yanı sıra, bireysel ihtiyaçlarından öte

birtakım toplumsal sebeplerden dolayı da değişkenlik göstermektedir (Günaydın 2011: 11).

Aslan (1994), bireylerin serbest zaman değerlendirilmelerini etkileyen sosyal etmenleri şu şekilde sıralamıştır (Aktaran: Günaydın 2011: 11).

- Sosyal Faktörler:

a. Kültür Yapısı	c. Etkileşim grupları
b. Sosyal sınıf	d. Aile

Tural (2004) İnsan-doğa ve insan-insan etkileşimi doğrultusunda oluşan ve biçimlenen bir gerek olarak ortaya çıkan toplum kavramı, Sorokin'in tanımına göre, "belli anlam, değer ve kurallara sahip olan; belli bir çevrede bu anlam, değer ve kuralları birbiri ile yaptıkları etkileşimde kullanan bilinçli kişi ve gruplardan meydana gelir." Manevi kültür (anımlar, değerler, kurallar), maddi kültür (bio-fiziksel araçlar) ve toplumsal ilişkiler bütünü olarak açıklanan toplumu oluşturan birey, diğer bireylerle olan ilişkilerinde onların kendisinden nasıl davranmasını beklediklerini ve kendisinden ne istediklerini dikkate alır (Aktaran: Günaydın 2011: 12).

a. Kültür yapısı:

Kültür, toplumsal bilimlerdeki her şeydir. Ortak isimler, tüm model davranışlar ve etkinlikler, toplumsallıkla taşınan düşünceler, dil, bilim, yasa, yöntem, din ve moral değerler, endüstri, iş, buluşlar ve diğer toplumsal yaratıcı öğeler kültürü oluşturur (Köktaş 2004: 180). Tan (1981) Kültür, bir toplumun üyeleri arasında paylaşılan, devredilen ve bir değişim süreci içinde bulunan öğrenilmiş davranış kalıpları ile bu kalıpların (inanç, değer, tavır ve maddesel öğeleri kapsayan) ürünlerinin oluşturduğu bir yaşam biçimidir. Her toplumun yaşam biçimi, o topluma özgü çok ve çeşitli kurumsallaşmış davranış biçimlerinden oluşmaktadır. Her toplumun insanları, o toplumun kültürünün damgasını taşıırken, kültür bir anlamda bireyin de kimlik kartı olmaktadır (Aktaran: Günaydın 2011: 12).

b. Sosyal sınıf:

Bozatay (1998) Sınıf, yalnızca ücret, maaş veya gelir miktarındaki sayısal farklılığı değil, aynı zamanda gelirlerin dağılışı ve harcanış şeklindeki niteliksel farkları

da belirtmektedir. Bu nedenle, aynı toplumun demografik özelliklerine bakıldığında, belli nüfus dilimlerinin ekonomik ve sosyal kurumları kullanımlarında farklılık görülmektedir (Aktaran: Günaydın 2011:12). Bundan dolayı üst sosyal sınıflar daha çok elit merkezlerin etkinliklerini (golf, tenis oynamak, atlı sporlar vb.) tercih ederken, alt sosyal sınıflar ise daha ekonomik merkezlerde paranın daha az harcandığı etkinliklere (piknik yapma, televizyon izleme, komşu ziyaretleri vb.) zaman harcarlar diyebiliriz.

c. Etkileşim grupları:

Sosyal ilişkilerin yaşanmasının temelinde; bireyin, çocukluk ve gençlik dönemlerinden başlayıp yetişkinlik dönemine kadar uzanan aile, akran grubu, iş arkadaşları, vs. gibi birçok sosyal çevrede kendisine yer edinebileceği, iletişim haline geçebileceği kişilik gelişimine duyulan ihtiyaç yatmaktadır. Günümüzde bireylerin serbest zaman etkinliklerine katılma nedenlerinin incelendiği araştırmalarda, başlıca ve öncelikli nedenin, sosyal etkileşim ihtiyacı ve arkadaşlık kurma isteğinde odaklaştığı belirlenmiştir. Özellikle grupla gerçekleştirilen etkinliklerde, bireylerin motivasyonunun daha yüksek olduğu ve serbest zamanları değerlendirme açısından informal etkileşimin en sık yaşandığı sosyal çevrelerin akran grupları ve aile çevresi olduğu ileri sürülmektedir (Tezcan 1982: 187).

d. Aile:

Seçgin (1996) Aile, bireylerin serbest zaman değerlendirme rolünü sergilemeyi öğrendiği ve paylaştığı ilk ortamdır. Bireyin serbest zamanlarını değerlendirmede sahip olduğu tutum ve davranışlar, onun aile içi etkileşim yoluyla kazandığı değer ve ölçülerle belirlenmektedir. Bunlar, ailenin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özelliklerinden başka, kentsel ve kırsal aile olmasına ve kompozisyonuna göre farklılık taşımaktadır (Aktaran: Günaydın 2011: 13). Aslan (1994) Bireyin aile yaşam çemberine bakıldığında, evli veya çocuk sahibi olması etkinliklerin çoğunun ev merkezli olacağı anlamını taşımaktadır. Yine bireyin eşlerinin işte çalışıyor olması da ailenin serbest zaman faaliyetlerini organize etme sorumluluğunu olumsuz yönde etkilemektedir (Aktaran: Günaydın 2011: 13).

1.3. Rekreasyon ve İlgili Kavramlar

1.3.1. Rekreasyonun Tanımı

Türkçe karşılığı yaygın bir şekilde serbest zamanları değerlendirme olarak kullanılan Rekreasyon, yenileme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen Latince “re” ve “creare” kelimelerinin birleşmesinden meydana gelmektedir. Bireylerin ya da toplumsal kümelerin serbest zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır (Ozankaya 1995: 220).

Bucher&Bucher (1974) Serbest zaman (leisure) ve serbest zamanı değerlendirme (recreation) aynı anlama gelmeyen iki kavram olup; serbest zaman kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır. Rekreasyon ise, bu serbest zaman diliminde yapılan etkinliklerle ilgili olan iki kavramın uygulamadaki karşılığı olarak geliştirilerek kullanılmasıdır (Aktaran: Günaydın 2011: 17).

Öte yandan kavramı daha belirgin bir çerçeve içinde ele almakta ve bunu “bireylerin beğenisi bakımından doyurucu, ruhsal ve bedensel yenilenme amacını taşıyan, aynı zamanda bireyin sosyal, kültürel, ekonomik ve fizyolojik olanakları ile bağımlı, serbest zaman kullanımlarını içeren eylem ya da eylemler” şeklinde tanımlamaktadır (Akesen 1978: 262).

Rekreasyon; insanın günlük yoğun çalışma temposu alışagelmiş hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren ya da olumsuz etkilenen beden ve ruh sağlığını tekrar elde etmeyi istemektedir. Bunun yanında zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan, bağımsız ve kendisine ait serbest zamanda isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere denir (Hacıoğlu vd 2009: 212)

Serbest zaman değerlendirilmesi, bir memnuniyet ve refah duygusundan geçen insanoğlunun içinde bulunduğu bir his durumudur. Rekreasyon, üstünlük, başarı,

canlılık, kabiliyet, kişisel değer ve memnuniyet gibi hislerle düzenlenmektedir. Pozitif bir öz-imağı destekler. Rekreasyon, estetik yaşam, insan amaçlarının başarısı için karşılığında pozitif bir etki bırakan cevap niteliğindedir (David ve Pelegrino 1973: 7).

1.3.2. Rekreasyonun Özellikleri

Bugün ise, çok çeşitlilik arz eden, kişilerin ilgi, dürtü, amaç ve katılım şekillerine ve daha birçok faktörlere göre değişik anlayışlar sergileyebilen rekreasyonun özellikleri konusunda, ortak bir noktaya ulaşma zorlukları bulunmaktadır. Ancak, sonraki yıllarda rekreasyonun birçok araştırmacı ve diğerleri tarafından kabul gören bazı temel özelliklerinden bahsetmek mümkündür. Bunlar rekreasyonu diğer, faaliyetlerden ve kavramlardan ayıran temel özelliklerdir. Buna göre rekreasyonun en belirgin temel özellikleri şunlardır;

- Gürbüz (2006) Tembellik karşıtı olan bir etkinliktir. Rekreasyon bireylerin serbest zamanların etkili ve verimli şekilde geçirmelerine imkân sağladığı için serbest zamanın hiçbir şey yapmadan tembellik yaparak geçirilmesine karşıdır (Aktaran: Günaydın 2011:21).
- Grübüz (2006) Rekreasyon, rutinin değişmesini sağladığı gibi anlık tatmin de sağlar. (Aktaran: Günaydın 2011:21).
- Demirel (1997) Rekreasyonel etkinliklerde kesin bir mekân sınırlaması yoktur (Aktaran: Günaydın 2011: 21).
- Rekreasyonel etkinlikler, sağlık ve fiziksel yapıları ile uyumlu olarak, hemen her yaşta, cinste ve sosyal yapıdaki kişiler tarafından yapılabilirler (Burton 1978: 10-11).
- Rekreasyonda ticari bir kazanç veya bir çıkar beklenilmez (Burton 1978: 10-11).
- Çeribaşı (1994) Rekreasyon etkinlikleri bireysel olarak ya da topluca yapılabilirdiği gibi, planlı ya da plansız olarak da yapılabilirler. Rekreasyona katılan bireyler veya gruplar, zamanı, etkinlik türünü ve mekânı kendileri seçerler (Aktaran: Günaydın 2011:22).
- Rekreasyonun kendine özgü oyun çeşitleri, gösteriler gibi birtakım çekicilikleri vardır (Hacıoğlu 2003: 208).

- Yılmaz (2002) Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir. Birçok etkinliği kapsayabilir. Bu etkinlikler fiziksel, zihinsel ve duygusal anlamda ya da bu üçünün birleşimi şeklinde olabilmektedir (Aktaran: Günaydın 2011: 22).

1.3.3. Rekreasyonun Çeşitleri ve Sınıflandırılması

Rekreasyon kelimesine günümüz modern dünyasında her geçen gün yeni bir anlam yüklenmektedir. Rekreasyon kelimesi kişilerin etkinliğe farklı amaçlarla katılmasına bağlı olarak toplumsal, kültürel, ekonomik ve çevresel şartlar nedeniyle farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Bu nedenle rekreasyon kelimesinin değişik metotlar kullanılarak sınıflandırılması yoluna gidilmiştir (Karaküçük ve Gürbüz 2007: 194).

Przeclawski, 1977’de serbest zaman modelleri adı altında rekreasyonu şu şekilde sınıflandırma yoluna gitmiştir (Sağcan 1986; Aktaran: Günaydın 2011: 23);

- 1- Turistik serbest zaman faaliyetleri
- 2- Sportif serbest zaman faaliyetleri
- 3- Yaratıcı (artistik) serbest zaman faaliyetleri
- 4- Sosyal serbest zaman faaliyetleri

Rekreasyonel özelliklerin yanı sıra bu özelliklerden başka; planlama, işletmecilik ya da yönetsel amaçlara dönük olarak rekreasyonla ilgili çeşitli sınıflandırmalar yapmış ve bunları, aktif, pasif, ticari, sosyal, uluslararası, kırsal, estetik, entelektüel, fiziksel, orman, kapalı yer, Açık hava gibi birçok rekreasyon tipinin yer aldığı dört grupta toplamıştır (Akesen 1978: 262). Bu sınıflandırma şöyle oluşmaktadır: Yapısal, yersel, içeriksel ve zamansal sınıflama şeklindedir.

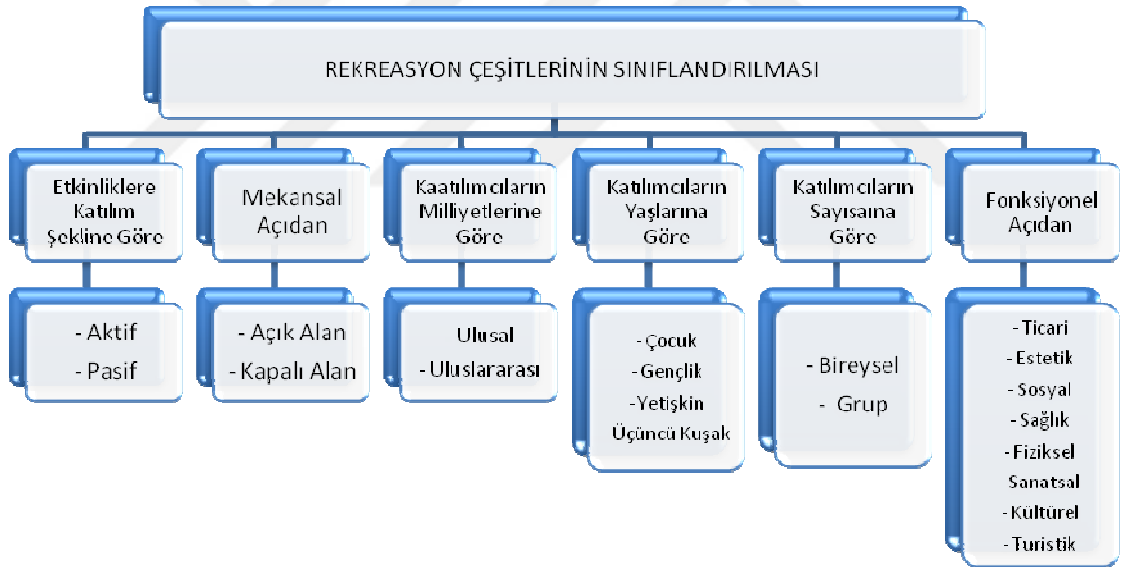
Cordes ve İbrahim (1999) ise, rekreasyon kelimesinin farklı yapılandırılmış ortamlardaki etkinlikleri tanımlamak için kullanılabileceğini belirtir. Yapılan bu tanımlamalara göre rekreasyonu 5 farklı grupta ele alarak incelemek mümkündür;

- Halk rekreasyonu; farklı yaş ve ilgi gruplarının ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak için kâr amaçsız, açık veya kapalı alanlardaki etkinlikleri kapsar.
- Ticari rekreasyon; kâr amaçlı, katılımın para ile yapıldığı etkinlikleri içerir.

- Şirket (firma) rekreasyonu; firma veya büyük şirketlerin sponsorluğunda çalışanlarının faydası için organize etkinliklerdir.
- Terepatik rekreasyon; özel grupların faydası için kamu ve özel sektör tarafından organize edilen etkinliklerdir.
- Diğer rekreasyon etkinlikleri; daha çok bireysel anlamda organize edilen özel kulüpte golf oynamak veya askeri rekreasyon gibi etkinlikleri içerir. (Aktaran: Günaydın 2011: 25).

Rekreasyon çeşitlerinin sınıflandırılmasında mekan, amaç, fonksiyon v.b gibi kriterlerin rol oynadığını savunmuştur. Bunun nedenini de rekreasyonun çok yönlü olmasına bağlamıştır. Buna göre sınıflandırılma şekil 1.3'te verilmiştir (Hazar 2009: 194).

Şekil 1.3: Hazar'a göre rekreasyon çeşitlerinin sınıflandırılması (Hazar 2009: 194).

Karaküçük rekreasyonun sınıflandırılmasında, kişinin rekreasyon etkinliklerine katılmasına sebep olan amaçlar, istekler ve zevklerin etkili olduğu görüşü savunulmaktadır. Çeşitli kriterler de göz önüne alınarak ayrı gruplandırmalar yapılmaktadır. Buna göre rekreasyonun sınıflandırılması Tablo 1.1.'deki gibidir (Karaküçük 1999: 423).

Tablo 1.1: Karaküçük'e Göre Rekreasyonun sınıflandırılması (Karaküçük 1999: 423).

Amaçlarına Göre	Çeşitli Kriterlere Göre	Özel İşlevlerine Göre
Dinlenmek	Yaşa Göre	Ticari Rekreasyon
Kültürel	Katılım Sayısına Göre	Sosyal Rekreasyon
Toplumsal	Zamana Göre	Ulusal Rekreasyon
Sportif	Mekana Göre	Estetik Rekreasyon
Turizm	Sosyolojik İçeriğine Göre	Fiziksel Rekreasyon
Sanatsal		Orman Rekreasyonu

Çoğu farklı bakış açısına göre sınıflandırılan rekreasyon ve aktivitelerine bir yenisini de Baud-Bovy ve Lawson (1977), beş ayrı kategoride ele alarak sıralamıştır. Buna göre rekreasyon sınıflaması;

1. Evin içinde ve yakın çevredeki rekreasyon (T.V izleme, radyo dinleme, bahçe işleri, hobisel faaliyetler, kitap okuma vb.)
2. Eğitim kurumlarının içindeki rekreasyon (Eğlenceler, yemek partileri, tarihi mekânları ziyaret vb.)
3. Kültürel ve sanatsal rekreasyonlar (Tiyatroya gitmek, konser, resim sergileri)
4. Spor aktiviteleri (Yüzme, golf, tenis vb.)
5. Gündelik olan Açık hava aktiviteleri (Piknik, araba gezintileri vb.) dir (Baud-Bovyve Lawson 1977:103).

1.3.4. Rekreasyonun Önemi

Oyun ve rekreasyonun bireylerin mental ve bedensel gelişiminde önemli bir pay sahibi olduğu, her yerde kabul edilmiş bir gerçektir. Bu ihtiyaçların yerine getirilmesi bakımından yeterliliği sağlayamayan bir çevre, hayal kurma gücünün ve yaşama sarılma zevkinin yok olmasına, sinir ve öfke kat sayılarının artmasına yol açmaktadır. Bundan dolayıdır ki insan temel ve evrensel bir ihtiyaç durumuna gelen rekreasyonu, tarihin her döneminde ve dünyanın her yerinde kendilerini ifade edebilmek, kişisel birikimlerini arttırabilmek adına serbest zamanlarını istedikleri şekillerde geçirmişlerdir. Bundan dolayı farklılık göstermesine rağmen, rekreasyonun tüm insanlara ortak bir miras olduğu söylenebilir.

Tüm dünyada görülen teknolojik, tarımsal, endüstriyel, kültürel, sosyal vb. değişimler ve küreselleşmenin getirdiği sonuçlar, savaşlar, politikalar vb. oluşumlar,

günümüzde insanların düşüncelerini, değerlerini, alışkanlıklarını, davranışlarını kısaca yaşam tarzını/biçimini ve yaşam kalitesini olumlu ve olumsuz yönlerde etkilemiştir. Özellikle günümüz teknolojisinin rahatlığı, tüketici toplum olmamızı teşvik etmiş ve özellikle gençlerimizin kişilik gelişimini, üretkenliğini, yaratıcılığını, sağlığını ve yaşam sevkini olumsuz yönlerde etkilemiştir ve hala etkilemeye devam etmektedir (Çelebi ve Ark. 2012: 193).

Bugün toplumumuzda özellikle ilk ve orta öğretimde okuyan gençlerde gördüğümüz şiddet, cinayet, hırsızlık gibi suça eğilimler, okuldan nefret etme, madde bağımlılığı, hımbıl apartman çocuğu profili, tembellik, aylaklık, aşırı şişmanlık, mutsuzluk ve buna benzer birçok problemler göze çarpmaktadır. Bu problemlerle hem ülke, hem anne-baba, hem de eğitimciler olarak karşı karşıya kalmış durumdayız. Devletin bu problemleri önleme veya tedbir alma, olumsuz durumlardan korunma veya düzeltme çabaları mutlaka olacaktır ve olmalıdır, hatta çok geç kalınmıştır. Bu çabaların başarısında, en büyük destek ve yardımcı alternatif uygulamaların başında, eğitimin yaşam laboratuvarı olarak tanımlanan “rekreasyon” ve buna bağlı rekreasyon program uygulamaları ve bunların yönetimi gibi konular gelmektedir. Özellikle okullarda eğitim programını destekleyen “okul içi ve dışı rekreasyon programları (örn; okul sporları, sanat, kültür ve sosyal etkinlikler vb.), çocuklarımız ve yetişen yeni nesil için çok önemli rol oynamaktadır. Aynı zamanda rekreasyon; öğrencilerin ve gençlerin özgüvenli, kendini ifade eden, problem çözen, iletişim kuran ve yaratıcı özellikler kazanmasına da yardımcı olmaktadır (Çelebi ve Ark. 2012: 193).

Yüzyıllardan beri insanlığın ortak bir mirası olarak kabul gören rekreasyon, bireye genç yaşlardan başlayarak dinlenme, rahatlama, bilgi ve görgüsünü arttırma, yaratıcı yeteneklerini geliştirme, yorgunluk ve bitkinlik duygusundan sıyrılarak yeniden yaşama motive olma, güç kazanma gibi fiziksel ve ruhsal gelişimine yardımcı olur. Ayrıca rekreasyon yoluyla insanların bir araya gelmesiyle kişiler arasındaki dostluk bağlarının kuvvetlenmesi, çevre ve insan sevgisinin yücelmesi gibi sosyal ve ahlâki birtakım kazanımlar yaratması da rekreasyonun temel ihtiyaçlarımızdan biri olarak önemini ortaya koymaktadır. Tezcan (1977), rekreasyonun önemini şu şekilde belirtmektedir;

- a) İnsanların dinlenme ve eğlenme gereksinimleri, serbest zamanların değerlendirilmesi ile karşılanarak onların yaşamla bağları güçlenmiş ve mutlu kılınmış olurlar. Serbest zamanların esas önemi buradan gelmektedir.
- b) Serbest zamanlarını iyi değerlendiren kişi, sağlıklı bir kişilik geliştirmiş olur. Toplumda temel amaçlardan birisi de sağlıklı kişilik geliştirilmesidir.
- c) Serbest zamanların değerlendirilmesinin bir diğer önemi de, bireylerde çeşitli doyumlara yol açmasıdır. Bu doyumlar şu şekilde ele alınmaktadır;
- 1.Yaratma zevki: Serbest zamanında yaptığı şey bireye bir şey yaratma zevkini sağlar. Örneğin; çocuğun kumda oynarken yaptığı bir kale, ilkel bir insanın sandalını biçimlendirmesi, müzisyenin bestelediği bir şarkı vb.
  - 2.Arkadaşlık, dostluk kurma gibi toplumsal durumlar: Birçok serbest zaman değerlendirme biçimleri grupsal nitelikte olduğundan dolayı insanların birlikte olma, arkadaşlık kurma, toplumsal ilişkiler ve işbirliği yapmaya yönelik gereksinimlerini karşılamaya fırsat sağlar.
  - 3.Macera-yeni deneyimler elde etme: Bireyin çocukluktan yetişkinliğe ve yetişkinlikten daha sonraki dönemlerde yeni bilgiler edinmesi, yeni deneyimler kazanmasıdır. Örneğin; seyahatlerin faaliyetleri, fotoğrafçılık, tırmanma, kampçılık, yelkenli ile deniz seyahati vb.
  - 4.Başarı duygusu: Birey iş yaşantısında başarı elde edemeyince bunu serbest zaman faaliyetleri ile sağlamaya çalışır. Özellikle yarışma niteliğindeki oyunlarda ve sporda bu duyguyu sağlamak olanaklıdır. Başarıyı elde etmek için zaman ve enerji harcamak da gerekli öğeler arasındadır. Yarışmalı oyunlar sağlam karakter gelişimine de yol açar.
  - 5.Fiziksel sağlamlık: Fiziksel faaliyet, yaşamın temel işlevidir. Rekreasyon, bireye takım oyunları ve bireysel sporlarla sağlamlık duygusu, koordinasyon ve motor gelişimi sağladığı gibi paten, yüzme, kayak gibi sportif faaliyetlerle de bireye fiziksel enerjisini dışarıya çıkartan, doyum sağlayıcı neşe ve sağlıklı olma duygularını da verir.
  - 6.Zihinsel güçleri kullanma: Kimi serbest zaman etkinlikleri insanlarda zihinsel faaliyetlere yol açar. Bu husus, münazara, forum, tartışma grupları, satranç, briç, doğa incelemeleri, yaratıcı yazı gibi faaliyetleri anlamak bakımından önemlidir.

- 7.Duygusal deneyim: Her serbest zaman etkinliği, faaliyete katılan bireye duygusal bir cevap verir. Böylelikle duygusal istikrar da sağlanmış olur.
- 8.Gzellikten hoşlanma: Evrensel güzellik sevgisi birçok serbest zaman faaliyetlerinde ifadesini bulur. Güzellik sevgisi, yaratma arzusu ile i içe girmiştir.
- 9.Hizmet duygusu: Birey, katıldığı faaliyetlerle aynı zamanda bir hizmet sağlamaktadır. Bireyde bir doyuma yol açar. Bir kişinin yetiştirdiği çiçeklerin açması buna örnektir.
- 10.Dinlenme: Serbest zaman faaliyeti ile birey aynı zamanda dinlenir. Dinlenme, vctsal, zihinsel ve ruhsal yönlerden söz konusu olmaktadır (Tezcan 1977:223).

1.3.5. Rekreasyon Gereksinimi Etkileyen Gelişmeler

Bayraktar (1975) Yeni icatların bulunuşu, 20. yy da atomun parçalanması ve onu takip eden gelişmeler, sosyal, ekonomik, endüstriyel, teknik ve politik hayatta çok sratlı değişmelere yol açmıştır (Aktaran: Günaydın 2011:30). Ülkelerin sanayileşme düzeyleriyle doğru orantılı olarak artan rekreasyonel faaliyetlere olan ihtiyacını etkileyen ve toplum hayatında rekreasyonun daha da önemli bir hareket olarak algılanmasına sebep olan gelişmeleri özetlenirse;

a. Serbest zamanların artışı: Endüstriyel ve teknik alandaki gelişmelerin doğal bir sonucu olarak çalışma saatlerinin kısılmasıyla birlikte serbest zamanların artışı dört Şekilde ortaya çıkmaktadır (Sağcan 1986: 280). Bunlar;

- Çalışma günlerinin azalması
- Hafta tatili
- Yıllık izinler
- Emeklilik yaşının ne alınması'dır.

b. Şehirleşme oranındaki artış: Endstriyle birlikte sanayi işletmelerinin ve fabrikaların varlığını elinde bulunduran kentlerde açık sahaların yerini hızla yapı kitlelerinin alması sonucu olarak rekreasyonel faaliyetlere imkân verecek alanlar yok

olmaktadır. Ayrıca şehirlerin toplumsal ilişkilerin zayıflığı, çalışma koşulları, trafik, gürültü gibi birçok olumsuz faktörleri barındırması bireyi psikolojik ve sosyal sorunlarla karşı karşıya getirmektedir. Bu yüzden birey sürekli yaşadığı bu monoton kent yaşamından zaman zaman kurtulmak için ya daha çok kent dışındaki doğal ortamlara kaçmış ya da kent içerisindeki serbest zaman değerlendirme olanakları sağlayan özel kurumlara ve planlanmış açık-kapalı mekânlara yönelmiştir (Günaydın 2011: 31).

c. Gelir seviyesinin yükselmesi: Kişi başına düşen geliri artırma çabaları sonucunda, çalışan kesimin ve toplumun diğer fertlerinin gelir seviyesinin artmasıyla, insanların, gelirlerinden, kendi arzularınca harcayabilecekleri miktar da artış olmuş ve bu gelirin artmasıyla rekreasyona olan talep de artmıştır. Gelişmiş ülkelerde, ulusal gelirdeki hızlı artış ve bunun sonucu olarak ortaya çıkan yüksek yaşama standardı, maddi yönden, serbest zamanları değerlendirmeyi etkilemeye devam etmektedir (Hacıoğlu 2009: 212).

d. Teknolojik gelişmeler: Dünya endüstrisinin gelişme safhasındaki imkânlar, çalışma ve oturma sahalarının birbirine yakın olmasını zorunlu kıldığı gibi bu zorunluluğun gerektirdiği sosyal rekreasyon ihtiyacının eksikliği otomobilin icadı başta olmak üzere birçok teknolojik gelişmenin bulunuşu ve hızla insan yaşamına sokulmasıyla yeni rekreasyon alanlarının planlanması sonucunu da doğurmuştur (Günaydın 2011: 31).

1.3.6. Rekreasyon İhtiyacı

Bir eksiklik hissi ve aynı zamanda bu hissin giderilmesi arzusuna veya doğal ya da sosyal yaşamdan doğmuş bir gerekliliğin ifadesine “ihtiyaç” denilmektedir. İnsan, bir şeyin eksikliğini duyduğu zaman bu eksikliği giderecek amaçlı eylemlerde bulunarak tatmin olmak ister (Karaküçük 2005: 413). Biyolojik ve/veya psikolojik ihtiyaçların bu amaçlı eylemlerde aranması ya da giderilmesi, motivasyonel bir çağrı niteliindedir. Bireyin bedensel ve/veya ruhsal ihtiyaçlarını elde edebilmesi için insan beyninde bir ön hazırlığın yani motivasyonunun da yapılmış olması gerekmektedir ki bu gereksinimi

karşılayacak olan amaçlı eylemlerin sonucunda ise kişi bu ihtiyacına cevap bulsun. Kyle ve Mowen (2003) ise rekreasyona katılım ihtiyacı durumunu gözlemlenemeyen bir motivasyon, uyarı veya rekreasyonel aktiviteye ya da katılım sonucunda oluşabilecek şeye karşı ilgi olarak tanımlamaktadır (Aktaran: Günaydın 2011: 32).

Woolfolk (1995) Maslow'un yaptığı çalışmalar sonucunda insan ihtiyaçları düşük seviyedeki ihtiyaçlar (yaşamı sürdürme ve güvenlik) ve daha üst seviyedeki ihtiyaçlar (entelektüel başarılar ve kendini gerçekleştirme) olarak sınıflandırılmıştır (Aktaran: Günaydın 2011: 32). İnsanın güdülenmesine ilişkin Maslow'un getirdiği beş aşamalı gereksinimler hiyerarşisi yaşamsal olandan toplumsal olana doğru sıralandıklarından gereksinimlerin doyurulmasına en alt basamaktan başlanması gerekir (Köktaş 2004: 180).

Şekil 1.4: Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi (Feldman 1996: 621).

1.3.7. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri

Karaküçük İnsanların serbest zaman etkinliklerine katılım amaçlarının, beklentilerinin, doyum düzeylerinin ve etkinlik tercihlerinin kişisel faktörlere göre değiştiği kabul edilse bile, bireylerin rekreatif etkinliklere katılımında ön plana çıkan güdüsel faktörlere bağlı olduğunu belirlemek amacı ile yapılan çalışmaların genel anlamda benzer sonuçlar ortaya koyduğu anlaşılmıştır (Karaküçük ve Gürbüz 2007: 194).

Karaküçük (1997)'ün yaptığı çalışmalarda ise serbest zamanları değerlendirmeye duyulan ihtiyacın, rekreasyonel faaliyetlerin kişisel ve toplumsal olarak sağladığı yararlarından ileri geldiği ortaya koyulmaktadır. Bu nedenler;

a) Kişisel yönden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri

1. Fiziki sağlık gelişimini oluşturur
2. Ruh sağlığı kazandırır
3. Bireyi sosyalleştirir
4. Kişisel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağlar
5. Yaratıcı gücü geliştirir
6. Çalışma başarısı ve iş verimini artırır
7. Ekonomik hareketi geliştirir
8. İnsanı mutlu eder.

b) Toplumsal yönden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri

1. Toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlar
2. Demokratik toplumun yaratılmasına imkân sağlar (Karaküçük 1997: 373).

Bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılımında temel sekiz gereksinimi giderdiklerinden bahsetmektedir (Köktaş 2004: 180). Bunlar;

1. Kendini yenilenme gereksinmesi
2. Ödünleme gereksinmesi
3. Eğitim gereksinmesi
4. Gözlem gereksinmesi
5. İletişim gereksinmesi
6. Bütünleşme gereksinmesi
7. Gruplaşma gereksinmesi
8. Kültürel etkileşim gereksinmesi

1.3.8. Rekreasyonun Önemli Fonksiyonları

Makineleşen çağımızda insanın, kent yaşamının gürültü atmosferinden kurtulup, ruhsal ve bedensel yorgunluğu üzerinden atmak, hayata yeniden bağlanmak için serbest

zamanlarını kendisini ruhsal bunalımlara yöneltmeyecek faaliyetlere girişmesi ayrıca en iyi ve keyifli bir şekilde değerlendirmesi gerekmektedir.

Rekreasyon konusunda bugüne kadar kazanılan tecrübeler, gerek bireylerin gerekse toplumların fiziksel, fikri, hissi ve moral sağlığı yönünden önemli olduğunu ortaya koymaktadır. İnsan varlığında direkt olarak tatmin hissi yaratan özel bir ruh hali veya davranış yoluyla belirtilen rekreasyon, insan faaliyetinin değişik bir safhasıdır. Kişisel ve toplumsal yönden rekreasyonun gerçek değeri, diğer temel insan ilişkilerine olan etkisinde ve toplum gücüne yaptığı katkıdır.

Bayraktar (1975), serbest zamanları değerlendirmenin fonksiyonel yönden faydalarını şu şekilde özetlemektedir;

a) Kişi ve toplum sağlığını düzeltir:

- Fiziksel sağlık: sportif faaliyetler ve açık havada serbest hareket imkânı kasları geliştirir, organların düzenli şekilde çalışmasını sağlar, sinir gerginliklerini giderir.
- Ruhsal sağlık: çevre değişimi, doğal ve kırsal alanlar ruhsal gerginlikleri giderir, iç huzuru sağlar.
- Moral sağlık: iyi düzenlenmiş rekreasyonel imkânlarla insan karakterinin gelişmesine yön verilir, kötü ve ahlâk dışı davranışlar önlenir, kişi ve toplum morali yükselir.

b) Entelektüel hayatı geliştirir:

- Rekreasyon yoluyla yeni fikirlerin teşviki, bir kimsenin gerçek varlığını bulması, hayat görüşünün genişletilmesi ve hayatın temel amacı üzerinde fikirlerin aydınlığa kavuşturulması sağlanır.

c) Eğitime yardım eder:

- Oyunlar ve gezilerle insanların deneyimler kazanması, yeni şeyler öğrenmesi mümkün olur.
- Güzel sanatlarla ilgili rekreasyon ve çeşitli sporlar aynı zamanda öğretici, düşündürücü ve geliştirici yönleri ile de önem taşırlar.

d) Rekreasyon, verimli faaliyetler için insanı zaman tasarrufuna teşvik eder, çalışma azmini yükseltir.

e) Toplumsal hayatı düzenler:

- Rekreasyon faaliyetleri ile kişilerin ve grupların bir araya gelmesi toplumsal ilişkileri geliştirir, dayanışma ve yardımlaşmayı sağlar.
- Serbest hareket ve düşünce imkânı, dayanışma ve yardımlaşma ile demokratik bir toplum ortaya çıkar.

f) Uluslararası ilişkileri geliştirir:

- Çok yönlü bir rekreasyonel faaliyet diyebileceğimiz turizm yoluyla çeşitli ülkelerin birbirini tanıması, anlaması mümkün olur.
- Uluslararasıdaki yakınlaşma dünya barışı için elverişli bir zemin hazırlar (Aktaran: Günaydın 2011: 35).

Scholl vd. (1999) Modern toplumda, serbest zaman etkinlikleri, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için etkin yollardan en önemlisidir (Aktaran: Günaydın 2011: 36).

Schroeder (1963) Serbest zaman aktivitelerine toplu veya bireysel katılımın atılganlık, dışadönüklük gibi kişilik özellikleri üzerinde etkili olduğu, depresyon ve kaygı gibi duygu durum bozukluklarının düzeyini azaltarak olumlu kazanımlar sağladığını ileri sürmüşlerdir. Rekreasyonel faaliyetlere düzenli katılımın stresi meydana getiren unsurları ortadan kaldıracak gibi aynı zamanda stres içindeki bireyin bu olumsuzluk içinden kurtulması için bir yol olacağını yani rekreasyonun hem önlem hem de tedavi şekli olarak kullanılabileceği sonucuna varmışlardır (Aktaran: Günaydın 2011: 36).

Tekin (1997) rekreasyona katılımın depresyon ve anksiyeteyi azalttığını, benlik imajı, sosyal yetenekler ve sonucunda yaşam doyumunu arttırdığını dile getirmektedir. Ayrıca, bireyin akıl sağlığı ve genel olarak mutlu olma düzeyinin ancak fiziksel aktivitelere katılım yoluyla artırabileceğini savunmuşlardır (Aktaran: Günaydın 2011: 36).

1.4. Rekreasyon ve Spor

Serbest zamanlardan yararlanmayı ifade eden rekreasyonun faaliyet türlerinden biri olan spor; hareketli bir zaman, farklılık, sağlık ve zindelik, aksiyon ve macera, kendini keşfetme, yenilikleri fark edebilme ve diğer sosyo-kültürel özelliklerle rekreasyon adına önemli bir değer taşımaktadır.

Rekreasyon içindeki faaliyetler, uygulandıkları alanlar ve özelliklerine göre çeşitliliğe sahiptir. Spor, rekreasyon faaliyetleri içerisinde cazipliği ve çeşitliliği ile önemli bir yer teşkil eder (Ramazanoğlu vd. 2004: 176-177).

Günümüzde spor, ulaştığı nokta itibariyle sosyal, ekonomik, politik ve yarışmaya yönelik haliyle kitleler üzerinde bıraktığı etki, yarattığı iş alanlarıyla çok farklı bir yeredir. Ancak, bu fonksiyonlarının yanında, insanların serbest zamanlarında, dinlenme, eğlenme, macera, yarışma, sosyal ilişki, sağlık elde etme ve daha birçok nedenlerle uğraştıkları gerek etkinlik gerekse yapılabilecek yer çeşitliliği bakımından rağbet ettikleri bir fonksiyonu da içermektedir. Rekreasyonun en kapsamlı, çeşitli ve ilgi çeken alanlarından biri olan spor, rekreasyon ile karşılıklı olarak birbirini etkiler. Spor, insanların rekreatif ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir hareket alanı sağlarken, rekreasyon da, sporun toplumda yaygınlaşması, tanınması ve sportif başarılar elde edilmesinde önemli roller üstlenmiştir. Spor bu rolünü genellikle herkes için spor, her yerde spor veya sağlık için spor gibi etkinlik rollerini yerine getirerek gerçekleştirmektedir (Karaküçük 1997: 373).

A.B.D de ve Kanada da “Physical Fitness”, Almanya da “Trim Dich”, ve diğer ülkelerde “Sport for All” ya da “ Sport Pour Out” gibi tanıtılan isimlerle spor uygulamaları geniş halk kitlelerine yayılmaktadır. Bu ülkelerde insanların serbest zamanlarını aktif spor yaparak değerlendirebilecekleri pek çok kampanya çalışması yapılmaktadır. Bu kampanyaların hareket noktasını öncelikli olarak spor faaliyetlerinin günlük hayatın bir parçası haline getirme alışkanlığının kazandırılması, daha sonra da bu faaliyetleri olumlu bir şekilde değerlendirmek yatmaktadır. Gerçekleştirilen spor faaliyetleri ile bireylerin dinlenme ve eğlenmeleri sağlanmış olacaktır (Karaküçük 1999: 423).

Spor ilk çağlarda insanın beslenmek için avlandığı ve yaşamda kalabilmek için doğayla mücadele ettiği, imparatorların kralların toplumlarına güç gösterileri düzenlendiği, savaflara hazırlık anlamında birçok çeşitli etkinliklerin, törenlerin, şöenlerin, yarışmaların var olduğu zamanlardan bugüne gelen süreçte, insanoğlu kendini hep spor ve rekreasyonla iç içe bulmuştur. Endüstrileşmenin daha doğmadığı, çalışmak zorunda kalan insanların serbest zaman bulamadıkları dönemlerde sanata dair, entelektüel yapıya yönelik, sportif ya da herhangi bir aktivite türünü yapabilen insan sayısı çok azdı. Bu yüzyıla kadar serbest zaman faaliyetleri ekonomik yeterliliği olan, zaman yönünden kısıtlamaları olmayan insanlarla sınırlı kalmaktaydı.

Günümüze nazaran rekreasyon faaliyetlerine seyirci olarak katılımın daha yoğun olduğu 19. yüzyılın başlarında tiyatrolar, sirkler, sinemalar ve büyük statların tribünlerinde çeşitli sanatsal ve sportif faaliyetleri seyredenler, evlerinde radyo dinleyenler büyük yığınları oluşturmaktaydı. Bu yüzden rekreasyonun pasif türleri gelişim göstermekteydi. Sporun katılımcı olmayan sadece izleyici olma manasına gelen pasif yönünün (pasif rekreasyon) teşvik edilmesi, eğitimsizlikle beraber öncelikle rekreasyonun ticari bir değer taşıdığı yolundaki anlayıştan ileri gelmekteydi. Bu yüzden sporu aktif olarak yapanların değil, sporu seyredenlerin sayılarında artışlar meydana geliyordu. Bu safhada sosyologların tespit ve uyarılarıyla ayrıca, toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmelerin de etkisiyle durumun tersine çevrilmeye başlandığı görülmüştür (Karaküçük 1992: 151-160).

Sanayileşmenin yaratmış olduğu değişikliklerle insan iş gücünün ve süresinin azalmasıyla serbest zamanların artması, şehirleşmenin ve iş ortamında oluşan huzursuzluklarının strese ve öfkeye dönüşmesi, hayat kalitesinin yükselmesi gibi değişkenler, insanların serbest zamanlarında farklı aktiviteleri gerçekleştirmeye yönlendirmişti. Bu durumda spor, rekreatif bir aktivite olarak, insan hayatının bir bölümünü oluşturması, insanı yaşama bağlayan, keyifli olmasını sağlayan, iş gücünü ve buna bağlı olarak iş verimini arttıran, sosyal çevresi ile ilişkilerini iyileştiren bir insan olmasına katkıda bulunan özellikleri, sporu serbest zamanların en temel aktivitesi olarak ön plana çıkartmıştır.

Brettschneider (1989) Spor, ekonomik kalkınma, sosyal, kültürel ve politik değerleriyle ilgilerin sürekli içinde yer almaktadır. Bu değişim anlayışıyla ilgiler, futbol, güreş, atletizm gibi geleneksel sporların yanında, sağlık, macera, haz alma ve eğlenme eğilimli amaçlarla yapılan planörcülük, trekking ve dağcılık gibi takımsız sporlarla, vücut uyumu için yapılan jogging, aerobik, stretching ve vücut geliştirme, bunun yanı sıra ruh, düşünce ve vücut sentezine dayanan tekvando gibi etkinliklere ve vücut teması gerektirmeyen tenis, badminton gibi sporlara yönelmektedir (Aktaran: Günaydın 2011: 57).

Geleneksel sporların pek ilerleme kaydedememesi ve rekreatif amaçlı yapılan sporların çeşitlerinde ve katılanların sayılarındaki artışlar, ayrıca sporun klasik gruplar yerine, farklı gruplarda ve yerlerde yapıyor olması, çok yaygın olarak ve her bölgede özel vücut geliştirme, zayıflama, güzelleşme, eğlenme ve jimnastik salonları ile jogging alanları ve doğadaki fiziki faaliyet alanların çoğalması, spordaki bu yeni yönelişin belirtileri olmaktadır (Karaküçük 1992: 151-160).

Rekreatif bir etkinlik olarak spora ilginin artması çeşitli toplumsal kurumları bu konuda organizasyonlar yapmaya itmektedir. Eğitim kurumları, spor kulüpleri, dernekler, sendikalar, sivil toplum kuruluşları ve devlet kurumları rekreatif amaçlı organizasyonlar yapmaktadırlar. Bu organizasyonlar ile trekking, jogging, paintball gibi takım sporları tanınmaya ve yaygınlaşmaya başlamıştır (Şahan 2008: 1-9).

1.4.1. Rekreatif Spor-Sportif Rekreatif Spor

Spor, rekreatif faaliyetleri arasında en fazla tercih gören bir alan özelliği taşımaktadır. Çünkü spor her yaşta ve cinsten olan insanların her türlü rekreatif ihtiyaçlarına cevap verebilmektedir. Spor, açık veya kapalı alanlarda, araçlı veya araçsız, hafif veya sert, ferdi veya gruplu, zamana karşı veya zaman önemi olmadan, milli ya da milletlerarası yapılabilen ve daha birçok özellikleriyle çeşitliliği, değişkenliği ve toplumsallığıyla insanlara birçok alternatifler sunabilmektedir (Karaküçük 1992: 151-160).

Ergül (2008) Rekreasyonun tanımlarında belirtildiği üzere rekreatif etkinlikler bireysel tercihlerin devreye girmesiyle çeşitlilik gösterebilir. Ortaya çıkan çeşitlilikler, bireylerin ilgi ve tercihlerinin düzensizlik içinde dağılıp kaybolmasıyla sonuçlanabilir. Bunun için genişleyen tercihlerin ve yayılmaların belli başlıklar altında birleştirilmesi gerekir. Bu gereksinim doğrultusunda spor ve turizm, kamu, sağlık, kampüs gibi alanlarda birleştirme yapılarak giderilmeye çalışılmıştır (Aktaran: Günaydın 2011: 58).

Bu alanlardan birisi olan sportif rekreasyonun bir yönü, rekreatif bir etkinlik olarak spora ilginin artması, çeşitli toplumsal kurumları bu konuda organizasyonlar yapmaya yöneltmektedir. Bu bağlamda sporun yeni çeşitlerinin tanıtılması ve yaygınlaşmasına katkıda bulunulurken diğer yandan ortak ilgi ve heyecanların paylaşıldığı ortamlar yaratılarak insanlara hoşgörü, sosyal ilişkilerde uyum olanağı sağlanmaktadır (Koçan 2007: 31-39).

Rekreasyonun tanımları, sınıflandırma çeşitlerinin açıklanmasından sonra rekreasyonun ve spor bağlamında ele alınan birisi olan Sportif Rekreasyon (Fiziksel rekreasyon) daha geniş olarak incelenecek olursa; Tekin (2003) Rekreasyon etkinlikleri içinde, temeli fiziksel egzersiz ve çeşitli spor branşlarının rekreatif amaçlı uygulamasına dayanan ve rekreasyon aktivitelerinin büyük bir bölümünü oluşturan türüne “sportif rekreasyon” denir. Sportif rekreasyonun temeli fiziksel egzersizlerdir (Aktaran: Günaydın 2011: 59).

Sportif amaçla gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleri; aktif spor yaparak ya da pasif bir şekilde izleyici, taraftar, idareci veya başka bir şekilde serbest zamanın sportif faaliyetlerle gerçekleştirilmesi olarak tanımlanabilir.

Suiçmez (2000)'e göre sportif rekreasyon, şu şekilde sıralanabilirler;

- Sosyal bir çevre edinebilmek amacıyla
- Hoş vakit geçirebilmek amacıyla
- Sağlık problemleri nedeniyle
- Formda ve sağlıklı kalabilmek amacıyla
- Toplum içerisinde kendisini kanıtlamak amacıyla

- Fiziksel yeteneklerini geliştirmek amacıyla
- Bedenini eğitme amacıyla (Aktaran: Günaydın 2011: 59).

Bu amaçlarla gerçekleştirildiğinde bir zorunluluk, bir para kazanma, bir meslek olarak değil de, toplumu meydana getiren insanların serbest zamanlarında yer aldıkları toplumsal ve sosyal bir etkinlik olarak tanımlanabilir. Sportif rekreasyonun da içinde kazanma isteği, galip gelme ve mücadele gibi faktörler olsa da sporda olduğu kadar sert ve katı değildir.

Ergül (2008)'e göre ise sportif rekreasyon, insanların serbest zamanlarını fiziksel aktiviteye dayalı spor etkinliklerini yaparak değerlendirmesi olarak açıklanabilir. Bu bağlamda sportif rekreasyon faaliyetleri ise, mesleki anlamdan uzak tamamen gönüllü ve serbest zamanlarda yapılarak katılım gösterilen bütün sporsal etkinlikler olarak değerlendirilebilir. Sportif rekreasyon faaliyetlerine bireysel ve toplu katılımın söz konusu olduğu durumlarda katılım gösterilen sporsal aktivite bireyin yaş, cinsiyet, hazır bulunuşluk düzeyi, ilgi alanı ve toplumsal statüsünden kaynaklanan farklılıklarına uyum gösterebilen yapısı gibi etkenleri göz önünde bulundurması gereklidir. Aksi takdirde bahsi geçen faktörlerin uyumsuzluğu aktiviteye katılımı olumsuz yönde etkileyebilir. Bu olumsuzlukların insanların yeni yeni oluşturmaya başladığı toplumsal bilinci olumsuz etkilememesi ve sportif rekreasyon etkinliklerine katılımı artırmayı sağlamak yeni gelişen toplum bilincinin yerleşmesi açısından önemlidir (Aktaran: Günaydın 2011: 59).

II. BÖLÜM

2. BASKETBOL İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Bu bölümde basketbol ile ilgili kavramların geniş açıklamaları ve konu ile ilgili gelişmelerden söz edilmiştir.

2.1. Basketbol Sporu Tanıtımı

Basketbol, 5 kişiden oluşan 2 takımla oynanır. Her takımın amacı rakibin sepetine sayı yapmak ve diğer takımın sayı yapmasını engellemektir. Oyun, hakem, masa görevlileri ve varsa teknik komiser tarafından kontrol edilir (Basketbol Oyun Kuralları 2018: 5). Ströher (1991)'e göre Basketbolda topla yapılan 3 temel hareket vardır: pas, şut ve top sürme. Oyunun durumuna ve oyuncunun yetenek ve becerisine bağlı olarak oyuncular tarafından kullanılan çeşitli pas, şut ve top sürme şekilleri vardır (Aktaran: Türegün 2013: 36)

Basketbol; fiziksel ve zihinsel becerilerin bir arada olduğu ve bu becerilerin geliştirmenin yanı sıra davranışsal özelliklerinde içinde olduğu ve bunların etkisini oyun içerisinde kazanma ya da kaybetme durumlarında ortaya çıkan bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor unsurları da içinde barındıran bir takım oyunu olarak tanımlanabilir.

Basketbol sporu; durağan olmayan, zamana karşı yarışın içerisinde, dinamik ve canlı, skor durumunun her saniye değişebileceği olası ve son ana kadar oyunun heyecanının durmadan devam ettiği bir spor branşı olarak söylenebilir.

2.2. Basketbolun Dünya Tarihindeki Gelişimi

Her spor dalında olduğu gibi basketbolun da bir ortaya çıkış serüveni vardır. Tarihe bakıldığında basketbola benzer bir oyunun ilk önce Amerika'da Kızılderililer tarafından basit olarak oynandığı görülmektedir (Ziyagil ve Eliöz 2006: 11, Sevim 2010: 3 ve Nalbant 2013: 3). Bununla birlikte bir orta Amerika medeniyeti olan Mayaların bir kolu olan Toltek kavminde bu oyunun bin yıl önce oynandığını vurgulamıştır (Durupınar 2006: 8).

Basketbol oyununun kuruluşu yüzyıldan daha eski bir zamana 1891 yılına kadar uzanmaktadır. Basketbol ABD Massachusetts Springfield Genç Erkekler Hristiyan Birliği (YMCA) Eğitim Okulunda Kanadalı bir beden eğitimi öğretmeni olan Dr. James Naismith tarafından ortaya çıkarılmıştır. James Naismith ortaya çıkardığı bu yeni sportif oyuna sepet topu anlamına gelen basket-ball adını vermiş ve günümüze kadar bu adla anılmıştır.(Atabeyoğlu 1986: 3-4).

Yıllar sonra beden eğitimi öğretmeni James Naismith bu sportif oyunu şekillendirmeye çalışmıştır. Kendi öğrencileri arasında denemeler yapan James, basketbol oyununun esaslarını 13 madde içinde toplamaya çalışmış ve 20 Ocak 1892 tarihinde ilk defa basketbol oynatmıştır. Bu 13 maddeye göre takım yedişer kişiden oluşacak ve oyun 20 dakikadan üç devre, sahadan yapılan atışlar üç, serbest atışlardan yapılan sayılarda iki puan olacaktı. Bu oyun atlet ve beyzbolculara neşeli ve faydalı bir kış antrenmanı verilmesi amacını güdüyordu (Nalbant 2013: 2). Kısa bir süre sonra geniş kitlelerin ilgisini çeken basketbol; yardımcı antrenman özelliğinden sıyrılarak çok popüler bir spor dalı haline gelmiştir (Sevim 2010: 3).

Beşer kişilik takımlar arasında ilk basketbol karşılaşması 1896'da Iowa City'de ve kural olarak 1897'de uygulanmaya konulmuştur. Önceleri futbol topuyla oynanan oyun, sonraları daha büyük parçalı ve dikişli bir topla oynanmaya başlandı. 1948-1949'da tek parçalı, çevresi ve ağırlığı belirlenmiş ilk resmi basketbol topu ortaya çıktı. Sepet ve daha sonraları altı kapalı fileler yerine altı açık ağ kullanılması, çemberin arkasına topun arkaya düşmesini önleyecek bir engel (çarpma levhası) yerleştirilmesi 1895'de, cam potaların kullanılması ise 1908-1910'da gerçekleşti (Nalbant 2013: 2).

Basketbolun daha sonra 1893'te Paris'te oynandığı görülmektedir. Ancak Avrupa'ya tam olarak yerleşmesi birinci dünya savaşı için gelen Amerikalı askerler tarafından olmuştur. Günden güne yayılan ve halkın popüler sporu haline gelen basketbol Avrupa'dan Afrika'ya oradan da Avustralya'ya geçmiştir. Uzak doğuda ise basketbolun 1913 'te oynandığı görülmektedir (Sevim 2010: 3).

Çok kısa zamanda bütün dünyaya büyük bir hızla yayılan basketbolu yönetecek bir kuruluşa ihtiyaç duyulmuş ve bunun için 18 Haziran 1932 tarihinde İsviçre'nin Cenevre şehrinde Arjantin, Portekiz, İtalya, İsviçre, Yunanistan, Romanya, Çekoslovakya, Letonya basketbol federasyonları iş birliği ile Uluslararası Amatör Basketbol Federasyonu (FİBA) kurulmuştur. İlk FİBA Başkanlığına İsviçreli Leon BOUFFARD getirilmiştir. Halen dünya basketbolunu yöneten FİBA, dört yılda bir olimpiyatların yapıldığı şehirde toplanarak yeni seçmeler ve basketbolu daha ilginç şekle sokmak için kurallarda ihtiyaç duyulan değişiklikleri yapmaktadır (Nalbant 2013: 3).

Sevim (1997) İki 1935 yılında düzenlenen Avrupa basketbol şampiyonası, o zamandan bu yana iki yılda bir düzenlenmektedir. Basketbol ilk olarak 1936 yılında Almanya'nın Berlin şehrinde düzenlenen Olimpiyat oyunlarına amatör bir spor dalı olarak eklenmiştir. 1951 yılında tertip edilmeye başlayan erkekler dünya basketbol şampiyonasını 1953'te başlayan kadınlar dünya basketbol şampiyonası takip etmiştir. Olimpiyat Oyunlarına ise basketbol dalında kadınlar ilk kez 1976 yılında katılmışlardır. Avrupa ligi ise 1995–96 sezonunda başlamıştır (Aktaran:Bozdemir 2017: 13).

2.3. Basketbolun Ülkemiz Tarihindeki Gelişimi

TBF (2018) Resmi kayıtlara göre ülkemizde basketbol ilk kez 1904 yılında, İstanbul'da, Robert Kolej Spor Salonu'nda (*Dodge Gymnasium*) oynanmıştır. Ülkemizdeki temelleri ABD'li bir beden eğitimi öğretmeni öncülüğünde Robert Kolej çatısı altında atılan bu sporun tanınması ve yayılması ise sonraki yıllarda Galatasaray Lisesi beden eğitimi öğretmeni Ahmet Robenson'un çabalarıyla gerçekleştirildi. Türk sporcuların ilk basketbol maçı yapma teşebbüsü de yine Ahmet Robenson'un 1911

yılında Galatasaray Lisesi öğrencilerini örgütlemesiyle gerçekleşmiş, ancak meydana gelen sakatlıkların çokluğu nedeniyle bu girişim yarıda kalmıştır (<http://www.tbf.org.tr/tbf/tarihce/ulkemizde-basketbol>, 24 Kasım 2018’de erişildi).

TBF (2018) 1913 yılında Fenerbahçe Spor Kulübü’nün basketbol branşında faaliyet gösterdiğine dair bazı kayıtlar bulunmaktadır. Yine Sarı-Lacivertli kulübün çatısı altında 1919 yılında Amerikalı bir öğretmen nezaretinde yapılan çalışmalar, ilk ciddi teşebbüs olarak kabul edilebilir. 1920 yılında Genç Hıristiyanlar Birliği (YMCA) teşkilatının Türkiye’de temsilcilik açması ile basketbol sporu daha bilinçli yapılmaya ve daha geniş kitlelere ulaşmaya başlarken, bunun sonucunda da ülkemizdeki ilk ciddi basketbol karşılaşması 4 Nisan 1921 tarihinde Cağaloğlu Öğretmen Okulu bahçesinde Amerikalılar ile Türkler arasında oynanmıştır. Bu tarihi maç, az bir farkla “18-14” Amerika takımı lehine sonuçlanmıştır (<http://www.tbf.org.tr/tbf/tarihce/ulkemizde-basketbol>, 24 Kasım 2018’de erişildi).

TBF (2018) 1920’li yılların ilk yarısında ülkemizdeki ilk basketbol sahaları; Bebek, Üsküdar, Balmumcu ve Beykoz’da açılmış, bu dönemde İstanbul Lisesi, Mühendis Fakültesi, Galatasaray, Kabataş ve Vefa Liselerinde de basketbol oynayanların sayısı hızla artmıştır. 1923 yılında, ilk spor teşkilatımız olan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı’nın kurulmasıyla spor karşılaşmalarında resmi organizasyonlar başlamıştır. Ancak, basketbol sporunun tam olarak tanınmıyor ve dolayısıyla da bu kuruluşun öncelikli branşları arasında yer almıyor olması nedeniyle, ilk yıllarda düzenli lig faaliyetleri organize edilmemiştir. Takip eden dönemde; Kurtuluş, Beyoğluspor, Barkhoba, Maccabi, Protkeba, İtalyan Kartal ve Galatasaray basketbol dalında ilk ve ciddi faaliyet gösteren kulüpler olmuşlardır (<http://www.tbf.org.tr/tbf/tarihce/ulkemizde-basketbol>, 24 Kasım 2018’de erişildi).

1925’te İstanbul Basketbol Mintikası kurulurken, 1927’de ise İstanbul Basketbol Şampiyonası organize edilmeye başlanmıştır. İlk yıllarda İstanbul basketbolunda azınlık takımları etkin olmuş, 1933 yılında Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe, İstanbulspor ve Hilal takımlarının dâhil olduğu alternatif bir lig kurulmuştur. 1933 yılında Türk Spor Kurumu’nun yönetimi ele alması ile birlikte resmi organizasyonlar ülke geneline yayılmaya başlamıştır. 1934-1936 yılları arasında Galatasaray, üç sezon üst üste

İstanbul şampiyonluğuna ulaşmıştır (<http://www.tbf.org.tr/tbf/tarihce/ulkemizde-basketbol>, 24 Kasım 2018’de erişildi).

2.4. Ülkemizdeki Alt Yapı Faaliyetleri

Her spor branşında olduğu gibi basketbolda da başarının devamını sağlamak için Altyapı Faaliyetleri’ne önem verilmesi ve verilmeye devam etmesi yadsınamaz bir gerçektir. Basketbolda her dönem zamanın imkanları oranında Altyapı Faaliyetleri üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Yarım asra yakın bir zamandır kesintisiz düzenlenmekte olan ve her geçen sene daha fazla gelişim göstererek düzenlenmeye devam eden altyapı organizasyonları birçok açıdan büyük değer arz etmektedir. Genel anlamda ülkemizin genç bir nüfusa sahip olması ve bu genç nüfusu kötü alışkanlıklardan uzak tutmanın yanında aynı genç nüfusun sporla ilgilenmeleri sayesinde sağlıklı nesiller yetiştirilmesi, sportif anlamda ise ülkemizde faaliyette bulunan spor kulüplerimiz ve her kategoride ülkemizi uluslararası arenada temsil etmekte olan milli takımlarımız için sporcu yetiştirilmesi açılarından altyapı faaliyetlerine oldukça geniş çaplı bir mercek tutulmaktadır (TBF Alt yapı Faaliyetleri 2014: 8).

Altyapı Faaliyetleri hem kulüplerimiz hem de milli takımlarımız için önemli bir oyuncu kaynağıdır. Bu seviyelerde oynanan basketbol kalitesinin yükselmesi ülke basketbolunun da kalitesinin yükselmesine sağlayacaktır. Geçmiş yıllara kıyasla gözle görölür bir artış gösteren liglerde yer alan takımlarımız bu faaliyetlerden yetişen oyuncularla mücadelelerini gerçekleştirmektedir. Yetenekli genç basketbolcularımızın sayısının artması milli takımlarımızın başarılarını doğrudan olumlu yönde etkileyecektir. Altyapı Faaliyetleri organizasyonlarının kalitesi Türkiye Basketbol Federasyonu tarafında her sene bir üst seviyeye çıkarılmak için çalışılmaktadır. Temel prensip ise ülkemiz üzerinde değişik bölgelerde basketbol faaliyetlerine katılan bütün spor kulüplerine eşit imkanlar sağlayabilmek olsa da, bir sezon öncesi ile sezon sonrası dönemlerde meydana gelen bölgeler arası güç farklılıkları bazı uygulamaların

kendiliğinden doğmasına, bazılarının ise faaliyetlerin içinde yer alan kişi ve kurumların düşüncelerine başvurulması sonucu gelişmiştir (TBF Alt yap Faaliyetleri 2014: 8).

Altyapı faaliyetlerinin ulaştığı bu büyüklüğün uyandırdığı yankı ve sağladığı faydada da artış olmuştur. Bu faaliyetlerin başlaması sonucunda basketbol sporunun ülke genelinde yayılması ve sevilmesinin yanı sıra bugün gelinen noktada altyapı faaliyetlerinin genç basketbolcuların yetişmeleri, aynı paralellikte genç hakemlerin deneyim kazanmaları, ülke olarak ev sahipliği yapmakta ve yapacak olduğumuz uluslararası organizasyonlarda ihtiyaç duyulmakta olan nitelikli personel gelişimleri ve mevcut spor tesislerimizin revize edilerek daha aktif bir şekilde hizmet vermelerinin sağlanması gibi birçok olumlu katkıları olmaktadır. Altyapı Faaliyetlerinin sahip olduğu bu denli önemin farkında olan Türkiye Basketbol Federasyonumuz faaliyetlerin daha etkili verimli geçmesi adına sezon öncesinde değerlendirmede bulunmakta ve bir sonraki sezonun planlanması esnasında organizasyonların kusursuz düzenlenebilmesi için ilgili kişi ve kurumlarla devamlı fikir alış verişi yapmaktadır. Federasyonumuz geçmişten günümüze kadar olan süreçte altyapı faaliyetlerinin gelişimi için; mevcut statülerde değişiklikler, bölgesel planlamalarda farklı yapılanmalar, teknolojik imkanların gelişimi paralelinde müsabakaların canlı istatistiklerinin yayınlanması gibi bir çok yeniliklere imza atmış ve atmaya da devam etmektedir (TBF Alt yapı Faaliyetleri 2014: 8).

Her spor branşında olduğu gibi basketbolda da büyük önem arz eden Altyapı Faaliyetleri düzenlenmeye başlandığı 1956 yılından günümüze büyük aşamalar kaydetmiş olup, şenlik tarzında ve düşüncesinde organize edilmekte olan Minikler kategorisi dışında Genç, Yıldız ve Küçük (Kız-Erkek) olmak üzere toplam alt) kategoride organize edilen ve hemen hemen yılın tamamına yakın süreyi kapsayan bir takvime sahip organizasyonlar bütünü haline gelmiş bulunmaktadır. Farklı şehirlerin büyükler kategorisinde dereceye giren takımları arasında düzenlenmeye başlanan Türkiye Şampiyonaları'nda çok kısa bir süre sonra aynı uygulama alt yapıda da başlatılmıştır. Genç Erkeklerden sonra 1967 yılında Yıldız Erkekler, daha sonra ise sırayla Genç Bayanlar, Yıldız Bayanlar, Küçük Erkekler ve Küçük Bayanlar

kategorilerinde Türkiye Şampiyonaları organize edilmeye başlamış ve o tarihten günümüze aralıksız devam etmiştir (TBF Faaliyet Raporu 2012: 44).

Gerek Anadolu’da yer alan takımların gelişmesine yönelik faydaları gerekse de ülke milli takımlarımız gelişmesine yönelik faydaları tartışılmaz olan bu organizasyonların amacına uygun olarak düzenlenmesi için federasyon olarak her sezon öncesi durum değerlendirmesi yapılmakta ve günün koşullarına uygun ihtiyaç duyulan yeniliklerin hayata geçirilmesine özen gösterilmektedir. Gösterilen bu önemin ileriki yıllarda gerek kulüpler seviyesinde gerekse milli takımlar seviyesinde meyvelerinin alınması yapılan işlerin doğruluğuna yönelik somut örnekler olarak karşımıza çıkmaktadır. Son senelerde spor kulüplerimizin ve Milli Takımlarımızın elde etmiş oldukları sportif başarılar gösterilen bu önemin doğruluğuna işaret etmektedir (TBF Faaliyet Raporu 2012: 44).

Başlangıçta sadece İstanbul, Ankara ve İzmir’ den katılan 6 ila 8 takım arasında sadece Türkiye Şampiyonası olarak düzenlenen altyapı faaliyetleri çok kısa bir sürede ülke geneline yayılmıştır. Günümüzde altyapı faaliyetleri; kız ve erkek olmak üzere iki kategoride ve her birinde 3 yaş grubu olmak üzere toplam altı ayrı yaş grubunda Bölge, Anadolu ve Türkiye Şampiyonaları olmak üzere üç kademede gerçekleştirilmektedir. Her sezon il faaliyetleri ile başlayan altyapı faaliyetlerinin Türkiye genelinde düzenlenen Şampiyonalar sürecinde yaklaşık 360 takımın bünyesinde 4000’e yakın sporcu, 500’ü aşkın antrenör ve hakem ile birlikte değişik görevler adı altında birçok kişi faal olarak görev almaktadır. Basketbolun tabana yayılmasında büyük önem taşıyan altyapı faaliyetlerinin daha da büyüüp gelişmesi için her yıl projeler geliştirilmekte ve kaynak ayrılmaktadır (TBF Faaliyet Raporu 2012: 44).

2.4.1. Altyapı Faaliyetlerinin Hedefi

Altyapı Faaliyetleri; basketbolun ülke geneline yayılması ve sevilmesi, genç basketbolcuların gelişimi, antrenör eğitimi, hakem eğitimi ve gelişimi, tesislerin standartlarının yükseltilmesi, personel ve görevlilerin tecrübe kazanması gibi bir çok hedefi birden gerçekleştirmektedir (TBF Faaliyet Raporu 2012: 44).

2.4.2. Kategori ve Yaş Grupları

Altyapı faaliyetleri, Uluslararası Basketbol Federasyonu “FIBA” tarafından belirlenmiş yaş grupları esas alınarak aynı paralellikte kız ve erkek olarak belirlenen yaş kategorileri ile birbirinden ayrılır. Yaş kategorileri aşağıdaki şekildedir:

Tablo 2.1: Kategori ve Yaş Grupları

2017-2018 Sezonu Öncesi Kategori ve Yaş Grupları		2017-2018 Sezonu Kategori ve Yaş Grupları	
Kategori	Yaş Grupları	Kategori	Yaş Grupları
• Gençler	• 17-18 Yaş	• U18 Gençler	• 17-18 Yaş
• Yıldızlar	• 15-16 Yaş	• U16 Yıldızlar	• 15-16 Yaş
• Küçükler	• 13-14 Yaş	• U14 Küçükler	• 13-14 Yaş
• Minikler	• 11-12 Yaş	• U12 Minikler	• 12 Yaş Grubu
		• U11 Minikler	• 11 Yaş Grubu
		• U10 Minikler	• 10 Yaş ve Altı

(TBF Faaliyet Raporu 2012: 44, TBF Altyapı Faaliyetleri Değişen Talimatlar 2018: 1).

2.4.3. İl Faaliyetleri

Ülke genelinde il faaliyetleri kapsamında çeşitli kategorilerde yıllara ve dönemlere göre ayrılmış takım ve maç sayılarının bulunduğu tablo 2.2’deki gibidir.

Tablo 2.2: Faaliyet Dönemleri, Takım Sayıları ve Maç Sayıları

Faaliyet Dönemi	Takım Sayısı	Toplam Maç Sayısı
• 2011-2012	• 3673	• 14102
• 2012-2013	• 4196	• 17135
• 2013-2014	• 3905	• 18952
• 2014-2015	• 3375	• 12675
• 2015-2016	• 3632	• 21753
• 2016-2017	• 3539	• 18144
• 2017-2018	• 4528	• 21694

(TBF Faaliyet Raporu 2012: 46, TBF Faaliyet Raporu 2014: 48-51, TBF Faaliyet Raporu 2015: 36-39, TBF Faaliyet Raporu 2016: 46-49, TBF Faaliyet Raporu 2018: 102-109).

2.5. 12 Dev Adam Basketbol Okulları (12 DABO)

12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından Garanti Bankası sponsorluğunda basketbolun Anadolu’ya yayılması ve

ileriye donuk hedef basketbolcular yetiştirmek amacıyla 2002 yılından beri uygulanmaktadır (TBF Faaliyet Raporu 2018: 116).

Her dönem yaklaşık 7-12 yaş grubuna mensup 2.000 çocuk 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi kapsamında basketbol eğitimi almakta olup bu proje sayesinde basketbolla tanışan sporcu sayısı yıllık ortalama 4.000 sayısına ulaşmaktadır. 12 DABO projesi faaliyette bulunduğu bölgeye ve bölge halkına basketbol anlamında önemli katkıların sağlamaktadır. Dünyamız basketbolundaki tüm yenilikler ve uygulamalar, basketbol sporunun yaygın olduğu büyük şehirlerde basketbol adına sunulan tüm imkanlar bu proje ile Anadolu'da basketbolun hizmetine sunulmaktadır. Bu vesile ile basketbol ile tanışan, gün geçtikçe artan ve bilinçlenen basketbol seyircisinin oluştuğu önemli bir gerçektir (TBF Faaliyet Raporu 2012: 90).

2002 yılından bu yana yaklaşık 55.000 çocuk 12 DABO projesinde basketbol eğitim almıştır. 12 DABO için hayata geçirilmiş en önemli olgulardan biri de hiç şüphesiz 12 DABO'nun ülkenin dört bir yanında sosyoekonomik kültürel düzey gözetmeksizin hizmet vermiş olmasıdır ve her yıl bu sayıya binlerce çocuk eklenmektedir (TBF Faaliyet Raporu 2015: 62).

12 DABO çalışmalarında basketbolla tanışan Milli takım seviyesine kadar yükselme başarısı gösteren, Yıldız ve Genç Milli takım kadrolarında yer alabilen, Bölgesel lig, 2lig ve hatta 1.lig kulüplerimizde 12 DABO'dan yetişen sporcularımız yer almaktadır 12 DABO yaptığı çalışmalarla bazı illerde basketbol kulüpleri kurulmasına ve bölgesel ligde mücadele etmelerine kadar öncülük etmiştir. 2004-2007 yılları arasında Batman 12 Dev Adam Basketbol Okulları'nda eğitim gören Ramazan Özkan, ABD'nin Syracuse Academy of Science Charter School (SASCS) takımında basketbol oynayarak 5 yıl boyunca eğitimine burslu olarak devam edecektir. Batmanlı oyuncu İstanbul'da yapılan ve NBA'den yetkililerin katıldığı seçmelerde birçok sporcunun arasından sıyrılarak, ABD'nin Syracuse Academy of Science Charter School (SASCS) seçilme başarısı gösterdi (TBF Faaliyet Raporu 2014: 84).

Yine birçok sporcumuz basketbol bilgi ve yetenekleri sayesinde yaşadıkları illerin önde gelen eğitim kurumlarından basketbol bursu alarak eğitimlerine en iyi şekilde devam etmektedir. Yurt çapında 12 DABO şemsiyesi altında geleneksel hale gelen faaliyetler yapılmakta birlikte sporcuların değişik kültürler, arkadaşlıklar ve sosyal alışkanlıklar kazanmaları sağlanmaktadır (TBF Faaliyet Raporu 2012: 90).

2.5.1. Çalışmaların Denetimi

“12 Dev Adam Basketbol Okulları” projesindeki sporcuların gelişimleri gerek illerindeki kulüpler gerekse Milli Takım alt yapıları tarafından yakından takip edilmektedir. Çalışmaların denetimi yerinde incelenmekte ve federasyon yetkilileri tarafından yapılmaktadır. Veliler ile gerçekleştirilen interaktif görüşmelerde illerdeki çalışmalar hakkında geniş bilgi edinmemizi sağlamaktadır. Denetimlerde Basketbol il temsilciliklerinin fahri müfettişliğinden ve Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Personelinden yararlanılmaktadır (TBF Faaliyet Raporu 2012: 90).

2.5.2. Sosyal Aktiviteler

Düzenli olarak öğrenci, veli ve antrenörlerin katılımlarıyla gerçekleştirilen eğlenceli aktivitelerin de yer aldığı çeşitli organizasyonlar düzenlenmektedir. Ayrıca 12 DABO öğrencilerinin ve yapılan çalışmaların haberlerinin duyurulabilmesi adına geçtiğimiz yıllarda faaliyete geçirilen TBF internet sitesinde 12 DABO haberleri büyük bir ilgi ile takip edilmektedir. Basketbolun tanıtımı ve yaygınlaştırılması adına Anadolu'nun çeşitli illerindeki okullarda ve illerin konferans salonlarına basketbolun sevilen ve tanınan simalarının katıldığı paneller düzenlenmekte olup büyük ilgi görmektedir. Eğitim dönemleri içerisinde Yaşlılar yurdu, Çocuk Esirgeme Kurumu, LÖSEV ve Hastane ziyaretleri yapılmaktadır. Muhtaç ve zor durumdaki kişilere maddi ve manevi destek sağlanması amaçlanan sosyal içerikli etkinlikler düzenlenmiştir. Doğal Hayatı Koruma Vakfı, TEMA Vakfı, Gönüllü Çevreci derneklerle işbirliği yapılarak öğrencilerimizin bilinçlendirilmesine çalışılmış ve onların düzenledikleri aktivitelerin bazılarında katılarak sporcularımızın çevre bilincinin oluşmasına destek verilmiştir Ülkemizde meydana gelen doğal afetlerin yarattığı zararların kısmen de olsa

karşılanabilmesi için 12 DABO öğrencileri arasında yardım kampanyası düzenlenmiş. Toplanan malzemeler ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır (TBF Faaliyet Raporu 2012: 90).

2.5.3. Uygulanan Programlar

Tablo 2.3: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Uygulanan Programlar

Teknik Gelişim	Fiziksel Gelişim	Psikolojik Gelişim	Sosyal Gelişim	Zihinsel Gelişim
1. Dribbling, Pas, Şut, Ballhandling, Fundamental çalışmalarını 2. Birebir Savuma –Hücum tekniklerini geliştirmek 3. Sporcunun gelecekte oynayacağı en doğru pozisyon için hazırlanması çalışmalarını 4. 1x1 çalışmadan başlayarak 5x5 e kadar olan müsabaka becerisi kazandırma çalışmalarını 5. Doğru koşabilme tekniklerini kazandırmak.	1.Çocukların; vücut yapısının doğru biçimde gelişmesine yardımcı olmak. 2. Fiziksel koordinasyon gelişimlerini hızlandırmak. 3. Reaksiyon ve çabukluk kapasitelerini artırma. 4. Kalp-damar ve Akciğer kapasitelerini artırma. 5. Kas gelişimi (Hipertrofi) ve Kemik gelişimini (osifikasyon) hızlandırmak. 6. Küçük yaşta yağlanmayı önlemek, kilo alımını düzenlemek. 7. Çocukların muhtemel sakatlanmalar ve yaralanmalardan korumak. 8. Çocukların esneklik kapasitelerini artırma	1. Çocuklara sporu sevdirmeye, basketbolun ve sporun getirdiği alışkanlıkları kazandırmak. 2. Sorumluluk duygularını geliştirmek. 3. Başarma azmi, Hırs, İrade kavramlarını kazandırma. 4. Kendilerine güvenlerini artırma ve karakter gelişimlerine yardımcı olmak. 5.Çocukların basketbol oynadıkları zaman zarfından zevk almalarını ve ruhsal olarak dinlenmelerini sağlamak.	1.“Ben” kavramı yerine “Biz” kavramını güçlendirmek. 2. Dönem boyunca yeni insanlarla ilişki kurabilmelerine imkân sağlamak. 3. Yardımlaşma, dayanışma kavramlarını benimsetmek. 4. Topluluk içerisinde karakter geliştirmelerine yardımcı olmak. 5. Sosyal alışkanlıklar kazandırmak.	1.Çocukların Basketbol ile ilgili genel kuralları bilmelerini sağlamak. 2.Basketbolun tarihi, gelişimi ve dünyadaki yeri ile ilgili bilgiler kazandırmak. 3.Sporun tarihi ve temel felsefesi ile ilgili bilgiler kazandırmak. 4.Güncel Basketbol ve Spor yayınlarını takip etmelerini sağlamak ve bu alışkanlıkları kazandırmak

(TBF Faaliyet Raporu 2012: 92).

2.5.4. 12 DABO'nun Faaliyet Bölgeleri

12 DABO Türkiye; Faaliyet bölgesi aşağıdaki tablo 2.4'deki gibidir.

Tablo 2.4: 12 DABO Faaliyet Bölgeleri

Dönemler	İl Sayıları
• 2010-2012 yıllarında	• 73 il ve/veya ilçede ve K.K.T.C
• 2012-2014 yıllarında	• 66 il ve/veya ilçede ve K.K.T.C
• 2015 yılında	• 70 il ve/veya ilçede ve K.K.T.C
• 2016 yılında	• 50 il ve/veya ilçede
• 2018 yılında	• 24 il merkezi

Yukarıda belirtilen il ve/veya ilçede faaliyet göstermektedir (TBF Faaliyet Raporu 2012: 91, TBF Faaliyet Raporu 2014: 84, TBF Faaliyet Raporu 2015: 62, TBF Faaliyet Raporu 2016: 80, TBF Faaliyet Raporu 2018: 117).

2.5.5. 12 DABO Basketbol Eğitim Panelleri

İlköğretim Okulu öğrenci, velileri ve yerel yöneticilere hitaben basketbolun sevdirmesi ve tanıtımına yönelik Türkiye genelinde eğitim panelleri düzenlenmiştir.

Tablo 2.5: Eğitim Panelleri

Yıl/Dönem	İl Sayısı	Eğitim Paneli Sayısı
• 2010 Yılı 2. Yarı	• 6 İl	• 8 Eğitim Paneli
• 2011 Yılı İçerisinde	• 25 İl	• 32 Eğitim Paneli
• 2012 İlk 6 Ay	• 14 İl	• 18 Eğitim Paneli
• 2012 Yılı 2. Yarı	• 11 İl	• 12 Eğitim Paneli
• 2013 Yılı İçerisinde	• 26 İl	• 34 Eğitim Paneli
• 2014 İlk 6 Ay	• 9 İl	• 12 Eğitim Paneli

(TBF Faaliyet Raporu 2012: 94, TBF Faaliyet Raporu 2014: 88).

2.5.6. Eğitim Dönemleri ve Uygulanan Programlar

12 DABO çalışmalarında uygulamalı basketbol eğitimi verilmektedir. Günlük antrenman süremiz 90 dakika olarak planlanmıştır. Tüm bölgelerde 12 DABO Direktörlüğü tarafından her gün için tek tek hazırlanmış antrenman programları uygulanmıştır. Yıl boyunca 12 DABO çalışmaları yapılmaktadır. (TBF Faaliyet Raporu 2012: 91).

Tablo 2.6: Eğitim dönemleri ve Katılan Sporcu Sayısı

Eğitim Dönemi	Eğitim Tarihleri	Katılm Sporcu Sayısı
9. Yaz Dönemi	21 Haziran – 17 Eylül 2010	2417 Sporcu
9. Kış Dönemi	15 Ekim 2010 – 20 Mayıs 2011	2193 Sporcu
10. Yaz Dönemi	15 Haziran – 15 Eylül 2011	2292 Sporcu
10. Kış Dönemi	15 Ekim 2011 – 30 Mayıs 2012	2478 Sporcu
11. Yaz Dönemi	18 Haziran – 14 Eylül 2012	2120 Sporcu
11. Kış Dönemi	15 Eylül 2012 – 15 Haziran 2013	2322 Sporcu
12. Yaz Dönemi	15 Haziran – 15 Eylül 2013	2443 Sporcu
12. Kış Dönemi	13 Ekim 2013 – 15 Haziran 2014	2330 Sporcu
13. Yaz Dönemi	15 Haziran – 15 Eylül 2014	2500 Sporcu (Yaklaşık)
13. Kış Dönemi	4 Ekim 2014 – 7 Haziran 2015	2000 Sporcu (Yaklaşık)
13. Yaz Dönemi	12 Haziran – 14 Eylül 2015	1000 Sporcu (Yaklaşık)
14. Kış Dönemi	15 Eylül 2015 – 17 Haziran 2016	2417 Sporcu
14. Yaz Dönemi	17 Haziran – 19 Eylül 2016	750 Sporcu (Yaklaşık)
15. Kış Dönemi	19 Eylül 2016 – 9 Haziran 2017	1600 Sporcu (Yaklaşık)
15. Yaz Dönemi	9 Haziran – 17 Eylül 2017	1000 Sporcu (Yaklaşık)
16. Kış Dönemi	17 Eylül – 31 Aralık 2017	1000 Sporcu (Yaklaşık)

(TBF Faaliyet Raporu 2012: 91, TBF Faaliyet Raporu 2014: 85, TBF Faaliyet Raporu 2015: 62, TBF Faaliyet Raporu 2016: 80, TBF Faaliyet Raporu 2018: 116).

2.5.7. Düzenlenen Organizasyonlar

Anadolu Basketbol Turları, Yıldızlar Şölenleri, Lig Şölenleri ve Uluslararası Basketbol Kampları düzenlenmektedir (TBF Faaliyet Raporu 2012: 92-94, TBF Faaliyet Raporu 2014: 86-87, TBF Faaliyet Raporu 2015: 62, TBF Faaliyet Raporu 2016: 80, TBF Faaliyet Raporu 2018: 117-118).

2.5.8. Antrenör Eğitimi

12 DABO öğrencilerine en iyi eğitimi verebilmek adına antrenörlerin eğitilmesine ve güncel bilgilerle donatılabilmesi adına eğitim seminerlerine büyük önem verilmektedir. Antrenörlerimizin en iyi şekilde eğitilmesi için ‘TBF Eğitim Kurulu’ ve ‘TÜBAD’ ile işbirliğine gidilerek ortak çalışmalar yapılmaktadır. Antrenörlerin büyük bir çoğunluğu üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olup kurum bünyesi dahilinde de ‘sporcu yaralanmaları sakatlıkları, beslenmesi, psikolojisi, aile ilişkileri ve pedagojisi’ üzerine uzman akademisyenler tarafından eğitim almaktadırlar. Antrenörlerimize Türk basketbolunun gelişmesinde katkı sağlamış antrenör, yönetici ve akademisyenler tarafından uygun bir program nezaretinde eğitim verilmektedir. Verilen eğitimlerin hepsi güncellenmiş olup çağın gereklerine ve basketbol altyapısına uygun bilgiler ışığında antrenörlerimize sunulmaktadır. 12 DABO antrenörleri yılda iki kez

kendileri için özel olarak düzenlenen eğitim seminerlerine katılmaktadırlar. Bu seminerler sırasında basketbola hizmet etmiş ve etmekte olan pek çok isimle bir araya gelmektedir. Bu eğitim seminerleri yaz ve kış dönemleri öncesinde yapılmaktadır (TBF Faaliyet Raporu 2012: 94).

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla araştırmanın modeli, örnekleme, katılımcı profilleri, araştırma yapılan alan, araştırmacının rolü, veri toplama ve görüşme formunun hazırlanması, görüşmeler, verilerin çözümlenmesi, geçerlik ve güvenilirlikleri ile ilgili bilgiler yer almıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma deseni seçilmiştir. Araştırma desenini “durum (örnek olay) araştırması” ve “fenomenoloji (olgubilim)” yaklaşımları oluşturmuştur. Bu araştırmada, Türkiye Basketbol Federasyonu alt yapı faaliyetlerinde eğitim projesi kapsamında yer alan ve 2002-2018 yılları arasında uygulanan “12 Dev Adam Basketbol Okulları (12 DABO)” projesinin uygulandığı sürede görev almış ve deneyim kazanmış katılımcıların görüşleriyle, yönetsel boyutlarının ortaya çıkarılması ve rekreasyon program yönetimi kapsamında sürdürülebilirliğinin irdelenmesi amacıyla, bir durum çalışması türü olan “bütüncül tek durum deseni” kullanılmış ve veri toplama yöntemi olarak ise “görüşme yöntemi” seçilmiştir.

Araştırmada “veri toplama süreci” aşağıdaki şekil 3.1’de gösterilmiştir.

Şekil 3.1: Araştırmada kullanılan nitel “veri toplama süreci”

3.2. Katılımcılar (Örnekleme)

Katılımcı (Örnekleme) grubu bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcı (örneklem) seçiminde, “amaçlı örnekleme” yöntemlerinden “ölçüt örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Türkiye Basketbol Federasyonu alt yapı faaliyetlerinde eğitim projesi kapsamında yer alan ve 2002-2018 yılları arasında uygulanan “12 Dev Adam Basketbol Okulları (12 DABO)” projesinin yönetiminde ve uygulanmasında “en az üç yıl görev alarak deneyimli olması” ölçütü göz önünde bulundurularak; toplam 4 uzman yönetici ve antrenör, “12 DABO” programlarına ait görüşleri alınmak üzere katılımcı olarak seçilmiştir. Bu dört katılımcının birisi bu çalışmanın araştırmacısı olup üç sene aktif “12 DABO” uygulamalarında antrenörlük ve yöneticilik yaptığı için “katılımcı gözlemci” olarak araştırmaya dahil olmuştur.

3.2.1. Katılımcıların Profilleri

Türkiye Basketbol Federasyonu alt yapı faaliyetlerinde eğitim projesi kapsamında yer alan ve 2002-2018 yılları arasında uygulanan “12 Dev Adam Basketbol Okulları (12 DABO)” programının yönetiminde ve uygulanmasında görev alan katılımcılar ile ilgili kişisel ölçüt örneklem bilgileri, deneyimleri ve diğer kişisel katılımcı bilgileri tablo 3.1’de yer almaktadır.

Tablo 3.1: Katılımcıların Profilleri: ölçüt bilgileri, deneyimleri ve diğer kişisel bilgileri

KATILIMCI PROFİLİ									
KATILIMCI	YAŞ	CİNSİYET	MEZUNİYET	BASKETBOL KARİYERİ		PROJEDEKİ GÖREV VE ROLÜ			
				Basketbolun İçerisinde Çalıştığı Süre	Şuan Mevcut Görevi	Süre	Görevi	Bulunmasını Gerektiren Uzmanlık	İş Birliği Sağladığı Kişiler
S1	49	Erkek	Marmara Üniversitesi – Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu – Spor Yöneticiliği (Lisans)	38 Yıl; Bunun 22 yıl Basketbol Oyunculuğu; 9 yılı profesyonel, 17 yıl Basketbol Üst Düzey Yöneticilik, Eski Millî Basketbolcu	Türkiye Basketbol Federasyonu Ligler Direktörü Erkekler ve Kadınlar Süper Ligi, Erkekler ve Kadınlar 1.Ligi, Erkekler ve Kadınlar 2.Ligi, Erkekler ve Kadınlar Bölgesel Ligler Sorumlusu	11 Yıl	Türkiye Basketbol Federasyonu Altyapı Faaliyetleri Direktörü, 12 Dev Adam Basketbol Okulları (12 DABO) Proje Yöneticisi	Üniversitenin ilgili bölümünden mezun ve basketbolun içinde uzun yıllar bulunması	Ulusal ve Uluslararası İlgili Kurum, Kuruluş ve Kişiler
Y2	41	Kadın	Abant İzzet Baysal Üniversitesi – Beden Eğitimi Öğretmenliği (Lisans)- Spor Yönetimi (Yüksek Lisans ve Doktora)	25 Yıl; Bunun 10 yıl Basketbol Oyunculuğu, 3 dönem TBF Eğitim Kurulu Üyeliği, 3 dönem Genç Millî Takım Menajerliği, 2 dönem 12 Dev Adam Basketbol Okulu Eğitimliliği	Fenerbahçe Üniversitesi – Öğretim Üyesi, TBF İstanbul Basketbol İl Temsilcisi	6 Yıl	12 DABO Eğitimliliği, 1 Dönem 12 Dev Adam Basketbol Okulları Uluslararası organizasyonlarda organizasyon ekibi	Üniversitenin ilgili bölümünden mezun ve basketbolun içinde uzun yıllar bulunması	12 DABO Direktörü, Ulusal ve Uluslararası İlgili Kurum, Kuruluş ve Kişiler
E3	40	Erkek	Marmara Üniversitesi – Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu - Spor Yöneticiliği (Lisans) Marmara Üniversitesi - Spor Yönetimi (Yüksek Lisans ve Doktora)	19 Yıl; 1999 yılında Hakemlik ile başlangıç, 2007-2014 yılları arasında Türkiye Basketbol Federasyonu Altyapı Faaliyetler Sorumlusu	Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi – Antrenörlük Eğitimi – Öğretim Üyesi	7 Yıl	7 yıl içerisinde değişik zamanlarda 12 DABO Projesi kapsamında destek amaçlı yer alan yaz kampı ve Türkiye Finalleri ekibi görevi	Spor Yönetimi ve Spor Organizasyon Yönetimi	12 DABO Direktörü, Ulusal ve Uluslararası İlgili Kurum, Kuruluş ve Kişiler
M4	29	Erkek	Abant İzzet Baysal Üniversitesi – Spor Yöneticiliği, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (Çift Anadal Programı)	19 Yıl; Bunun 16 yılı Basketbol Oyunculuğu; 3 yılı profesyonel (2007, 2008, 2009), 3 yılı 12 Dev Adam Basketbol Okulları Basketbol Antrenörlüğü, Düzce Belediyesi Basketbol Altyapı Antrenörü (2014, 2015, 2016 aynı yıllarda)	Abant İzzet Baysal Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü – Spor Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi	3 Yıl	12 Dev Adam Basketbol Okulları Basketbol Antrenörlüğü	Üniversitenin ilgili bölümünden mezun ve basketbolun içinde uzun yıllar bulunması, 3x3 Dünya Streetball Şampiyonası Organizasyon ekibi	İl düzeyinde ve Ulusal düzeyde ilgili Kurum, Kuruluş ve Kişiler

3.3. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Çift Anadal bölümleri mezunudur. Araştırmacı, basketbol

sporunda 19 Yıl aktif görev almıştır bunun 16 yılı basketbol oyunculuğu (3 yılı profesyonel oyunculuk 2007-2008-2009), 3 yılı basketbol antrenörlüğü şeklindedir. Ayrıca araştırmacı 12 DABO projesinde 3 yıl antrenör olarak deneyim kazanmıştır ve projede aktif rol almıştır. Bu durum, araştırmacıya veri kaynaklarına yakın olma, ilgili bireylerle konuşma, deneyimlerini paylaşma, konuyu yakından tanıma, ilgili eğitim programlarını ve dokümanları inceleme olanağı sağlamıştır. Ayrıca, bu etkenin araştırmaya hız ve pratiklik kazandıracığı düşünülmüştür. Araştırmacının çalışma konusu ile ilgili olarak yer aldığı bu “katılımcı” konum, araştırmacıyı nitel çalışma sürecinin doğal bir parçası haline getirmiş ve görüşme yönteminin verimli olarak uygulanmasını ve analiz edilmesini sağlamıştır.

Nitel araştırmacı bizzat alanda zaman harcayan, deneklerle doğrudan görüşen ve gerektiğinde deneklerin deneyimlerini yasayan, alanda kazandığı perspektifi ve deneyimleri toplanan verilerin analizinde kullanan kişidir. Veri kaynaklarına yakın olma, ilgili bireylerle konuşma, gözlemler yapma, ilgili dokümanları inceleme, araştırılan konuyu yakından tanıma ve anlama nitel araştırmada oldukça önemli bir yer tutar. Bu yönüyle nitel araştırmacı, araştırma sürecinin doğal bir parçası haline gelir ve zaman zaman bir veri toplama aracı işlevi görür (Yıldırım ve Simşek 1999: 23).

3.4. Veri Toplanması ve Formun Hazırlanması

3.4.1. Görüşme Formunun Hazırlanması

Görüşme formunun geliştirilmesi amacıyla, ilgili literatür taranarak ve uzman görüşlerine başvurularak, elde edilen veriler ışığında açık uçlu sorular, neden-nasıl soruları temel alınarak oluşturulmuştur. Bu soruların oluşturulmasında, temel çatıyı oluşturan, literatürde yer alan yönetsel boyutların ana konu (amaç-yapı-süreç-iklim) başlıkları seçilmiş ve düzenlenmiştir. Nitel araştırmalarda uzman olan danışman ile bir araya gelinerek, bu sorular üzerinde tartışılmış ve forma son şekli verilerek “Yarı yapılandırılmış görüşme formu” oluşturulmuştur.

3.4.2. Görüşme Süreci

Görüşmeler randevu alınarak, katılımcıların istediği mekânda, sessiz, dikkat dağıtmayacak sakin bir ortamda yüz yüze yapılmıştır. Görüşme öncesi teşekkür, tanışma ve tez amacı açıklanarak, görüşme süresi en az 1 saat 45 dakika, en fazla 2 saat 15 dakika sürede yapılacağı söylenmiştir. Görüşme sonunda elde edilecek verilerin, sadece bilimsel amaçlı ve etik kurallar ve kodlar dahilinde yüksek lisans tez çalışmasında ve onunla ilgili bilimsel çalışmalarda (makale, sunum, tez kitapçığı vb. şeklinde) kullanılacağı açıklanmıştır. Görüşme için bilimsel etik kurallarına göre davranılacağı teyit edilmiştir, tez görüşme kayıt bilgileri açıklanarak, görüşme ve ses kayıt cihazı ile ses kaydı için tutanak imzalatılmıştır. Daha sonra yapılan görüşmeler, katılımcıların gönüllü olarak tercih ettikleri, sessiz ve dikkat dağıtmayacak, ofis veya toplantı odalarında yapılmıştır.

3.5. Görüşmeler

Bu araştırmada yapılan görüşmeler, 15 Mart 2019 – 18 Mart 2019 tarihleri arasında 3 katılımcı ile yüz yüze araştırmacı tarafından yapılmıştır. Katılımcı gözlemci olan araştırmacı ise aynı görüşme sorularını yazılı olarak cevaplamıştır. Görüşmeleri yapmak için katılımcıların bulunduğu illere gidilmiş ve en uygun ortamlarda yüz yüze görüşmeler yapılmış toplam dört katılımcının görüşme kayıtlarından, veriler elde edilmiştir. Görüşme yapılan katılımcılara önceden hazırlanmış olan katılımcı onam formu ve ses kayıt cihazı izin belgesi doldurtulmuştur.

Yüz yüze görüşme yapılan katılımcılardan öncesinde telefon ile randevu alınmış ve konu ile ilgili kısa bir bilgi verilmiştir. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Uygulama süresince ses kayıt işlemleri araştırmacı tarafından yapılmıştır. Katılımcılara görüşmenin kendi izni ile gerçekleştiğini ve görüşmenin kayıt altına alınmasında ve bilimsel olarak kullanılmasında bir sakınca olmadığını, belirten bir izin kağıdı imzalatılmıştır.

15 Mart 2019 – 18 Mart 2019 tarihleri arasında yapılan görüşmeler ile elde edilen veriler ve ilgili bulgular tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2: Katılımcıların Görüşme Kayıtlarının Düz Yazıya Çevrilmesi

Katılımcılar	Görüşme Kayıtları
S1	40.22 dk. Ses kayıt – 9 adet A4 sayfa
Y2	44.57 dk. Ses kayıt – 11 adet A4 sayfa
E3	37.06 dk. Ses kayıt – 9 adet A4 sayfa
M4	Yazılı Görüşme Notu – 9 adet A4 sayfa

3.6. Araştırma Verilerinin Analizi

Araştırmada, verilerin anlaşılır bir biçimde çözümlenmesi, neden sonuç ilişkilerinin irdelenerek birtakım sonuçlara ulaşılması ve bulguların yorumlanması için, nitel analiz yöntemlerinden “*betimsel analiz*” yöntemi ile araştırmada, verilerin tanımlanması, birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesi ve verilerin içinde saklı olabilecek gerçeklerin ortaya çıkarılması için “*içerik analizi*” yöntemi kullanılmıştır.

Ses kayıt cihazı kullanarak görüşme yoluyla elde edilen veriler, bilgisayarda düz yazı haline getirilmiştir. Katılımcıların cevapladıkları sorular, bir dosyada toplanmış ve daha sonra kodlama işlemine geçilmiştir.

Bu araştırmada verilerin kodlanması, araştırmacı, nitel çalışma konusunda uzman bir akademisyen olan tez danışmanı ve Basketbol konusunda uzman bir akademisyenden oluşan üç kişilik uzman grup tarafından yapılmıştır. Oluşturulan temalar önce birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmiş, daha sonra yapılan çalışma sonucu, ortak bir kodlama oluşturulmuştur.

3.7. Geçerlik ve Güvenirlik

Genel anlamda geçerlik, araştırma sonucunun doğruluğunu konu edindir. Güvenirlik ise araştırma sonuçlarının tekrar edilebilirliği ile ilgilidir.

3.7.1. Geçerlik

Araştırmada geçerlik çalışması aşağıdaki hususlar dikkate alınarak yapılacaktır.

- a. Bulguların kendi içerisinde tutarlı ve anlamlı olmasına dikkat edilecektir.
- b. Elde edilen bulguların anlamlı bir bütün olması sağlanacaktır.
- c. Araştırmada elde edilen bulgular, araştırmacı tarafından hem ses kayıt cihazına kaydedilecek hem de kısa notlar yoluyla denetlenecektir. Böylece bulguların anlamlı bir bütün oluşturulması sağlanmaya çalışılacaktır.

3.7.2. Güvenirlik

Araştırmada güvenirlik çalışması aşağıdaki hususlar dikkate alınarak yapılacaktır:

1. Araştırmacı, araştırmanın yöntemlerini ve aşamalarını açık bir biçimde tanımlayacaktır.
2. Veri toplama, işleme, analiz etme, yorumlama ve sonuçlara ulaşma konularında neler yapıldığı açık bir biçimde aktarılacaktır.
3. Araştırmacının izlediği yöntemler ve süreçler konusunda, kayıtların (katılımcı seçimi, görüşme notları gibi) kapsamı açık ve ayrıntılı bir biçimde tanımlanacaktır.
6. Araştırmada farklı görüşler ve alternatif açıklamalar dikkate alınacaktır.
7. Araştırmanın ham verileri başkaları tarafından incelenebilecek biçimde saklanacaktır.
8. Araştırma soruları açık bir biçimde ifade edilmiştir.
9. Araştırmacının araştırma sürecindeki kendi konumu açık bir biçimde tanımlayacaktır.
10. Veriler araştırma sorularının gerektirdiği biçimde ayrıntılı ve amaca uygun bir biçimde toplanılacaktır.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE TARTIŞMALAR

4.1. Bulgular

Tablo 4.1: Projenin Hedeflenen Amacı

Soru (Size göre projenin amacı neydi?)	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
AMAÇ	Türkiye'ye Yayılması, Basketbol Bilinirliği, Basketbol Ulaşılabilirliği	Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak	Projenin Hedeflenen Amacı	S1, Y2, E3, M4
	Spor, Basketbol Kültürü Yaymak, Basketbolun Gelişimi, Basketbolun Aşılması	Basketbol Spor Kültürünü Geliştirmek		Y2, M4, E3
	Sporcu Taraması, Sporcu Keşfetmek Basketbol Eğitimleri, yetenek seçimi, Sporcular Yetiştirmek, Milli Takımlara Göndermek, Kulüplere Yönlendirmek	Basketbolda Altyapı Oluşturmak		S1, Y2, M4
	Basketbol Aile Etkileşimi, Topluma Kazandırmak, Sosyal Sorumluluk Ortak Çalışma, İş Birliği, Popülerliğin Devam Etmesi, Başarının Devam Ettirilmesi	Sosyal Sorumluluk Paydaşlarla İş Birliği ve Sürdürülebilirlik		S1, Y2, E3, M4 S1, Y2, E3, M4

Tablo 4.1.'den elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; a) basketbol sporunu yaygınlaştırmak, b) basketbol spor ve kültürünü geliştirmek, c) basketbolda altyapı oluşturmak, d) sosyal sorumluluk ve e) paydaşlarla iş birliği ve sürdürülebilirlik ana temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir. Bu ana temalara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir:

a. Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak;

Öncelikli olarak projenin amacından bahsetmek lazım, projenin amacı basketbolun tüm Türkiye'ye yayılması ve basketbolun bilinir ve ulaşılır olmasını sağlamaktır (S1). "Ne

yapabiliriz? Ne yapabiliriz?” diye konuşulduğunda alanında uzman insanların konuşmalarıyla hedefi 12 Dev adam olmak isteyen çocukları bulmak olsun denildi. Yani “ben de dev adam” olacağım diyen çocukları bulalım. Sloganı hedefe çevirdiler. Bunun içinde sadece büyük şehirler de yapılması haksızlık olur diye Türkiye genelinde bir çalışma başlatıldı Garanti Bankası ve Türkiye Basketbol Federasyonu... Önce örnek pilot şehirler seçtiler daha sonra bunu bölgelere ayırdılar, bölgesel olarak seçtiler yani 6 bölgede “mesela Gaziantep yöresi çevresindeki illerde tarama yaptı” (Y2). Garanti Bankası’nın buradaki hedeflediği şahsi fikrim bir sosyal sorumluluk, yani banka olarak Türkiye’de sporun yaygınlaşması ile alakalı bir sosyal sorumluluk projesi olarak görüyor diye söyleyebilirim. Federasyon nezdin de zaten federasyonun ana amaçlarından birisi olan basketbolun gelişimi için illerde özellikle basketbolun az geliştiği illerde çocuklara spor ortamı sağlamak diyebiliyorum (E3). Bu başarıyı devam ettirmek adına Garanti Bankası ve Türkiye Basketbol Federasyonu ortak iş birliğinde bulunarak tüm ülke çocuklarına ve basketbol severlere ülke çapında organize edilmiş bir projedir. Ayrıca ülkenin basketbol oynanmayan illerine de bu sporu götürerek orada spor kültürünü özellikle basketbolu yaygınlaştırmak projenin amacıydı (M4).

b. Basketbol Spor Kültürünü Geliştirmek;

Daha sonra bu kadar kapsamı büyüdü ama ilk başta hem bir basketbol eğitimi vermek, basketbolcu taraması yapmak hem de sosyal sorumluluk amacıyla basketbol kültürü oluşturmak, basketbol sahasına hem öğrencileri hem de velilerini sokmaktı (Y2). Federasyon nezdin de zaten federasyonun ana amaçlarından birisi olan basketbolun gelişimi için illerde özellikle basketbolun az geliştiği illerde çocuklara spor ortamı sağlamak diyebiliyorum (E3). Bu başarıyı devam ettirmek adına Garanti Bankası ve Türkiye Basketbol Federasyonu ortak iş birliğinde bulunarak tüm ülke çocuklarına ve basketbol severlere ülke çapında organize edilmiş bir projedir. Ülkenin her noktasına basketbolun götürülmesi ve buralarda tüm çocuklara basketbolun aşılması buradan çıkacak çocuklarla yeni oluşacak Jenerasyonlara sporcular yetiştirmek ayrıca ülkenin basketbol oynanmayan illerine de bu sporu götürerek orada spor kültürünü özellikle basketbolu yaygınlaştırmak projenin amacıydı (M4).

c. Basketbolda Altyapı Oluşturmak;

Basketbol sporuyla tanışmalarını sağlamak, basketbolla çocukları topluma kazandırmak, aralarında yeteneklileri varsa onlar keşfetmek, onların ellerini tutarak öncelikle kendi ailelerinin bulunduğu şehirlerdeki kulüplerde değerlendirmek, milli takımlara kadar yükselebilmeleri için önlerini açmaktır. Spor salonları, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri tarafından sağlanıp, dolayısıyla buradaki bizim paydaşlarımız valilikler, gençlik spor il

müdürlükleri ve milli eğitim kanalıyla oradaki milli eğitim il müdürlükleri de ortak paydaşlarımızda çünkü sonuçta öğrencilere ulaşabilmek için milli eğitim bakanlığı kapsamında okulları taradık (S1). Projenin ilk amacı projeyi tanıtırken söylüyorum ama şöyle söyleyeyim. İlk amacı, ikiye ayırmak gerekir. Basketbol taraması yapmak ve eğitim. Daha sonra bu kadar kapsamı büyüdü ama ilk başta hem bir basketbol eğitimi vermek, basketbolcu taraması yapmak hem de sosyal sorumluluk amacıyla basketbol kültürü oluşturmak, basketbol sahasına hem öğrencileri hem de velilerini sokmaktı (Y2). Yeni oluşacak Jenerasyonlara sporcular yetiştirmektir M4).

d. Sosyal Sorumluluk;

Yani sonuçta bu basketbol sporuyla tanışmalarını sağlamak, basketbolla çocukları topluma kazandırmak, aralarında yeteneklileri varsa onlar keşfetmek, onların ellerini tutarak öncelikle kendi ailelerinin bulunduğu şehirlerdeki kulüplerde değerlendirmek, milli takımlara kadar yükselebilmeleri için önlerini açmak, bu proje ile birlikte Türkiye'nin neresinde yetenekli küçük çocuk olursa olsun basketbolcu olabilmek için yeteneği gayreti varsa bu proje onun önünü açıyor (S1). Ve bir kapsamında da sosyal sorumluluk vardı aslında, spor gitmeyen yörelere sporu sokup çocukları sporla tanıştırmaktı. Yani basketbol federasyonunun sosyal sorumluluk projesi diye düşünmen gerekir (Y2). Garanti Bankası'nın buradaki hedeflediği şahsi fikrim bir sosyal sorumluluk, yani banka olarak Türkiye'de sporun yaygınlaşması ile alakalı bir sosyal sorumluluk projesi olarak görüyor diye söyleyebilirim (E3). Projenin amacına bakıldığında amaç sadece sporcu taraması yapmak ve yetiştirmek değil aynı zamanda bilinçli bir basketbol seyircisi ve de bu çocukların ailelerinin de olduğu geniş bir basketbol ailesi yaratmakta amaçlardandı. Bugün spor alanlarına baktığınızda en çok basketbol tribünlerinde ailelerin çocuklarıyla birlikte bu sporu izlerken görebilirsiniz. 2001 yılında düzenlenen Eurobasket Şampiyonası'nda ülkemizin almış olduğu başarının ve bu başarıya dayalı ortaya çıkmış 12 dev adam sıfatının devam ettirilmesi adına sosyal sorumluluk projesi olarak bir diğer paydaşı olan Türkiye Basketbol Federasyonu Adına 2001 yılında kazanılan bu başarının devam ettirilmesi ve de ülkenin her noktasına basketbolun götürülmesi ve buralarda tüm çocuklara basketbolun aşılması buradan çıkacak çocuklarla yeni oluşacak Jenerasyonlara sporcular yetiştirmek ayrıca ülkenin basketbol oynanmayan illerine de bu sporu götürerek orada spor kültürünü özellikle basketbolu yaygınlaştırmak projenin amacıydı (M4).

e. Paydaşlarla İş Birliği ve Sürdürülebilirlik;

Bu anlamda tabi basketbol sporunun yapılabilmesi için spor salonlarına ihtiyacımız var. Spor salonları, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri tarafından sağlanıp, dolayısıyla buradaki

bizim paydaşlarımız valilikler, gençlik spor il müdürlükleri ve milli eğitim kanalıyla oradaki milli eğitim il müdürlükleri de ortak paydaşlarımızda çünkü sonuçta öğrencilere ulaşabilmek için milli eğitim bakanlığı kapsamında okulları taradık (S1). Türkiye genelinde 2001 Avrupa şampiyonasında en çok seyredilen program olmasından kaynaklanan ve bu popülerliğin devam etmesi, amacı tamamen bu. Proje aslında 2001 yılında bu 12 dev adamın Avrupa şampiyonasındaki başarısı ile Garanti Bankası bu “12 Dev Adam” sloganını çok sevdi. Bu “12 Dev Adam” sloganının bir şekilde devam etmesini istedi. Ve bunu nasıl devam ettirebiliriz durumuna gelince bir proje istedi federasyondan, basketbolun en yaygın olduğu Amerika için içine girdi. Amerika’dan her yıl eğitmenler getirilip uluslararası kamp haline getirildi. Ve uluslararası kampta da böylelikle Amerika Birleşik Devletleri başkonsolosluğu, aynı ildeki Valilikler, Belediyeler, STK’lar, Üniversiteler, Eğitim Kurumları hepsi bu kapsamın içinde yer aldı. (Y2). Yani çok spesifik bir tanımıyla alakalı bir bilgim yok ama dışarıdan gördüğüm kadarıyla Garanti Bankası ile Türkiye Basketbol Federasyonu’nun bir ortak projesi (E3). 2001 yılında düzenlenen EuroBasket Şampiyonası’nın Türkiye’de düzenlenmesi sebebiyle ülkemiz adına ilk defa bu sıfatla yani 12 dev Adam sıfatıyla bu şampiyonada Avrupa ikincisi olmuştur. Bu başarıyı devam ettirmek adına Garanti Bankası ve Türkiye Basketbol Federasyonu ortak iş birliğinde bulunarak tüm ülke çocuklarına ve basketbol severlere ülke çapında organize edilmiş bir projedir (M4).

4.1.1. Amaç ve Kazanım Boyutuna İlişkin Ana Tema ve Alt Temalar

Tablo 4.2: Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak, Sporcuların Fiziksel Gelişimi, Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi

AMAÇ VE KAZANIM BOYUTU	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak				
Amaçların Gerçekleşmesi Sonucunda Elde Edilen Kazanımlar:	Sporcu Altyapısının oluşması, Basketbolun 81 ilde oynanması, kulüplerin kurulması, her ildeki sporcunun kulüplere ulaşılabilirliği, Altyapıdan Sporcu Yetiştirilmesi, Üst Liglerde Oynanması	81 İlde Basketbol Kulüplerinin Kurularak Alt Yapının Sağlanması ve Üst Liglerde Oynanması	Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak	S1, Y2, M4
	Yaş grubunun çeşitliliği, Fırsat Eşitliği Yaratma, Kız-Erkek Ayrımı Yapmama, Uygulanabilirlik, Ülke Geneli Yaygınlık	Fırsat Eşitliği: İllerde Her Yaş Grubundan Katılımın ve Kız-Erkek Fırsat Eşitliğinin Sağlanması		S1, Y2, E3, M4
	Profesyonel Spor Kulüpleri, Yerel Liglerde Değerlendirme, Süper Ligler, Yetenek Keşfetmek,	Yerel Liglerde Yetenek Seçimi ve Basketbol Sporcusunun Gelişimi		S1, Y2, E3, M4
Sporcuların Fiziksel Gelişimi				
Soru: Proje amacına ulaştı ise; amaç ve hedeflerde uygulamada size göre olumlu kazanımlar nelerdir? (Çıktılar/Göstergeler Nelerdir?)	Fiziksel Gelişim, Hareketlilik, Hareket, Hareketsizlik, Bedensel Gelişim, Gelişim Çağı,	Fiziksel Gelişimin Sağlanması	Sporcuların Fiziksel Gelişimi	S1, Y2, E3, M4
	Uzmanlık, Antrenman, Uzman Kişiler, Profesyonel Çalışma, Nitelikli Antrenman	Aktif olma ve Hareketliliğin Sağlanması		S1, Y2, E3, M4
		Beceri ve Teknik Gelişimin Sağlanması		S1, E3, M4
Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi				
	Yeme ve İçme Kültürü, Alışkanlık Kazandırma, Toplumsal Değerler, Ekip Ruhu, Takım Olma Bilinci, Arkadaşlık, Sosyallik,	Olumlu Tutum ve Alışkanlık Kazanımı	Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi	S1, Y2, E3, M4
	Burs İmkani, Eğitime Odaklanma, Akademik Eğitim	Takım Olma Bilinci ve Ekip Ruhu Kazanımı		M4
	Topluma Kazandırma, Alışkanlık Kazandırma, Dostluk Bağları, Kültürel Gelişim, Toplumsal Alışkanlık	Akademik Eğitim Fırsatı		S1, M4
	Vizyon., Vizyon oluşturma, Vizyon Kazanımı	Toplumsal Fayda Sağlanması ve Kültürel Gelişim		S1, Y2, E3, M4
		Vizyon Kazanımı		S1, M4

Tablo 4.2'den elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini;

- a. Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak
  - i. 81 İilde Basketbol Kulüplerinin Kurularak Alt Yapının Sağlanması ve Üst Liglerde Oynanması
  - ii. Fırsat Eşitliği: İllerde Her Yaş Grubundan Katılımın ve Kız-Erkek Fırsat Eşitliğinin Sağlanması
  - iii. Yerel Liglerde Yetenek Seçimi ve Basketbol Sporcusunun Gelişimi
- b. Sporcuların Fiziksel Gelişimi
  - i. Fiziksel Gelişimin Sağlanması
  - ii. Aktif olma ve Hareketliliğin Sağlanması
  - iii. Beceri ve Teknik Gelişimin Sağlanması
- c. Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi
  - i. Olumlu Tutum ve Alışkanlık Kazanımı
  - ii. Takım Olma Bilinci ve Ekip Ruhu Kazanımı
  - iii. Akademik Eğitim Fırsatı
  - iv. Toplumsal Fayda Sağlanması ve Kültürel Gelişim
  - v. Vizyon Kazanımı

Ana ve alt temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir:

4.1.1.1. Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak

- i. 81 İilde Basketbol Kulüplerinin Kurularak Alt Yapının Sağlanması ve Üst Liglerde Oynanması

Tabi bunun amacını bahsetmek lazım önce amacı dediğim gibi basketbolun ulaşılır olduğunu insanlara aktarmak, batıdan doğuya, 81 ilin hemen hemen tamamında bu projeyi uygulama fırsatı bulduk vebu şekilde 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası, Türkiye'de organize edildiği dönemlerde milli takımımızın oynadığı bir final karşılaşması belki de Türkiye tarihinde ilk defa reyting rekorları kırdı. Bu gerçekten çok önemli bir başarı yani burada bizim de

payımız var yani 81 ilin 81'inde de bir spor karşılaşmasının en iyi reyting alması bu güne kadar karşılaşılmış bir şey değil... Bence proje amacına ulaştı. Yani bu proje ile beraber hiç basketbol oynanmayan illerde bile basketbol alt yapı basketbol müsabakaları oynanmaya başladı. Yeni basketbol kulüpleri kurulmaya başlandı. Dolayısıyla basketbolun yeniden ortaya çıkışı bu proje ile beraber ciddi anlamda sağlandı. 2001 Avrupa Basketbol Şampiyonasında "12 Dev Adam" markası yerleşti. Burada Garanti Bankasının da sponsorluğu önemli tabi onların sağladığı maddi imkandan da ve bize inanmasıyla gerçekleştirdiğimiz bir proje bu, ilk etapta 17 ilde başlayan proje 81 ile kadar yayıldı. (S1). Bana göre başarılı mıydı dersen, bence başarılıydı. Çünkü şu anda 12 DABO'nun Türkiye genelinde araç girmeyen yerlerden basketbolcular çıkmış durumda yani kışın yolları kapalı olup da eğitime bile gelemeyen çocuklar basketbolcu olarak seçilip İstanbul'da bir çok kulüp tarafından kendi evlerinde kendi okullarında misafir edilip şu anda en üst lig dediğimiz Basketbol Süper Liginde yer alıyorlar (Y2). Proje bana göre amacına ulaştı çünkü 2001 yılında bu yana Ülkenin her noktasına Basketbol topu tabiri caize değdi. Ülkenin birçok yerinden bir çok ilinde çeşitli yaş kategorilerinde genç sporcular ortaya çıktı (M4).

ii. Fırsat Eşitliği: İllerde Her Yaş Grubundan Katılımın ve Kız-Erkek Fırsat Eşitliğinin Sağlanması

Dolayısıyla eskiden şöyle bir zihniyet vardı. Basketbolcu insanların olabilmesi için birinin ya akrabası ya torpili ya dayısı ya da amcası olması gerekiyordu profesyonel basketbolcu olması için... Biz bir nebze bu proje ile beraber yetenek avcılığı da yaptık fırsat eşitliği yarattık. Her dönem yaklaşık 4000-5000 çocuğun eğitildiğini düşünürseniz hali hazırda bu proje devam ediyor yaklaşık 50000'e yakın çocuk basketbol eğitim aldı. 50000 kişilik çocuk kadrosunu düşünün, bir çekirdek ailenin de 4 kişi olduğunu düşünürseniz yaklaşık 200000 kişinin basketbol ile haşır neşir (S1). Kızlarda da keza aynı şekilde çünkü kız erkek ayrımı yapılmadan yapılmış bir proje, çünkü kızlar azınlıkta olduğu için eğer 10 kişi oluşturamazsan takım kurulmaz ya da kurs açılmaz mantığıyla kız-erkek karma olarak oynatılmış (Y2). Sonuçta bu proje kapsamında ne kadar çok ilde aynı hizmet sağlanırsa zaten fırsat eşitliğinin otomatikman en büyük aşamasını halletmiş oluyorsunuz. Özellikle Türkiye'nin az gelişmiş bölgelerindeki yapılan il faaliyetlerinde ücret alınmıyordu. Dışarıdan bakıldığı zaman lansman anlamında göze hoş gelen veya kulağa hoş gelen çıktılardan bahsediliyor raporlarda (E3). Aynı zamanda ekonomik düzeyi yeterli olmayan öğrencilerimizden hiçbir şekilde ücret talep edilmiyor Ve de 2018'de 24 ile düşürüldükten sonra bu proje kapsamında hiçbir çocuktan ücret talep edilmiyor. Dolayısıyla yine imkanı olmayan öğrencilere federasyon tarafından gönderilen

spor araç gereçleri olduğunu da biliyoruz. Aynı zamanda kendi velilerimiz ile görüşüp konuştuğumuzda durumu iyi olan velilerimiz aracılığıyla bu imkanı olmayan çocuklarımıza küçük yarışmalar yaparak Onlara bu hediyeleri yarışmalar sonunda kazandığını söyleyerek kendine veriyorduk (M4).

iii. Yerel Liglerde Yetenek Seçimi ve Basketbol Sporcusunun Gelişimi

Basketbol sporuyla tanışmalarını sağlamak, basketbolla çocukları topluma kazandırmak, aralarında yeteneklileri varsa onlar keşfetmek, onların ellerini tutarak öncelikle kendi ailelerinin bulunduğu şehirlerdeki kulüplerde değerlendirmek, milli takımlara kadar yükselebilmeleri için önlerini açmaktır. Yani bunlar demek değil ki herkesin oyuncu olamayacağı, milli takımlara kadar yükselen oyuncularda vardı. Bir sürü oyuncumuz var. Basketbol süper liglerinde oynayan, kadınlar basketbol liglerinde, A milli takıma kadar yükselmiş, 12 Dev Adam Okullarında basketbola başlayan çocuklar var bu da önemli bir kazanım (S1). 12 Dev Adam Basketbol Okulları'nın Türkiye genelinde araç girmeyen yerlerden basketbolcular çıkmış durumda yani kışın yolları kapalı olup da eğitime bile gelemeyen çocuklar basketbolcu olarak seçilip İstanbul'da bir çok kulüp tarafından kendi evlerinde kendi okullarında misafir edilip şu anda en üst lig dediğimiz Basketbol Süper Liginde yer alıyorlar. Tahincioğlu Süper Ligine kız-erkek sporcu yetiştirmek anlamında başarılıydı (Y2). 12 dev adam projesi kapsamında eğitimlerini yeterli seviyeye getiren Öğrencilerimizi başta kendi ilinde bulunan profesyonel spor kulüplerine yönlendirmeler yapıp çocuklarımızın burada basketbolcu olmalarına yardımcı oluyorduk. Bu kapsamda çocuklarımıza yönlendirmede ayrıca şu anda 12 dev adam basketbol okulları kapsamında yetişip şu anda Türkiye basketbol erkekler birinci Ligi'nde yer alan bir takımında 2002 doğumlu oyuncumuz bulunmakta kendisi üç yıldır A takımında maçlara ve antrenmanlara çıkıp hem de kendi yaş kategorisinde mücadele etmektedir. Devamında yine bu proje kapsamında 2003 doğumlu olup Fenerbahçe basketbol kulübünün yıldız B takımında oynayan oyuncumuzda mevcut yine buna ek süper lig takımlarından Sakarya büyükşehir belediye basketbol takımının genç takımında oynayan 2002 doğumlu oyuncumuzda bu proje kapsamında eğitim almış ve yönlendirmelerimiz doğrultusunda kariyerine devam etmektedir. (M4). Federasyon nezdinde zaten federasyonun ana amaçlarından birisi olan basketbolun gelişimi için illerde özellikle basketbolun az geliştiği illerde çocuklara spor ortamı sağlamak diyebiliyorum (E3).

4.1.1.2. Sporcuların Fiziksel Gelişimi

i. Fiziksel Gelişimin Sağlanması

Yine çocuklarımızın fiziksel gelişimlerini sağlayabilmek için beslenme uzmanlarından beslenme programlarını hazırlayıp her yaşa göre ailelere verirdik. (S1). Dolayısıyla çok yetenekli olmayıp da sadece basketbolu sevdiği için oynayan, bazıları kilo vermek için geliyor, bazıları postürünü düzeltmek için geliyor. İnsan ömrünün bir çoğunda hareketsiz kaldığı, sadece günde 25-30 dakika hareket ettiğini düşünüürsen, biz çocuğa 90-90; 180 dakika haftada kendiliğinden bir hareket veriyoruz. Bunu seven çocuk gidip kendisi de sokakta oynamaya başladığı için bu asla 180 dakika ile kalmıyor ve artıyor dolayısıyla ben yeterli de olduğunu da düşünüyorum, başka açıdan da bakanlarda olabilir (Y2). Çocuğun 90 dakika o salon içerisinde spor kıyafeti ile bulunması bile çocuğa artı bir sosyalleşmeden tutun da yapacağı faaliyetin hareketlerine göre mutlaka bedensel artıları olur (E3). Bana göre iki günden oluşan 90 dakikalık çalışmalar küçük yaşlarda ki çocuklar için yeterlidir. Çünkü o yaşlardaki çocukların hem fiziksel hem de zihinsel anlamda yorulmamaları ve kendilerine sporlarıyla rahatlatabilmeleri sağlanmalı dolayısıyla bir çocuğu uzun süreli antrenmanlar ile yorarak kendine kalan diğer saatlerinde verimsiz geçirmesine istemeyiz. Aynı zamanda o çocukların gelişim çağlarında olduğunu unutmamak gerekir (M4).

ii. Aktif olma ve Hareketliliğin Sağlanması

Yine çocuklarımızın fiziksel gelişimlerini sağlayabilmek için beslenme uzmanlarından beslenme programlarını hazırlayıp her yaşa göre ailelere verirdik. (S1). Dolayısıyla çok yetenekli olmayıp da sadece basketbolu sevdiği için oynayan, bazıları kilo vermek için geliyor, bazıları postürünü düzeltmek için geliyor. İnsan ömrünün bir çoğunda hareketsiz kaldığı, sadece günde 25-30 dakika hareket ettiğini düşünüürsen, biz çocuğa 90-90; 180 dakika haftada kendiliğinden bir hareket veriyoruz. Bunu seven çocuk gidip kendisi de sokakta oynamaya başladığı için bu asla 180 dakika ile kalmıyor ve artıyor dolayısıyla ben yeterli de olduğunu da düşünüyorum, başka açıdan da bakanlarda olabilir (Y2). Çocuğun 90 dakika o salon içerisinde spor kıyafeti ile bulunması bile çocuğa artı bir sosyalleşmeden tutun da yapacağı faaliyetin hareketlerine göre mutlaka bedensel artıları olur (E3). Bana göre iki günden oluşan 90 dakikalık çalışmalar küçük yaşlarda ki çocuklar için yeterlidir. Çünkü o yaşlardaki çocukların hem fiziksel hem de zihinsel anlamda yorulmamaları ve kendilerine sporlarıyla rahatlatabilmeleri sağlanmalı dolayısıyla bir çocuğu uzun süreli antrenmanlar ile yorarak

kendine kalan diğer saatlerinde verimsiz geçirmesine istemeyiz. Aynı zamanda o çocukların gelişim çağlarında olduğunu unutmamak gerekir (M4).

iii. Beceri ve Teknik Gelişimin Sağlanması

Çok kapsamlı bir proje olduğu için tüm Türkiye’de uygulanan antrenman programı aynıydı. Biz 80-90 günlük antrenman programlarını, profesyonel milli takım hocalarına hazırlatırdık. 90 dakika boyunca o gün antrenör ne yapacağını çok iyi bilirdi. Dolayısıyla burada sadece basketbol antrenörleri ile sınırlı kalmadan pedogoglardan, sosyologlardan, aile bilimcilerden de destekler alarak çocuklara nasıl davranmaları gerektiği konusunda antrenörlerimize ciddi eğitimler verirdik. Yine çocuklarımızın fiziksel gelişimlerini sağlayabilmek için beslenme uzmanlarından beslenme programlarını hazırlayıp her yaşa göre ailelere verirdik (S1). Tamamen o 90 dakika da olsa, 45 dakika da olsa, 2 saat de olsa tamamen antrenman planlamasına bakmak lazım, o 90 dakika boyunca çocuklarla sohbet edebilirsiniz, çok yoğun bir antrenman programı da uygulayabilirsiniz. Yani süre olarak bir şey söylemem, sürenin niteliği veya içeriği ile alakalı konuşmak lazım dolayısıyla 90 dakika ciddi bir süre ama ne yapıldığı daha da önemli, Federasyonun, 12 Dev Adam Basketbol Okulları antrenörleri için hazırladığı eğitim setleri vardı. 12 ciltlik kitaplar ve bunlarında CD ortamında dağıtılması sağlanıyordu. (E3). 90 dakikada amacımız profesyonel birer basketbolcu yaratmak değil elbette ama yaptığımız çalışmalarda profesyonel bir basketbolcu olma da istenilen seviyeye de yaklaştığımızı düşünüyorum. Çünkü Federasyon tarafından biz 12 dev adam antrenörlerine her yaz ve kış dönemlerinde antrenman içerikleri ve de bu içeriklerde yapılacak antrenman şartları Federasyon tarafından belli uzmanlarca belirlenip bizlere gönderiliyordu (M4).

4.1.1.3. Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi

i. Olumlu Tutum ve Alışkanlık Kazanımı

Bu da bence çok önemli bir kazanım oldu çünkü Anadolu’nun farklı şehirlerinde farklı yeme içme alışkanlıkları var ve bu yeme içme alışkanlıklarını giderebilmek için sporcuların nasıl beslenmelerini öğrettirdik onları ve bu şekilde de ciddi anlamda geri kazanım oldu (S1). Dolayısıyla çok yetenekli olmayıp da sadece basketbolu sevdiği için oynayan, bazıları kilo vermek için geliyor, bazıları postürünü düzeltmek için geliyor, bazıları bilgisayardan uzaklaşsın diye geliyor, bazıları da iletişim sosyallik çocuğum hiç kimseyle konuşmuyor diye gönderiyor. Dolayısıyla bu dakikalar çocuğunu bilgisayardan, televizyondan, kötü alışkanlıklardan

uzaklaştırdığım saatler dolayısıyla çok yetersiz olduğunu düşünmüyorum (Y2). Çocuğun 90 dakika o salon içerisinde spor kıyafeti ile bulunması bile çocuğa artı bir sosyalleşmeden tutun da yapacağı faaliyetin hareketlerine göre mutlaka bedensel artıları olur (E3). Bu içeriklerden çocuklara sadece basketbolun temellerini değil aynı zamanda onlara okul eğitim dışında kendilerini rahat edebileceği ortamlar sağlamak bizim amacımızdı. Bu antrenman süreleri içerisinde tek amaç sporcu yani basketbolcu olmaları değildi çocukların, çocuklara birer birey olarak yaklaşım onlara temel değerler doğrultusunda toplumsal alışkanlıklar kazandırmakta amaçlarımızdandı. Yine dediğim gibi çocuklarımızın bu çalışmalar esnasında takım olma bilincini, ekip olma ruhunu onlara kazandırıp içinde bulunduğu grup ile uyumunu sağlamaya yönelik çalışmalarda yaparak çocuklarımızın sosyal gelişimlerine katkı sağladık. Günümüz şartlarında Çocukların sokaklarda oynayamadığı ve birçoğunun küçük yaşta teknoloji ile tanışıp sadece ellerinde telefon ve de tablet olduğunu düşünürsek haftada iki gün 90 dakikada oluşan bu 180 dakikanın çocuklar için çok önemli olduğunu düşünüyorum (M4).

ii. Takım Olma Bilinci ve Ekip Ruhu Kazanımı

Bu içeriklerden çocuklara sadece basketbolun temellerini değil aynı zamanda onlara okul eğitim dışında kendilerini rahat edebileceği ortamlar sağlamak bizim amacımızdı. Bu antrenman süreleri içerisinde tek amaç sporcu yani basketbolcu olmaları değildi çocukların, çocuklara birer birey olarak yaklaşım onlara temel değerler doğrultusunda toplumsal alışkanlıklar kazandırmakta amaçlarımızdandı. Yine dediğim gibi çocuklarımızın bu çalışmalar esnasında takım olma bilincini, ekip olma ruhunu onlara kazandırıp içinde bulunduğu grup ile uyumunu sağlamaya yönelik çalışmalarda yaparak çocuklarımızın sosyal gelişimlerine katkı sağladık. Günümüz şartlarında Çocukların sokaklarda oynayamadığı ve birçoğunun küçük yaşta teknoloji ile tanışıp sadece ellerinde telefon ve de tablet olduğunu düşünürsek haftada iki gün 90 dakikada oluşan bu 180 dakikanın çocuklar için çok önemli olduğunu düşünüyorum (M4).

iii. Akademik Eğitim Fırsatı

Çocuklarımız basketbol sayesinde, basketbol yetenekleri sayesinde burs imkanı kazandılar. Yine basketbol sporunun yani takım sporunun onlara kazandırdıkları alışkanlıklar vesilesi ile hem iyi öğrenci oldular hem iyi okullarda okudular hem beşeri ilişkileri geliştirdi, değerleri geliştirdi. Bir sürü okul var mesela bu 12 Dev Adam Basketbol Okulları ile beraber ciddi anlamda yetenekli çocuklarımızın iyi okullarda okuyabilmeleri için burslarda aldık. Bir takım

okullarla iş birliğimiz oldu. 12 Dev Adam Basketbol Okullarında yetişmiş çocuk, iyi de öğrenci, yetenekli de basketbolcu hem okulun basketbol takımında oynayıp o ilin ileri gelen kolejlerinde hem iyi eğitim alıp hem de basketbol yaşantısını sürdürdüğümüz yüzlerce çocuğumuz var. Bir sürü okul var mesela bu 12 Dev Adam Basketbol Okulları ile beraber ciddi anlamda yetenekli çocuklarımızın iyi okullarda okuyabilmeleri için burslarda aldık. Bir takım okullar iş birliğimiz oldu. Çocuklara derslerin iyi olmazsa basketbolcu olamazsın diyip bunun üzerine çocuk kendi yeteneklerini ön plana çıkartıp geliştiriyor. Çocuklar bir yol ayrımına geldikleri zaman aileler basketbolun çocukların çalışma zamanından çaldığı düşüncesiyle basketbolu bırakmalarını söylüyorlar. Ama bu böyle değil, sonuçta düşünün; 7 gün, 10 saat, 12 saat ders çalışan bir çocuk, basketbol sahasında hafta iki gün basketbol sahasında terlemesi, kafasını boşaltması tekrar derslerine odaklanması açısından bence çok önemli, günümüzde böyle bir imkan sağlanamazsa çocuk gidiyor bilgisayar oyunları ile oynuyor ekranların başında oluyor. Dolayısıyla da o adrenalini de yaşamadığı için derslerine de daha kolay odaklanamıyor (S1). Projeye dahil olan çocuklarımızı ilde bulunan bazı özel kolejler tarafında takım olarak alınıp o çocuklarımıza eğitim bursu verilip Çocuklarımızın hem basketbol oynamalarını hem de akademik anlamda kendilerine kaliteli eğitim almalarına olarak sağlıyorduk. Hafta içi beş gün okula giden bir çocuk zaten akşamları derslerine odaklanıyor ve de sadece hafta sonu kendine ait zamanlar kalıyor. Bu hafta sonu zamanlarını da günümüz şartlarında hafta içi olduğu gibi bir çok sınava dayalı kursların olduğunu ve çocuklarımızın da buralara gittiğini düşünürsek çocuklarımızın zihinsel yorgunluğunu tahmin edebiliriz. Proje kapsamında düşüncecek olursak hafta da 90 dakikalık Cumartesi ve Pazar antrenmanları çocukların hayatlarından çok zaman çalmış olmaz tam tersi bu çocuklara bedensel hareketlilik katıp zihinsel yorgunluğunda atılmasına sebep olur bu da çocukların akademik eğitimlerine odaklanmasında kolaylık sağlayacağı kanısındayım (M4).

iv. Toplumsal Fayda Sağlanması ve Kültürel Gelişim

Örnek vermek gerekirse hiç masada yemek yememiş Anadolu'da yaşayan çocuklar vardı. Bunlar toplantılarda bir araya geldiğimiz zaman organizasyonlarda masada nerede oturacağını bilmezdi, çatalı hangi elle tutacağını, bıçağı nasıl kullanacağını dair çocuklara bunları öğrettik. Bir basketbolcu olmasa bile yarın öbür gün yemek yerken Samer amca bana bunu öğretmişti diyebilir yani bunlar hep böyle toplama kazandırma, toplumumuzu bir nebze daha yukarıya taşıyabilirsek, bakış açılarını zarar vermeyecek bir şekilde topluma kazandırabilmek düşüncesiyle bence önemli bir geri kazanım... Her şeyden önce vatana, millete faydalı bir birey olması, biz çocuklarımıza diyorduk ki “temiz olacaksınız, çöpünüzü yere

atmayacaksınız, iyi ahlaklı olacaksınız, insanlara küfür etmeyeceksiniz, insanlara bağırmayacaksınız, size yapılmasını istemediğinizi şeyleri başkalarına yapmayacaksınız, düşen bir arkadaşınızı kucaklayacaksınız, kaldıracaksınız, aynı amaç için hep beraber kenetlenmesini öğreneceksiniz” bunlar tabii insanların yaşamında bence en önemli inceliklerdir. Bu da bence çok önemli bir kazanım oldu çünkü Anadolu’nun farklı şehirlerinde farklı yeme içme alışkanlıkları var ve bu yeme içme alışkanlıklarını giderebilmek için sporcuların nasıl beslenmelerini öğrettirdik onları ve bu şekilde de ciddi anlamda geri kazanım oldu. Yine basketbol sporunun yani takım sporunun onlara kazandırdıkları alışkanlıklar vesilesi ile hem iyi öğrenci oldular hem iyi okullarda okudular hem beşeri ilişkileri gelişti, değerleri gelişti. Daha önce doğudan kendi şehrini, kendi köyünü terk etmemiş çocukları İstanbul’a, büyük şehirlere getirdik. Yani denizi görmeyen, uçağa binmeyen, trene binmeyen çocuklarımıza bir hayat görüşü bir hayat tecrübe bir vizyon yaratıldı bir hedef belirlendi. Çocuğun basketbolcu olmasa bile en azından bilinçli bir basketbol izleyicisi olması sağlandı. 2001 yılında başlayan ilk proje başlayanlar şimdi iş adamı oldular, basketbol gönüllüsü oldular, ben yolda beni çevirip bizim hayatımıza çok önemli yön verdin, senin sayende biz buralardayız, bizde artık kendi ilimize döndük, ve basketbol içinde ciddi anlamda geri dönüşler sağlamak için üzerime düşen neyse onu yapmak için sabırsızlanıyorsunuz diyen bir sürü çocuk var. Önemli olan buradaki projede çocukların basketbolla tanışmasının, basketbol ruhunun kazanmasıydı. Şimdi bu çocuk 2001 yılında basketbol okula geldi 2-3 sene basketbol oynadı basketbolun zevkini tattı. Belki o çocuk ilin ailesi ileri gelenlerinden biri maddi imkanları iyi, çocuk da bir yere geldikten sonra üniversitesini bitirdikten sonra belki bir alt yapıya destek oluyor, bir spor kulübü kuruyor, bir basketbol takımı kuruyor. Yani bunlara destek oluyor. Bu da çok önemli bir kazanım bence, biz projede ciddi anlamda bir basketbol sevdalısı yarattık diyebiliriz amaç buydu zaten (S1). Projenin olumlu kazanımları sosyalliktir, iletişimdir, eğitimidir, basketbol hayatına insan kazandırmaktır. Ben çok iyi hatırlıyorum bir örnek var. Babasını ikna edip evlendirme okutalım basketbolcu olsun kendi parasını kazanıp size de yardımcı olsun dediğimiz veliler vardı. Birçok insana da örnek olması gereken bir projedir. Türkiye genelinde batısından doğusuna bunu yapabilmek çok büyük bir başarı “başarılı mıydı” dersin sosyalleşme açısından ve ailelerde çocuklarıyla bunları yaşayarak aştı. Yani benim kızım bir erkekle bırak oturamazken basketbol oynadı ya da temas sporu yaptı ve hiç cinsiyet bakmaksızın oradaki amaç sadece o oyunu oynamak ve sosyalleşmekti. Dolayısıyla bu anlamda bence hem sosyalleşme ve çocukları bazı iradelerden kurtarmak adına başarılıydı. Dolayısıyla çok yetenekli olmayıp da sadece basketbolu sevdiği için oynayan, bazıları kilo vermek için geliyor, bazıları postürünü düzeltmek için geliyor, bazıları bilgisayardan uzaklaşsın diye geliyor, bazıları da iletişim sosyallik çocuğum hiç kimseyle konuşmuyor diye gönderiyor. Dolayısıyla bu dakikalar çocuğunu

bilgisayardan, televizyondan, kötü alışkanlıklardan uzaklaştırdığın saatler dolayısıyla çok yetersiz olduğunu düşünmüyorum (Y2). Çocuğun 90 dakika o salon içerisinde spor kıyafeti ile bulunması bile çocuğa artı bir sosyalleşmeden tutun da yapacağı faaliyetin hareketlerine göre mutlaka bedensel artıları olur (E3). Çocuklarımıza en basiti salon kurallarını öğretirken yerlere çöp atılmayacağını, salonda boş su şişelerinin bırakamayacağını söyleyip bu kuralları çocuklarımızın aynı şekilde sokakta yürürken de dikkat ettiklerini gözlemledik. Aynı şekilde çocuklarımızın antrenmanlar esnasında birilerine olan kuvvetli dostluk bağları geliştirdiğini gözlemledik. Bunu çok rahat söyleyebiliyorum çünkü antrenman esnasında sıkı sıkıya mücadele eden çocuklarımız antrenman sonunda birlikte yemek yemeye gidebilir orada aynı dostluğunu pekiştirirdi. Bunlar zaten projenin amaçlarından biriydi. Biz bu proje kapsamında bu gibi kazanımların yanında çocuklarımızın ileride basketbolcu, antrenör, hakem, idareci, gözlemci ve benzeri noktalarda kendilerini geliştireceklerine en azından bilinçli bir spor izleyicisi olacaklarına eminim. Bu proje kapsamında birçok çocuğumuz daha önce kendi ilinden başka bir ile gitmemiş iken Bu proje sayesinde Farklı iller görme fırsatı yakaladı. Ve bu anlamda Çocuklarımız kültürel olarak da kendilerini geliştirdiler. Bu içeriklerden çocuklara sadece basketbolun temellerini değil aynı zamanda onlara okul eğitim dışında kendilerini rahat edebileceği ortamlar sağlamak bizim amacımızdı. Bu antrenman süreleri içerisinde tek amaç sporcu yani basketbolcu olmaları değildi çocukların, çocuklara birer birey olarak yaklaşip onlara temel değerler doğrultusunda toplumsal alışkanlıklar kazandırmakta amaçlarımızdandı. Yine dediğim gibi çocuklarımızın bu çalışmalar esnasında takım olma bilincini, ekip olma ruhunu onlara kazandırıp içinde bulunduğu grup ile uyumunu sağlamaya yönelik çalışmalarda yaparak çocuklarımızın sosyal gelişimlerine katkı sağladık. Günümüz şartlarında Çocukların sokaklarda oynayamadığı ve birçoğunun küçük yaşta teknoloji ile tanışıp sadece ellerinde telefon Ve de tablet olduğunu düşünürsek haftada iki gün 90 dakikada oluşan bu 180 dakikanın çocuklar için çok önemli olduğunu düşünüyorum (M4).

v. Vizyon Kazanımı

Tabi zaman zaman çok başarılı olanları A milli takım oyuncularıyla bir araya getiriyorduk sonuçta televizyonda rol model olarak izledikleri ben de basketbolcu olacaksam bu ağabey gibi olmak istiyordum dediği insanlara ulaşabilmelerini sağladık. Yine ödül olarak profesyonel oyuncuların oynadığı salonlarda organizasyonlar yapıyorduk, yine büyük otellerde konaklamalarını sağlıyorduk ki onların vizyonları gelişsin kendilerini ilerde A milli takım seviyesinde hedeflemelerini sağlaması gerçekleştirildi. Küçük yaşta çocuklar kendilerine sizi örnek alıyor, hayat tarzlarını size göre belirliyorlar. Yani onlara dokunuş yapmak çok önemli,

bir deniz yıldızı gibi görmek lazım çocukları, yani bunların hepsini hayata hazırlayabilmek onları tekrar okyanusa kavuşturmak, hayat mücadelelerinde onlara yön verebilmek bence çok önemliydi. Bugün olsa hiç düşünmeden yine bu proje içerisinde yer alırdım. Benim hayatımda çok önemli yerleri vardı, kendi ailemden kendi çocuğumdan kendi yaşadığım şehirden zaman zaman çok uzaklarda görev yapmak zorunda kaldım. Ama bence bunların hepsine değdi (S1). Çocukların benden bir şeyler öğrenip yarın bir gün hocan senin sayende bu hareketi bu çalışmayı yapabiliyorum dediklerinde aldım keyfin anlamını başka hiç bir alanda alınacağını sanmıyorum. Ayrıca başarılı olan çocuklar milli takım oyuncularını ile tanıştırılıp onlarla sohbet etme fırsatları sağlanıyordu. Bu doğrultuda çocuklarımıza örnek alabilecekleri ülkemizin en önemli basketbolcuları ile bir araya getiriyorduk. Yine federasyonun bu imkanlar doğrultusunda bu çocukları İstanbul'a davet ederek hem milli takım hem de Avrupa'da mücadele eden takımlarımızı izlemelerine olanak sağlıyordu (M4).

4.1.2. Yapı Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar

4.1.2.1. Projenin Yapısı

Araştırmanın “Yapı” Boyutu ile ilgili elde edilen verilerde, katılımcılar projenin yapısına ilişkin, tanımlamalarında (Tablo 4.3) elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; lokasyon, spor sponsorluğu, sürdürülebilirlik, spor politikası ve akademik eğitim alt temaları üzerinde durarak, projenin yapısına ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.3: Projenin Yapısı ile İlgili Kodlama ve Temalar

	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Soru: Proje size göre nasıl bir yapıya sahiptir?	Yaygın Olma, Ulaşılabilirlik	Lokasyon	Projenin Yapısı	S1, Y2, E3, M4
	Sponsorluk, Marka, Reytin	Spor Sponsorluğu		S1, Y2, M4
	Süre, Süreç, Zaman	Sürdürülebilirlik		S1, Y2, E3, M4
	Spor Politikası Değişikliği	Spor Politikası		S1, E3, M4
	Eğitim Sistemi, Sistem Değişikliği	Akademik Eğitim		Y2

Tablo 4.3’den elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; a) lokasyon, b) spor sponsorluğu, c) Sürdürülebilirlik, d) Spor Politikası ve e) Akademik Eğitim alt

temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

a. *Lokasyona ilişkin olarak;*

81 ile birden yayılıyor olması aynı zamanda yavru vatan Kıbrıs'ta da bu projeyi hayata geçirmiştik. Kıbrıs dünyada tanınırlığı az olan bir ülke olduğu için yavru vatanımıza destek olduk ve orada da ciddi bir anlamda basketbol altyapısının gelişmesine imkan sağladık. İlk etapta 17 ilde başlayan proje 81 ile kadar yayıldı. Her dönem yaklaşık 4000-5000 çocuğun eğitildiğini düşünürseniz hali hazırda bu proje devam ediyor yaklaşık 50000'e yakın çocuk basketbol eğitim aldı (S1). Ben spor anlamında Türkiye'nin 81 iline ulaşan başka bir proje görmedim. 81 iline ulaşan, uygulanabilirliği yaklaşık 16 yıldır devam eden, 16 yıldır o ilde değişmeyen aynı antrenör olan ya da bölge sorumlusu olan, 12 DABO sponsorunun ve federasyonun değişmediği başka bir proje ben görmedim (Y2). Açıkçası çok bilmiyorum projenin iniş çıkışlarını ama bir dönem raporunu okumuştum. 52 merkezde yapılıyordu bunlarında 40 tanesi de il merkezidi diğerleri de bazı illerin ilçelerinde de yapılıyordu. Böyle düşündüğünüzde de Türkiye'nin yarısından fazlasına ulaşmış anlamını taşır. O anlamda kapsamında okullar açılmıyordu. Bir İstanbul gibi illerde açılmadı basketbolun kulüpler nezdinde temsil edildiği illerde 12 DABO açılmadı. Ben en son 52 merkezde olduğunu duydum (E3). Proje bana göre Ülkenin birçok noktasında basketbol topunun sekmesine yardımcı olmuştur. Her yıl Türkiye Basketbol Federasyonu'nun yayınlamış olduğu alt yapı faaliyetleri kitaplarını takip eden biri olarak raporlar doğrultusunda Türkiye'nin neredeyse her yerinde bu proje kapsamında 12 Dev Adam Basketbol Okullarını görebiliriz (M4).

b. *Spor Sponsorluğuna ilişkin olarak;*

2001 Avrupa Basketbol Şampiyonasında "12 Dev Adam" markası yerleşti. Burada Garanti Bankasının da sponsorluğu önemli tabi onların sağladığı maddi imkandan da ve bize inanmasıyla gerçekleştirdiğimiz bir proje bu, ilk etapta 17 ilde başlayan proje 81 ile kadar yayıldı. Bu şekilde Dünya Basketbol Şampiyonası, Türkiye'de organize edildiği dönemlerde milli takımımızın oynadığı bir final karşılaşması belki de Türkiye tarihinde ilk defa reyting rekorları kırdı. Bu gerçekten çok önemli bir başarı yani burada bizim de payımız var yani 81 ilin 81'inde de bir spor karşılaşmasının en iyi reyting alması bu güne kadar karşılaşılmış bir şey değil (S1). 12 Dev Adam Basketbol Okulları sponsorunun ve federasyonun değişmediği başka bir proje ben görmedim. Hiçbir kar amacı yok ne 12 Dev Adam Basketbol Okuluna sponsor olan Garanti Bankası ne de Türkiye Basketbol Federasyonunun bütçesini düşünerek yaptığı

hiçbir şey yok bu projede (Y2). 2001 yılında düzenlenen Avrupa Basketbol Şampiyonasının ardından gelen başarının Garanti Bankası Sponsorluğunda ve Türkiye Basketbol Federasyonu olarak gerçekleştirilmiş olup önemli yapıya sahip bir projedir (M4).

c. Sürdürülebilirliğe ilişkin olarak;

İlk etapta 17 ilde başlayan proje 81 ile kadar yayıldı. Her dönem yaklaşık 4000-5000 çocuğun eğitildiğini düşünürseniz hali hazırda bu proje devam ediyor yaklaşık 50000'e yakın çocuk basketbol eğitim aldı. 50000 kişilik çocuk kadrosunu düşünün, bir çekirdek ailenin de 4 kişi olduğunu düşünürseniz yaklaşık 200000 kişinin basketbol ile haşır neşir, 2001 yılında başlayan ilk proje başlayanlar şimdi iş adamı oldular, basketbol gönüllüsü oldular, ben yolda beni çevirip bizim hayatımıza çok önemli yön verdin, senin sayende biz buralardayız, bizde artık kendi ilimize döndük, ve basketbol içinde ciddi anlamda geri dönüşler sağlamak için üzerime düşen neyse onu yapmak için sabırsızlanıyorsunuz diyen bir sürü çocuk var (S1). Türkiye'nin 81 iline ulaşan başka bir proje görmedim. 81 iline ulaşan, uygulanabilirliği yaklaşık 16 yıldır devam eden, 16 yıldır o ilde değişmeyen aynı antrenör olan ya da bölge sorumlusu olan, 12 DABO sponsorunun ve federasyonun değişmediği başka bir proje ben görmedim (Y2). Bir dönem raporunu okumuştum. 52 merkezde yapılıyordu bunlarında 40 tanesi de il merkezidi diğerleri de bazı illerin ilçelerinde de yapılıyordu. Böyle düşündüğümüzde de Türkiye'nin yarısından fazlasına ulaşmış anlamını taşır. O anlamda büyüklük anlamında kayda değer bir hatırı sayılır bir anlamı vardı (E3). 2001 yılında düzenlenen Avrupa Basketbol Şampiyonasının ardından gelen başarının Garanti Bankası Sponsorluğunda ve Türkiye Basketbol Federasyonu olarak gerçekleştirilmiş olup önemli yapıya sahip bir projedir. Federasyonun belli dönemlerde yayınları raporları baktığımızda projenin ilk gününden bugüne kadar yükselen bir grafiği vardı. 2010-2015 yılları arasında yaklaşık 70 ile yakın merkezinde 12 Dev Adam basketbol okulları vardı. Bu rakamlara bakıldığında gerçekten ciddi bir yapıya sahip olduğu görülebilir (M4).

d. Spor politikasına ilişkin olarak;

81 ilden 24 e düşmesi açıkçası benim düşüncem şu proje yöneticisi arkadaşların bu işe sahip çıkması gerekiyor. Dolayısıyla proje bir noktaya geldikten sonra bayrağı başkalarının devralıp, sahiplenip, ileriye götürmek için gayret sarf etmesi gerekiyor. Yeni dönemde basketbol federasyonunun da seçimler oluyor vs. bu seçimler sonucunda spor politikaları değişebiliyor. 12 Dev Adam Basketbol Okullarına bakış açıları yeni yönetimin değişti. Farklı bir uygulama yapmaya çalıştılar o şekilde devam ediyor (S1). Ben en son 52 merkezde olduğunu duydum. 24 ile düşürülmesiyle alakalı oradaki amaç biraz daha performansa dayalı bir mantığa geçildi diye

biliyorum. Biraz daha sporcu yetiştirme biraz daha böyle seçilen oyuncular üzerinde yatırım yaparak, milli takım antrenörlerini de işin içine dahil edilerek, çocukların takip edilmesi ve oradan hakikaten basketbolcu olması ve herkesin basketbolla tanışması değil, tanışan basketbolcuların belirli kriterlere göre seçilerek oradan da sporcu ilerde basketbolcu olabilecek kişilerin çocukluk dönemlerinin eğitilmesi ile alakalı bir şey, yani bu durum artık felsefe veya mantık olarak veya amaç olarak değiştirildi federasyon nezdin de diyebiliyorum. Onun için taramalar yapılarak oyuncu seçildi. Dediğim gibi artık basketbolun yaygınlaştırılması değil, basketbola sporcu kazandırılması mantığına geçildi diye biliyorum bu da dışarıdan, şu anda içinde olmadığım için dışarıdan edindiğim izlenimler... Çok ahkam kesecek bilgiye sahip değilim ama şu anda bir deplasmanlı bir takım olan kulübün altyapısı gibi Türkiye'nin 24 ilinde milli takımlar antrenörlerinin birebir seçmelerine gidip oyuncu taraması yaptığı ve oradan da gelecekte basketbolcu olma potansiyeli olan oyuncuların bu projeye seçildiğini biliyorum (E3). 2018 yılı itibariyle basketbol okulları sayısı 24'e düşürülmüştür. Bunun sebebi sanırım basketbolun yaygınlaştırılmasından ziyade artık profesyonel anlamda sporcu yani basketbolcu yetiştirilmesine Ağırlık verildiğini düşünüyorum. Bildiğim kadarıyla 24 ile seçilen çocuklarında milli takım antrenörleri tarafından Seçilip burada ciddi eğitimler alıp Ülkemiz basketboluna milli takımlara sporcu sağlamak gayesinde 24 ile düşürülerek bu şekilde değiştirildiğini düşünüyorum. Yani amacın biraz daha performansa dayalı olduğunu düşünüyorum (M4).

e. Akademik eğitime ilişkin olarak;

Şu anda 24 ile düşmesini bir sürü sebebe bağlayabilirim. Eğitim sistemindeki değişikliğe bağlayabilirim. Çünkü artık TEOG gibi YGS gibi adını bilmedim bir sürü sınavlar var. Şöyle bir durum var bir eğitim sistemi değişince öğrenci bulmakta zorlanıyorsun çünkü insanlar çocuğum spor yapmasında üniversite kazansın, TEOG kazansın gibi bir durum... Birinci sebebi eğitim sisteminin değişmesi olabilir. Eğitim sisteminde sürekli değişen bir sistem 4+4 ler, TEOG'lar, sınavların girip kalkması, ikincisi de tamamen ekonomik olarak düşünüyorum. Basketbol antrenmanları çocukların derslerinden koparılmamaları adına hafta sonları daha yapılan organizasyonlar ama artık sınavlar, kurslar, her türlü programlar hep hafta sonlarında yani çocukların serbest zamanlarından çaldıkları zamanlara koyuluyor. Dolayısıyla ben bunun düşmesini tamamen buna bağlayabiliyorum. Ama bu proje baktığında 81 ilde başlayıp 16 yıldır devam etmesine bakarsan eğer böyle bir proje daha ben hiçbir alanda karşımıza çıkacağını düşünmüyorum (Y2).

4.1.2.2. Sporcu Adayı Seçimi

Araştırmanın Yapı Boyutu ile ilgili elde edilen verilerde, katılımcı olarak sporcuların ve proje çalışanları olarak antrenörlerin hangi kriterlere göre seçimlerinin yapıldığı irdelenmiş ve verilerin analizi ile elde edilen kodlamalar sonucunda “sporcu aday seçimi” ana temasına bağlı olarak “kriter gözetmeden sporcu aday seçimi” alt teması ortaya çıkarılmıştır (Tablo:4.4).

Tablo 4.4: Sporcu Adayı Seçimi ile İlgili Kodlama ve Temalar

Soru	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Katılımcı Sporcu çocukları nasıl seçiyorsunuz? Kısaca süreci anlatır mısınız?	Şişman, Uzun, Kısa, Kız, Erkek, İyi, Kötu ayrımı yapmama, Kriter Gözetmeden Seçim	Kriter Gözetmeden sporcu aday seçimi	Sporcu Aday seçimi	S1, Y2, E3, M4

Tablo 4.4’den elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; “kriter gözetmeden sporcu aday seçimi” alt teması üzerinde durarak belirtmişlerdir. Bu alt temaya ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

a. *Kriter gözetmeden sporcu aday seçimine ilişkin olarak;*

12 Dev Adam Basketbol Okullarına biz her hangi bir kriter gözetmiyorduk. Çünkü herkese kapımız açıktı. Yani siz basketbolcunun nasıl olacağını bilemezsiniz. Bazı kulüpler şu kadar boy üzerinde, şu kadar kilo altında olman gerekir diye bir takım kriterler koyuyorlar. Ama hani burada amaç insanları sporla topluma kazandırmakta olduğu için şişmanı, uzununu, kısası diye ayırt etmeksizin daha çok ahlaki değerleri de göz önünde de bulundurarak, çünkü biz sporcu disiplini uyuyan çocuklar olmasını isterdik. Böyle bir süreç gelişti ve çok da bir kriterimiz yoktu açıkçası, yani sonuçta bu basketbol sporuyla tanışmalarını sağlamak, basketbolla çocukları topluma kazandırmak, aralarında yeteneklileri varsa onlar keşfetmek, onların ellerini tutarak öncelikle kendi ailelerinin bulunduğu şehirlerdeki kulüplerde değerlendirmek, milli takımlara kadar yükselebilmeleri için önlerini açmak, bu proje ile birlikte Türkiye’nin neresinde yetenekli küçük çocuk olursa olsun basketbolcu olabilmek için yeteneği gayreti varsa bu proje onun önünü açıyor (S1). Herkesi öncelikle bir eleme yapmadan seçiyorsunuz. Kız, erkek, iyi, kötü demeden hepsini seçiyorsun daha sonra kendi aralarında seviyelerine göre gruplandırma yapıyorsun. Dolayısıyla bir eleme yapmadığın için bir başarı

başarısızlık duygusunu çocuğa tattırmıyorsun. Sadece başarı duygusunu çocuğa tattırıyorsun amaç spor yapmak, başarısızlık söz konusu bile olmuyor çocuğun mantığında bu süreçte o yüzden bu çocukları çok başarılı, uzun, diğer kulüplerin aksine yani elleri büyük, boyu büyük diye değil “gel sende sahaya” gibi herkes sahada yerini bulabilir mantığıyla, sporcu olabilirsin, antrenör olabilirsin, belki hakem olursun, belki gözlemci olursun ama basketbol içinde sende olabilirsin gibi seçildi hepsi ve bu bence projenin en büyük ayrıcalığını taşıyor. (Y2). Bir kriteri olduğunu sanmıyorum. Aidat verme ihtimali olan herkes alınıyor diye biliyorum çoğu ilde... Projenin amacı zaten çocuklara basketbolla tanıştırmak ve basketbol sporunu yaygınlaşmasını sağlamak olduğu için başka bir kriter olduğunu bilmiyorum. Olsa da düşünmüyorum projenin mantığına ters gibi düşünüyorum. Özellikle Türkiye'nin az gelişmiş bölgelerinde ki yapılan il faaliyetlerinde ücret alınmıyordu (E3). 12 Dev Adam Basketbol Okullarına çocukları alırken hiçbir kriter gözetmeden çocuklarımıza okullara kabul ediyorduk. Projenin amacı doğrultusunda zaten basketbolu tüm Çocuklara sevdirmek ve de ülke basketboluna katkılar sağlamaktı amacımız ve Bu doğrultuda çocuklarımızı seçerken zayıf kısa kilolu gibi ayrımlar yapmadın basketbol okulumuza dahil ediyorduk. Amacımız sadece basketbolcu yetiştirmek değildir bu kapsamda basketbolcu olamasa dahi İleride bir gün belki de yetenekli bir basketbol hakemi gözlemcisi ya da antrenörü olabilirdi bu çocuklar bu yüzden hiç birini ayırt etmiyorduk. Bazı profesyonel kulüpler ise kendi alt yapılarına gelen çocukların kendi boylarından ailelerin boylarına kadar ölçümler yaptığı ailesinde uzun bireyler olup olmadığı sorulup belli kriterler kapsamında çocukları kabul ediyorlardı biz bunun aksine tüm çocukların bir potada eğitimi almasını sağlıyorduk (M4).

4.1.2.3. Antrenör/Koç Seçimi

Araştırmanın “Yapı” boyutu ile ilgili elde edilen verilerde, proje çalışanı olarak antrenörlerin/koçların hangi kriterlere göre seçimlerinin yapıldığı sorulmuş ve verilerin analizi ile elde edilen kodlamalar sonucunda “antrenör veya koç seçimi” ana temasına bağlı olarak; üç alt tema belirlenmiştir. Bunlar; a) Basketbol Uzmanlık Geçmişi b) Etkili İletişim Becerisi c) Etkili Davranış Biçimi, şeklinde belirlenmiştir (Tablo: 4.5).

Tablo 4.5: Antrenörlerin/koçların seçimi ile İlgili Kodlama ve Temalar

Soru:	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Proje kapsamında çalışanları: antrenörleri, koçları, lider veya gönüllüleri vb. kişileri hangi kriterlere göre seçiyor veya belirliyorsunuz?	Basketbol Geçmişi, Spor Geçmişi, Antrenör Kimliği, Alan Mezunu, Alan Yeniliklerini Takip	Basketbol Uzmanlık Geçmişi	Antrenör/ Koç Seçimi	S1, Y2, E3, M4
	İletişim, Konuşma Şekli	Etkili İletişim Becerisi		S1, Y2, E3, M4
	Beşeri Değerleri, İnsani Değerleri, Etik Değerler	Etkili Davranış Biçimi		S1, Y2

Tablo 4.5’de ifade edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; a) Basketbol Uzmanlık Geçmişi b) Etkili İletişim Becerisi c) Etkili Davranış Biçimi, şeklinde belirtmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

a. *Basketbol Uzmanlık Geçmişine ilişkin olarak;*

Mutlaka bir basketbol geçmişi olması bizim için önemliydi ya da bir spor geçmişi olması önemliydi, bir antrenör kimliği olması çok önemliydi, basketbol antrenörü kimliği olması çok önemliydi. Ve bunların üzerinde durduk (S1). Antrenörlük belgesi arıyoruz ama olmasa da beden eğitimi öğretmenlerinden de yararlanabiliyoruz. Çünkü bazı illerde antrenör bulma şansın hiç yok zaten ya da ilçelerde bunları beden eğitimi öğretmenlerinden de seçebiliyoruz. Çok istekli, eski basketbolculardan da yararlanabiliyoruz. Yani eskiden basketbol oynamış, ilde beden eğitimi öğretmeni bile yok ilçede sadece eskiden basketbolcu olduğu ve insanları ve iletişimi güçlü olduğu için çevreyi de tanıdığı için çevre de bize yardımcı olabilir çocuklara da çok faydası olabilir gibi seçtiğimiz insanlarda var. Yani ille de antrenör belgesi C olacak, B olacak, A olacak diye bir kısıtlamamız yok (Y2). Şahsen kendi elimde olan bir faaliyet olsaydı çoğunu da değiştirdim. Konuya hakim değiller, gerek çocuklarla olan iletişimindeki eğitim seviyeleri, formasyon ve pedagoji anlamında eksik bulduğum için gerekse de mesleki anlamda da antrenörlük mesleğine uygun olmadıkları için (E3). Proje kapsamında alınan antrenörler öncelikle üniversitelerin ilgili alanlarından mezun olmuşları tercih etme sebebi idi ve o kişilerin kendilerinin basketbol içerisinde sürekli geliştiren ve de basketbol gündemini takip eden kişiler olmasına dikkat edilir ve projeye dahil edilecek antrenörleri seçme sebebimiz olurdu (M4).

b. *Etkili İletişim Becerisine ilişkin olarak;*

Burada iletişim çok önemli yani sonuçta basketbol federasyonunu temsil eden bir antrenör kimliği var burada (S1). Seçerken de en önemlisi çocuklarla iletişim; konuşması,

oturup, kalkması yani kendi çocuğuna bakıcı seçer gibi seçiyorsun (Y2). İletişimindeki eğitim seviyeleri, formasyon ve pedagoji anlamında eksik bulduğum için gerekse de mesleki anlamda da antrenörlük mesleğine uygun olmadıkları için (E3). Bu antrenörler alınırken öncelik Çocuklarla olacak olan iletişimlerinde bir problem yaratmayacak kişiler tercih edilir ve o kişilerin kendilerinin basketbol içerisinde sürekli geliştiren ve de basketbol gündemini takip eden kişiler olmasına dikkat edilir ve projeye dahil edilecek antrenörleri seçme sebebimiz olurdu. Çünkü proje hem çocuklar ile hem de veliler ile sürekli iletişim gerektiren bir yapıya sahiptir (M4).

c. Etkili Davranış biçimine ilişkin olarak;

Kavgacı, bağırın, küfür eden işte çocuğa eziyet eden bir antrenörle çalışma imkanınız hiç yok. Zaten bizim bu tip bir antrenör profilimiz hiçbir zaman olmadı. Zaman zaman böyle yanlış seçimler olduğunda da anında müdahale ederek ayırdık onları, beşeri değerleri, insani değerleri iyi antrenörler kişileri seçiyoruz, zaten antrenör becerisini ve bilgisini de bizim yaptığımız seminerle ve programlarla geliştiriyoruz (S1). Seçerken de en önemlisi çocuklarla iletişim; konuşması, oturup, kalkması yani kendi çocuğuna bakıcı seçer gibi seçiyorsun. Nasıl kendi çocuğunu çok sağlam birine emanet edersin, 12 DABO antrenörlerinden de asla ve asla her hangi bir laf duyamayacağın insanlardan seçiyorsun. İnsanlık, liderlik gibi ve de sponsorun çok önemli bir sponsor, çalıştığın kurum Türkiye Basketbol Federasyonu, profesyonel anlamda ülkede ikinci sırada olan bir spor branşı ve kız erkeği bir arada çalıştırdığın bir grupsun dolayısıyla çok büyük bir yük düşüyor. Dolayısıyla çok büyük kriterler belirliyorsun ama bunlar hep aslında gizli kriterler sen ona şu kriterlerdeki insanları alıyoruz demiyorsun bu kriterler yazılı değil ama herkesin kafasındaki aynı olan kriterler, etik değerler, fair play, insanlık, eğitim, iletişim hepsinin çok önemli olduğu bir gruptan seçiyoruz (Y2).

4.1.2.4. Antrenör/Koç Gelişim Eğitimi

Araştırmanın “Yapı” boyutu ile ilgili elde edilen “antrenör/koç gelişim eğitimi” ana temasına ilişkin, antrenörlerin/koçların mesleki ve kişisel gelişimleri için yapılan eğitimler iki alt tema altında belirlenmiştir. Bunlar; a)Antrenörün eğitime zorunlu katılımı ve b)Antrenörün gelişim eğitimleri, şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 4.6: Antrenörlerin/koçların gelişim eğitimlerine ilişkin Kodlama ve Temalar

Soru	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Proje kapsamında çalışan antrenörlerinize ne sıklıkla ne gibi eğitimler veriyorsunuz “Eğitime katılım zorunluluğu var mı?”	Zorunlu Eğitim, Katılım Zorunluluğu	Antrenörün Eğitime Zorunlu Katılımı	Antrenör/ Koç Gelişim Eğitimi	S1, Y2, E3, M4
	Antrenör Semineri, Antrenör Gelişim Semineri	Antrenörün Gelişim Eğitimleri		S1, Y2, E3, M4

Tablo 4.6’den görülen kodlamalardan elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; a) Antrenörün eğitime zorunlu katılımı ve b) Antrenörün gelişim eğitimleri, alt temalarını ifade etmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

a. *Antrenörün eğitime zorunlu katılımına ilişkin olarak;*

Her dönem de mutlaka bir antrenör semineri yapardık bir sezon başında bir sezon ortasında, katılım zorunluluğu mevcuttu. Ama hiçbir zaman antrenörlere maddi külfet getirmezdik bütün yol, konaklama ücretlerini vs. hepsini biz karşılardık (S1). Yapılan her eğitim zorunludur. Sağlık problemleri haricinde bu eğitimlere antrenörlerin katılmaları zorunludur (Y2). Ama bunların zorunluluğu, takvimi konusunda açıkçası çok söyleyebilecek bir bilgiye sahip değilim (E3). Bu eğitimlere katılım zorunluluğu şöyle idi eğer her hangi bir sağlık vb problemlerinizi olmadığı sürece eğitimlere katılımlar zorunlu idi. Bu eğitimlerin tüm masrafları federasyon ve paydaşları tarafından antrenörlere yansıtılmadan karşılanıyordu (M4).

b. *Antrenörün gelişim eğitimine ilişkin olarak;*

12 Dev Adam Basketbol Okulları, 2 dönem olarak uygulanıyordu. Her dönem de mutlaka bir antrenör semineri yapardık bir sezon başında bir sezon ortasında (S1). Yılda 1 kesin uluslararası eğitim veriyoruz. Yılda bir de mutlaka ulusal antrenör gelişim seminerleri var. Her antrenör gelişim seminerinin ardından 12 DABO Antrenörleri gelişim semineri yapılıyor 2 gün dolayısıyla antrenörlük seminerinde çok ağır olan ya da 12 DABO antrenörleri için daha sonra kullanmayacağı bilgileri boşuna alması yerine onlara aynı eğitim grubu tarafından 12 DABO antrenörleri gelişim semineri yapılıyor. Onları ayırmadan diğer antrenörlerle aynı kefeye koyuyorsunuz ama antrenörlerden farklı olarak antrenörler hep “süper ego basketbol” hedefi basketbolcu olan insanlarla birlikte olur ama 12 DABO antrenörleri sadece ve sadece sporla kaçış yolu arayan insanlarla da çalışıyor. Dolayısıyla da

farklı bir eğitim almaları gerekiyor (Y2). Antrenör eğitimleri hakkında Dediğim gibi 12 DABO'nun faaliyetleri ile alakalı süreci çok bilmiyorum. Ben aynı birimde olmadığım için ama eğitimleri oluyordu onları biliyorum. Antrenörleri topluyorlardı ve bu antrenörlerin toplandığı genelde il Ankara oluyordu öyle biliyorum. Bunlara da hem eğitim kurulundan hem de Türkiye basketbol üst liglerinden davet edilen bir antrenör veya alanında iyi olan bir beslenme uzmanı gibi böyle bilgiler sağlayabilecek kişiler iki veya üç günlük seminerlere katılıyorlardı (E3). Proje kapsamında 12 dev adam basketbol okulları antrenörlerine yılda iki defa olmak üzere eğitimler yapılıyordu. Ve bu eğitimlerde çocuklar olan iletişim biçimlerinden tutun da en temel hareketlerin ne şekilde çocuklara öğretileceği konular hakkında çalışmalar yeni teknikler öğretiliyordu (M4).

4.1.3. Süreç Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar

4.1.3.1. Planlama

Araştırmanın “Planlama” ana teması ile ilgili, katılımcılar projenin planlama sürecine ilişkin, tanımlamalarında (Tablo 4.7) görüşlerini; Planlama ana temasına ilişkin a) Zamanı Planlama Kriterleri b) Tesis Uygunluğunu, üzerinde durarak, görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.7: Planlamaya Sürecine İlişkin Kodlama ve Temalar

	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Proje kapsamında tesis ve antrenman saatlerini belirleme, projenin yapıldığı tesis/alanlar ile ilgili planlama kriterleri...	Akademik Sınavlar, Kurslar. Akademik Eğitim, Eğitim Süreci, kurs ve sınav tarihleri Öğrenci Sayısı, Tesis İhtiyacı, Farklı Grupların Salon Kullanımı, Tesis/Salon Sayısı	Zamanı Planlanma Kriterleri	Planlama	Y2, M4
	Tesisin Yeterliliği, Tesis Sayısı, Fiziksel İmkanlar, okulların salonları, Şehre Yakınlık, Ulaşım, Ulaşım kolaylığı	Tesis Uygunluğu		S1, Y2, E3, M4

Tablo 4.7’de 1. Planlama ana temasına ilişkin a) Zamanı Planlama Kriterleri b) Tesis Uygunluğunu ile ilgili alt temalara ilişkin katılımcıların, görüşleri aşağıda verilmiştir.

a. *Zamanı Planlama Kriterlerine İlişkin ifadeler;*

Çocuğun ailesinin izin verebileceği zaman dilimlerine göre yani sen TEOG'a hazırlanan 8.ci sınıftaki bir çocuğa haftada 5 antrenmanın var dediğinde, aile zaten gözlerini açarak sana bakıyor ve hayır diyor. Dolayısıyla bu gerçekleri göz önünde bulundurarak sen bu antrenman saatlerine karar veriyorsun ve bu gerçeklikte de 2 gün çocukları her yerden alabilirsin ama 3 gün olduğunda daha zor, 4 gün olduğunda biraz daha zor, o yüzden gerçekçi hedefler kapsamında belirliyoruz biz bu saatleri (Y2). Proje kapsamında antreman saatlerini belirlemede bizim için önemli olan İki nokta vardı. Bunların birincisi salon tahsisi ile alakalı bir diğeri ise eğitime gelen çocukların Hafta sonları da gittikleri kendi okulları ile alakalı temel eğitim aldıkları kurs saatlerinde dikkate alarak antrenmanlarını belirlemeye dikkat ediyorduk (M4).

b. *Tesis Uygunluğuna ilişkin ifadeler;*

Diyelim ki o projeye başvuran 100 tane öğrenci vardı, o 100 öğrencinin hepsi için bizim minimum 8 saatlik günde antrenman saatlerine ihtiyacımız var. Ama bir tane salon var. Sadece ilde uygulanan, salonda uygulanan spor basketbol değil diğer spor branşlarına da yer açmak gerekiyor. Dolayısıyla buralarda ciddi anlamlarda sıkıntı çektik. En büyük sıkıntı salon temin etmek konusunda oldu. Burada da milli eğitim müdürlüğüne ait salonları devreye sokarak ve özel okulların salonlarını devreye sokarak çözüm bulmaya çalıştık (S1). Şimdi gerçekler var bu saatleri belirlemek konusunda ilde bir tane salon var ve beş tane kulüp var beş tane okul takımı var ve sen bunların hepsine antrenör ve antrenman vermek zorundasın il müdürlüğü olarak, gençlik hizmetleri olarak dolayısıyla sen şimdi burada biraz realiteden kaçamazsın yani belki İstanbul da bu kadar spor merkezi varken gerçekçi olabilirsin 3-5 antrenman koyabilirsin ama burada yetersiz kaldığı oluyor. Antrenmanları da bırak maçlar için yer bulamıyorsun şimdi bu kadar realitenin olduğu bir yerde şimdi sen bu antrenman saatlerini neye göre belirliyorsun; gerçek tesis imkanlarına, fiziksel kapasitene göre değerlendiriyorsun (Y2). Yani salonların yeterliliği yine göreceli bir kavram bana göre yetersizdi. Bir işi yapıyorsanız spor gibi alanlar hizmet sektörüdür. Hizmet sektörünü de etkileyen kaliteye de sunulan performanstır. Performansın da antrenör eğitimi en başta gelir sıralamaya koyarsak da fiziksel kanıt dediğimiz fiziksel imkanlar da sıralamada mutlaka yeri vardır (E3). Yine dediğim gibi öncelik salon tahsisine göre Bu saatleri belirlemeye Çalışıyorduk çünkü sadece salonları biz kullanıyorduk aynı şekilde ilin Kendi profesyonel takımları da bu salonlardan faydalanıyordu. Bizlerde bize kalan saatleri çocuklarımıza uygun bir şekilde belirleme çaba sarf ediyorduk (M4).Bir de tabi

basketbol oyun kurallarına uygun olan salonları seçiyorduk (S1). Bir de tabii ki salonumuzun basketbol oyun kurallarına uygun olmasına dikkat ediyorduk. Ancak bazı durumlarda daha önce de söylediğim gibi salon tahsisi konusunda saat belirlerken zorlanıyorduk. Bu konuda milli eğitim müdürlüğüne bağlı okulların salonlarında da antrenman yaptık. Bu salonda tam anlamıyla profesyonel olmasa da çocuklarımızın eğitimlerin ara vermedik (M4). Tesisin kalitesine ilişkin olarak;Projenin başarısını mutlaka etkiler. Yetersiz bir salona zaten çocuklar gitmek istemezler mutlu olmazlar (S1). 12 DABO projesine ait federasyonun kendi tesisi yok. Dolayısıyla Gençlik hizmetleri il müdürlüğüne ya da oradaki özel okulların ya da bazı okulların tesislerini kullanıyorsun. Bu da ekstra bir kira bazen bir yük getiriyor. Ve bu tesisler spor için hiçbir zaman yeterli olmayacak. 12 DABO için de yeterli değil. Sadece bu sefer 12 DABO ile başlayan zamandan sonra Anadolu Efes “İlk Adım” projesi yaptı. Fenerbahçe dernekler olarak kendi kapsamında “Fenerbahçe Spor Okulu” açtı. Dolayısıyla bu organizasyonlar başladığında tekin daha rahattın ama ilerledikçe spor kulüpleri, büyük kulüpler de bu işe el attığı için onlar kendi kulüplerine çocuk yetiştirmek istiyor. Amacı çok güzel ama aynı tesisi kullanıyorsun, illerde hep il müdürlüğüne tesisini kullanıyorsun. Tesisin kalitesi kesinlikle etkiler. Çocuğun kendisini iyi hissetmesi, soyunma odasına girdiğinde çok hoş bir soyunma odasını görmesi bu spora devam etmesini sağlar (Y2). Yani salonların yeterliliği yine göreceli bir kavram bana göre yetersizdi. Çünkü Türkiye’deki tesisleşmeye bakarsak en yeni tesis 30-40 yıllık belli bir proje tip tesisler, dolayısıyla çok yeterli değildi ama bugün bunu demek için zaten çok fazla lüks bir şartımız yok bugün Türkiye liglerinin oynandığı salonlarda zaten çok yetersiz gerek doktor odası, gerek ilk yardım odası, gerek soyunma odalarının büyüklüğü, hakem odaları, işte giriş çıkışlar keza, hepi yetersiz tuvaletler bile yetersiz, kantin hizmetleri yetersiz, dolayısıyla buralardaki yetersizliklerin varlığından söz ederken 12 DABO faaliyetlerinin tesisleri çok iyi demek zaten bir çelişki olur. Bir işi yapıyorsanız spor gibi alanlar hizmet sektörüdür. Hizmet sektörünü de etkileyen kaliteye de sunulan performanstır. Performansın da antrenör eğitimi en başta gelir sıralamaya koyarsak da fiziksel kanıt dediğimiz fiziksel imkanlar da sıralamada mutlaka yeri vardır. Çünkü bu çocuklar basketbolla ilk kez tanışan çocuklar çoğu ve buradaki edindiği iyi veya kötü tecrübeler ileride basketbolcu veya sporcu olup olmasını çok etkiliyor. Etkili olduğunu söyleyebilirim ama ölçüsünü bilemiyorum (E3). Projenin başarısını salonların yeterliliği ya da yetersizliği kesinlikle etkiler. Çünkü bu çocukların çoğu bu sporla ilk kez tanışacak, bu ortamda gördükleri her hangi bir şey de ilgilerini çekebilir ya da görecekleri en küçük bir pislik dahi onları salondan, tesisten soğutabilir ve antrenmanlarına katılmak istemez. Bu döngünün devamında ise öğrencileri basketbol okulunu terk etmelerine kadar gidebilir. Ama istenilen seviye de bir salon mesela salonun iç renkleri, parkelerin temiz olması, sahanın dışarıdan bakıldığında ilgi çekici olması o

çocukların o parkeye ayak basmalarını isteyeceği bir durum oluşturacaktır (M4). Ulaşım kolaylığına ilişkin olarak ise; Mümkün olduğu kadar şehir merkezine yakın salonları seçiyorduk çünkü Anadolu’da uzak yerlerdeki salonlara genelde aileler çocuklarını getirmiyorlardı (S1). Biz salon tercihinizi genelde mümkün olduğunca şehir merkezine yakın salonları seçiyorduk. Çünkü çocukların ulaşimleri bizim için oldukça önemliydi (M4).

4.1.3.2. Örgütlenme

Tablo 4.8’de araştırmanın “örgütlenme” ana teması ile ilgili, katılımcılar tanımlamalarında; a) Denetim ve b) İletişim alt temaları üzerinde durarak görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.8: Örgütlenme sürecine ilişkin Kodlar ve Temalar

Soru:	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Projenin tanıtımını, okulların denetimini ne sıklıkla, ne içeriklerle yapıyorsunuz ve eksiklik ile karşılaşılması halinde ne gibi unsurları devreye sokuyorsunuz?	Haberli Denetim, Habersiz Denetim, disiplin sağlama; Uyarı, İşe Son Verme, İlişki Kesme, El Çektirme, Yaptırım	Denetim	Örgütlenme	S1, Y2, E3, M4
	Network Gelişimi, Bilgi Formları, E-Mail Adresi, Birebir Sohbet,	İletişim		S1, Y2, M4

Tablo 4.8’den elde edilen “Örgütlenme” ana temasının; a) Denetim ve b) İletişim alt temalarına ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

1. “Örgütlenme” Sürecine İlişkin İfadeler;

a. Denetime ilişkin ifadeler;

Genelde bu tip denetimler haber verilmeden yapılıyordu. Sıklıkla ayda bir, iki ayda bir, belki on beş günde bir yine biz ciddi bir network geliştirmiştik (S1). 12 Dev Adam Direktörlüğü var. Yaptığınız antrenmanı velilerle görüşerek, çocuklarla görüşerek; çocuklar en rahat bilgi alacağınız insanlardır çünkü içlerinde hiçbir şeyi saklayamıyorlar. Dolayısıyla 12 Dev Adam Direktörlüğü gidip o illerde o projenin nasıl yürüdüğünü takip ediyor. Bu da bence çok sağlıklı bir şey (Y2). Denetimler yapılıyordu ama denetiminde yine içeriği önemli Türkiye’de denetleyen kişiyi yemeğe götürüp onu en şekilde ağırlayıp sonra geri yollamakla sınırlı bir süreç, X kişisine habersiz gidilirken, Y kişisine haberli gidiliyordu. Bu konunun da ne kadar sağlıklı olduğu

konusunda çok bir fikrim yok ama denetim hakikaten sağlıklı yapılmış olsaydı bence iller arasındaki rekabet biraz daha iyi olurdu. Yapıldığı konusunda bilgim var ama niteliği, kalitesi konusunda çok bir fikrim yok (E3). Benim projenin içinde kaldığım süre zarfında 12 DABO eğitimleri yılın tamamında yer alıp yaz - kış eğitimleri şeklinde devam ediyordu. Bu yaz ve kış dönemlerinde haberli veya habersiz denetimler yapıp çocukların durumlarından, antrenörlerin antrenman işleyiş biçimlerine kadar denetimler yapılıyor antrenman gözlemlenip fotoğraflanıyordu (M4). Disipline ilişkin olarak; Proje kapsamında okullardaki denetimler esnasında karşılaşılan sıkıntılarda; uyarılar gidiyordu, bazen el çektirmeler oluyordu, suistimaller olduğu zaman, genelde bu tip denetimler haber verilmeden yapılıyordu (S1). Denetimler esnasında eksiklikler olduğunda bu durum antrenör ile ilgiliyse birebir görüşüyoruz. Ama antrenör dışında ilden kaynaklanan, salondan kaynaklanan bir durumda direkt bizim beraber çalıştığımız belediyeler ve valiliklerle görüşüyoruz. Ve bunları böyle aşıyoruz. Hiçbir zamanda problem olmuyor çünkü Türkiye Basketbol Federasyonu dediğinde çoğu kapı sana çok rahat açılıyor (Y2). Denetimlerde karşılaşılan eksikliklerle alakalı eğer antrenör ile alakalı ise federasyonunun tek yaptırımı antrenörün işine son verip başka bir antrenör ile çalışmak olabilir (E3). Denetimler esnasında eksiklikler görüldüğü takdir federasyon yetkilerinin bu eksikliklerin nelerden kimden kaynaklandığını not edip gerekli kişiler ile irtibat haline geçip eksikliklerin giderilmesi sağlanıyordu. Eğer ki eksiklikler antrenörlerden kaynaklı ise antrenörler uyarılırdı eğer bu uyarılar yetersiz kalırsa federasyon antrenör ile ilişkisini keserdi. (M4).

b. İletişime ilişkin ifadeler;

Çocuklardan aldığımız bilgi formlarında velilerin telefon numaraları, e-mail adresleri vardı. Bir oto kontrol mekanizması geliştirmiştik. Federasyondaki arkadaşlarımız on günde bir, on beş günde bir hemen hemen her veliyle görüşerek hem çocuklarının durumları hakkında onları bilgilendirmiştir hem de oto kontrol imkanı sağlamıştır, antrenörlerin yaptıkları, yaşanan sıkıntıları, antrenmanda yaşana bir sıkıntı bize anında geri dönüş olarak geliyordu (S1). 12 Dev Adam Direktörlüğü var. Yaptığımız antrenmanı velilerle görüşerek, çocuklarla görüşerek; çocuklar en rahat bilgi alacağımız insanlardır çünkü içlerinde hiçbir şeyi saklayamıyorlar. Dolayısıyla 12 Dev Adam Direktörlüğü gidip o illerde o projenin nasıl yürüdüğünü takip ediyor (Y2). Denetime gelen federasyon yetkilisi hem çocuklarla bire bir sohbetler edip hem de tribünde çocuklarını izleyen velilerden bilgiler alıyordu. Ayrıca bizim çocuklardan toplamış olduğumuz bilgi formlarında velilerin iletişim numaraları ve mail adresi de oluyordu. Eğer ki bir sıkıntı, problem olursa veliler kendileri de direk interaktif olarak federasyonun ilgili

birimlerine ulaşabiliyordu (M4). Ayrıca bizim çocuklardan toplamış olduğumuz bilgi formlarında velilerin iletişim numaraları ve mail adresi de oluyordu. Eğer ki bir sıkıntı, problem olursa veliler kendileri de direk interaktif olarak federasyonun ilgili birimlerine ulaşabiliyordu. Bu tip yöntemlerle Türkiye Basketbol Federasyonu oto kontrol sistemini oluşturup sistemdeki eksiklikleri, sıkıntuları gidermeye yönelik çalışmalar yapardı (M4).

4.1.3.3. Yönlendirme

Araştırmanın “yönlendirme” ana teması ile ilgili, katılımcılar tanımlamalarında (Tablo 4.9); a) Basketbol ile ilgili Yarışma Ortamlarına Yönlendirme ve b) Akademik Eğitime Yönlendirme alt temaları üzerinde durarak görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.9: Yönlendirme sürecine ilişkin Kodlar ve Temalar

	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Soru: Sporcu aday çocuklar için yönlendirmeleriniz nelerdir?	Basketbol Milli Takım, Profesyonel Liglere, Yerel Liglere yönlendirme, Basketbol ile ilgili Yarışma ortamlarına Yönlendirme	Basketbol ile ilgili Yarışma Ortamlarına Yönlendirme	Yönlendirme	S1, Y2, E3, M4
	Eğitim Burs İmkânı sağlanması, Akademik Eğitime Odaklanmak, Akademik Eğitimi desteklemek	Akademik Eğitime Yönlendirme		S1, Y2, M4

Tablo 4.9’de belirtilen “yönlendirme” ana temasına ilişkin; a) Basketbol ile ilgili Yarışma Ortamlarına Yönlendirme ve b) Akademik Eğitime Yönlendirme alt temaları ilgili katılımcı ifadeleri aşağıda belirtilmiştir.

“Yönlendirme” Sürecine İlişkin Katılımcı İfadeleri;

a) Basketbol ile ilgili Yarışma ortamlarına Yönlendirmeye ilişkin ifadeler;

Yani bunlar demek değil ki herkesin oyuncu olamayacağı, milli takımlara kadar yükselen oyuncularda vardı. Bir sürü oyuncumuz var. Basketbol süper liglerinde oynayan, kadınlar basketbol liglerinde, A milli takıma kadar yükselmiş, 12 Dev Adam Okullarında basketbola başlayan çocuklar var bu da önemli bir kazanım (S1). 12 Dev Adam Basketbol Okulları’nın Türkiye genelinde araç girmeyen yerlerden basketbolcular çıkmış durumda yani

kışın yolları kapalı olup da eğitime bile gelemeyen çocuklar basketbolcu olarak seçilip İstanbul'da bir çok kulüp tarafından kendi evlerinde kendi okullarında misafir edilip şu anda en üst lig dediğimiz Basketbol Süper Liginde yer alıyorlar. Tahincioğlu Süper Ligine kız-erkek sporcu yetiştirmek anlamında başarılıydı (Y2). Hiçbir fikrim yok bu konuda çocuklar başarılı oluyorsa başarı kriteri tekrar söylüyorum nedir ne değildir. Ama yani bu çocuklardan başarılı olan var mı hiç duymadım. Olsa bile en fazla kendi ilinde veya komşu bir ilde A takım seviyesinde oynamıştır diye tahmin ediyorum (E3). 12 dev adam projesi kapsamında eğitimlerini yeterli seviyeye getiren Öğrencilerimizi başta kendi ilinde bulunan profesyonel spor kulüplerine yönlendirmeler yapıp çocuklarımızın burada basketbolcu olmalarına yardımcı oluyorduk. Bu kapsamda çocuklarımıza yönlendirmede ayrıca şu anda 12 dev adam basketbol okulları kapsamında yetişip şu anda Türkiye basketbol erkekler birinci Ligi'nde yer alan bir takımında 2002 doğumlu oyuncumuz bulunmakta kendisi üç yıldır A takımında maçlara ve antrenmanlara çıkıp hem de kendi yaş kategorisinde mücadele etmektedir. Devamında yine bu proje kapsamında 2003 doğumlu olup Fenerbahçe basketbol kulübünün yıldız B takımında oynayan oyuncumuzda mevcut yine buna ek süper lig takımlarından Sakarya büyükşehir belediye basketbol takımının genç takımında oynayan 2002 doğumlu oyuncumuzda bu proje kapsamında eğitim almış ve yönlendirmelerimiz doğrultusunda kariyerine devam etmektedir. (M4).

b.Akademik Eğitime Yönlendirmeye ilişkin ifadeler;

Çocuklarımız basketbol sayesinde, basketbol yetenekleri sayesinde burs imkanı kazandılar. Yine basketbol sporunun yani takım sporunun onlara kazandırdıkları alışkanlıklar vesilesi ile hem iyi öğrenci oldular hem iyi okullarda okudular hem beşeri ilişkileri gelişti, değerleri gelişti. Bir sürü okul var mesela bu 12 Dev Adam Basketbol Okulları ile beraber ciddi anlamda yetenekli çocuklarımızın iyi okullarda okuyabilmeleri için burslarda aldık. Bir takım okullarla iş birliğimiz oldu. 12 Dev Adam Basketbol Okullarında yetişmiş çocuk, iyi de öğrenci, yetenekli de basketbolcu hem okulun basketbol takımında oynayıp o ilin ileri gelen kolejlerinde hem iyi eğitim alıp hem de basketbol yaşantısını sürdürdüğümüz yüzlerce çocuğumuz var (S1). Yani gönüllülük esas evet ama biz sanki öncelikle bazen bazı illeri zorlamak zorunda kalıyorduk "çocuklarınızı gönderin, çocuklarınızı gönderin" çünkü o yaşta evlendirilen çocuklar var. Süreçten bahsediyorum o gittiğimiz şehirde o yaşta evlendirilen çocuklar var biz onu spor salonuna çekmek zorunda kalıyorduk dolayısıyla babasına söz verip o süreçte okutulan kızlar biliyorum. Yani sen bu çocuğu evlendirme valiye bilgi verip, federasyon valilikle iş birliği yapıp hem okutalım hem basketbol oynasın gel sen bu çocuğu evlendirme diyip alınan sporcular var.

Dolayısıyla bu süreci ben sana böyle anlatabilirim. Valilik, belediye, askeriye gibi kuruluşlardan da çok fazla destek aldığımız oldu. Ben çok iyi hatırlıyorum bir örnek var. Babasını ikna edip evlendirme okutalım basketbolcu olsun kendi parasını kazanıp size de yardımcı olsun dediğimiz veliler vardı (Y2). Aynı zamanda bu projeye dahil olan çocuklarımızı ilde bulunan bazı özel kolejler tarafında takım olarak alınıp o çocuklarımıza eğitim bursu verilip Çocuklarımızın hem basketbol oynamalarını hem de akademik anlamda kendilerine kaliteli eğitim almalarına olarak sağlıyorduk (M4).

4.1.3.4. Değerlendirme

Araştırmanın “değerlendirme” ana teması ile ilgili, katılımcılar, tanımlamalarında (Tablo 4.10); a) Tesis Yetersizliği (olumsuz), projenin olumlu sonuçları için ise alt temalar olarak; b) Fiziksel Gelişimin Sağlanması c) Akademik Eğitime yönlendirilmesi d) Basketbol Gelişiminin sağlanmasına ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.10: Değerlendirme sürecine ilişkin Kodlar ve Temalar

Soru:	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Proje içerisinde yer aldığınız süre içerisinde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?	Tesis Sayısı, Tesis Kullanımı, Tesislerin Yetersizliği	Tesis Yetersizliği	Değerlendirme (Olumsuz)	S1, Y2, E3, M4
Projenin (olumlu) sonuçları sizce nelerdir?	Hareket, Hareketsizlik, Bedensel Gelişim, Gelişim Çağı, nitelikli antrenman, nitelikli basketbol eğitimi, beceri gelişimi Fiziksel Gelişim Sağlanması	Fiziksel Gelişimin Sağlanması	Değerlendirme (Olumlu)	S1, Y2, E3, M4
	Burs İmkanı, Eğitime Odaklanma, Akademik Eğitim	Akademik Eğitime Yönlendirilmesi		S1, M4
	Profesyonel Spor Kulüpleri, Yerel Liglerde Değerlendirme, Süper Ligler, Yetenek Keşfetmek, Alt yapıyı oluşturmak	Basketbol Gelişiminin Sağlanması		S1, Y2, E3, M4

Tablo 4.10'den elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini a) Tesis Yetersizliği (olumsuz), b) Fiziksel Gelişimin Sağlanması c) Akademik Eğitime yönlendirilmesi d)Basketbol Gelişiminin sağlanması ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir.

Projenin olumsuz sonuçlarını ilişkin ifadeler;

a. *Tesis yetersizliğine (olumsuz) ilişkin olarak;*

Proje kapsamında en büyük sıkıntılar spor salonlarında oluyordu. Çünkü sonuçta bir ile gidiyorsunuz 2000’li yıllarda başlarda bir ilde bir tane spor salonu vardı. Dolayısıyla spor salonunun basketbol projesine kullanılarak yönlendirilmesinde ciddi sıkıntılarımız oluyordu. Diyelim ki o projeye başvuran 100 tane öğrenci vardı, o 100 öğrencinin hepsi için bizim minimum 8 saatlik günde antrenman saatlerine ihtiyacımız var. Ama bir tane salon var. Sadece ilde uygulanan, salonda uygulanan spor basketbol değil diğer spor branşlarına da yer açmak gerekiyor. Dolayısıyla buralarda ciddi anlamlarda sıkıntı çektik. En büyük sıkıntı salon temin etmek konusunda oldu. Burada da milli eğitim müdürlüğüne ait salonları devreye sokarak ve özel okulların salonlarını devreye sokarak çözüm bulmaya çalıştık (S1). Salon bulamamak, çünkü çok arttı spor okulları, okul sporları kulüpleşti ve kulüpler arttı ve gençlik hizmetleri herkese eşit saat verecek ve herkese eşit saat verecek ve bu saatleri 24 saat olarak düşünmeyin okul sonrasına baktığında saat 6 ile 12 arasında 6 saatin var ve gece 11 de bile antrenman yaptırman gerekir. 6 saat çarpı 7 günden baktığında çıkan sonuçta ne kadar çok takıma 42 saatte antrenman verebilirsin. Böyle bir organizasyon sorunu çıkıyor. Bu projenin kendisinden kaynaklanan bir dezavantaj değil bulunduğu yerel yerlerden kaynaklanan ve tesis, sistemden kaynaklanan yetersizliklerden ama proje başladığı gün neyse yine aynı ama sistem değiştiğinde kulüpler arttıkça organizasyonlar arttıkça senden de kayıplar gerçekleştirmiş oluyor (Y2). Yani salonların yeterliliği yine göreceli bir kavram bana göre yetersizdi. Çünkü Türkiye’deki tesisleşmeye bakarsak en yeni tesis 30-40 yıllık belli bir proje tip tesisler, dolayısıyla çok yeterli değildi ama bugün bunu demek için zaten çok fazla lüks bir şartımız yok bugün Türkiye liglerinin oynandığı salonlarda zaten çok yetersiz gerek doktor odası, gerek ilk yardım odası, gerek soyunma odalarının büyüklüğü, hakem odaları, işte giriş çıkışlar keza, hepi yetersiz tuvaletler bile yetersiz, kantin hizmetleri yetersiz, dolayısıyla buralardaki yetersizliklerin varlığından söz ederken 12 DABO faaliyetlerinin tesisleri çok iyi demek zaten bir çelişki olur (E3). Proje içerisinde yer aldığım süre zarfında En çok karşılaştığım sorun salon tahsisi ile alakalı oldu. Çünkü küçük illerde genelde salonları birçok kişi ve takımların kullanıldığını düşünecek olursak en basiti Bu çocuklar hafta içi zaten kendi okullarını gidiyorlardı akşam üzeri bu antrenmanları yapamazdık sebebi ise çocukların kendilerine okuldan sonra kalan vakitlerinde okulları ile ilgili eğitimlerini yerine getirmede ki sürenin azlığı ve de hafta içi salonları profesyonel takımlar tarafından kullanılması çocuklara da saat kalmamasına sebep oluyordu. Hafta sonu ise eğer ki antrenman yaptığımız salonda profesyonel bir müsabaka

düzenlenecekse biz milli eğitime bağlı okulların salonlarını kullanıyor ve oralara çocuklarımızı yönlendiriyorduk. Ve bu durumdan velilerimizden de çok şikayetler alıyorduk. Bu sorunları aşmak için elimizden gelen gayreti göstermeye çalışıyor saat belirleme de gerekli kişilerle iletişim kuruyorduk (M4).

Projenin olumlu sonuçlarını ilişkin ifadeler;

b) Fiziksel Gelişimin Sağlanmasına ilişkin İfadeler;

Yine çocuklarımızın fiziksel gelişimlerini sağlayabilmek için beslenme uzmanlarından beslenme programlarını hazırlayıp her yaşa göre ailelere verirdik. (S1). Dolayısıyla çok yetenekli olmayıp da sadece basketbolu sevdiği için oynayan, bazıları kilo vermek için geliyor, bazıları postürünü düzeltmek için geliyor. İnsan ömrünün bir çoğunda hareketsiz kaldığı, sadece günde 25-30 dakika hareket ettiğini düşünürsen, biz çocuğa 90-90; 180 dakika haftada kendiliğinden bir hareket veriyoruz. Bunu seven çocuk gidip kendisi de sokakta oynamaya başladığı için bu asla 180 dakika ile kalmıyor ve artıyor dolayısıyla ben yeterli de olduğunu da düşünüyorum, başka açıdan da bakanlarda olabilir (Y2). Çocuğun 90 dakika o salon içerisinde spor kıyafeti ile bulunması bile çocuğa artı bir sosyalleşmeden tutun da yapacağı faaliyetin hareketlerine göre mutlaka bedensel artıları olur (E3). Bana göre iki günden oluşan 90 dakikalık çalışmalar küçük yaşlarda ki çocuklar için yeterlidir. Çünkü o yaşlardaki çocukların hem fiziksel hem de zihinsel anlamda yorulmamaları ve kendilerine sporlarıyla rahatlatılabilmeleri sağlanmalı dolayısıyla bir çocuğu uzun süreli antrenmanlar ile yorarak kendine kalan diğer saatlerinde verimsiz geçirmesine istemeyiz. Aynı zamanda o çocukların gelişim çağlarında olduğunu unutmamak gerekir (M4).

c) Akademik Eğitime yönlendirmeye ilişkin ifadeler;

Çocuklarımız basketbol sayesinde, basketbol yetenekleri sayesinde burs imkanı kazandırlar. Yine basketbol sporunun yani takım sporunun onlara kazandırdıkları alışkanlıklar vesilesi ile hem iyi öğrenci oldular hem iyi okullarda okudular hem beşeri ilişkileri geliştirdi, değerleri geliştirdi. Bir sürü okul var mesela bu 12 Dev Adam Basketbol Okulları ile beraber ciddi anlamda yetenekli çocuklarımızın iyi okullarda okuyabilmeleri için burslarda aldık. Bir takım okullarla iş birliğimiz oldu. 12 Dev Adam Basketbol Okullarında yetişmiş çocuk, iyi de öğrenci, yetenekli de basketbolcu hem okulun basketbol takımında oynayıp o ilin ileri gelen kolejlerinde hem iyi eğitim alıp hem de basketbol yaşantısını sürdürdüğümüz yüzlerce çocuğumuz var. Bir

sürü okul var mesela bu 12 Dev Adam Basketbol Okulları ile beraber ciddi anlamda yetenekli çocuklarımızın iyi okullarda okuyabilmeleri için burslarda aldık. Bir takım okullar iş birliğimiz oldu. Çocuklara derslerin iyi olmazsa basketbolcu olamazsın diyip bunun üzerine çocuk kendi yeteneklerini ön plana çıkartıp geliştiriyor. Çocuklar bir yol ayrımına geldikleri zaman aileler basketbolun çocukların çalışma zamanından çaldığı düşüncesiyle basketbolu bırakmalarını söylüyorlar. Ama bu böyle değil, sonuçta düşünün; 7 gün, 10 saat, 12 saat ders çalışan bir çocuk, basketbol sahasında hafta iki gün basketbol sahasında terlemesi, kafasını boşaltması tekrar derslerine odaklanması açısından bence çok önemli, günümüzde böyle bir imkan sağlanamazsa çocuk gidiyor bilgisayar oyunları ile oynuyor ekranların başında oluyor. Dolayısıyla da o adrenalini de yaşamadığı için derslerine de daha kolay odaklanamıyor (S1). Projeye dahil olan çocuklarımızı ilde bulunan bazı özel kolejler tarafında takım olarak alınıp o çocuklarımıza eğitim bursu verilip Çocuklarımızın hem basketbol oynamalarını hem de akademik anlamda kendilerine kaliteli eğitim almalarına olarak sağlıyorduk. Hafta içi beş gün okula giden bir çocuk zaten akşamları derslerine odaklanıyor ve de sadece hafta sonu kendine ait zamanlar kalıyor. Bu hafta sonu zamanlarını da günümüz şartlarında hafta içi olduğu gibi bir çok sınava dayalı kursların olduğunu ve çocuklarımızın da buralara gittiğini düşünürsek çocuklarımızın zihinsel yorgunluğunu tahmin edebiliriz. Proje kapsamında düşünenecek olursak hafta da 90 dakikalık Cumartesi ve Pazar antrenmanları çocukların hayatlarından çok zaman çalmış olmaz tam tersi bu çocuklara bedensel hareketlilik katıp zihinsel yorgunluğunda atılmasına sebep olur bu da çocukların akademik eğitimlerine odaklanmasında kolaylık sağlayacağı kanısındayım (M4).

d) Basketbol Gelişimini sağlamaya ilişkin İfadeler;

Basketbol sporuyla tanışmalarını sağlamak, basketbolla çocukları topluma kazandırmak, aralarında yeteneklileri varsa onlar keşfetmek, onların ellerini tutarak öncelikle kendi ailelerinin bulunduğu şehirlerdeki kulüplerde değerlendirmek, milli takımlara kadar yükselebilmeleri için önlerini açmaktır. Yani bunlar demek değil ki herkesin oyuncu olamayacağı, milli takımlara kadar yükselen oyuncularda vardı. Bir sürü oyuncumuz var. Basketbol süper liglerinde oynayan, kadınlar basketbol liglerinde, A milli takıma kadar yükselmiş, 12 Dev Adam Okullarında basketbola başlayan çocuklar var bu da önemli bir kazanım (S1). 12 Dev Adam Basketbol Okulları'nın Türkiye genelinde araç girmeyen yerlerden basketbolcular çıkmış durumda yani kışın yolları kapalı olup da eğitime bile gelemeyen çocuklar basketbolcu olarak seçilip İstanbul'da bir çok kulüp tarafından kendi evlerinde kendi okullarında misafir edilip şu anda en üst lig dediğimiz Basketbol Süper Liginde yer alıyorlar.

Tahincioğlu Süper Ligine kız-erkek sporcu yetiştirmek anlamında başarılıydı (Y2). 12 dev adam projesi kapsamında eğitimlerini yeterli seviyeye getiren Öğrencilerimizi başta kendi ilinde bulunan profesyonel spor kulüplerine yönlendirmeler yapıp çocuklarımızın burada basketbolcu olmalarına yardımcı oluyorduk. Bu kapsamda çocuklarımıza yönlendirmede ayrıca şu anda 12 dev adam basketbol okulları kapsamında yetişip şu anda Türkiye basketbol erkekler birinci Ligi'nde yer alan bir takımda 2002 doğumlu oyuncumuz bulunmakta kendisi üç yıldır A takımında maçlara ve antrenmanlara çıkıp hem de kendi yaş kategorisinde mücadele etmektedir. Devamında yine bu proje kapsamında 2003 doğumlu olup Fenerbahçe basketbol kulübünün yıldız B takımında oynayan oyuncumuzda mevcut yine buna ek süper lig takımlarından Sakarya büyükşehir belediye basketbol takımının genç takımında oynayan 2002 doğumlu oyuncumuzda bu proje kapsamında eğitim almış ve yönlendirmelerimiz doğrultusunda kariyerine devam etmektedir. (M4). Federasyon nezdin de zaten federasyonun ana amaçlarından birisi olan basketbolun gelişimi için illerde özellikle basketbolun az geliştiği illerde çocuklara spor ortamı sağlamak diyebiliyorum (E3).

4.1.4. Program Sürdürülebilirliği Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar

4.1.4.1. Sosyal Sorumluluk

Araştırmanın “Sosyal Sorumluluk” ana teması ile ilgili, katılımcılar projenin sürecine ilişkin, tanımlamalarında (Tablo 4.11) elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; a) Ekonomik destek b) Ulaşılabilirlik c) Toplumsal Fayda Sağlanması şeklinde alt boyutlar olarak belirtmişlerdir.

Tablo 4.11: Sosyal Sorumluluk Sürecine İlişkin Kodlama ve Temalar

	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Soru Proje kapsamında basketbola katılım adına fırsat eşitliği yakalayabilmek için ekonomik düzeyi yeterli olmayan çocuklar için ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?	Ekonomik Düzey, Maddi İmkan, kız-erkek ayrımı yapmamak, Fırsat eşitliği sağlanması	Ekonomik Destek	Sosyal Sorumluluk	S1, M4, E3
	Spor Araç Gereçleri Spor Malzemesi desteği Ülke Geneli, Ülkenin Bir Çok Noktası, Uygulanabilirlik, Ülke Geneli Yaygınlık	Ulaşılabilirlik		S1, M4, Y2, E3
	Topluma Kazandırma, Alışkanlık Kazandırma, Arkadaşlık, Sosyallik, Dostluk Bağları, Kültürel Gelişim, Toplumsal Alışkanlık	Toplumsal Fayda sağlanması		S1, M4, Y2, E3

Tablo 4.11’den elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; a) ekonomik destek b) ulaşılabilirlik c) toplumsal fayda sağlanması alt temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

a. Ekonomik desteğe ilişkin ifadeler;

Maddi imkanı iyi olmayan çocuklarımız için o ildeki velilerimiz ile iş birliği yaparak çocukların imkanlarını iyileştirmek adına çalışmalar sağlıyorduk. Bu şekilde de imece usulü de yaratmıştık (S1). Özellikle Türkiye’nin az gelişmiş bölgelerindeki yapılan il faaliyetlerinde ücret alınmıyordu (E3). Aynı zamanda ekonomik düzeyi yeterli olmayan öğrencilerimizden hiçbir şekilde ücret talep edilmiyor Ve de 2018’de 24 ile düşürüldükten sonra bu proje kapsamında hiçbir çocuktan ücret talep edilmiyor (M4). Spor malzemesine ilişkin olarak;Bu proje kapsamında % 100 fırsat eşitliği sağlıyorduk. Eğer çocukların ekonomik düzeyi iyi olmayan çocuklarımızın basketbol federasyonları imkanlarını değerlendirip onlara spor malzemesi, ayakkabı, top vs. ihtiyaçlarımızı karşılıyorduk (S1). Sonuçta bu proje kapsamında ne kadar çok ilde aynı hizmet sağlanırsa zaten fırsat eşitliğinin otomatikman en büyük aşamasını halletmiş oluyorsunuz (E3). Dolayısıyla yine imkanı olmayan öğrencilere federasyon tarafından gönderilen spor araç gereçleri olduğunu da biliyoruz. Aynı zamanda kendi velilerimiz ile görüşüp konuştuğumuzda durumu iyi olan velilerimiz aracılığıyla bu imkanı olmayan çocuklarımıza küçük yarışmalar yaparak Onlara bu hediyeleri yarışmalar sonunda kazandığını söyleyerek kendine veriyorduk (M4).

b. *Ulaşılabilirlik alt temasına ilişkin ifadeler;*

Lokasyona ilişkin olarak; Bu proje ile birlikte Türkiye'nin neresinde yetenekli küçük çocuk olursa olsun basketbolcu olabilmek için yeteneği gayreti varsa bu proje onun önünü açıyor (S1). 12 DABO'nun Türkiye genelinde araç girmeyen yerlerden basketbolcular çıkmış durumda yani kışın yolları kapalı olup da eğitime bile gelemeyen çocuklar basketbolcu olarak seçilip İstanbul'da bir çok kulüp tarafından kendi evlerinde kendi okullarında misafir edilip şu anda en üst lig dediğimiz Basketbol Süper Liginde yer alıyorlar (Y2). Sonuçta bu proje kapsamında ne kadar çok ilde aynı hizmet sağlanırsa zaten fırsat eşitliğinin otomatikman en büyük aşamasını halletmiş oluyorsunuz (E3). Projenin fırsat eşitliği sağlanması adına ülkenin bir çok noktasında raporlara bakıldığında ulaştığını görebiliyoruz. Dolayısıyla her noktaya aynı imkanın ulaşabildiği Bu projeye fırsat eşitliği sağladı diyebiliriz. Batıdan doğuya bu proje kapsamında dahil olan tüm çocuklarımıza aynı imkanların sağlandığını federasyon nezdinde biliyoruz (M4).

c. *Toplumsal Fayda Sağlanmasına ilişkin İfadeler;*

Örnek vermek gerekirse hiç masada yemek yememiş Anadolu'da yaşayan çocuklar vardı. Bunlar toplantılarda bir araya geldiğimiz zaman organizasyonlarda masada nerede oturacağını bilmezdi, çatalı hangi elle tutacağını, bıçağı nasıl kullanacağını dair çocuklara bunları öğrettik. Bir basketbolcu olmasa bile yarın öbür gün yemek yerken Samer amca bana bunu öğretmişti diyebilir yani bunlar hep böyle toplama kazandırma, toplumumuzu bir nebze daha yukarıya taşıyabilirsek, bakış açılarını zarar vermeyecek bir şekilde topluma kazandırabilmek düşüncesiyle bence önemli bir geri kazanım... Her şeyden önce vatana, millete faydalı bir birey olması, biz çocuklarımıza diyorduk ki "temiz olacaksınız, çöpünüzü yere atmayacaksınız, iyi ahlaklı olacaksınız, insanlara küfür etmeyeceksiniz, insanlara bağırmayacaksınız, size yapılmasını istemediğinizi şeyleri başkalarına yapmayacaksınız, düşen bir arkadaşınızı kucaklayacaksınız, kaldıracaksınız, aynı amaç için hep beraber kenetlenmesini öğreneceksiniz" bunlar tabii insanların yaşamında bence en önemli inceliklerdir. Bu da bence çok önemli bir kazanım oldu çünkü Anadolu'nun farklı şehirlerinde farklı yeme içme alışkanlıkları var ve bu yeme içme alışkanlıklarını giderebilmek için sporcuların nasıl beslenmelerini öğrettirdik onları ve bu şekilde de ciddi anlamda geri kazanım oldu. Yine basketbol sporunun yani takım sporunun onlara kazandırdıkları alışkanlıklar vesilesi ile hem iyi öğrenci oldular hem iyi okullarda okudular hem beşeri ilişkileri gelişti, değerleri gelişti. Daha önce doğudan kendi şehrini, kendi köyünü terk etmemiş çocukları İstanbul'a, büyük şehirlere getirdik. Yani

denizi görmeyen, uçağa binmeyen, trene binmeyen çocuklarımıza bir hayat görüşü bir hayat tecrübe bir vizyon yaratıldı bir hedef belirlendi. Çocuğun basketbolcu olmasa bile en azından bilinçli bir basketbol izleyicisi olması sağlandı. 2001 yılında başlayan ilk proje başlayanlar şimdi iş adamı oldular, basketbol gönüllüsü oldular, ben yolda beni çevirip bizim hayatımıza çok önemli yön verdin, senin sayende biz buralardayız, bizde artık kendi ilimize döndük, ve basketbol içinde ciddi anlamda geri dönüşler sağlamak için üzerime düşen neyse onu yapmak için sabırsızlanıyorsunuz diyen bir sürü çocuk var. Önemli olan buradaki projede çocukların basketbolla tanışmasının, basketbol ruhunun kazanmasıydı. Şimdi bu çocuk 2001 yılında basketbol okula geldi 2-3 sene basketbol oynadı basketbolun zevkini tattı. Belki o çocuk ilin ailesi ileri gelenlerinden biri maddi imkanları iyi, çocuk da bir yere geldikten sonra üniversitesini bitirdikten sonra belki bir alt yapıya destek oluyor, bir spor kulübü kuruyor, bir basketbol takımı kuruyor. Yani bunlara destek oluyor. Bu da çok önemli bir kazanım bence, biz projede ciddi anlamda bir basketbol sevdalısı yarattık diyebiliriz amaç buydu zaten (S1). Projenin olumlu kazanımları sosyalliktir, iletişimdir, eğitimidir, basketbol hayatına insan kazandırmaktır. Ben çok iyi hatırlıyorum bir örnek var. Babasını ikna edip evlendirme okutulum basketbolcu olsun kendi parasını kazanıp size de yardımcı olsun dediğimiz veliler vardı. Birçok insana da örnek olması gereken bir projedir. Türkiye genelinde batısından doğusuna bunu yapabilmek çok büyük bir başarı “başarılı mıydı” dersin sosyalleşme açısından ve ailelerde çocuklarıyla bunları yaşayarak aştı. Yani benim kızım bir erkekle bırak oturamazken basketbol oynadı ya da temas sporu yaptı ve hiç cinsiyet bakmaksızın oradaki amaç sadece o oyunu oynamak ve sosyalleşmekti. Dolayısıyla bu anlamda bence hem sosyalleşme ve çocukları bazı iradelerden kurtarmak adına başarılıydı. Dolayısıyla çok yetenekli olmayıp da sadece basketbolu sevdiği için oynayan, bazıları kilo vermek için geliyor, bazıları postürünü düzeltmek için geliyor, bazıları bilgisayardan uzaklaşsın diye geliyor, bazıları da iletişim sosyallik çocuğum hiç kimseyle konuşmuyor diye gönderiyor. Dolayısıyla bu dakikalar çocuğunu bilgisayardan, televizyondan, kötü alışkanlıklardan uzaklaştırdığın saatler dolayısıyla çok yetersiz olduğunu düşünmüyorum (Y2). Çocuğun 90 dakika o salon içerisinde spor kıyafeti ile bulunması bile çocuğa artı bir sosyalleşmeden tutun da yapacağı faaliyetin hareketlerine göre mutlaka bedensel artıları olur (E3). Çocuklarımıza en basiti salon kurallarını öğretirken yerlere çöp atılmayacağını, salonda boş su şişelerinin bırakamayacağını söyleyip bu kuralları çocuklarımızın aynı şekilde sokakta yürürken de dikkat ettiklerini gözlemledik. Aynı şekilde çocuklarımızın antrenmanlar esnasında birilerine olan kuvvetli dostluk bağları geliştirdiğini gözlemledik. Bunu çok rahat söyleyebiliyorum çünkü antrenman esnasında sıkı sıkıya mücadele eden çocuklarımız antrenman sonunda birlikte yemek yemeye gidebilir orada aynı dostluğunu pekiştirirdi. Bunlar zaten projenin amaçlarından biriydi. Biz bu proje kapsamında bu gibi

kazanımların yanında çocuklarımızın ileride basketbolcu, antrenör, hakem, idareci, gözlemci ve benzeri noktalarda kendilerini geliştireceklerine en azından bilinçli bir spor izleyicisi olacaklarına eminim. Bu proje kapsamında birçok çocuğumuz daha önce kendi ilinden başka bir ile gitmemiş iken Bu proje sayesinde Farklı iller görme fırsatı yakaladı. Ve bu anlamda Çocuklarımız kültürel olarak da kendilerini geliştirdiler. Bu içeriklerden çocuklara sadece basketbolun temellerini değil aynı zamanda onlara okul eğitim dışında kendilerini rahat edebileceği ortamlar sağlamak bizim amacımızdı. Bu antrenman süreleri içerisinde tek amaç sporcu yani basketbolcu olmaları değildi çocukların, çocuklara birer birey olarak yaklaşip onlara temel değerler doğrultusunda toplumsal alışkanlıklar kazandırmakta amaçlarımızdandı. Yine dediğim gibi çocuklarımızın bu çalışmalar esnasında takım olma bilincini, ekip olma ruhunu onlara kazandırıp içinde bulunduğu grup ile uyumunu sağlamaya yönelik çalışmalarda yaparak çocuklarımızın sosyal gelişimlerine katkı sağladık. Günümüz şartlarında Çocukların sokaklarda oynayamadığı ve birçoğunun küçük yaşta teknoloji ile tanışıp sadece ellerinde telefon Ve de tablet olduğunu düşünürsek haftada iki gün 90 dakikada oluşan bu 180 dakikanın çocuklar için çok önemli olduğunu düşünüyorum (M4).

4.1.4.2. Katılım Motivleri

Tablo 4.12’de ifade edilen katılım motivlerine ait bulgulara göre katılımcılar; 1. Proje çalışanlarının (yönetici ve antrenörlerin) katılım motivlerine” ilişkin görüşlerini; a) kişisel gelişim ve doyum ve b) rol model olma ve 2. Proje katılımcılarının (aday sporcuların) katılım motivlerine ilişkin görüşlerini a) ödüllendirilmek (Nitelikli basketbol eğitiminin ve akademik eğitimin desteklenmesi) şeklinde alt temalar olarak ifade etmişlerdir.

Tablo 4.12: Proje Çalışanlarının ve Sporcuların Katılım Motivlerine ilişkin Kodlamalar ve Temalar

	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Soru Bir daha aynı projede görev almak ister misiniz? Neden?	İnsanların Hayatlarına Dokunma, Haz Almak	Kişisel Gelişim ve Doyum	Proje Çalışanlarının (Yönetici ve Antrenörlerin) Katılım Motivleri	S1, Y2, E3, M4
	Kurulan İletişimler, Değerli Bilgiler	Rol Model Olma		
Soru Proje kapsamında başarılı olan oyuncu ya da takımların yurt dışı eğitimleri almaları için ne gibi hedefler/çalışmalar yapılabilir?	Hayat Tarzları, Çocukların Örnek Kişiler Seçmeleri, Vizyon Geliştirme, Hedef Belirleme	Ödüllendirilmek (Nitelikli Basketbol Eğitiminin ve Akademik Eğitimin Desteklenmesi)	Proje Katılımcılarının (Aday Sporcuların) Katılım Motivleri	S1, M4, E3, M4
	Uzman Antrenörler ve Nitelikli Basketbol Eğitimi, Ödüllendirilmek			
	Ödüllendirme, Yaz Kampları, Basketbol Eğitimi, Nitelikli Uzman Antrenör, Akademik başarıyı ödüllendirmek, başarısızlığı cezalandırmak			

Tablo 4.12’de ifade edilen katılım motivlerine ait bulgulara göre katılımcılar; 1. Proje çalışanlarının (yönetici ve antrenörlerin) katılım motivlerine” ilişkin görüşlerini; a) kişisel gelişim ve doyum ve b) rol model olma ve 2. Proje katılımcılarının (aday sporcuların) katılım motivlerine ilişkin görüşlerini a) ödüllendirilmek (Nitelikli basketbol eğitiminin ve akademik eğitimin desteklenmesi) şeklinde alt temalar üzerinde durarak belirtmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

“Proje çalışanlarının (yönetici ve antrenörlerin) katılım motivlerine” ilişkin ifadeleri;

a. *Kişisel Gelişim ve Doyuma ilişkin İfadeler;*

Mutlaka görev almak isterim. Çünkü birebir insanların hayatına dokunuyorsunuz, insanlara yön veriyorsunuz, sevdiğiniz bir iş basketbol, küçük yaşta çocuklar kendilerine sizi örnek alıyor, hayat tarzlarını size göre belirliyorlar. Yani onlara dokunmuş yapmak çok önemli, bir deniz yıldızı gibi görmek lazım çocukları, yani bunların hepsini hayata hazırlayabilmek onları tekrar okyanusa kavuşturmak, hayat mücadelelerinde onlara yön verebilmek bence çok önemliydi (S1). Bir daha bu projede görev almak ister miyim, evet son derece almak isterim, neden almak isterim beni de çok geliştiren bir projeydi. Çünkü birçok sosyal grup farklı kültürel grubun bir arada yer aldığı bir projeydi (Y2). Yok ben istemem, yani sonuçta bu işler çok özveri isteyen işler ve insanlarla uğraşmakta Türkiye’de çok kolay bir iş değil, belki manevi olarak

yapılan işin tatmini hiçbir yerde haz olarak hiçbir yerde tadılamayacak bir haz çok değerli bir haz ama benim karakter olarak bu kadar insanla bu kadar riskli bir düzende yer almak istemem (E3). Aynı zamanda projenin içerisinde bulunan değişik yaş kategorilerine yer alan çocuklarla geçirmiş olduğu vaktin hiçbir şekilde başka bir alanda bana bu kadar haz vereceğini sanmıyorum (M4). Beni de çok geliştiren bir projeydi. Çünkü birçok sosyal grup farklı kültürel grubun bir arada yer aldığı bir projeydi. Ve bunlarla tanışmak iletişim kurmak her yaştaki insan grubuna faydası oldu bana da faydası oldu ve o yüzden bende bu ekip içinde tekrar yer almak isterim diye düşünüyorum (Y2). Bir daha bu proje de görev almak isterim elbette çünkü bu proje kapsamında tanıştığım iletişim kurduğum ve de kendilerinden değerli bilgiler aldığım insanlar oldu kendi kişisel gelişimime de katkılar sağladı (M4).

b. Rol model olmaya ilişkin İfadeler;

Küçük yaşta çocuklar kendilerine sizi örnek alıyor, hayat tarzlarını size göre belirliyorlar. Yani onlara dokunuş yapmak çok önemli, bir deniz yıldızı gibi görmek lazım çocukları, yani bunların hepsini hayata hazırlayabilmek onları tekrar okyanusa kavuşturmak, hayat mücadelelerinde onlara yön verebilmek bence çok önemliydi. Bugün olsa hiç düşünmeden yine bu proje içerisinde yer alırdım. Benim hayatımda çok önemli yerleri vardı, kendi ailemden kendi çocuğumdan kendi yaşadığım şehirden zaman zaman çok uzaklarda görev yapmak zorunda kaldım. Ama bence bunların hepsine değdi (S1). Çocukların benden bir şeyler öğrenip yarın bir gün hocan senin sayende bu hareketi bu çalışmayı yapabiliyorum dediklerinde aldım keyfin anlamını başka hiç bir alanda alınacağını sanmıyorum (M4). Tabi zaman zaman çok başarılı olanları A milli takım oyuncularıyla bir araya getiriyorduk sonuçta televizyonda rol model olarak izledikleri ben de basketbolcu olacaksam bu ağabey gibi olmak istiyordum dediği insanlara ulaşabilmelerini sağladık. Yine ödül olarak profesyonel oyuncuların oynadığı salonlarda organizasyonlar yapıyorduk, yine büyük otellerde konaklamalarını sağlıyorduk ki onların vizyonları gelişsin kendilerini ilerde A milli takım seviyesinde hedeflemelerini sağlaması gerçekleştirildi (S1). Ayrıca başarılı olan çocuklar milli takım oyuncuları ile tanıştırılıp onlarla sohbet etme fırsatları sağlanıyordu. Bu doğrultuda çocuklarımıza örnek alabilecekleri ülkemizin en önemli basketbolcuları ile bir araya getiriyorduk. Yine federasyonun bu imkanlar doğrultusunda bu çocukları İstanbul'a davet ederek hem milli takım hem de Avrupa'da mücadele eden takımlarımızı izlemelerine olanak sağlıyordu (M4).

“Proje çalışanlarının (başarılı sporcuların) katılım motivleri” ana temasına ilişkin görüşleri;

a. Nitelikli basketbol eğitiminin ve Akademik Eğitimin, ödüllendirmeye ilişkin İfadeler;

Yurt dışı eğitimleri verilmedi çünkü biz yurt dışından konusunun uzmanı antrenörleri getirirdik ve basketbol kampları yapıyorduk yaz döneminde, uluslararası basketbol deneyimi olan yüzlerce antrenör geldi (S1). Ve bu faaliyetlerinde gerçekleştirilmesinde üç tane Amerikalı antrenör başkanlığında, bu illerdeki antrenörlerinde alt antrenörler şeklinde sistem içerisinde görev alıyorlardı. Bir dönem işte Malatya'daki örneğini söylediğim az önce kamp gibi 12 DABO sporcularının ve antrenörlerinin katıldığı şekilde uygulandı. Yine 3 tane Amerikalı antrenör, 12 DABO sporcuları ve Amerikan Büyükelçiliğinin sponsorluğunda veya destekleri ile yapılan bir süre, şu anki süreci bilmiyorum hala aynı şekilde devam ediyor mu ama benim son federasyondaki çalıştığım süre zarfında 2 sene kadar böyle süreç gerçekleşti. Amerikalı antrenörlerin baş antrenörlüğünde, 12 DABO antrenörlerinin de alt antrenörlükte, 12 DABO sporcularına Türkiye içinde seçilen bir çok bölgede kamp eğitimi sağlandı (E3). Bu kamplara federasyon tarafından da Amerikalı antrenörler getirilip hem çocuklara hem de 12 DABO antrenörlerine eğitimler veriliyordu (M4). Bir kere zaten kendi illerinde yetenekleri ile ön plana çıkmış çocuklar seçiliyordu burada dolayısıyla bu çocukları belirli merkezlerde alıp onlara orada maç yaptırmak ödüllendirme niteliği taşıyordu. Yine ödül olarak profesyonel oyuncuların oynadığı salonlarda organizasyonlar yapıyorduk, yine büyük otellerde konaklamalarını sağlıyorduk. Yurt dışı eğitimleri verilmedi çünkü biz yurt dışından konusunun uzmanı antrenörleri getirirdik ve basketbol kampları yapıyorduk yaz döneminde, uluslararası basketbol deneyimi olan yüzlerce antrenör geldi. Her sene ciddi anlamda basketbol kampları yaptık. Seçilmiş yetenekli basketbolcuların eğitimlerini sağladık. Burada da kamplarda farklı illerden gelen çocukları aynı odalarda konaklatmak çabası içerisinde idik ki farklı kültür farklı coğrafyalarda yaşayan çocukların birbirlerini tanımaları kendilerini hoş görümlü davranmalarını sağlamak bizim için önemliydi (S1). 12 DABO uluslararası kapsamda çalışması, Avrupa projesi olması, Amerika Birleşik Devletleri ile birlikte çalışılmasının amacı bu buradan çıkıp oraya gitme şansın var. Oraya gidemezsen buradan çıkıp Türkiye'deki kulüplere gitme şansın var (Y2). Çocuklara yurt dışı desteği ile alakalı bir şey duymadım ama işte bu federasyonun her sene yaptığı yaz kampları oluyordu. Bir dönem işte Malatya'daki örneğini söylediğim az önce kamp gibi 12 DABO sporcularının ve antrenörlerinin katıldığı şekilde uygulandı. Yine 3 tane Amerikalı antrenör, 12 DABO sporcuları ve Amerikan Büyükelçiliğinin sponsorluğunda veya destekleri ile yapılan bir süre, şu anki süreci bilmiyorum hala aynı şekilde devam ediyor mu ama benim son federasyondaki çalıştığım süre zarfında 2 sene kadar böyle süreç gerçekleşti. Amerikalı antrenörlerin baş antrenörlüğünde, 12 DABO antrenörlerinin de alt antrenörlükte, 12 DABO sporcularına Türkiye içinde seçilen bir çok

bölgede kamp eğitimi sağlandı. Masrafları tamamen federasyon veya federasyon partnerleri tarafından karşılanmak suretiyle (E3). Proje kapsamında başarılı olan çocukları Federasyonun sağladığı yurtdışı eğitimleri olmuyordu. Fakat federasyon her yaz dönemi belli noktalarda çocukları basketbol temelli yaz kampları düzenliyordu. Bu yaz kamplarına biz antrenörlerde O sene İçerisinde çalışmalarında başarı sağlamış öğrencileri Yaz kamplarına gönderiyorduk (M4).

Ödüllendirmeye ilişkin ifadeler;

Antrenörlerimize zaman zaman direktifler veriyorduk. Şu örnekleri vermek gerekir. Derslerinde başarısız olan çocuklar ne kadar basketbol antrenmanlarında başarılı olsalar da zaman zaman antrenörlerimiz tarafından cezalandırılırdı antrenmanlara alınmazlardı. Karneleri kontrol edilirdi. Diyoruz ya antrenörlerle veliler arasında ciddi bir anlamda iletişim söz konusuydu (S1). Küçük böyle ceza olarak görülmeyen bizim zamanımızda el tırnaklarımızdan tut da dış fırçalamamıza kadar antrenörlerimiz karışırdı. Ve biz en çok antrenörlerimizi dinlerdik. Bu akademik başarı da bunun gibi takip edilebilir. “Bu hafta okulun nasıldı” şeklinde... Eğer Milli Eğitimle birlikte bir proje haline getirilebilirse, bunun takibi çok kolay olur zaten. “Bak matematiğin düştü, matematiğini düzeltene kadar 3 antrenmana gelmiyorsun sınavdan önce, bu 3 antrenmana gelmiyorsun notunu yükseltiyorsun geliyorsun sana kaybettiğin 3 antrenmanı biz yaptırıyoruz” gibi değişik böyle ceza ve ödüllerle bunun takibi yapılabilir ve çocuğa da çok iyi geleceğini düşünüyorum. Şimdi çocuklara direk sen 3 hafta ceza aldın dediğinde diğer arkadaşlarından da alay konusu değil de tüm çocukların bildiği sisteminde böyle olduğunda bilindiğinde akademik başarının da kendiliğinden artar (Y2). Bunun şöyle de artıları oluyordu velilerimiz gelip bizlere hocam bizim oğlan şu derslerde biraz düşüş gösteriyor siz biraz uyarır mısınız dediğinde biz öğrencimiz ile birebir diyoloğa geçip bu durumu konuşup iyi bir basketbolcu olmak istiyorsan yarın bir gün hedeflendiğin seviye de basketbol oynamak istiyorsan bunları yerine getirmelisin diyorduk. Yine velilerimiz ile iletişim halinde kalıp belli sürelerde onlardan aldığımız bilgiler doğrultusunda çocuklarımızın ders durumlarını ailelerinde öğrenip öğrencilerimiz üzerinde küçük ceza – ödül sistemi kuruyorduk şöyle ki antrenmanların en heyecanlı istekli yerlerinde bu hafta okulda en çok soru çözenler katılacak, kim daha çok soru çözerse onlar oyunlarda oynayacak der onları gizli bir biçimde hem teşvik eder hem de böyle tatlı cezalar ile hem basketbol hem de akademik eğitimlerine önem verirdik (M4). Motivasyona ilişkin olarak; Veli, çocuğa ders çalışması konusunda baskı yapamazken antrenörü ile konuşup antrenöründen çocuğuna basketbol antrenmanlarına gelebilmesi için derslerinin de iyi olması gerektiğini söyleyerek bir motivasyon sağlama fırsatı buluyorduk (S1). Eğitim ile bir yere gelmiş basketbolcular ile ve 12 Dev Adam

basketbolcuları daha çok bir araya getirerek seminerlerle “bakın basketbolcuydu, hayalinizdi ama eğitimini de aksatmadı” gibi bir seminer takvimi yapılabilir (Y2). Bunun şöyle de artıları oluyordu velilerimiz gelip bizlere hocam bizim oğlan şu der slerde biraz düşüş gösteriyor siz biraz uyarır mısınız dediğinde biz öğrencimiz ile birebir diyoloğa geçip bu durumu konuşup iyi bir basketbolcu olmak istiyorsan yarın bir gün hedeflendiğin seviye de basketbol oynamak istiyorsan bunları yerine getirmelisin diyorduk. Yine velilerimiz ile iletişim halinde kalıp belli sürelerde onlardan aldığımız bilgiler doğrultusunda çocuklarımızın ders durumlarını ailelerinde öğrenip öğrencilerimiz üzerinde küçük ceza – ödül sistemi kuruyorduk şöyle ki antrenmanların en heyecanlı istekli yerlerinde bu hafta okulda en çok soru çözenler katılacak, kim daha çok soru çözerse onlar oyunlarda oynayacak der onları gizli bir biçimde hem teşvik ederdim (M4).

4.1.4.3. Koordinasyon

Tablo 4.13’deki bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; a) Akademik Eğitime Odaklanmak b) Kurumsal/Paydaş İşbirliği c) Reklam/Tanıtım alt temalar üzerinde durarak koordinasyon ana teması altındaki ifadelerinde belirtmişlerdir.

Tablo 4.13: Koordinasyon sürecine ilişkin Kodlama ve Temalar

	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Soru Proje kapsamında çocukların okulları ile basketbolu bir arada sürdürebilmeleri için neler yapılabilir?	Derslere Odaklanma, Akademik Eğitime Odaklanma, Motivasyon Sağlama, Hedeflenen Seviye, Teşvik Etme, Akademik eğitim takibi, Karne Kontrolü, Akademik Başarı, Akademik Eğitim, Ders Başarısı	Akademik Eğitime Odaklanmak	Koordinasyon	S1, M4
	Okullarla İş Birliği, Milli Eğitim Bakanlığı Çatısında Toplanma, İş Birliği, Tek Çatı Altında Toplanma, Paydaşlar, Ortak Çalışma	Kurumsal/Paydaş İşbirliği		S1, Y1, E3, M4
Velilerin/sporcucu ailelerinin projeye çocuklarını yönlendirmeleri için ne gibi çalışmalar yapılıyor?	Reklam Alanları, Yerel Televizyon, Basın, Web Ağı, Gazete, Haber, Reklam Çekimleri, Ulusal Televizyon Kanalları	Reklam/Tanıtım		S1, Y2, E3, M4

Tablo 4.13’den elde edilen bulgulara göre katılımcılar görüşlerini; a) Eğitime Odaklanmak b) Kurumsal/Paydaş İşbirliği c) Reklam/Tanıtım alt temalar üzerinde

durarak belirtmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin katılımcıların bazılarının görüşleri aşağıda verilmiştir.

a. Akademik Eğitime odaklanmaya ilişkin ifadeler;

Çocuklar bir yol ayrımına geldikleri zaman aileler basketbolun çocukların çalışma zamanından çaldığı düşüncesiyle basketbolu bırakmalarını söylüyorlar. Ama bu böyle değil, sonuçta düşünün; 7 gün, 10 saat, 12 saat ders çalışan bir çocuk, basketbol sahasında hafta iki gün basketbol sahasında terlemesi, kafasını boşaltması tekrar derslerine odaklanması açısından bence çok önemli, günümüzde böyle bir imkan sağlanamazsa çocuk gidiyor bilgisayar oyunları ile oynuyor ekranların başında oluyor. Dolayısıyla da o adrenalini de yaşamadığı için derslerine de daha kolay odaklanamıyor (S1). Hafta içi beş gün okula giden bir çocuk zaten akşamları derslerine odaklanıyor ve de sadece hafta sonu kendine ait zamanlar kalıyor. Bu hafta sonu zamanlarını da günümüz şartlarında hafta içi olduğu gibi bir çok sınava dayalı kursların olduğunu ve çocuklarımızın da buralara gittiğini düşünürsek çocuklarımızın zihinsel yorgunluğunu tahmin edebiliriz. Proje kapsamında düşünenecek olursak hafta da 90 dakikalık Cumartesi ve Pazar antrenmanları çocukların hayatlarından çok zaman çalmış olmaz tam tersi bu çocuklara bedensel hareketlilik katıp zihinsel yorgunluğunda atılmasına sebep olur bu da çocukların akademik eğitimlerine odaklanmasında kolaylık sağlayacağı kanısındayım (M4).

b. Kurumsal/Paydaş işbirliğine ilişkin olarak;

Her dönem başında biz Gençlik Spor İl Müdürlükleri ve Milli Eğitim Müdürlükleri ile iş birliği yapardık (S1). İlgili, ilgisiz federasyon ve diğer kurumların web sitelerinde paylaşımlar yer alıyordu (E3). Basketbol federasyonunun proje ile ilgili ortak çalışmalar yürüttüğü Milli Eğitim Bakanlığı okullar, Gençlik ve Spor Bakanlığı il müdürlükleri, belediyeler ve özel kuruluşlarla da ülke çapında ses getirmeye yönelik çalışmaları oluyordu (M4). Bir sürü okul var mesela bu 12 Dev Adam Basketbol Okulları ile beraber ciddi anlamda yetenekli çocuklarımızın iyi okullarda okuyabilmeleri için burslarda aldık. Bir takım okullar iş birliğimiz oldu. 12 Dev Adam Basketbol Okullarında yetişmiş çocuk, iyi de öğrenci, yetenekli de basketbolcu hem okulun basketbol takımında oynayıp o ilin ileri gelen kolejlerinde hem iyi eğitim alıp hem de basketbol yaşantısını sürdürdüğümüz yüzlerce çocuğumuz var (S1). Tamamen Milli Eğitim ile birlikte yürütülebileceği ve 12 DABO'nun bir okul projesi olması yapılabilir (Y2). Bu işleri özellikle altyapı nezdinde bir tane kurum tarafından idare edilmesi, bu Milli Eğitim Bakanlığı olabilir ki en iyisi o olur. Milli Eğitim Bakanlığı'na bu iş devredilir bütün spor

faaliyetleri okullarda olur, zaten bu çocuklar hepsi lise bitene kadar zorunlu bir eğitim var Türkiye’de, lise bitene kadar bütün çocukların spor yönetimi Milli Eğitim Bakanlığı içerisinde kurulacak bir birimle çözülebilir ama eğer bu yine X branşlı bir spor federasyonu sporu yönetecekse ve bunun üreteceği çocuklar Milli Eğitimin kanunen bağlı olduğu bir yaş grubuna sahipse diğer taraftan Gençlik ve Spor Bakanlığı bunlara değişik organizasyonlar düzenleyecekse bu iş çok sağlıklı yürümez. Aynı çocuk hem milli takımda oynuyor federasyona bağlı, kulüpte oynuyor X kulübüne bağlı, milli eğitim müsabakalarında oynuyor okullara bağlı yani parçalanmış durumda, yani geçici çözümlerle bulunabilir ama bunun en kalıcı çözümü lise çağı bitimine kadar çocukların okul dışına çıkamayacakları için okul içerisinde tek bir çatı altında spor faaliyetlerinin yönlendirilmesi dolayısıyla şu anda yapılan hafta sonları değişik branşlardaki basketbol veya X branşın faaliyetleri gerçekleştiriliyor ama özellikle uluslararası veya ulusal yarışma formatındaki organizasyonlara sporcuların iştirak edebilmeleri için daha profesyonel veya daha zaman açısından yoğun bir süreç gerektirdiği zaman çocuk seçim yapma gibi bir zorunluluğu çıkıyor. Dolayısıyla da temel mantık bu işler tek çatı altında birleştirilmesi, özel mantık da şu anda olduğu gibi hafta sonları değişik branşlarda ilgili federasyondur, kulüptür veya başka özel kuruluşlar tarafından çocuğun okul dışı zamanlarda yaptırılması gibi (E3). Eğer ki daha geniş kapsamda düşünürsek olursak hem spor hem de akademik eğitim anlamında ikisinin bir arada yürütülebilmesi için çocukların bölünmemesi adına yapılacak bana göre tek şey sporun ve eğitimin tek bir potada toplanmasıdır. Çünkü çocuklar sezon boyunca hem okul takımları ile hem kulüp takımları ile hem il bazında hemde ulusal bazda bir çok müsabakaya çıkıyor ve de hazırlanıyor bu anlamda çocukların eğitimlerini basketbol ile bir arada yürütmeleri konusunda velilerin tereddütleri meydana geliyor. Bu anlamda Milli Eğitim Bakanlığı kapsamında bu sporlar toplanıp çocukların akademik yaşamlarına etki etmeyecek kolaylıklar sağlanıp çocuklarımızın fiziksel gelişimlerine de destek olunabilir. (M4). 12 DABO’lar artık bir kendi başına değil de mesela ad koyalım benim okulum olsun“... İlköğretim Okulu 12 Dev Adam Spor Okulu” olsun. Her okulun altı olsun ya da illerde bir pilot okul seçilsin o okul 12 Dev Adamla birlikte çalışsın çünkü artık bir kulüp olmak, sporcu bulmak, oyuncunun sana getirilmesi çok zorlaştı. Dolayısıyla bence Milli Eğitim Bakanlığı ile bir ortak proje haline getirilip okulların 12 Dev Adamı olmalı, yani Bolu’da İzzet Baysal Anaokulu ya da ilkokulu 12 Dev Adam olmalı her okul değil yani kolay ulaşılabilir, salonu olan artık il müdürlüğü salonlarından çıkıp spor okulu olarak hedeflenip spor salonu olan bir pilot okul 12 Dev Adamla birleşerek ortak bir proje olarak yürütülmeli dolayısıyla da başarısı, okul başarısı, öğretmenlerin takip edilip hem okul başarısı, basketbolunda buna iyi geldiği, çocuğun rahatladığı, kendini zorunlu yüklerini omuzlarından attığı proje gibi yürütülüp hem de ölçümlerinin de çok rahat olduğu bir proje olmalı yani “Okul-Milli Eğitim-12 DABO işbirliği”

diyerek örnek verebilirim. Milli Eğitimle birleşersen ücret olmayacak. Çünkü artık spor kulüpleri de ücret almıyor sadece spor okulları alıyor. Dolayısıyla tercih edilmeme sebeplerinden biri de bu paranın olması, kimse para almıyorken sen para alır durumdasın. Belki bundan da vazgeçilip Milli Eğitimle birlikte bu projeyi sürdürülebilir hale getirilebilir. Her ilde bir pilot okul, dolayısıyla tekrar 81 ile çıkarısın. Dolayısıyla belki o okula çocuk verme sebeplerinden biri bile haline gelebilir 12 Dev Adam Projesi... Bence kesinlikle Voleybol Federasyonun, Milli Eğitimle çalışmasının, 12 Dev Adam projesinin de Milli eğitimle çalışması olarak yürütülebilir (Y2). Salon tahsisi konusunda Milli eğitim Bakanlığına bağlı okulların salonlarının kullanıldığı zamanlar olurdu. Okullarda bu duruma sıcak bakarlardı. Aslında Türkiye Basketbol Federasyonu ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında yapılacak bir anlaşma ile projenin gereksinimleri karşılayacak okulların salonlarının kullanılması ve bu projede yer alan çocukların da bu okullarda okutulması projeye güç katacağını düşünüyorum. Çocuklarında okul ya da basketbol arasından birini tercih yapmamalarına sebep olabilir. Akademik eğitimlerine engel olmadan basketbol eğitimlerini de devam edebilirler (M4).

c. Reklam/Tanıtıma ilişkin olarak;

Şehrin en görünür yerlerine posterlerimizi ve filoma asardık. Okul girişlerine posterlerimize asardık. Yine valilik ve belediyenin görünebilir reklam alanlarını kullanırdık. Gençlik Spor il Müdürlüklerinde kayıt masaları açar kayıt imkanlarını kolaylaştırırdık. Basketbol federasyonu yetkilisi olarak o ile gittiğimizde o ilde varsa yerel televizyon ve yerel basın ile iletişime geçip orada proje hakkında bilgilendirme yapardık. Valilerle gidip toplantılar yapardık ve vali ildeki müdürlüklerini çağırırdı onlara brifingler verirdik. Her türlü ildeki iletişim kanallarını kullanmak gayreti içinde olurduk. Kendi web sitemiz vardı o web sitesinden de ulaşılabildik (S1). Sürecimiz aslında tanıtımla başlayıp okullarda ve tanıtım broşürleriyle veya haber, gazete, yerel gazetelerde küçük küçük haberlerle başlayan bir süreç ve oraya katılan herkesi öncelikle bir eleme yapmadan seçiyorsunuz (Y2). Özellikle milli takım oyuncularıyla beraber reklam çekimleri gerçekleştiriliyordu. Bununla beraber her milli takım turnuvası öncesi bu çocuklar salonlara toplanıp salonlarda basına ve tribünlere fotoğraflar yansıtılıyordu. Ve bunlarla alakalı illere gönderilen salonlara asılan afişler olduğunu biliyorum (E3). Velilerin ya da sporcu ailelerinin bu projeye çocuklarını yönlendirmeleri için yapılan çalışmalar federasyonun göndermiş olduğu posterler el broşürleri ve benzeri tanıtım kâğıtlarının ilgili yerler izni alındıktan sonra dağıtıldı. Belediyelerin Panolarına gençlik hizmetleri Spor il Müdürlüğü'nün salonlarına bu posterler yapıştırılırdı. Okullara gidip oralarda öğrencilere tanıtımlar yapılırdı. Ayrıca federasyonun belli dönemlerde A milli takım

Sporcularıyla birlikte 12 dev adam öğrencilerinin bir arada bulunduğu reklam filmleri çekilip ulusal kanallarda yayınları yapılırdı (M4).

4.1.4.4. Spor Politikası

Tablo 4.14'daki bulgulara göre katılımcılar "spor politikası" ana teması ile ilgili görüşlerini; a)Değişimin sağlanması (yenilikçilik) ve Stratejik Planlama (tesisleşme, nitelikli antrenör yetiştirme) alt temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir.

4.14: Spor Politikasına İlişkin Kodlamalar ve Temalar

Soru	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Projenin başarılı olmasını etkileyecek faktörler nelerdir?	Spor Politikaları Değişikliği Taze Kan, Sirkülasyon, Benzer Kişiler, Spor Faaliyetlerinin Yönlendirmesi, Tek Çatıda Toplanma, Spor Faaliyetlerinde Organizasyon Çeşitliliği, Tesis planlanması, tesis stratejik planlama ve politikası	Değişimin Sağlanması (Yenilikçilik/ İnovasyon) Stratejik Planlama (Tesisleşme, Nitelikli Antrenör Yetiştirme)	Spor Politikası	S1, Y2, E3, M4

Tablo 4.14'da görülen "spor politikası" ile ilgili; a)Değişimin sağlanması (yenilikçilik/inovasyon) ve Stratejik Planlama (tesisleşme, nitelikli antrenör yetiştirme) alt temalara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

a. Spor politikalarına ilişkin ifadeler;

Proje bir noktaya geldikten sonra bayrağı başkalarının devralıp, sahiplenip, ileriye götürmek için gayret sarf etmesi gerekiyor. Yeni dönemde basketbol federasyonunun da seçimler oluyor vs. bu seçimler sonucunda spor politikaları değişebiliyor. 12 Dev Adam Basketbol Okullarına bakış açıları yeni yönetimin değişti. Farklı bir uygulama yapmaya çalıştılar o şekilde devam ediyor (S1). Ben en son 52 merkezde olduğunu duydum. 24 ile düşürülmesiyle alakalı oradaki amaç biraz daha performansa dayalı bir mantığa geçildi diye biliyorum. Biraz daha sporcu yetiştirme biraz daha böyle seçilen oyuncular üzerinde yatırım yaparak, milli takım antrenörlerini de işin içine dahil edilerek, çocukların takip edilmesi ve oradan hakikaten basketbolcu olması ve herkesin basketbolla tanışması değil, tanışan basketbolcuların belirli kriterlere göre seçilerek oradan da sporcu ilerde basketbolcu olabilecek kişilerin çocukluk dönemlerinin eğitilmesi ile alakalı bir şey, yani bu durum artık felsefe veya mantık olarak veya

amaç olarak değiştirildi federasyon nezdinde diyebiliyorum (E3). Değişim eksikliğine ilişkin olarak; Projenin başarılı olması için hep böyle taze kanlara ihtiyaç var. Her proje de bu böyledir. Bir projenin başında yıllarca aynı insanlar kalmamalı çünkü bu bir doymuşluk yaratıyor. 3 sene, 5 sene antrenörlerinde sirkülasyona ihtiyacı var (S1). Bunlara ek olarak sürekli aynı antrenörlerin bu proje kapsamında çalışmaları projenin belli seviyelerde yavaşlamasına sebep olurken bu antrenörlerin umursamaz tavırlarıyla yapılan çalışmaların niteliksizleşme yarattığı düşüncesindeyim (M4). Tesis sayısına ilişkin olarak; Salon bulamamak, çünkü çok arttı spor okulları, okul sporları kulüpleşti ve kulüpler arttı ve gençlik hizmetleri herkese eşit saat verecek ve herkese eşit saat verecek ve bu saatleri 24 saat olarak düşünmeyin okul sonrasında baktığında saat 6 ile 12 arasında 6 saatin var ve gece 11 de bile antrenman yaptırman gerekir. 6 saat çarpı 7 günden baktığında çıkan sonuçta ne kadar çok takıma 42 saatte antrenman verebilirsin. Böyle bir organizasyon sorunu çıkıyor (Y2). Projenin başarılı olmasını etkileyecek faktörler daha önce de dediğim gibi en çok karşılaştığımız sorunlar salon tahsisi konusunda olurken çoğu ilde tek salonun olması projenin istenilen seviyede akışına izin vermiyor. (M4). Spor faaliyetlerinde organizasyon çeşitliliğine ilişkin olarak; Türkiye’de, lise bitene kadar bütün çocukların spor yönetimi Milli Eğitim Bakanlığı içerisinde kurulacak bir birimle çözülebilir ama eğer bu yine X branşlı bir spor federasyonu sporu yönetecekse ve bunun üreteceği çocuklar Milli Eğitimin kanunen bağlı olduğu bir yaş grubuna sahipse diğer taraftan Gençlik ve Spor Bakanlığı bunlara değişik organizasyonlar düzenleyecekse bu iş çok sağlıklı yürümez. Aynı çocuk hem milli takımda oynuyor federasyona bağlı, kulüpte oynuyor X kulübüne bağlı, milli eğitim müsabakalarında oynuyor okullara bağlı yani parçalanmış durumda, yani geçici çözümlerle bulunabilir ama bunun en kalıcı çözümü lise çağı bitimine kadar çocukların okul dışına çıkamayacakları için okul içerisinde tek bir çatı altında spor faaliyetlerinin yönlendirilmesi dolayısıyla şu anda yapılan hafta sonları değişik branşlardaki basketbol veya X branşın faaliyetleri gerçekleştiriliyor ama özellikle uluslararası veya ulusal yarışma formatındaki organizasyonlara sporcuların iştirak edebilmeleri için daha profesyonel veya daha zaman açısından yoğun bir süreç gerektirdiği zaman çocuk seçim yapma gibi bir zorunluluğu çıkıyor (E3). Çocukların belli yaşlarda okul sınavlarına odaklanmaları bundan dolayı belli zamanlarda çocukların 12 Dev Adam Basketbol Okullarından ayrılmasına sebebiyet verirken yine devamında çocukların hem okul takımlarında oynamaları varsa bir de ilde spor kulüplerinde müsabık olmaları gibi durumlar çocuklarda parçalanmalara sebebiyet veriyor. Aile tarafından eğitiminden uzaklaşma anında çocuklar birinden birini bırakıp vazgeçmek zorunda kalıyorlar (M4). Değişim ve Yeniliğe ilişkin olarak; Bizim 12 Dev Adam Basketbol Okullarının ilk yıllardaki başarısının da unsurlarından biri buydu kanaatimce, zira yeni mezun, üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokulu mezunu antrenör olan

arkadaşlarımızı görevlendirmeyi düşünmüştük. Tabii onlarla beraber onlar aç oldukları için bizim verdiğimiz her şeyi aldılar, öğrendiler. Bizle beraber kendilerini geliştirdiler. Bir yere geldikten sonra bir bayrak aktarımı olması lazım, projelerde dinamik olabilmesi için yeni heyecan, yeni insanlar, yeni yüzler mutlaka olmalı ama bu yeni yüzler ve yeni insanlarda geçmişteki görev yapan insanların bilgi birikimleri, deneyimlerinden de faydalanarak kendilerine paye çıkarmalıdır (S1). Şahsen kendi elimde olan bir faaliyet olsaydı çoğunu da değiştirirdim. Konuya hakim değiller, gerek çocuklarla olan iletişimindeki eğitim seviyeleri, formasyon ve pedagoji anlamında eksik bulduğum için gerekse de mesleki anlamda da antrenörlük mesleğine uygun olmadıkları için, projenin sürekliliği için bu faaliyetin bir çok sac ayağı var bunların en büyüğü tesis ve yetişmiş insan faktörü, şu anda basketbol adına yetişmiş nitelikli antrenör Türkiye’de çok yok özellikle Anadolu’da çok yok. Dolayısıyla bu insanları eğitmek belli bir süreç istiyor (E3). Bence belli sürelerde yeni, kendini geliştirmeye hazır genç antrenörlere de ihtiyaç vardır. Var olan antrenörlerinde belli dönemlerde antrenmanı uygulamaları izlenerek belli kriterler kapsamında değerlendirme notları vererek belirlenen puanlar altında kalan antrenörlerin yerine yeni kendi geliştirmeye açık dinamik antrenörler getirilmelidir. Yeni katılacak olan antrenör arkadaşlar kendinden önceki antrenörlerden ve deneyimler alarak bu projede sürekliliği sağlayacaklardır (M4). Tesis Planlanması ve politikası; Ek Tesis tahsisine ilişkin Proje kapsamında en büyük sıkıntılar spor salonlarında oluyordu. Çünkü sonuçta bir ile gidiyorsunuz 2000’li yıllarda başlarda bir ilde bir tane spor salonu vardı. Dolayısıyla spor salonunun basketbol projesine kullandırılmasında yönünde ciddi sıkıntılarımız oluyordu. Diyelim ki o projeye başvuran 100 tane öğrenci vardı, o 100 öğrencinin hepsi için bizim minimum 8 saatlik günde antrenman saatlerine ihtiyacımız var. Ama bir tane salon var. Sadece ilde uygulanan, salonda uygulanan spor basketbol değil diğer spor branşlarına da yer açmak gerekiyor (S1). Salon bulamamak, çünkü çok arttı spor okulları, okul sporları kulüpleşti ve kulüpler arttı ve gençlik hizmetleri herkese eşit saat verecek ve herkese eşit saat verecek ve bu saatleri 24 saat olarak düşünmeyin okul sonrasına baktığında saat 6 ile 12 arasında 6 saatin var ve gece 11 de bile antrenman yaptırman gerekir. 6 saat çarpı 7 günden baktığında çıkan sonuçta ne kadar çok takıma 42 saatte antrenman verebilirsin. Böyle bir organizasyon sorunu çıkıyor. Bu projenin kendisinden kaynaklanan bir dezavantaj değil bulunduğu yerel yerlerden kaynaklanan ve tesis, sistemden kaynaklanan yetersizliklerden ama proje başladığı gün neyse yine aynı ama sistem değiştikçe kulüpler arttıkça organizasyonlar arttıkça senden de kayıplar gerçekleştirmiş oluyor (Y2). Ayrıca proje kapsamı içerisinde karşılaştığım ikinci sorun ise antrenman saati belirlemedeki unsur olan salon tahsisi konusu, çocukların serbest zamanlarına göre ayarladığımız saatler bazen salonun dolu olması sebebiyle bulunabilirse başka bir salona planlama yapılması ile alakalı düzeltilirdi ama buna da bu sefer

çocukların ulaşmaları zor olurdu. Projeye ait salonların olması projenin sürekliliğini arttıracaktır (M4). Elimde olsa bu iki şeyi değiştirirdim; bir tesisleşme ile alakalı şartların iyileştirilmesi bir de nitelikli antrenör sağlanması ama biraz ütöpik olacak bir şey bu... Bu ikisi olursa projenin sürekliliği artar (E3).

4.1.4.5. Kurumsallık

Tablo 4.15'deki "kurumsallık" ana temasına yönelik alt temalarda iki nokta vurgulanmıştır bunlar; a) performans değerlendirme (sistemi ve kendini değerlendirme) b) Raporlandırma (günlük-aylık-yıllık-dönemlik raporlandırma) başlıkları altında ifade edilmiştir.

Tablo 4.15: Kurumsallık sürecine ilişkin Kodlamalar ve Temalar

	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Alt Temalar	Ana Temalar	Katılımcılar
Projenin devam etmesi veya sürmesini sağlayacak unsurlar....	Türkiye genelinde katılımcıların sayısı, istatistiki bilgiler, yetenek avcılığı, fırsat eşitliğinin sağlanması, raporlandırma, sonuçların takibi, işbirliği, lansman, Kurumsal paylaşım ve sonuçlar	Performans Değerlendirme (Sistemi ve Kendini Değerlendirme) Raporlama (Günlük-Aylık-Yıllık-Dönemlik Raporlama)	Kurumsallık	S1, Y2, E3, M4

Tablo 4.15.deki "kurumsallık" ana temasına yönelik bulgularda a) performans değerlendirme (sistemi ve kendini değerlendirme) b) Raporlama (günlük-aylık-yıllık-dönemlik raporlama) başlıkları altındaki alt temalara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur;

a) Performans değerlendirmesi ve Raporlandırmaya ilişkin seçilmiş ifadeler;

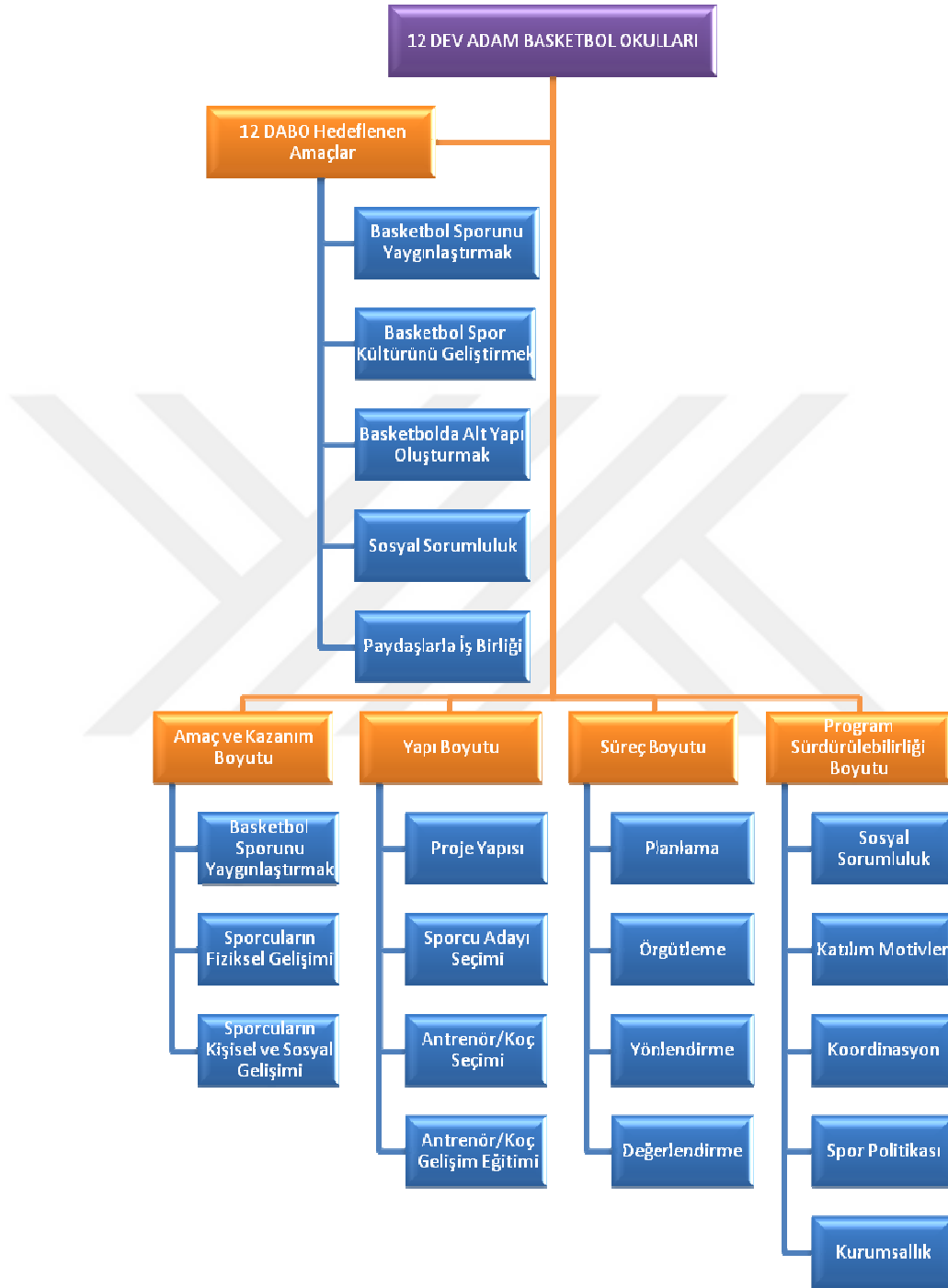
Bu proje kapsamında % 100 fırsat eşitliği sağlıyorduk. Eğer çocukların ekonomik düzeyi iyi olmayan çocuklarımızın basketbol federasyonları imkanlarını değerlendirip onlara spor malzemesi, ayakkabı, top vs. ihtiyaçlarımızı karşılıyorduk. Maddi imkanı iyi olmayan çocuklarımız için o ildeki velilerimiz ile iş birliği yaparak çocukların imkanlarını iyileştirmek adına çalışmalar sağlıyorduk. Bu şekilde de imece usulü de yaratmıştık. Dolayısıyla eskiden şöyle bir zihniyet vardı. Basketbolcu insanların olabilmesi için birinin ya akrabası ya torpili ya

dayısı ya da amcası olması gerekiyordu profesyonel basketbolcu olması için... Biz bir nebze bu proje ile beraber yetenek avcılığı da yaptık fırsat eşitliği yarattık. Her dönem yaklaşık 4000-5000 çocuğun eğitildiğini düşünürseniz hali hazırda bu proje devam ediyor yaklaşık 50000'e yakın çocuk basketbol eğitim aldı. 50000 kişilik çocuk kadrosunu düşünün, bir çekirdek ailenin de 4 kişi olduğunu düşünürseniz yaklaşık 200000 kişinin basketbol ile haşır neşir (S1). Kızlarda da keza aynı şekilde çünkü kız erkek ayrımı yapılmadan yapılmış bir proje, çünkü kızlar azınlıkta olduğu için eğer 10 kişi oluşturamazsan takım kurulmaz ya da kurs açılmaz mantığıyla kız-erkek karma olarak oynatılmış (Y2). Sonuçta bu proje kapsamında ne kadar çok ilde aynı hizmet sağlanırsa zaten fırsat eşitliğinin otomatikman en büyük aşamasını halletmiş oluyorsunuz. Özellikle Türkiye'nin az gelişmiş bölgelerindeki yapılan il faaliyetlerinde ücret alınmıyordu. Dışarıdan bakıldığı zaman lansman anlamında göze hoş gelen veya kulağa hoş gelen çıktılardan bahsediliyor raporlarda (E3). Aynı zamanda ekonomik düzeyi yeterli olmayan öğrencilerimizden hiçbir şekilde ücret talep edilmiyor Ve de 2018'de 24 ile düşürüldükten sonra bu proje kapsamında hiçbir çocuktan ücret talep edilmiyor. Dolayısıyla yine imkanı olmayan öğrencilere federasyon tarafından gönderilen spor araç gereçleri olduğunu da biliyoruz. Aynı zamanda kendi velilerimiz ile görüşüp konuştuğumuzda durumu iyi olan velilerimiz aracılığıyla bu imkanı olmayan çocuklarımıza küçük yarışmalar yaparak Onlara bu hediyeleri yarışmalar sonunda kazandığını söyleyerek kendine veriyorduk (M4). Akademik Eğitimin takibine ilişkin olarak; Çocuklara derslerin iyi olmazsa basketbolcu olamazsın diyip bunun üzerine çocuk kendi yeteneklerini ön plana çıkartıp geliştiriyor (S1). Ve biz en çok antrenörlerimizi dinlerdik. Bu akademik başarı da bunun gibi takip edilebilir. "Bu hafta okulun nasıldı" şeklinde... Eğer Milli Eğitimle birlikte bir proje haline getirilebilirse, bunun takibi çok kolay olur zaten. "Bak matematiğin düştü, matematiğini düzeltene kadar 3 antrenmana gelmiyorsun sınavdan önce, bu 3 antrenmana gelmiyorsun notunu yükseltiyorsun geliyorsun sana kaybettiğin 3 antrenmanı biz yaptırıyoruz" gibi değişik böyle ceza ve ödüllerle bunun takibi yapılabilir ve çocuğa da çok iyi geleceğini düşünüyorum. Şimdi çocuklara direk sen 3 hafta ceza aldın dediğinde diğer arkadaşlarından da alay konusu değil de tüm çocukların bildiği sisteminde böyle olduğunda bilindiğinde akademik başarının da kendiliğinden artar. Akademik takipte hiçbir zaman çocuk için de kendini kötü hissetme olmayacaktır kendi çocuğu basketbol oynayan bir insan olarak söylüyorum (Y2). Akademik eğitimin ben takip edildiğini düşünmüyorum ama takip edilse de ne değişir onu da bilmiyorum yani sonuçta Türkiye'de çok akademik başarı ile sporu bir arada yürütebilen insan sayısı olduğunu düşünemiyorum. Hani üniversite bitiren çok basketbolcu var ama hangi bölümü bitirdiği veya o bölümle alakalı ne iş yaptığını sorgulamak lazım. Türkiye'de birebir yürütülecek işler değil antrenör takip ederse artısı ne olur eksisi ne olur bilmiyorum. Sonuçta ders başarısı ile spor başarısı paralelliği her zaman istenilen bir şeydir ama

sağlanabildiği konusunda bir fikrim yok (E3). 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi kapsamında yer alan çocukların akademik eğitimlerinin takibini kendi adıma söyleyebilirim takibini yapıyordum. Bunun bana göre artıları olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu çocukların sadece basketbol ile bir noktaya gelmeleri için değil akademik anlamda da kendilerini geliştirmeleri nezdinde kendimize de kural belirlemiştik. Bu spor gereği işin içinde oluşabilecek bir sakatlık anlamında spor kariyerinin sonlanacağı bu anlamda da sadece basketbola değil eğitimlerinin de önemli olduğunu her dönem ve dönem sonu karneleri aldıklarında vurgular ve notlarını çizelgeler halinde takip ederdim. örnek verecek olursam uluslararası bir müsabakaya çıktığın zaman en azından herkes bir ortak dil konuşurken sende bu dile hakim olabilmek adına İngilizce derslerine ağırlık vermesini söylediğim öğrencilerim oldu. Bunların takibinde hiç bir şekilde olumsuzluk görmedim. Tam tersi pozitif sonuçlar aldım (M4).

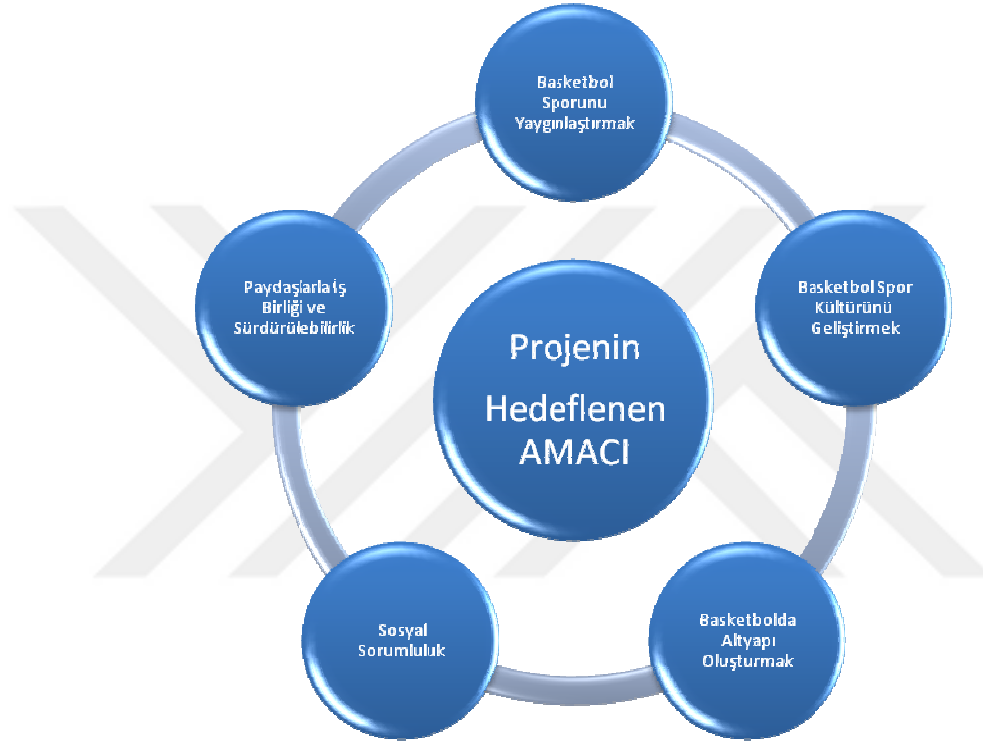
4.2. Tartışmalar

Şekil 4.1: 12 Dev Adam Basketbol Okulları Genel Boyut ve Ana Temaları

Örgütün boyutlarını amaç, yapı, görevler (süreç), iklim olarak vermiştir (Bilgen 1990: 5-11). Bu çalışmada ise bu boyutlar üzerinden yola çıkılarak amaç ve kazanım, yapı, süreç ve program sürdürülebilirliği şeklinde ortaya konmuştur.

4.2.1. Projenin Hedeflenen Amacı

Şekil 4.2: Projenin Hedeflenen Amacına İlişkin Temalar

Görüşmeler sonucunda 12 Dev Adam Basketbol Okulları (12 DABO) yönetici ve antrenörlerinden elde edilen bilgiler sonucunda projenin amacı ile ilgili; basketbol sporunun yaygınlaştırılması, basketbol sporunu ve kültürünü geliştirmek, basketbol yetenek seçimi, sosyal sorumluluk, paydaşlarla iş birliği görüşleri oluşmuştur.

4.2.1.1. Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak

Sevim (1975)'e göre basketbol sporu zaman içinde anlamlı bir gelişim ve değişim süreci sergilemiştir. Bu gelişimin kendine özgü hızı günümüze geldikçe de artmaktadır. Son verileri ışında bir değerlendirme yapılırsa, 130'u aşan ulusal

federasyonu, 60 milyonun üstünde uygulayıcısı ve sayısal değerlere sığmaz ölçüde gönül vermiş seyircisi ile basketbolun çağdaş spor uygulamasındaki yeri ve değeri üzerine bir fikir edinmek mümkün gibi görünüyor. Düzenli bir biçimde uygulanmakta olan Avrupa ve Dünya şampiyonaları, Olimpiyat Oyunları gibi en yaygın düzeydeki uluslar arası organizasyonlarda basketbol oyununun üst sıralarda yer almasının bir kanıtıdır (Aktaran: Türegün 2013: 37).

Avrupa'ya tam olarak yerleşmesi birinci dünya savaşı için gelen Amerikalı askerler tarafından olmuştur. Günden güne yayılan ve halkın popüler sporu haline gelen basketbol Avrupa'dan Afrika'ya oradan da Avustralya'ya geçmiştir. Uzak doğu'da ise basketbolun 1913'te oynandığı görülmektedir (Sevim 2010: 3).

Türkiye'de Basketbol ilk olarak 1904 yılında İstanbul Robert Kolejinde oynanmıştır (Ziyagil ve Eliöz 2006: 12). Aynı yıllarda ülkemizde öğretmen olan bir Amerikalı, bu oyunu oynatıp, tanıtip ve ardından yaymak istemiş; lakin öğretmenin görevinden ayrılması ile basketbol oyununu deneme sürecinde bırakmıştır (Sevim 2010: 4). Bu denemeden sonra başka bir atılım 1911 yılında Galatasaray Lisesi'nde meydana gelmiştir. Beden eğitimi Öğretmeni Ahmet ROBENSON Türkler arasında basketbolu oynatmıştır (Nalbant 2013: 5). Bundan iki yıl sonra 1913'te hoca nezaretinde çalışmalarına başlandığı belgelerden anlaşılmaktadır. Ülkemizde ilk resmi maç 4 Nisan 1921'de Darülmualimini Aliye Mektebi (Yüksek Öğretmen Okulu) öğrencileri ile İstanbul'daki Amerikalılardan kurulu takım arasında oynanmıştır. Nihayet 1923 yılında sporumuzun ilk resmi teşkilatı olan Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı'nın (TİCİ) kurulması ile basketbolda önemli adım atılmıştır (Nalbant 2013: 5).

Bu gibi gelişmeler ışığında ülkemiz basketbolunun hızla ilerlemesi ve kendini geliştiren bir yapıya sahip olması adına literatürdeki gelişmeleri de çalışmamız ile örtüşen bir yapıda olup bundan dolayı küreselleşen bir spor olan basketbol sporunu yaygınlaştırmak adına Türkiye Basketbol Federasyonu nezdinde altyapı çalışmaları yapıldığı ve yapılan çalışmaların basketbol sporunun yaygınlaştırılması şeklinde olduğuna araştırmanın sonucunda varılmıştır.

4.2.1.2. Basketbol Spor Kültürünü Geliştirmek;

Basketbol dikdörtgen biçimdeki bir alanda beşer oyuncudan oluşan iki takımın oyun kuralları çerçevesinde topu mümkün olduğu kadar çok kez rakip takımın çemberine sokmaya ve rakip takımın atışlarını iyi bir savunma ile engellemeye çalıştığı bir takım oyunudur. Basketbol dünyada yaklaşık 300 milyon erkek ve bayan oyuncusuyla en çok sevilen ve yaygın spor dallarından birisidir (Nalbant 2013: 1).

Her spor dalında olduğu gibi basketbolun da bir ortaya çıkış serüveni vardır. Tarihe bakıldığında basketbola benzer bir oyunun ilk önce Amerika'da Kızılderililer tarafından basit olarak oynandığı görülmektedir (Nalbant 2013: 1).

Yıllar sonra beden eğitimi öğretmeni James Naismith bu sportif oyunu şekillendirmeye çalışmıştır. Kendi öğrencileri arasında denemeler yapan James, basketbol oyununun esaslarını 13 madde içinde toplamaya çalışmış ve 20 Ocak 1892 tarihinde ilk defa basketbol oynatmıştır. Bu 13 maddeye göre takım yedişer kişiden oluşacak ve oyun 20 dakikadan üç devre, sahadan yapılan atışlar üç, serbest atışlardan yapılan sayılarda iki puan olacaktı. Bu oyun atlet ve beyzbolculara neşeli ve faydalı bir kış antrenmanı verilmesi amacını güdüyordu (Nalbant 2013: 2). Kısa bir süre sonra geniş kitlelerin ilgisini çeken basketbol; yardımcı antrenman özelliğinden sıyrılarak çok popüler bir spor dalı haline gelmiştir (Sevim 2010: 3).

Çok kısa zamanda bütün dünyaya büyük bir hızla yayılan basketbolu yönetecek bir kuruluşa ihtiyaç duyulmuş ve bunun için 18 Haziran 1932 tarihinde İsviçre'nin Cenevre şehrinde Arjantin, Portekiz, İtalya, İsviçre, Yunanistan, Romanya, Çekoslovakya, Letonya basketbol federasyonları iş birliği ile Uluslararası Amatör Basketbol Federasyonu (FİBA) kurulmuştur. İlk FİBA Başkanlığına İsviçreli Leon BOUFFARD getirilmiştir. Halen dünya basketbolunu yöneten FİBA, dört yılda bir olimpiyatların yapıldığı şehirde toplanarak yeni seçmeler ve basketbolu daha ilginç şekle sokmak için kurallarda ihtiyaç duyulan değişiklikleri yapmaktadır (Nalbant 2013: 3). Ülkemizde 1934 yılında Türk Milli Basketbol takımı kurulmuştur (Ziyagil ve Eliöz 2006: 12).

Tarihler boyunca gelişmeler gösteren bu spor branşı günümüzde insanlar üzerindeki etkilerini halen devam ettirmekte olup binlerce insanı spor salonlarına bu sporu izleyici olarak çekmekte ve bu sporun kültürünü yaşatmaktadır. Bu sporun yaşatılması ve kültürel gelişimini kuşaklara aktarma ve sağlıklı nesiller yetiştirme çabası içerisinde olan Türkiye Basketbol Federasyonu (TBF) çalışmamızın konusu olan 12 DABO projesi ile de basketbol sporunun kültürel gelişimini bu yönüyle de desteklediği görüşmeler sonucunda varılmıştır.

4.2.1.3. Basketbolda Altyapı Oluşturmak;

Tutkun, Eyüboğlu ve Ağaoğlu (2006)'a göre sporda potansiyel performansın erken yaşta saptanması, sporcuların doğru spora yönlendirilmesi ve optimum başarının elde edilmesine zemin hazırlayacaktır. Bunu sağlamak için de farklı branşlardaki performans kriterleri belirlenmeli, yetenek seçimi bu doğrultuda yapılmalıdır (Aktaran: Ayan ve Mülazımoğlu 2009: 117).

Gürses ve Olgun (1991)'e göre spor seçmelerinde spor yeteneğinin uygun kullanılması, sporda bir prensip olarak kabul edilir (Aktaran: Gürkan ve Müniroğlu 2001: 24).

Bomba (1990)'a göre en yetenekli sporcuların belirlenerek özel bir antrenmana tabii tutulmaları, modern sporcuları ilgilendiren en önemli konulardan birisidir. Sporda sanatta olduğu gibi, en yetenekli bireyleri erken yaşlarda keşfederek, devamlı kontrol altında tutup, uzmanlık alanlarındaki en yüksek basamağa tırmanmalarına yardım etmek çok önemlidir (Aktaran: Gürkan ve Müniroğlu 2001: 24).

Arnot ve Gaines, (1986)'a göre sporda yetenek belirlenilmesi, 1960'lann sonlarında ve 1970'lerin başlarında Doğu Avrupa ülkelerinin çoğunda, yüksek bir potansiyel taşıyan birinci sınıf sporcuların belirlenmesi için özel metodlar geliştirilmiştir. Bunlardan bazıları, gençlerin spor yeteneği olması gerektiğini düşünen bilim adamlarınca geliştirilmiş ve antrenörlere tavsiye edilmiştir (Aktaran: Gürkan ve Müniroğlu 2001: 24).

Hahn (1982)'a göre 1972 Olimpiyat oyunlarında özellikle Demokratik Alman Cumhuriyetinden altın madalya kazananların çoğu, bilimsel olarak seçilen sporculardandı. 1976'da Bulgaristan içinde aynı şey söylenebilir. Madalya sahiplerinin % 80'i yetenek belirleme aşamasından geçen sporculardı (Aktaran: Gürkan ve Müniroğlu 2001: 25).

Litetatür çalışmalarında ve tarihsel süreç göz önüne alındığında araştırma da yapılan görüşme sonuçları ile örtüşen durumların bulunduğu ve TBF'nin projesi olan 12 DABO kapsamında sporcu seçimlerinde yetenek seçiminin yapılması, basketbol için verilecek en tepe verime ulaşılması için ihtiyaç duyulan zamanın aza indirilmesi ve aynı zamanda ülke basketboluna katkı sağlayan durumların oluşabileceği düşünülmektedir.

4.2.1.4. Sosyal Sorumluluk;

Spor toplumu etkileyip ilerlemesine yardımcı olduğu gibi toplum da spor olgusunun gelişimine katkıda bulunmuştur. Zaten toplum ve spor birbirinden ayrılmayan bir bütünün parçaları halindedir (Erdemli 1996: 59).

Günümüzde spor ve insan yaşamı birbirinden ayrılmaz bir bütün haline gelmiştir. Bu nedenle hangi yaşta olursa olsun bilimsel temellere dayalı bilinçli ve sistemli yapılan spor insanın tüm yaşamı boyunca sağlıklı, başarılı mutlu olmasında ve moral gücü yüksek tutulmasında önemli bir rol oynamaktadır (Yalçınkaya vd. 1993: 2-13).

Spor insanın sosyal çevreye uyumunu sağlayan bir aktivite olduğundan dolayı bireyin sosyalleşme sürecinde önemli bir yere sahiptir. Sportif faaliyetlere katılım gösteren insanlar spor aracılığı ile farklı insan grupları ile bir araya gelip onlarla vakit geçirip sosyalleşme süreci içerisinde etkileşimde kaldığı söylenebilir. Spor insanı içene kapalı dünyasından uzaklaştırarak farklı ortamlara, farklı bireylerle, farklı düşüncelere sahip kişilerle iletişim kurmasına olanak sağlayıp birbirlerine etkileşim sağlama imkanı sunabileceği söylenebilir. Bu özelliği ile spor, yeni arkadaşlıkların kuruluşunda, geliştirilmesinde destek sağlayan bir araç olduğu söylenebilir.

Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi adlı çalışmalarında da, insanların spor sayesinde farklı mekanlarda, farklı düşünceden ve kültürden insanlarla bir araya gelerek etkileşime geçebilmektedir sonucuna varmıştır. Bundan dolayı hem insanların sosyalleşmesinde hem de kendini ifade edebilmesinde faydalanacakları en etkili yollardan biriside spordur (Küçük ve Koç 2003: 211).

Spor aktiviteleri aracılığıyla birçok şeyi yaparak - yaşayarak öğrenen bir bireyin kendisini gerçek hayattaki mücadeleci yaşama hazırlamasında bu tür aktiviteler yararlı olabilir. Spor aktiviteleri, bireyin kişiliğini şekillendirerek, bireyin daha çok acıya dayanabilmesine, daha dirençli, daha azimli olması gibi özelliklere sahip olmasında faydalı olacağı söylenebilir.

Türkiye Basketbol Federasyonu da basketbolu sadece bir spor müsabakası ya da sporcu yetiştirme aracı olarak görmeyip çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin sosyal birer birey olarak görüp bunu da prensip benimseyerek gerçekleştirmiş olduğu 12 DABO projesinde bilimsel çalışmalarda aktarıldığı gibi insanların sosyal hayatlarındaki yaşantılarına dokunmak adına 12 DABO projesini bir sosyal sorumluluk durumu olarak benimsediği çalışma esnasında yapılan görüşmeler tarafından tespit edilip bu sonuca varılmıştır.

4.2.1.5. Paydaşlarla İş Birliği ve Sürdürülebilirlik;

Türkiye Basketbol Federasyonu, 12 DABO projesi kapsamında birçok paydaş ile iş birliği halinde olup projenin başarısının artırılması adına 2002 yılından günümüze gelen süreçte TBF kaynakları tarandığında artan bir ivme sergilediği sonucuna varılmıştır (TBF Faaliyet Raporu 2018: 116).

Çalışma esnasında yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler doğrultusunda özel ve devlet kurumları ile yapılan ulusal ve uluslararası paydaşlar 12 DABO projesinin başarısını günümüze değin sürdürdüğü sonucuna varılmıştır.

Çalışmanın literatürde bir örneğinin olmaması ve bağımsız olması nedeniyle bire bir benzerlikte çalışma sonuçlarına ulaşılamamıştır bundan dolayı çalışmanın özgünlüğü ve bu çalışmadan sonra buna benzer yapılacak olan çalışmalara ışık tutacak nitelikte olduğu söylenebilir.

4.2.2. Amaç ve Kazanım Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar

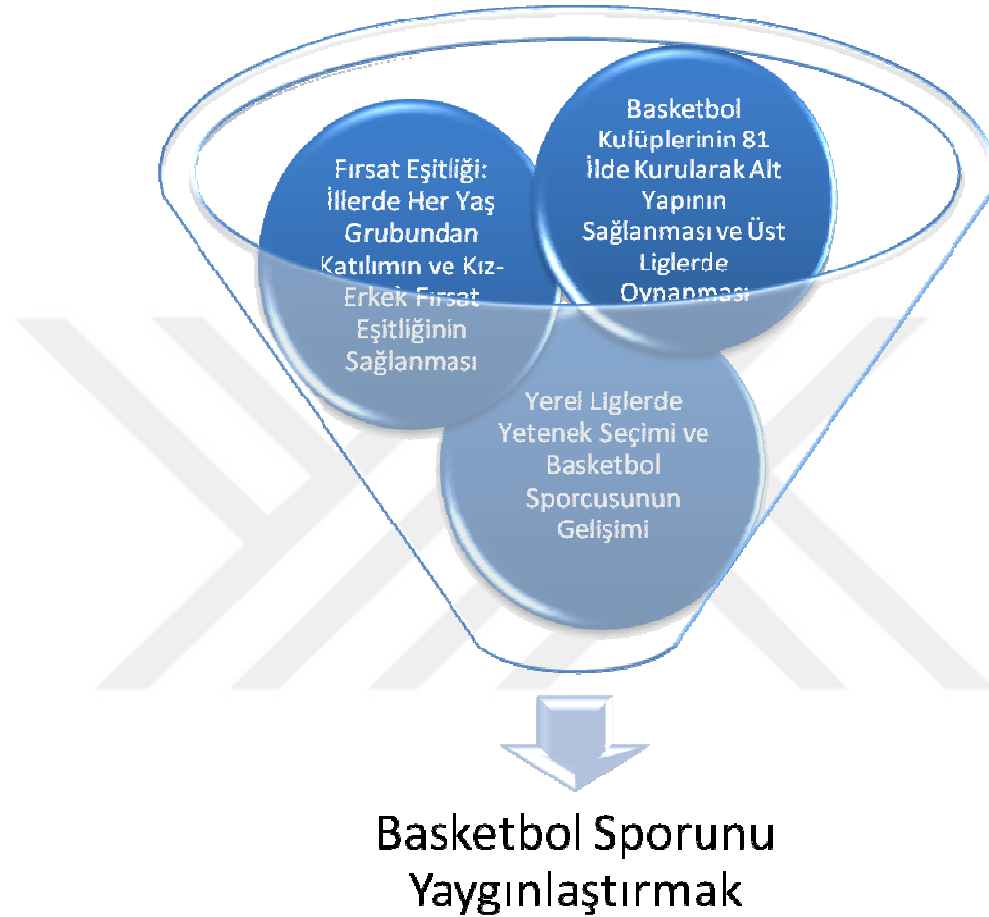
Şekil 4.3: 12 Dev Adam Basketbol Okullarının “Amaç ve Kazanım” ile ilgili Ana Temalar

4.2.2.1. Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil:4.4) incelendiğinde amaç ve kazanım boyutunda “Basketbolu Sporunu Yaygınlaştırmak” ana teması altında 81 ilde basketbol kulüplerinin kurularak altyapının sağlanmasını ve üst liglerde oynanması,

yerel liglerde yetenek seçimi ve basketbol sporcusunun gelişimi, fırsat eşitliği: illerde her yaş grubundan katılımın ve kız-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması kazanımları alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.4: Projenin “Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmaya” İlişkin Gerçekleşen Kazanımlar

4.2.2.1.1. 81 İlde Basketbol Kulüplerinin Kurularak Alt Yapının Sağlanması ve Üst Liglerde Oynanması

Araştırmada yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların basketbol sporunun ülke geneline yayılması ve bunun ile ilgili olarak Türkiye Basketbol Federasyonun yapmış olduğu çalışmaları dile getirmişlerdir. Henüz bu alanda bir çalışma yapılmamakla beraber bu çalışmada elde edilen bu bulgular ışığında 81 ilde basketbol kulüplerinin kurulması ile buralardan oluşturulacak sporcu havuzlarından ileride üst

seviyelerde, milli takım düzeylerinde sporcular yetiştirme olasılığının olduğu söylenebilir.

4.2.2.1.2. Fırsat Eşitliği: İllerde Her Yaş Grubundan Katılımın ve Kız-Erkek Fırsat Eşitliğinin Sağlanması

Eğitim hakkı temel insan haklarından biri olup, tüm bireylerin kendilerini gerçekleştirebilecekleri eğitim ortamına ulaşma şansları dil, din, ırk, mezhep, ekonomik durum ve coğrafi konumlarına bakılmaksızın eşit olmalıdır. Bir toplumda var olan eğitimde fırsat eşitsizliği o toplumdaki farklı gruplar arasındaki uçurumu artırabilir ve birbirlerine saygı duymayan bir toplumun temellerini atabilir. Varlıklı ailelerin çocukları iyi şartlarda eğitim görüp potansiyellerini en üst düzeyde ortaya çıkarırken maddi zorluklar çeken ailelerin çocuklarının iyi eğitim alamaması fırsat eşitsizliğini oluşturur sonucuna varılmıştır (Canöz 2014: 82).

Dolayısıyla her hangi bir ayırım gözetmeksizin Türkiye Basketbol Federasyonu en uzak noktada bulunun çocuğa dahi ulaşmak adına illere 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesini götürmüş ve fırsat eşitliğini sağlayarak burada bulunan çocukları kazanma çalışmaları yaptığı söylenebilir.

4.2.2.1.3. Yerel Liglerde Yetenek Seçimi ve Basketbol Sporcusunun Gelişimi

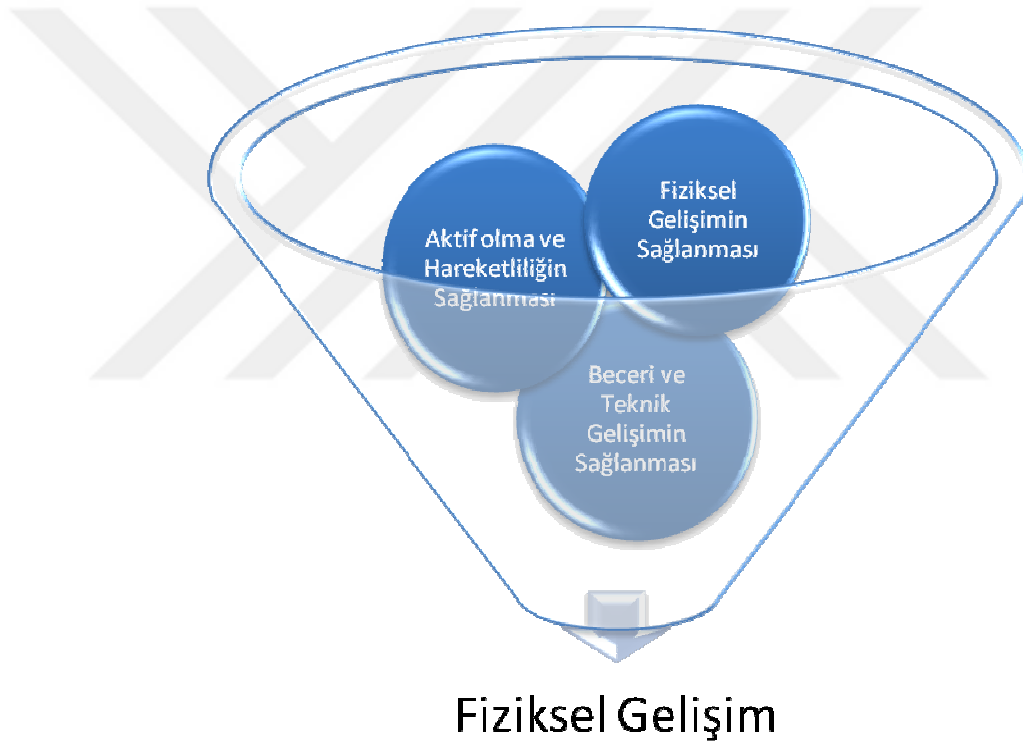
Tutkun (2002) yapmış olduğu çalışmada sporda üst düzey başarıya ulaşabilmek, spora erken yönlendirme ile yakın ilişki göstermektedir. Çocukların ve gençlerin en yüksek verim sağlayacakları branşlara zamanında yönlendirilmesi spor biliminin en önemli konusunu oluşturmaktadır. Bu nedenle çocukların mümkün olabilecek en erken yaşta başarılı olabilecekleri branşa yönlendirmek önemli bir unsurdur (Aktaran: Ayan ve Mülazımoğlu 2009: 114).

Günümüz şartlarını göz önüne aldığımızda oyun alanlarının azalması binalaşan şehirlerinin giderek artması çocukların spor yapabilecekleri alanları kısıtlamakta ve bundan dolayı illerde kurulacak spor kulüpleri ve bu kulüplerin kendi aralarında

oluşturdukları yerel liglerde yapacakları müsabakalar eşliğinde çocukların hem oyun alanları olacak hem de içlerindeki yetenekli çocukların seçileceği düşünülebilir.

4.2.2.2. Sporcuların Fiziksel Gelişimi

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil:4.5) incelendiğinde amaç ve kazanım boyutunda “Fiziksel Gelişim” ana teması altında fiziksel gelişimin sağlanması, beceri ve teknik gelişimin sağlanması, aktif olma ve hareketliliğin sağlanması ile ilgili alt temalar vurgulanmıştır.

Şekil 4.5: Projenin “Sporcuların Fiziksel Gelişimine” İlişkin Gerçekleşen Kazanımlar

4.2.2.2.1. Fiziksel Gelişimin Sağlanması

Günümüz şartlarında teknolojinin hızlı gelişmesine bağlı olarak artan oranda hareketsiz bir hayat stili benimsenmiş durumda olduğu söylenebilir. Bu yaşam stilinin en çok etkilediği yaş grubunu çocukların oluşturduğu düşünülebilir.

Gündüz (1995)'e göre büyümenin en hızlı olduğu çocukluk devresinde insan vücudu en fazla değişken yapıya sahiptir. Bu nedenle spora mümkün olan erken yaşlarda başlarken, çocuklara gerekli çalışmaları yaptırmada, onların belirli yaş kesitlerindeki anatomik, fizyolojik, psikolojik ve motorik özelliklerinin bilinmesinde yarar ve hatta zorunluluk vardır (Aktaran: Ağaoğlu, Taşmektepligil, Aksoy ve Hazar, 2008: 160). Micheli (1984) ise bilinçli yapıldığında sporun gelişmeyi hızlandırıcı etkisinin olumsuz bir yanı olamaz. Hatta çocuğun fiziksel ve motorik gelişimini sağlarken onlara sosyal bir kişilik de kazandırır (Aktaran: Ağaoğlu, Taşmektepligil, Aksoy ve Hazar 2008: 160).

Tamer (1991)'e göre bireyin fiziksel gelişimine katkıda bulunmak beden eğitimi programında çok öne çıkan bir amaçtır. Eğitimin başka alanları fiziksel gelişime bu kadar katkıda bulunmaz. Fiziksel gelişim çocuğun toplumsal yaşamını doğrudan etkiler. Örneğin, yaşlarına göre sağlıklı bir fiziksel gelişme gösteren çocuklar, oyun ve spor gibi etkinliklerde akranlarıyla eşit koşullarda yarışır. Fiziksel yönden iyi gelişmemiş çocuklar, bu tür etkinliklerde yetersiz kalır ve gruptan atılır (Aktaran: Yaman 2018: 11).

Günümüz düşüncesiyle spor, ilk başta önemli bir kitle eğitim aracı olduğunu vurgulamış ve sporun insan bedenine fiziki yönden gelişim sağlayan bir bilim dalı olduğu sonucuna varmıştır (Güven 2006: 114-120). Çamlıyer (1997)'de de sporun ruhsal, sosyal ve aynı zamanda da bir çocuğun fiziksel gelişimi için de önemli bir faaliyet olduğunu vurgulamıştır (Çamlıyer 1997: 20).

“Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinin İlkokul Öğrencilerinin Motorik Özelliklerinin Gelişimine Etkisi”ni inceledikleri çalışmada,9-10 yaş grubundan 52 çocukla çalışma gerçekleştirmişlerdir. 29 çocuk deney grubunu, 23 çocuk ise kontrol grubunu oluşturmuştur. 6 hafta boyunca 1 ders saati kadar gerçekleştirilen uygulamalarda bazı fiziksel etkinliklerde bulunmuş, deney ve kontrol gruplarının ön test-son test sonuçları incelenmiştir. Son test sonuçlarına göre deney grubu ve kontrol grubu karşılaştırıldığında, deney grubunun fiziksel etkinliklerde kontrol grubuna göre daha iyi olduğu saptanmıştır (Yılmaz ve Bozkurt 2017: 43-50).

Bu düşüncelerle beraber çocukların fiziksel gelişimlerini sağlayabilmeleri için Türkiye Basketbol Federasyonunun yapmış olduğu 12 DABO projesi kapsamında çocukların günümüz şartlarında artan teknoloji hızla ilerleyen bir betonlaşma içerisinde ulaşamadıkları spor yapabilme imkanlarını, salonlara çocukları taşıyarak onların bu kazanımlarına katkı sağlayacağı düşünülebilir.

4.2.2.2.2. Aktif Olma ve Hareketliliği Sağlanması

Gelişimin temelleri anne karnından itibaren atılmaktadır. Bu bağlamda bu dönemden itibaren çocukların gelişim dönemleri ne kadar sağlıklı olursa ileriki dönemlerde de sağlıklı olacağı yadsınamaz bir gerçektir. Çocukların erken dönem gelişim dönemlerinde temel olarak sevilme, beslenme, güven içinde hissetme gibi gereksinimlerinin yanı sıra hareket etme ve oyun oynama gibi gereksinimleri de vardır. Özellikle çocukların bu gelişim süreçlerinde ve gereksinimlerinde en temel ihtiyaçlarından birisinin hareket becerileri olduğu düşünülebilir. Hareket becerileri doğumla başlayıp, büyüme ve gelişmeyle birlikte basit refleksiften karmaşığa doğru devam eden bir süreçtir (Tepeli 2012: 91-124).

Günümüz çocuklarında hareketsiz yaşam tarzının benimsenip bu durumun arttığını ve bu durumun çocuklarda birçok sağlıksal sorunlara sebebiyet verdiği söylenebilir (Hekim 2016: 66-71).

Çocukların teknolojik aletlerle fazla zaman geçirdiğini ve zamanın büyük bir kısmını hareketsiz geçirdiklerini bu sürecin sonunda da sağlık problemlerini doğuracağını söylemiş olup bu rahatsızlıklardan bazılarının; vücut duruş bozukluğu, kilo artışı, kas kaybı vb. gibi. Bu sebeplerden dolayı çocukların spor faaliyetlere yönlendirilmesi bu rahatsızlıkların ortadan kalkacağını ve gelişimleri açısından önemli olduğunu söylemişlerdir (Saka vd. 2008: 1-8).

Tamer (1991)'e göre hareket etmek insanın doğasında vardır. Vücudun hareketini sağlayan kas, kemik ve eklemler düzenli yapılan hareketlerle güçlenir (Aktaran: Yaman 2018: 11).

Hareket ve hareketli olmanın bir çocuğun gelişimi için çok önemli olduğunu ve günümüz şartları düşünüldüğünde çocukların hareket alanlarının sınırlı kaldığını vurgulamıştır (Taşçı 2010: 97). Hareket ihtiyacını karşılayacak, enerjisini boşaltacak ders dışı etkinliklerin ve oyunların artarak önem kazandığını vurgu yapmıştır (Onur 2005: 35).

Zahner ve ark. (2013)'e göre fiziksel aktivite, kas-iskelet sisteminin (kemikler, kırkırdak, tendonlar, bağlar ve kaslar) optimal gelişimini destekler, kardiyovasküler fitness ve solunum sistemini güçlendirir, kas gücü ve genel performansı artırır, sağlıklı bir vücut ağırlığı sağlar, bağışıklık sistemini geliştirir ve düzgün bir duruş sergilenmesi üzerinde etkileri bulunmaktadır. Ayrıca osteoporoz gibi ileri yaşlarda görülen hastalıkların ergenlik döneminde önlenmesi sağlanabilir. Ergenlik döneminde kemik yoğunluğu %10 arttığında, yaşlılarda femur boyun kırıkları riski %50'ye kadar düşebilmektedir (Aktaran: Orhan 2019: 164).

Saleschke (2017)'de çocuklardaki kemik maddesi, hayatlarının ilk yıllarında gerçekleştirdikleri zıplama, atlama, tırmanma ve koşma sonucunda daha dayanıklı ve yoğundur. Bunun yanında sadece çok fazla hareket ile çocukların omurgaları düzgün şekilde gelişebilir ve postür bozukluğu önlenmiş olur. Spor yaparak çocukların, örneğin başlarını kaldırarak veya sırtını gererek, buna ihtiyacı olan kasları gelişir. Gündelik hayatta çok fazla egzersiz yapan çocuklar diğer çocuklara nazaran daha fazla enerjiye sahip olurlar ve bunların hastalığa tutulma riskleri daha azdır (Aktaran: Orhan, 2019: 165).

Aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) da hareket eğitimine önem vermiş ve bu eğitimle ilgili olarak (Okul Öncesi Eğitim Programı/Etkinlik Çeşitleri ve Açıklamaları) da şu ifadelere yer vermiştir.

“Hareket etkinliğinin amacı, çocukların temel hareket becerilerini geliştirerek çocuğun fiziksel, motor, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal, gelişimine ve öz bakım becerilerine katkıda bulunmaktır. Böylece çocuğun fiziksel etkinliklere yaşam boyu katılımı da sağlanabilir. Çocukların fiziksel ve motor yeterliliklerinin, algısal motor

gelişimlerinin ve hareket becerilerinin yani yer değiştirme, nesne kontrolü ve denge becerilerinin geliştirilmesini içeren etkinliklerdir. Bu etkinlikler süresince çocukların temel hareket becerileri, beden farkındalığı motor yeterliliği (güç, koordinasyon, hız, çabukluk) ve fiziksel yeterliliği (esneklik, kuvvet, dayanıklılık) gelişir. Örnek etkinlikler: Beden farkındalığını (bedenin omuz, bel, dirsek ve bilek gibi değişik bölümleri), alan farkındalığını (yukarı, aşağı, ön, arka, sağ, sol gibi), kuvvet, hız, çabukluk, esneklik, dayanıklılık ve koordinasyonu geliştirici etkinlikler, yapılabilecek etkinlikler arasındadır. Çocukların bireysel özelliklerini dikkate alan, onları güdüleyici, benlik algılarını ve özgüvenlerini pekiştirici etkinliklere yer verilmelidir. Uygulamalarda çevre düzenlemesine, çocukların yaşlarına uygun ve temel hareket becerilerini kazandırmada etkili olacak materyaller seçilmesine özen gösterilmelidir. Etkinliklerde top, ip, tebeşir, hulahup, denge tahtası gibi yapılandırılmış materyaller gibi açık hava oyun materyallerinin kullanımına ek olarak doğanın çocuklara sunduğu farklı yapıdaki zeminler, tırmanma olanakları, denge için kullanılacak kütükler gibi materyal ve ortamlar da kullanılmalıdır. Ayrıca geleneksel/yöresel çocuk oyunlarının, açık havada oynanan sokak oyunlarının da hareket etkinlikleri kapsamına dâhil edilmesi etkinlikleri çeşitlendirecektir. Hareket etkinliği, çocukların motor gelişimlerinin desteklenmesi ve hareket becerilerinin kazandırılması amacıyla ele alınabileceği gibi geçiş etkinliği olarak da uygulanabilir. Bu durumda yapılacak çalışmalar için etkinlik planı hazırlanmasına ve bunların günlük eğitim akışına yazılmasına gerek yoktur. Etkinlikler en az 30 dakika sürmeli bu sürenin ilk 5 dakikası ısınma oyunları, 20 dakikası bir önceki uygulamanın tekrarı ve yeni temel hareket becerileri, son 5 dakikası da soğuma etkinlikleri olmalıdır. Hareket beceri etkinlikleri sınıf içinde veya açık havada, bahçede uygulanabilir. “ (Meb 2013: 49)

Çalışmalar dikkate alındığında hareketsiz bir yaşam sürecinde sürekli evde, iş yerinde zaman geçirmek aynı ortamda aynı işleri yapmak günümüz toplumlarının en büyük sorunlarından biri olarak görülebilir ve literatür de incelendiğinde bu çalışma ile ortak noktalara dikkat çekildiği görülmektedir. Katılımcılar ile yapılan görüşmeler sonucunda 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi kapsamında çocukların aktif olma ve hareketliliğinin sağlandığı söylenebilir.

4.2.2.2.3. Beceri ve Teknik Gelişimin Sağlanması

Tusunawake ve ark. (2003)'de top oyunları fiziksel, teknik, zihinsel ve taktiksel özellikleri içeren kapsamlı beceriler gerektirir. Bu yüzden oyuncular oyun içindeki savunma ve hücum becerilerini yerine getirebilmek için özellikle fiziksel becerilere sahip olmalıdırlar. Basketbol da kazanmak için bu beceriler oldukça önemlidir (Aktaran: Savucu vd. 2004: 206).

Krause (1996)'da basketbol oyununda top sürme, pas verme ve şut atabilme özellikleri fundamental becerilerdir. Basketbolun temeli olarak adlandırdığımız fundamental (esas) hareketler her oyuncunun öğrenmesi gereken uygulamalardır (Aktaran: Savucu vd. 2004: 206).

Hoare (2003)'de antropometrik ve fizyolojik profillerin belirlenmesi küçük yaştaki basketbolcular için başarının elde edilmesinde gerekli kriterlerin seçilmesine katkıda bulunabilir (Aktaran: Savucu vd. 2004: 206).

Erkan (1998)'de belli düzeyde el becerileri geliştikten sonra, hemen hemen her çocuğun öğrenme ve fırsat buldukça da oynaması önerilen basketbolun boy uzaması ve kemik dokusunun sağlıklı gelişimine önemli ölçülerde katkısı olduğunun vurgulanması gerekir (Aktaran: Savucu vd. 2004: 206).

Bu alanda yapılan ilk çalışma olma niteliğinden dolayı katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bu bulgu kapsamında, çocukların basketbola yönlendirilmesi ve bunu takip eden süreçte bu spor içerisinde beceri ve teknik gelişmelerin sağlayabilecekleri düşünülebilir.

4.2.2.3. Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil:4.6) incelendiğinde amaç ve kazanım boyutunda, sporcuların kişisel ve sosyal gelişimleri ana teması altında, olumlu tutum ve alışkanlık kazanımı, toplumsal fayda sağlanması ve kültürel gelişim, takım olma bilinci ve ekip ruhu kazanımı, akademik eğitim fırsatı alt temaları vurgulanmıştır.

Şekil 4.6: Projenin “Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi” İlişkin Gerçekleşen Kazanımlar

4.2.2.3.1. Olumlu Tutum ve Alışkanlık Kazanımı

Knigh (2001)’e göre günümüz dünyasında meydana gelen hızlı değişimde tek bir konuya özgü becerilere duyulan ihtiyaçların yerini, öğrenme ve uyum sağlama becerileri almıştır. Geleceğin anahtarı kişilerin içinde saklıdır. Onların düşünceleri, davranışları, işbirliğine dayalı bir geleceğin kapılarını açacak; çağa uyum sağlayanlar ile sağlamayanlar arasındaki farkı oluşturacaktır (Aktaran: Kaplan 2018: 80).

Tiryaki ve Ark. (1991) tarafından yapılan bir araştırmada da spor yapanların yapmayanlara göre daha dışa dönük ve duygusal olarak dengeli oldukları belirlenmiştir (Aktaran: Akgün 2011: 48).

Çocuklar arkadaşları ile bir arada spor yaparken karşılıklı iletişim halinde kalırlar ve bu süreç onlara o ortamda bulunan kurallara uyma gerekliliklerini yerine

getirmeyi öğretir. Buldukları yerde yapması gereken işleri yapma bilincinde olurlar. Takım sporu yapan çocuklar ise belli bazı sosyal kuralları öğrenirler ve bu durum çocukların sosyal yaşamlarında da işlerine yarayan onların toplum içerisinde yer almaları bakımından kolaylık sağlayabilir.

Ergun (2003)'e göre de spor fiziksel ve ruhsal yapıya sağladığı destek yanında disiplin, güven, rekabet ve arkadaşlık hislerini uyandırarak çocuğa sosyal rolünü de kazandırır (Aktaran: Akgün 2011: 48).

Aynı zamanda Şenduran (2008)'da 183 çocukla yaptığı çalışmada; düzenli spor yapan öğrencilerin kendileri ve çevreleriyle daha fazla uyum içinde ve kendileriyle daha barışık olduklarını bulmuştur. Araştırmalara bakıldığında birçok sonuç bu araştırmanın bulguları da düşünüldüğünde benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Şenduran 2008: 189-191).

4.2.2.3.2. Takım Olma Bilinci ve Ekip Ruhu

Takım olma ve ekip ruhu; hızla ilerleyen ve değişim gösteren dünyada başarı ve istenilen noktaya gelmek için, üretkenliği üst seviyede elde edebilmek adına günümüz şartlarında öne çıktığı söylenebilir.

Eker (2006)'ya göre de hızla değişen rekabetçi iş piyasaları yenilikçi organizasyonlara duyulan ihtiyacı tüm mevcut olan örgütlerde bunu hissetmektedir. Organizasyonlar teknolojik yeniliklere süratle ayak uydurmaktadırlar. Örgütler başarılı olabilme için değişik stratejiler denemektedirler. Organizasyonların daha verimli çalışabilmeleri için çeşitli yollar araştırılmakta çalışanların yaptıkları işlerle bütünleşebilmeleri için çalışılmaktadır. Takım çalışması örgütlerdeki üretkenliği üyeler arasındaki bağlılığı ve yaratıcılığı ile bu bütünleşmeyi sağlamaktır (Aktaran: Başar 2008: 31).

Synder ve Spreitzer (1983)'in spor aktivitelerine katılımı konusunda yapmış oldukları çalışmada deneklerin yüksek oranda arkadaşları ile birlikte olmak için spor yaptıkları belirlenmiştir (Tunçalp 2011: 73).

Boş zamanı değerlendirmede sporun yeri çalışmasında katılımcıların %51,12 sporu arkadaş grubu ile beraber yaptığı görülmüştür (Alparslan 2003: 99-106).

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında literatürde ortaya konan bu sonuçlar yapmış olduğumuz çalışmamızın bulgusuyla örtüşmektedir.

4.2.2.3.4. Akademik Eğitim Fırsatı;

Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda varılan akademik eğitim fırsatı kazanımı çocukların ve velilerinin dikkatini çeken bir durumdur. Şundan dolayı olduğu düşünülebilir; insanlar çocuklarının iyi bir eğitim almalarını ve buna bağlı olarak da iyi birer meslek sahibi olmalarını isterler. 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi ile birlikte katılımcılardan alınan bulgular doğrultusunda çocuklara çeşitli imkanlar ile eğitim fırsatı sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Literatür kapsamında da bir örneği olmayan bu çalışmanın bundan sonraki yapılacak olan benzeri çalışmalara kaynak olma özelliği de taşımaktadır.

4.2.2.3.4. Toplumsal Fayda Sağlanması ve Kültürel Gelişim;

Çocukların hayata uyum sağlamalarında sosyal-duygusal gelişim çok önemlidir. Çocukların sosyal yetenekleri; akran ilişkilerinin, çevresel uyumlarının yönünü ve şeklini belirler. Problem çözme, kurallara uyma, karar verme, kendini yönetme ve kişilerarası ilişkiler gibi sosyal yeteneklerde başarılı olan çocukların çevreleriyle sosyal uyumu da yüksek olur. Çocuklar içinde buldukları çevre ile doğrudan veya dolaylı olarak etkileşim içinde bulunarak sosyal yeteneklerini geliştirebilirler (Şahin 2016: 170-208).

Bu çerçevede sportif faaliyetlere çocukların ekibin bir parçası olarak katılmaları; yardımlaşma, sorumluluk alma, düzenli ve birlikte çalışma, kurallara uyma ve diğer ekip elemanlarının haklarına saygı duyma gibi sosyal becerilerin ve duyguların geliştirmesini etkilemektedir (Güven 2006: 114-120).

Durualp'te oyun gibi fiziksel etkinliklerin, çocukların sosyal becerileri üzerine etkisini incelemiş ve oyun temelli sosyal beceri eğitimine katılan deney grubundaki çocukların sosyal uyumlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. (Durualp ve Aral 2010: 160-172).

Tunçalp'in yapmış olduğu çalışmada "spor ve spor aktiviteleri toplumsal bütünleşmeyi sağlar" ifadesinde katılımcıların %42,4 katılıyorum, %37,4 kesinlikle katılıyorum cevabı verdikleri görülmüştür. Bu sonuç bireyin sporun sosyal bütünleşmeyi sağlamadaki rolünün önemini olduğunu göstermiştir. Ankete katılan öğrenciler spor aktivitelerinde kendilerini daha özgür ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Aynı zamanda sporun toplumlar arası bütünleşmeyi sağladığını düşünen katılımcılar bununla birlikte her türlü spor aktivitelerinden hoşlandıklarını belirtmişler ve spor aktivitelerinin organize edilmesine katkıda bulunacaklarını toplamda %57,2 oranında (katılıyorum, kesinlikle katılıyorum) belirtmişlerdir (Tunçalp 2011: 73).

Yavuz (1999)'da toplumsal gelişme, bireyin grubun kural ve değerlerine uymayı öğrenmesi ve bu değerler düzenini benimsemesi ile ortaya çıkar (Aktaran: Yaman, 2018, 12). Tamer (1991)'e göre de beden eğitimi etkinlikleri de toplumsal bir deneyimdir. Bu etkinliklere katılan birey duygularını da ifade olanağı bulur. Beden eğitimi etkinlikleri ile öğrenciler bir arkadaş grubu edinerek, bu grup içinde kendilerini gerçekleştirme fırsatı elde ederler. Böylece çocuğun fiziksel gelişimi yanında toplumsal gelişimi de sağlamış olur (Aktaran: Yaman 2018: 12).

Yenel ve Güngörmüş'de yaptıkları çalışmada da günümüz toplumlarının refah ve kültür düzeylerinin bir göstergesi olan sporun, kitleleri yakından ilgilendiren ve milyonlarca insanın hem pasif hem de aktif olarak yer aldığı sosyal bir olgudur ve çağdaş toplumlar, sporu hayatın ayrılmaz bir parçası olduğunu vurgulamıştır (Yenel ve Güngörmüş 2006: 61-72).

Salar, Hekim, ve Tokgöz'ün yaptığı araştırmaya göre 15-18 yaş grubunda spor yapan çocukların sakin, toplumla uyumlu ve kendine güveni yüksek olduklarını bulmuştur (Salar vd. 2012: 123-135).

(Çelik 2002:11-87), (Küçük ve Koç 2003: 211), (Ökmen 2003: 168-176), (Özdiñç 2005: 83), (Şahan 2007: 149), (Duman ve Kuru 2010: 18-25), (Yıldız 2015: 5) de yapmış oldukları çalışmalarda sporun sosyalleşme üzerine etkisinin önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Literatürde de oldukça geniş bir yere sahip olan sporun toplumsal fayda sağlanması ve kültürel gelişim gösterdiği sonuca varılmış olup bu çalışma ile benzerlik gösterdiği saptanmıştır.

4.2.2.3.5. Vizyon Kazanımı;

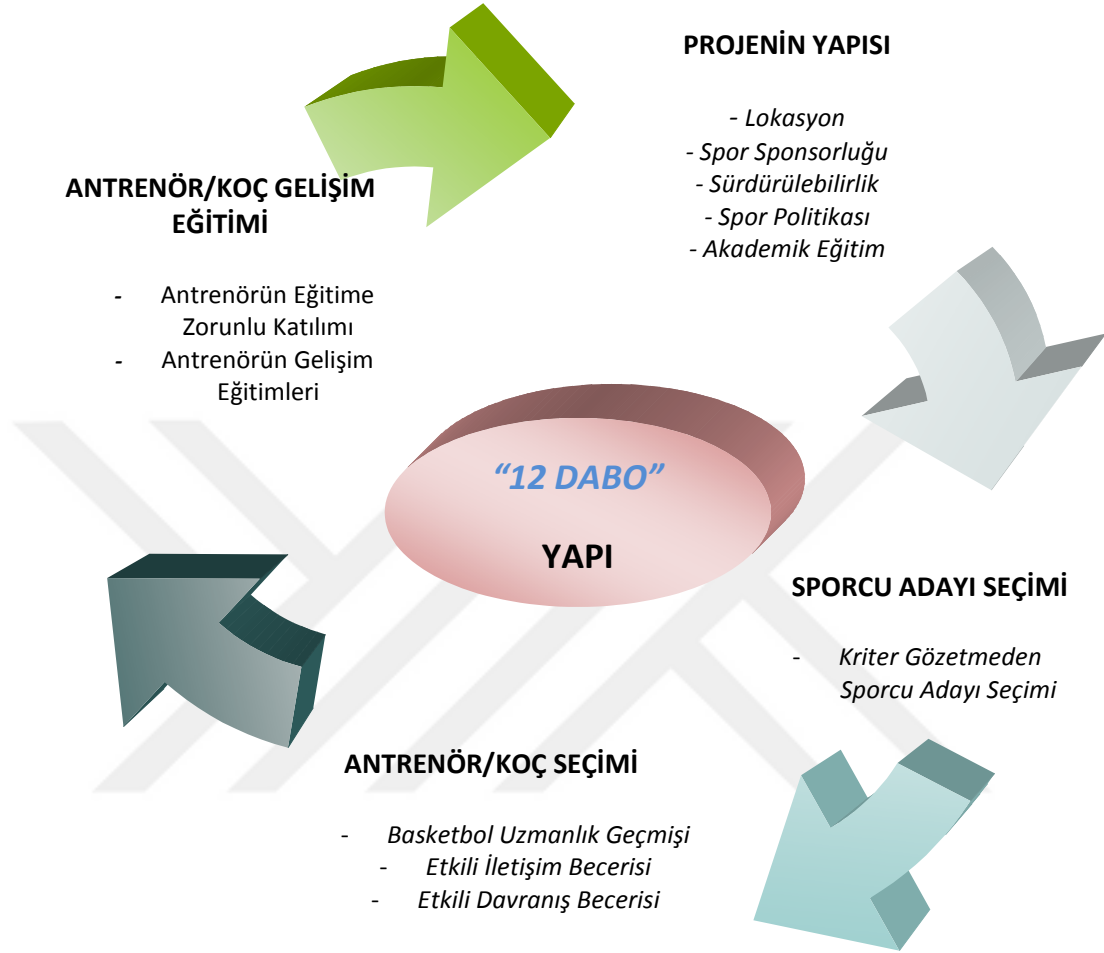
Yetim (2010)'a göre son yıllarda gelişmiş ülkelerde çocukların ve gençlerin sağlıklı, güçlü, sosyal ve bilinçli yetişmeleri, geleceğin güvenilir kuşaklarının oluşturulması için spora çok önem verilmiş ve her türlü spor yatırımları belirgin bir biçimde hayata geçirilmiştir (Aktaran: Tunçalp 2011: 72).

Çamlıyer ve Ark. (1996)'ya göre yetiştirme yurdu ergenlerinde sportif aktivitelerin psiko-sosyal uyum düzeylerine etkileri araştırılmış ve sonuç olarak sportif etkinliklerin ergenlerde belirli bir davranış değişikliği meydana getirdiği gösterilmiştir (Aktaran: Akgün 2011: 47).

Bulgu ve Akcan (2003)'ün çalışmalarında da görüldüğü gibi sporun, gençlere yaşamlarını kontrol etmeyi öğretmesi ve olumlu davranışlar edindirmesi onun faydacı gerçekliğidir (Aktaran: Bulgu 2013: 29).

Literatür çalışmalarında görüldüğü gibi bu çalışmada da ortaya konulan çocukların 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi kapsamında eğitim süreçleri içerisinde kendilerine vizyon kazanımı sağladıkları söylenebilir.

4.2.3. Yapı Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar

Şekil: 4.7: 12 Dev Adam Basketbol Okullarının “Yapı” ile ilgili Ana Temalar

4.2.3.1. Projenin Yapısı

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.8) incelendiğinde yapı boyutunda “Projenin Yapısı” ana teması altında lokasyon, sponsorluk, sürdürülebilirlik, spor politikası ve akademik eğitim alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.8: Projenin Yapısı

4.2.3.1.1. Lokasyon

Can'ın yapmış olduğu çalışmada antrenör ve sporcuların %45.7 ve %46,8'i antrenman ve müsabaka yaptıkları yerin güvenilir olduğunu, %43 ve %44.0'ının ise müsabaka ve antrenman yaptıkları alanların saha ve zemin açısında yeterli, temiz ve sakatlığa sebebiyet verecek bir unsurun olmadığını beyan ettikleri görülürken, ankete katılan antrenör ve sporcuların %44.2'si ve %45.4'ü aktivite yaptıkları branşlardaki malzemelerin sayısının ve kalitesinin yeterli olduğunu düşünmektedir sonucuna varmıştır (Can 2017: 53).

Yine Can'ın yapmış olduğu çalışmada antrenör ve sporcuların tesisler ile ilgili olarak ulaşım durumlarımızın yeterlidir maddesine %41.7 ve %47.7 ile katıldıkları görülürken, tesislerde spor yapılması için verilen sürenin yeterli seviyededir seçeneğine ise çalışmaya katılan antrenör ve sporcuların %35.7 ve %49.4'ünün ise yine katılıyorum maddesini tercih ettikleri sonucuna varmıştır (Can 2017: 53).

Spor tesisleri, sportif aktivitelerin gerçekleştirilmesinde en önemli unsur olup bu tesislerin inşası planlanırken en önemli konu o tesisten faydalanacak olan kişilere olan uzaklığı ve yakınlığıdır. Bu yüzden tesisin ulaşılabilirliğine önem verilip bu tesislerde yapılacak olan spor aktivitelerinin tercih edilmesini sağlamakla birlikte öncelikle bölge ardından ülke sporuna bu bölgeden yetişecek olan sporcular ile ulusal düzeyde sporun gelişimine katkı sağlayabilir.

Bunlardan dolayı Türkiye Basketbol Federasyonu da 12 Dev Adam Basketbol Okullarının ulaşılabilirliğine önem verdiği yapılan görüşmeler ışığında katılımcıların ifadelerinden varılmıştır. Spor tesislerinin lokasyonunun belirlenmesindeki önemi vurgulayarak ve literatür kapsamında bir benzer örneği olmayan bu çalışmanın ileride yapılacak olan çalışmalara da ışık tutacağı düşünülebilir.

4.2.3.1.2. Spor Sponsorluğu

Soyer (2003)'e göre sponsorluğun kurumsal ya da pazarlama amaçlarına ulaşmak için yapıldığı görülmektedir. Bu amaçlar kuruluşun tanınırlığını artırmak, yeni ürün ve hizmetleri tanıtmak, sosyal sorumluluk gibi çok çeşitli olabilmektedir (Aktaran: Irak 2009: 106).

Irak'da Firmaların ne tür faaliyetlere sponsorluk desteği verdikleri incelendiğinde, hepsinin spor organizasyonlarına destek verdiği, bunun yanında kültür-sanat ve çevre konularında da sponsorluk faaliyetlerine katıldığı görülmüştür (Irak 2009: 106). Irak (2009)'a göre spor sponsorluğu tercihi incelendiğinde, sporun kendine özgü büyük kitlelere ulaşma imkanı, bu imkan sayesinde marka bilinirliği kazandırmadaki etkinliği göze çarpmaktadır (Irak 2009: 106)

Büyük kurumların geniş bütçeler ayırdığı spor sponsorluğunda özellikle otomobil üreticileri, sigorta şirketleri, cep telefonu ve GSM şirketleri, alkollü içecek işletmeleri spor sponsorluğunda başı çekmektedir. Bu alanda faaliyet gösteren büyük kurumlar özellikle futbol, tenis, motor sporları, boks, golf, basketbol gibi spor alanlarında sponsorluk çalışmalarını sürdürmektedir (Tengilimoğlu ve Öztürk 2008: 197-205).

Spor alanında sponsor olan kuruluşlar, hedef gruplarına göre ulusal, uluslararası veya yerel bir spor olayını malzeme, teçhizat, ekipman, hizmet veya mali olarak destekleyebilmekte; hedef gruplarla spor vasıtasıyla iletişim kurmanın kolay olması nedeniyle vermek istedikleri mesajları spor faaliyetinin yapıldığı alanlarda ve spor karşılaşmalarını yayınlayan kitle iletişim araçları vasıtasıyla görüntülü veya yazılı olarak tüm izleyicilere aktarabilmektedir (Okay 2005: 82).

Spor sponsorluğunun, bireysel sporcu sponsorluğu, spor takımları sponsorluğu ve spor organizasyonları sponsorluğu olmak üzere üç başlık altında ele alındığı görülmektedir (Akkaya 2016: 811-820).

Türegün (2013) yapmış olduğu çalışmada spor sponsorluğu yapmak isteyen firmalar olay ve ürünleri / markaları ile spor olayı arasında bağlantı kurarak örgütsel veya tutundurma ile ilgili hedeflerine ulaşmak isterler. Bu amaçla bazı spor olaylarına sponsorluk yaparlar. Bazen firmalar desteklendikleri spor olayına isimlerini verebilmektedirler. Küçük bir golf lig sistemi olan “NikeTour” buna bir örnektir. Çok düzeyli bir sponsorluk türü olan NikeTour; misafir etme, medya bedeli, sporcu girişi, ürün sergileme ve isim verme hakkı gibi önemli tutundurma araçlarını kapsamaktadır. Nike'nin bu olaya desteği ise, bu organizasyonun başarılı olabilmesi için gerekli olan finansal ve yönetsel ihtiyaçları karşılamaktır. Nike, sponsorluk sayesinde olayını tanıtır uluslararası medyada yer bulma imkânı sağlamakta sonucuna ulaşmıştır (Türegün 2013: 35).

Literatürde incelendiği üzere sponsorluk kavramının hem sponsor olan firmaya hem de sponsorluk yapılan organizasyona faydalarının olduğu vurgulanmış olup,

araştırmamıza katılan katılımcılar ile yapılan görüşmelerde elde edilen görüşme ifadelerinde benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

4.2.3.1.3. Sürdürülebilirlik

Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen ifadeler sonucunda 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesinin 2001 yılından günümüze artarak devam etmesi ve bunun beraberinde ülke sınırları içinde birçok noktaya ulaşması görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Türkiye Basketbol Federasyonunun geçmiş yıllarla ilgili belge ve dokümanları incelendiğinde her geçen yıl sporcu sayısında, spor okulu sayısında, müsabaka sayılarındaki artışlar görülebilir. Sürdürülebilirlik açısından değerlendirildiğinde ise halen devam etmesi en büyük kanıtıdır. Yapılan araştırmanın literatürde tek olması sebebiyle spor okullarında sürdürülebilirlik konusunda ileri de yapılacak olan çalışmalara da örnek olacağı düşünülebilir.

4.2.3.1.4. Spor Politikası

Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen ifadeler sonucunda 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesinin ilk başlangıç ayağındaki amacı ile günümüze geldiğinde belirlenen amaçları arasındaki farklar katılımcıların vermiş oldukları ifadeler sonucunda varılmıştır. Projenin başlangıcında tüm ülkeye basketbol sporunun ulaştırılması, oynatılması, sevdirmesi gibi amaçlara hedef edinirken yıllar içerisinde bu amaçlara ulaşıldığı katılımcı ifadelerinde yer almaktadır. Ülke geneli ulaştırılan basketbol sporunun ilk amaçları elde edildikten sonra belirlenen yeni hedefler profesyonel takımlara en önemlisi milli takımlara sporcular yetiştirmek niyetiyle bazı değişikliklere gidildiği katılımcıların ifadelerinden ulaşılmaktadır.

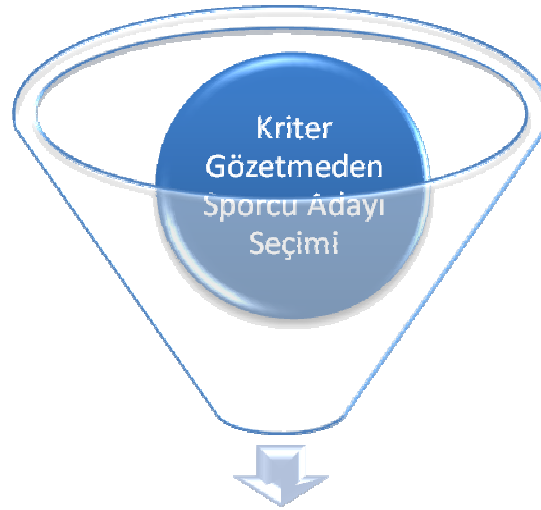
Literatür kapsamında da bir örneği olmayan bu çalışmanın bundan sonraki yapılacak olan benzeri çalışmalara kaynak olma özelliği de taşıyabileceği söylenebilir.

4.2.3.1.5. Akademik Eğitim

Projenin yapısı ana teması incelendiğinde akademik eğitim alt temasına katılımcıların ifadelerinden ulaşılmış olup yapının etkilenmesinde olumlu ya da olumsuz sebeplere sahip olacağı düşüncelerine ulaşılabilir. Eğitim sistemlerindeki değişiklikler üzerinden ifadelere ulaşılırken bu durumun çocukların spor ile eğitimleri arasında kalmaların sebebiyet verdiği düşünülebilir. Ailelerin bu denli değişimlerden çocuklarının etkilenmemeleri adına önceliklerini akademik eğitime yönelttikleri ifadeler sonucunda ulaşılmış olup projenin de yapısını doğrudan etkileyen bir alt boyut olduğu sonucuna varılmıştır.

4.2.3.2. Sporcu Adayı Seçimi

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.9) incelendiğinde yapı boyutunda “Sporcu Adayı Seçimi” ana teması altında kriter gözetmeden sporcu aday seçimi alt tema olarak vurgulanmıştır.

Sporcu Adayı Seçimi

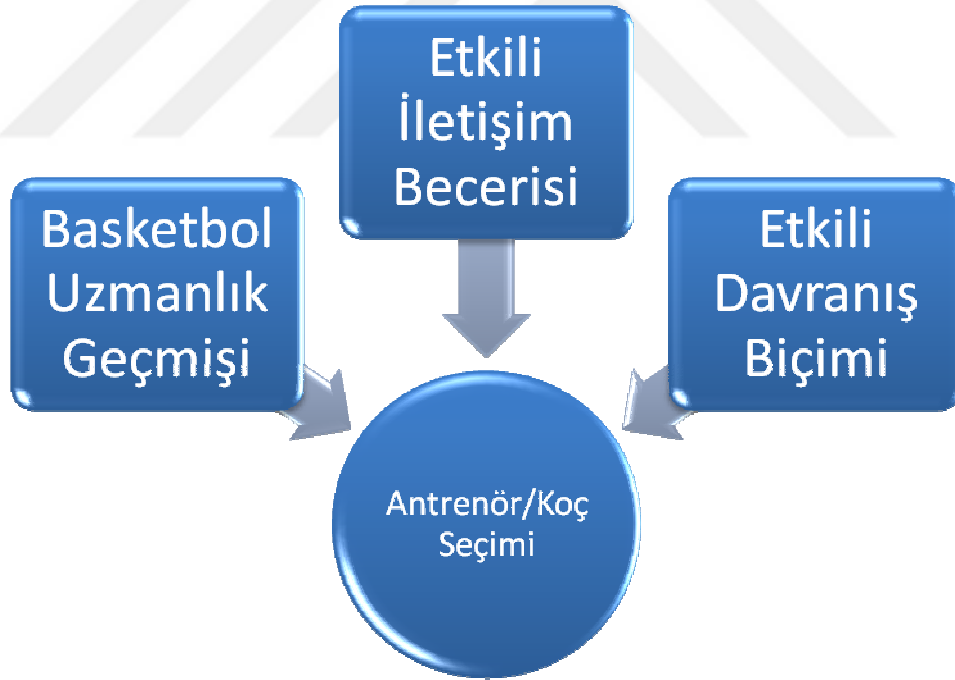
Şekil: 4.9: Sporcu Adayı Seçimi

4.2.3.2.1. Kriter Gözetmeden Sporcu Adayı Seçimi

Türkiye Basketbol Federasyonu, 12 Dev Adam Projesi kapsamında yola çıkarken ülkenin sınırları içerisinde her köşeye her çocuğa basketbolu ulaştırmak amacıyla yola çıkmış olduğu ve bununla beraber çocukların hiç birini bir diğerinden ayırmadığı hem literatür taramalarında hem de katılımcıların belirtmiş olduğu ifadeleri sonucunda bu bilgilere ulaşılmıştır.

4.2.3.3. Antrenör/Koç Seçimi

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.10) incelendiğinde yapı boyutunda “Antrenör/Koç Seçimi” ana teması altında basketbol uzmanlık geçmişi, etkili iletişim becerisi ve etkili davranış biçimi alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.10: Antrenör/Koç Seçimi

4.2.3.3.1. Basketbol Uzmanlık Geçmişi

Sporla başarıya ulaşabilmek için antrenörlere düşen görev oldukça büyük ve önemlidir. Bundan dolayı büyük bir sorumluluk bilinci ile sporcularına aktardıkları

bilgilerin doğruluğu ve geliştirici niteliklerde olması, kendilerini yenileyen ve gelişime açık bir antrenör olmaları onların antrenör niteliklerini kazanımlar sağlayabilir.

Deneyim; TDK (2019)'a göre 'bir kimsenin belli bir sürede veya hayat boyu edindiği bilgilerin tamamı, tecrübe' olarak tanımlandığı gibi, Stenberg (1999)'a göre yaşam performansının bir veya daha fazla alanında, yüksek düzeyde ustalık için gereksinme duyulan bir dizi becerinin kazanılması ve sağlamlaştırılması süreci olarak da ileri sürülmektedir (Aktaran: Konter 2009: 19).

Starkes (2003)'e göre sporda uzmanlıkla ilgili araştırmaların, sporcuların yanı sıra antrenörler ve hakemleri de içine alması gerektiği, sporda uzmanlığı izole bir şekilde açıklayan teorilerinden çok boyutlu yaklaşımlara doğru bir açılımın zorunlu olduğu belirtilmiştir (Aktaran: Konter 2009: 19). Janelle ve Hillman (2003)'de uzman performansı; değişik oyun durumlarına uygun olan strateji ve taktiklerin belirlenmesinde, görsel alandaki bilgilerin en iyi şekilde ve amaca uygun olarak değerlendirilmesinde, etkili ve verimli kararların alınmasında önemli olmakla birlikte duygusal dalgalanmalarda dikkat ve konsantrasyonun bozulmadan kalmasında da ayırt edici bir özellik taşımaktadır (Aktaran: Konter 2009: 19). Ericsson (1996) ise uzman performansının meydana gelmesi için; karmaşık bilişsel sistemlerin değişime uğraması, bilinçli uygulamalar, problem çözme becerileri ve bütünüyle konsantre olmak çok önemlidir (Aktaran: Konter 2009: 19). Tenenbaum (2003)'da uzman performansında bilgi yapısı; o andaki çalışma ile uzun süreli hafıza arasında etkili bir uyum kurulmasına, yanlışların en az düzeye düşürülmesine ve seçimlerden en üst düzeyde yararlanılmasına olanak sağlamaktadır. Etkili bilgiyi işlemekten geçirme; tepkinin seçimi ve eylemlerin yerine getirilmesinde, yetkinlik beklentisi ve optimal duygusal yoğunlaşmaya da gereksinim duyulmaktadır (Aktaran: Konter 2009: 20).

Martin ve Ark. (2006)'a göre arama kurtarma liderliğini "Bir kaza ya da yaralanma durumunda kazazedelere güvenli bir şekilde ulaşmak ve kurtarma işlemi tamamlamak için takım üyelerini etkileme sanat ve zanaatıdır" şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi yaralıya ulaşmak ve o yaralıyı kurtarmak uzmanlık gerektiren bir davranıştır (Aktaran: Gürer 2012: 138). Uzmanlık açısından, eğitimli

olmak önemli bir sonuçtur. Kurtarmacıların ve personelin eğitilmiş olması, doğa ve arama kurtarmada önemli yer tutmaktadır. Szolosi ve ark. (2004), doğa eğitimleri ile ilgili olarak yaptıkları araştırmada personelin eğitilmiş olmasını %76.2 oranında bulmuştur (Aktaran: Güner 2012: 144).

Orlick (1990) takım içinde etkili iletişim ve uyumu arttırmak için yaptığı çalışmalar sonucunda en önemli faktörün antrenörün eğitimi ve tecrübesi olduğunu görmüştür. Antrenörün sporculardan daha fazla bilgi birikimi ve deneyime sahip olması gerektiğini söylemiştir (Aktaran: Güngör 2009: 86).

Literatür taramalarında yapılan araştırmalarında bu çalışma ile benzer sonuçlara vardığı katılımcıların verdiği ifadeler ile örtüşmektedir. 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi kapsamında antrenör seçimlerinde, basketbol uzmanlık geçmişi alt temasına da dikkat edildiği sonucuna varılmıştır. Bu varılan sonuç ile ileride yapılacak olan benzer projelere de örnek olacağı düşünülebilir.

4.2.3.3.2. Etkili İletişim Becerisi

Spor yapmak bireylere kendi performanslarını değerlendirme, becerilerini sergileme ve kişisel amaçlarını değerlendirme imkanı sağlamaktadır. Tüm bu faktörler; sporculara uygun içsel ve dışsal motivasyon tekniği geliştirmekte kullanılabilir. İyi bir iletişimin sporcuların arasında olumlu yönde eleştiriyi ve iletişimin sürekliliğini sağlar. İletişim, antrenör için güçlü bir araçtır. Antrenörler, sporcularının da onlarla birlikte aynı amaçta olduklarını ve bu amaca ulaşmak için birbirlerine destek olmaları gerektiği düşüncesini benimsetebilmek için açık iletişim modelleri kurmalıdırlar. Antrenörler, açık iletişim modeli ile sporcularla iyi ilişkiler kurmayı, takımın sorunlarını çözmeyi hedeflemektedirler. Tüm bunlar bireye anlamlı ve doyumsuz bir yaşam yakalama ve sürdürülebilir şansını verebilmektedir (Karadağ 2013: 66-95).

Güngör (2009) yapmış olduğu çalışmada sporcuların antrenörleriyle açık bir şekilde iletişim kurması, antrenörlerin sporcularının her türlü özel sorunlarıyla ilgilenip bu sorunlarını çözmeye çalışması, sporcunun takıma ve oyuna daha çok konsantre olup

performansını yükseltmesini sağlayabilmektedir. Ancak, antrenör sadece sporcunun kendisiyle arasında sağlıklı iletişim kurmayı önemsememeli, aynı zamanda sporcuların birbirleriyle ilişkilerini de gözlemleyerek takım içi dedikoduyu engellemesi, sporcular arasında ayırım yapmayarak gruplaşmayı ve gereksiz çekişmeleri önlemesi gerekmektedir. Birinci grupta yer alan sporcuların 2. gruptaki sporculara göre iletişimlerinin daha iyi olduğu ve takım başarısının da iletişimle ilişkili olduğu anket sonuçları doğrultusunda ortaya konulmaktadır (Güngör 2009: 86).

Güngör (2009)'un çalışmasında sporcular ile antrenörler arasında sağlıklı iletişim kurulmasının takım performansını arttırdığı ile ilgili soruda iki grup arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($P<0.01$). Başarılı olan grubun puanları başarısız gruba göre daha iyi çıkmıştır. Bu duruma göre sporcular ile antrenörler arasındaki iletişim takım performansını arttırmaktadır sonucuna varılmıştır (Güngör 2009: 85).

Bir takımın iyi performans göstermesi ve başarılı sonuçlar alması sadece fiziksel ve teknik antrenmanlarla gerçekleştirilememektedir. Fiziksel ve teknik antrenmanların yanında aynı önemle durulması gereken psikolojik destek ve iletişimin takım başarısına önemli katkı sağladığı yapılan bu araştırma sonucunda ortaya konmaktadır. Ülkemizde eksik olan yetersiz psikolojik destek ve önemsiz olmayan takım üyeleri arasındaki iletişim daha sağlam temellere oturtulduğunda daha iyi başarılar elde edilebilecektir. Çünkü iletişim sporcuya performansı hakkında bilgi verir ve kulüp içinde etkileşim, motivasyon ve arabuluculuk gibi çeşitli sonuçların oluşmasını sağlar. Bilgi güç demektir. Bu sebeple, bir sporcu branşına yönelik teknikleri ne kadar çabuk öğrenirse, takım içerisindeki statüsü o kadar yükselecektir. Etkili iletişim, bir sporcunun, antrenörün ve spor yöneticisinin elde edebileceği en güçlü araçlardan biridir. Bu nedenle antrenörler, sporcuların kendilerine yardım ettiği hissini geliştirmesi ve her sporcunun aynı amaçlar doğrultusunda birlikte hareket edebilmesi için açık iletişim modelleri kurmalıdır (Güngör 2009: 91). Sonuç olarak akademik alanda yapılan bu çalışmaların, katılımcıların ifadelerinin sonucunda elde edilen etkili iletişim becerisi alt teması ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

4.2.3.3.3. Etkili Davranış Biçimi

Çalışkan (2001) yapmış olduğu çalışmada bir antrenörün stratejileri, taktikleri, varyasyonları devamlı değişen bir takımda uygulanması zordur. Antrenörün şartlara ve ortama uygun amaçlar ve hedefler belirlemesi liderlik davranışını yakından etkiler. Antrenör amaçları belirlerken kısa, orta ve uzun vadede hedefleri, aşamaları ve süreçleri anlatmalıdır. Hedefler gerçekçi, erişilebilir ve anlaşılabilir olmalıdır. Antrenör, aynı amaç uğruna herkesi üstün performans ile hareket etmelerini sağlayabilmesi için uzun süre oyuncularla beraberliği çok önemlidir. Antrenörün takım ruhunu oluşturabilmesi, oyuncuları etkileyebilme yeteneğine ve kendisine inandırabilmesine bağlıdır. Antrenörün insani tepkilerini oyuncular gibi sahaya yansıtarak üzerinden atamaması işini daha da zorlaştırır. Antrenör sabırlı olmalıdır. Soğukkanlı olmalı, en zor şartlar da bile çok yerinde karar verebilmelidir. Durumu çok iyi analiz edebilmeli ve aceleci olmamalıdır sonucuna varmıştır (Çalışkan 2001: 209-210).

Çalışkan (2011)'in çalışmasında sporculardan optimal verimin alınması ve dahası onlara istenilen davranışların kazandırılması için, antrenör ile sporcunun algıları arasında bir uyum olmalı, bu uyumu geliştirecek sağlıklı iletişim kurulmalıdır. Dahası antrenörün tek bir sporcuyla değil, çalıştırdığı tüm sporcularla/takımın tamamıyla ve sporcuların kendi arasında olumlu ve uyumlu bir ilişki ağı oluşturması gerekir. Bu anlamda antrenörlük mesleği, fikirleri ve yaşam deneyimleri farklı kişileri ortak bir hedefte buluşturmayı ve uyum içerisinde çalışmalarını sağlaması gerektiği sonucuna varmıştır (Çalışkan 2011: 75).

Nicolas ve ark. (2011) tarafından yapılan bir araştırmada, sporcular tarafından destekleyici olarak algılanan antrenör davranışlarının, sporcuların yarışma atmosferinde stresle başa çıkmasında ve dolayısıyla başarılı olmasında önemli katkısının olacağı belirlenmiştir (Aktaran: Dilek 2017: 149). Cushion (2010)'da yapmış olduğu çalışmada antrenörlerin sporcular tarafından algılanan davranışları, düşünce ve uygulamaları ile sporcuların kendi beklenti ve ihtiyaçları arasında bir uyum olmayıp, çelişki olursa, bu durumda sporcuların antrenörlerine karşı olumsuz bir tavır geliştirecekleri belirtilmiştir (Aktaran: Dilek 2017: 149).

Sarı (2013)'de yapmış olduğu çalışmada antrenör davranışları ile ilgili sporcu algısının sadece yarışmacı/elit sporcular özelinde önemli olduğu düşünülmemeli, özellikle alt yaş gruplarında ve spora yeni başlayan gençlerde de antrenör davranışlarının ve yeterliliğinin üzerinde durulmalıdır. Antrenör sadece fiziksel ve mental/teknik bilgileri kazandıran bir kılavuz olmakla kalmayıp, sporcunun kişilik gelişiminde, sosyalleşmesinde ve genel olarak iyilik haline sahip olmasından sorumlu bir pedagoğ olarak görülmeli sonucuna varmıştır (Sarı 2013: 56-112).

Cote ve Baker'in(2000) yaptıkları çalışmada olumsuz antrenör davranışının ölçülebilen sportif kaygının önemli bir açıklayıcısı olduğu, olumsuz antrenör davranışının sporcunun kaygısını besleyip büyüteceğini, olumlu antrenör davranışının da sporcunun kaygısını azaltmada etkili olabileceğini öngörmüşlerdir (Aktaran: Barut 2018: 100).

Literatürde yapılan araştırmalar incelendiğinde, araştırma sonucu ortaya çıkan etkili davranış biçimi alt teması ile benzer sonuçların yer aldığı görülmektedir.

4.2.3.4. Antrenör/Koç Gelişim Eğitimi

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.11) incelendiğinde yapı boyutunda “Antrenör/Koç Gelişim Eğitimi” ana teması altında antrenörlerin eğitime zorunlu katılımı, antrenörlerin gelişim eğitimleri alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.11: Antrenörlerin/Koç Gelişim Eğitimi

4.2.3.4.1. Antrenörün Eğitime Zorunlu Katılımı

Dilek (2017) yapmış olduğu çalışmada sporcular eğitim düzeyi daha yüksek antrenörlerin davranışları ile ilgili daha olumlu düşüncelere sahip olduğunu, yüksek lisans eğitimi görmüş antrenörlerle ilgili algı daha olumlu iken, lisans mezunu olan antrenörlerle ilgili algı da lise ve daha alt seviye eğitim görmüş antrenörlere göre daha olumludur. Bu bulgular, antrenörlerin eğitim seviyesi yükseldikçe sporcuların onlara dair düşüncülerinin daha olumlu olduğunu ortaya koymaktadır (Dilek 2017: 149).

Gül (2015)'ün araştırmasında da antrenörlerin eğitim durumunun yüksek olmasının sporcuların antrenörle ilgili düşüncelerini olumlu etkilediği bulunmuştur (Aktaran: Dilek 2017: 137). Antrenörlerin eğitim düzeyinin yükselmesinin liderlik davranışlarında olumlu anlamlı farklılık yarattığı sonucuna ulaşmıştır (Bektaş 2014: 48-50).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde antrenörlerin eğitim durumunun, antrenörlerle ilgili sporcu algısının olumlu yönde etkileyecek en önemli unsurlardan biri olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu yüzden sadece spordaki yeterlilik veya başarılı

sporcu öz geçmişinin bir kişiyi başarılı bir antrenör yapmayacağı, antrenörün genel eğitim profilinin de son derece etkili olduğu anlaşılmaktadır. Hangi meslek grubuna dahil olunursa olunsun, iyi bir mesleki formasyonla birlikte, iyi bir eğitimin de gerekli olacağı söylenebilir.

4.2.3.4.2. Antrenörün Gelişim Eğitimleri

Yıllar içerisinde değişkenlik gösteren dünyamızda sportif faaliyetlerde de spor camiasında yer alan insanların kendilerini sürekli hazır tutmaları ve yeniliklere açık olmaları gerekli olacağı düşünülebilir. Bu yüzden en önemli kişiler antrenör ve yöneticiler olarak görülmektedir. Spor branşına has ve tüm dünyada geçerli olan değişen kuralları yakından takip eden bir sportif yapılanmanın olması antrenör gelişimin devamlılığını sağlayacağı düşünülebilir.

Hayatımızın her alanında yeniliklerden bahsetmek mümkündür. Sporun sosyal hayat içerisinde yeri oldukça önem arz etmektedir. Sporun özünde olan kişinin kendisi ve rakibi ile sürekli rekabet halinde olması sporda inovasyonun önemini göstermektedir (Devecioğlu 2008: 62).

Cowell vd. (2007), spor branşlarında her geçen gün farklı bir yenilikle karşılaştığımızı görüyoruz. Nanoteknolojik spor ekipmanları sayesinde kırılan rekorlar, yapılan stadyumlar yeniliklerin sporun vazgeçilmez bir parçası olduğunu göstermektedir (Aktaran: Kaplan 2018: 80).

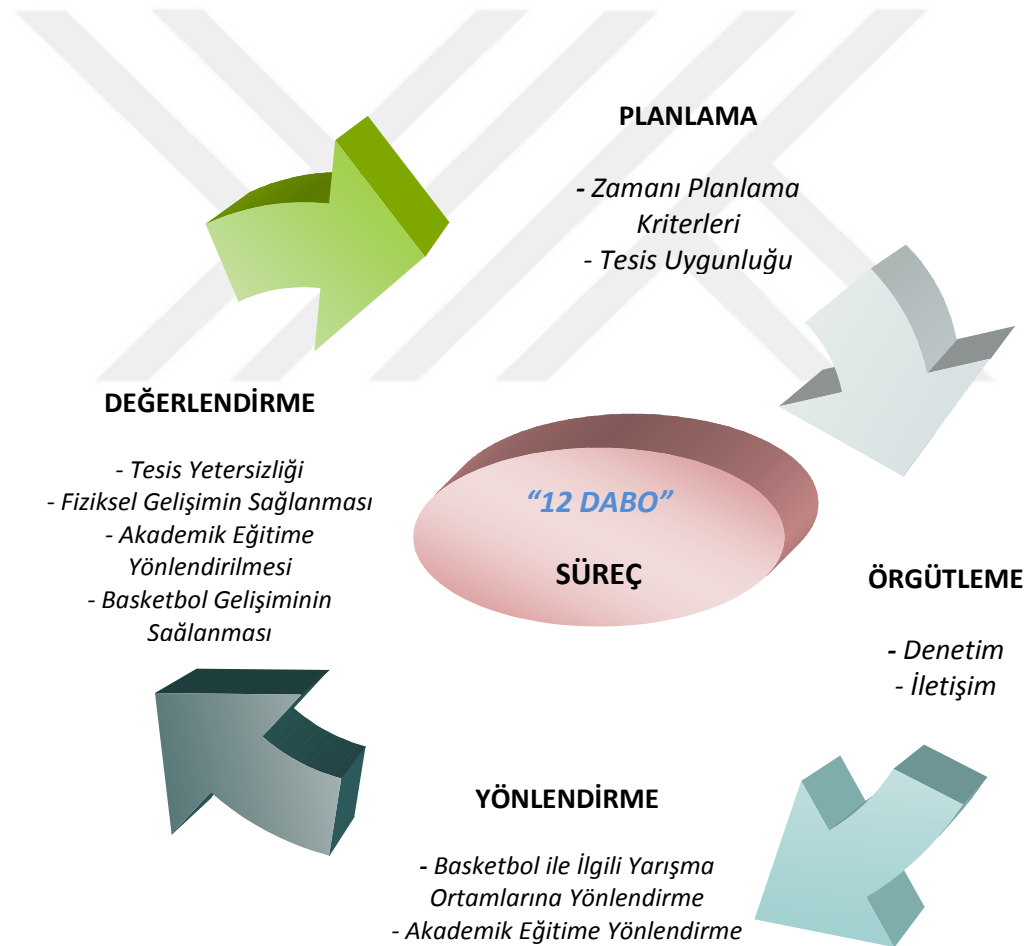
Pehlivan (1995)'in çalışmasında denekler, antrenör kurslarına katılmanın en önemli nedeni olarak kendini geliştirmek olarak belirtmişlerdir (Aktaran: Kaplan 2018: 79). Konuyla ilgili benzer bir çalışmada ise Büyüközdemir (2008) beden eğitimi ve spor dersine katılımın kişiler üzerinde sosyal kazanım ve kişisel gelişim üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşmıştır. (Aktaran: Kaplan 2018: 80).

Kaplan (2018) yapmış olduğu çalışmada 'Spor dalına özgü öğretim becerileri kazanmak amacıyla katılıyorum.' sorusuna kursiyerlerin %58,7'sinin kesinlikle

katılıyorum cevabını verdiği görülmüştür. Kursiyerlerin sportif anlamda branşlarıyla ilgili güncel gelişmeleri takip edecek bilinçte oldukları sonucuna varılabilir (Kaplan 2018: 80).

Literatürde yapılan araştırmalar sonucunda elde edilen bilgilerin, bu araştırma sonucu ortaya çıkan, antrenörün gelişim eğitimleri alt teması ile benzer sonuçların yer aldığı saptanmıştır.

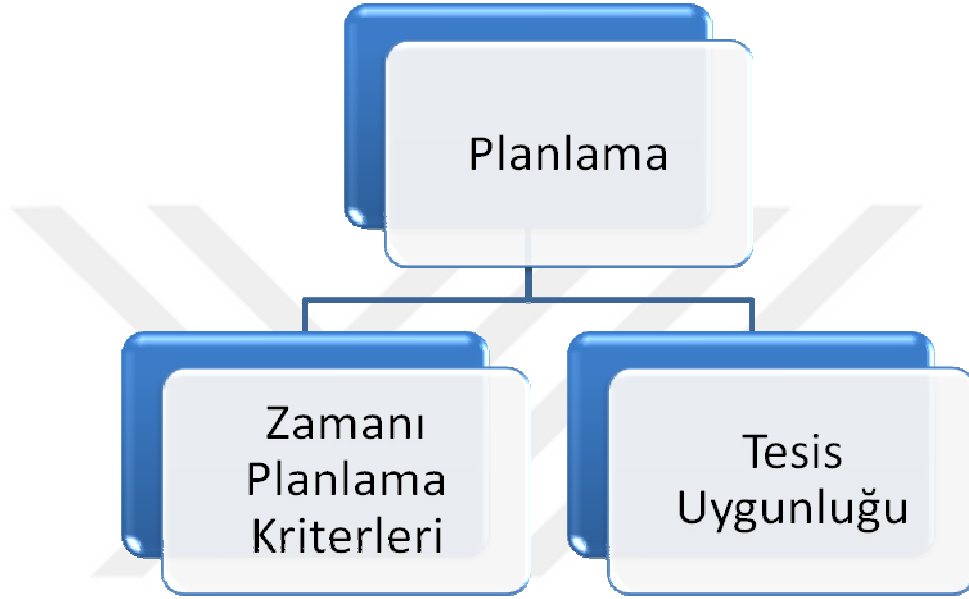
4.2.4. Süreç Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar

Şekil: 4.12: 12 Dev Adam Basketbol Okullarının "Süreç" ile ilgili Ana Temalar

4.2.4.1. Planlama

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.13) incelendiğinde süreç boyutunda “Planlama” ana teması altında Zamanı Planlama Kriterleri, Tesis Uygunluğu alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.13: Planlama

4.2.4.1.1 Zamanı Planlama Kriterleri

Türk Dil Kurumu (2019) zaman sözlüğünde aşağıdaki karşılıkları ile yer almaktadır. 1. Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit 2. Bu sürenin belirli bir parçası; 3. Belirlenmiş olan an; 4. Çağ, mevsim; 5. Bir işe ayrılmış veya bir iş için ayrılmış saatler, vakit; 6. Dönem. Devir; 7. Olayların oluş ve akış sırasını belirleyen, düzenli ve dönemli göz olaylarını birim olarak kullanan sanal bir kavram; 8. Fiillerin belirttikleri geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman kavramı; 9. Yer kabuğunun geçirdiği gelişimde belirlenen ve fosillere göre dörde ayrılan geniş evrelerden her biri (<http://sozluk.gov.tr>, 16 Haziran 2019’da erişildi).

Josephs (1996)’ya göre zaman yönetimi ifadesi, zamanın insanın isteği ve denetimi dışında akıp gitmesi, insanın zamanın akmasına müdahale edememesinden

dolayı yönetilemeyeceği düşüncesiyle eleştirilmektedir. Aslında yaşanan durumun, bireyin sadece kendisini zamana göre yönettiği gerçeği olduğu ifade edilmektedir (Aktaran: Doğan 2018:153).

Yavaş, Öztürk, Açikel ve Özer (2002) tıp fakültesi öğrencileri ile yürüttükleri bir araştırmada, akademik başarının tam bir karşılığı olmasa bile, başarısızlık açısından bir gösterge olan sene kaybı veya staj kaybı ile zaman yönetiminin alt boyutu olan, zaman harcattırıcılar arasında, öğrencilerin ortalamaları açısından anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşmışlardır (Aktaran: Doğan 2018: 161).

Alay ve Koçak (2003) ODTÜ'de eğitim gören üniversite öğrencilerinin zaman yönetimleri ile akademik başarılarını inceledikleri çalışmalarında, öğrencilerin Genel Akademik Not Ortalamaları (GANO) ile "Genel Zaman Yönetimi" arasında pozitif yönlü, Genel Zaman Yönetiminin alt boyutlarından "zaman planlaması" ile pozitif yönlü ve diğer alt boyutlardan "zaman harcattırıcılar" arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu bulgusuna ulaşmışlardır (Alay 2003: 326-335).

Britton ve Tesser (1991), Nelson ve Nelson (2003)'un üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile zaman yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeye amaçlayan çalışmalarında elde edilen sonuçlarda zamanı iyi kullanan öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğunu göstermektedir (Aktaran: Demirtaş ve Özer 2007: 14).

Yapılan literatür taramaları da, araştırmanın sonucunda ortaya çıkan zaman planlama kriterleri alt teması üzerinde benzerlik gösterip, zamanı planlamanın ve yönetmenin önemi üzerine bilimsel alanda da dikkat edildiği ve bununda ne derece önemli olduğu çalışmalarda belirtilmiştir. Ayrıca zaman planlama kriterlerinin belirlenmesi sonucunda, hedeflenen başarıya ulaşmada kolaylık sağlayacağı da düşünülebilir.

4.2.4.1.2. Tesis Uygunluğu

Bitner (1992) Fiziksel çevre, hizmet sunumunun gerçekleştirilmesi için yapılmış tesislerdir, doğal ya da sosyal çevre değildir (Aktaran: Uçan, 2007,102). Uçan (2007) Müşteriler, hizmetin hem üretimi hem de tüketimi sırasında, fiziksel çevreden etkilenmekte sonucuna varmıştır.

Papadimitriou ve Karteroliotis (2000), “olanakların çekiciliği ve kullanımı” olarak değerlendirdiği fiziksel çevre boyutunu, modern çevre, temizlik, güvenlik, uygun sıcaklık ve aydınlatma şeklinde açıklamıştır (Aktaran: Uçan 2007: 103). Kim ve Kim (1995), ambiyans (ortamatmosfer olarak değerlendirmiş ve yeterli alan, soyunma odaları, temizlik ve modern gereçler olarak tanımlamıştır (Aktaran: Uçan 2007: 103). Howat (1996) ise, genel olanaklar olarak belirttiği fiziksel çevreyi, her zaman temiz ve iyi bakımlı ortam ve araç gereçler şeklinde açıklamıştır (Aktaran: Uçan 2007: 103).

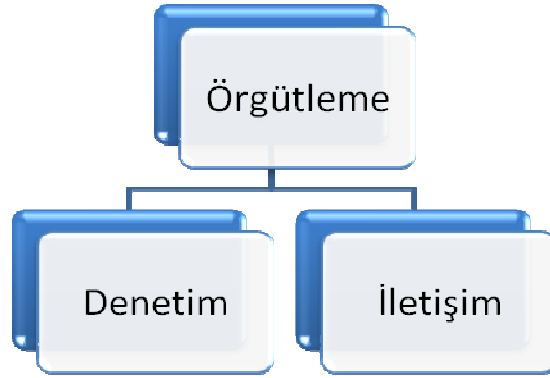
Gevezoğlu (2017) çalışmasında da spor okullarında sunulan fiziki şartların iyi olması, o spor okulunun kalitesinin belirlenmesi açısından önemli bir etkiye sahiptir. Sağlıklı soyunma odaları ve spor alanı hem veliler tarafından hem de öğrenciler tarafından dikkate alınacak önemli etkenlerden biridir. Spor okuluna ulaşımın kolay olması ve araba park alanlarının yeterli olması önemli bir husustur sonucuna varmıştır (Gevezoğlu 2017: 40).

Literatürde incelendiğinde spor aktivite alanlarının ilgili spor ile olan uygunluğu, uyumu ve detaylandırılmış özel niteliklerinin belirlendiği görülüp çalışmamızın sonucunda ortaya çıkan bu alt boyut ile benzerlik gösterdiği sonucuna varılmıştır.

4.2.4.2. Örgütlenme

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.14) incelendiğinde süreç boyutunda “Örgütlenme” ana teması altında denetim ve iletişim alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.14: Örgütlenme

4.2.4.2.1. Denetim

Genel olarak denetim; bir faaliyetin sonuçlarının mümkün olduğu kadar planlara uygun olmasını sağlamak amacıyla standartlar konması, elde edilen sonuçların bu standartlarla karşılaştırılması ve uygulamaların plandan ayrıldığı noktalarda düzeltme önlemlerinin belirlenmesi olarak tanımlanabilir (Sanal 2002: 4).

Denetleme mekanizması işlemeden örgütlerin kendi kendilerine tam görev yaptıklarına pek ender rastlanır. Bu nedenle denetleme bir zorunluluktur. İhtiyaçtan doğmaktadır sonucuna varmıştır (Çıtır 1987: 12).

Akyel (2012) ise denetim, yönetim sürecinin bir parçasıdır. Denetimsiz bir yönetim süreci eksik kalmış demektir. Denetim kurumlar için vazgeçilmez ve hayati derecede bir zorunluluktur (Aktaran: Bozkurt 2013: 57) Yapılan işin tamamlanıp-tamamlanmadığı ancak denetim sonunda belli olur sonucuna varmıştır.

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, bu araştırmada ile elde edilen alt boyut ile benzerlik gösterdiği ve Türkiye Basketbol Federasyonunun da denetim konusunu önemseydiğini ve bilimsel olarak denetimin önemli olduğunu ortaya koyduğu görülmektedir.

4.2.4.2.2. İletişim

Çalışmanın literatürde bir benzeri olmadığından dolayı ve yapılan görüşmeler sonucunda katılımcılardan elde edilen bilgiler ışığında oluşturulan temalarda ortaya çıkan iletişim alt temasının özünde Basketbol Federasyonu yetkilileri ile öğrenci velileri arasında sağlanması gereken interaktif iletişimden bahsedilmekte olup bu iletişim şekli ile kolay, hızlı ve doğru bilgilerin alınmasında imkanlar sağlayacağı düşünülebilir. Bundan dolayı katılımcıların ifadelerinde bahsetmiş oldukları bu iletişim şeklinin yararları olacağı düşünülebilir.

4.2.4.3. Yönlendirme

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.15) incelendiğinde süreç boyutunda “Yönlendirme” ana teması altında basketbol ile ilgili yarışma ortamlarına yönlendirme, akademik eğitime yönlendirme alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.15: Yönlendirme

4.2.4.3.1. Basketbol İle İlgili Yarışma Ortamlarına Yönlendirme

Çalışmanın literatürde bir benzeri olmadığından dolayı ve yapılan görüşmeler sonucunda katılımcılardan elde edilen bilgiler ışığında oluşturulan temalarda ortaya çıkan basketbol ile ilgili yarışma ortamlarına yönlendirme alt teması ile birlikte 12 Dev Adam Basketbol Okulu öğrencilerine basketbolu sevdirmeye amacı ile beraber profesyonel ortamlara da en küçük seviyeden başlayarak çocuklarda fiziksel, bilişsel ve

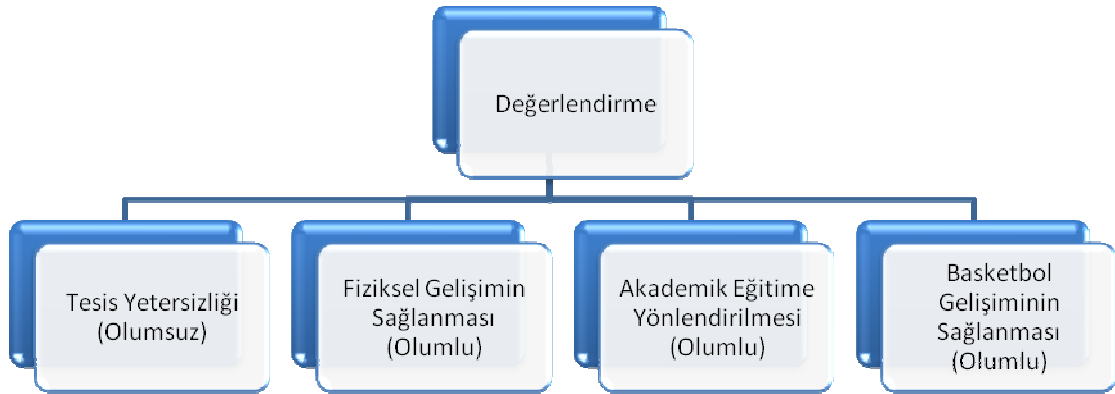
duyuşsal gelişim özelliklerinin kazandırılacağı düşüncesi ile hareket edildiği düşünülebilir.

4.2.4.3.2. Akademik Eğitime Yönlendirme

Katılımcılardan alınan bilgiler doğrultusunda çocukların basketbol spor ile birlikte burs aldıkları, iyi okullardan eğitim alabilme olanaklarının bulunduğu ya da okula gönderilmeyen bir çocuğun basketbol aracılığıyla eğitim alabilmesi gibi birçok bilgiler görüşmeler sonucunda ulaşılmıştır. Çalışmanın bu denli bilgiler ışığında literatürde de bir benzerinin olmaması özelliğiyle beraber ileride yapılacak olan çalışmalara büyük katkılar sağlayacağı düşünülebilir.

4.2.4.4. Değerlendirme

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.16) incelendiğinde süreç boyutunda “Değerlendirme” ana teması altında Tesis Yetersizliği, Fiziksel Gelişimin Sağlanması, Akademik Eğitime Yönlendirilmesi, Basketbol Gelişiminin Sağlanması alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.16: Değerlendirme

4.2.4.4.1. Tesis Yetersizliği

Sporu oluşturan bileşenlerden biri de spor tesisleridir. Topluma en iyi şekilde spor hizmeti verilmesinde spor tesislerinin niteliği önemli bir kriterdir. Sporun yaygınlaştırılmasında spor tesislerinin sayı ve çeşitliliğinin, toplumun spora ilişkin beklenti ve ihtiyaçlarının belli bir politika çerçevesinde ele alınması gerekliliğini ortaya koymuştur (Karataş vd. 2011: 154).

Sporda tesisleri yapılırken tesisin içinde bulunduğu coğrafyaya uygun sporcu potansiyeli, o coğrafya da yaşayan insanların eğilimi olduğu spor, demografik yapı, iklim ile ekonomik gelir düzeyi gibi unsurlar göz önünde bulundurulabilir.

Gelişmiş ülkelerde bir bilim dalı olarak kabul edilen spor için büyük yatırımlar yapıldığı bilinmektedir. Spor tesisi yaparken yöreye uygun tesisler yaparak sporda başarı elde etmişlerdir (Göral 1999: 257).

Kitle sporunun teşviki açısından illere o bölgede yaşayan insanların, antropolojik özellikleri, rağbet ettikleri sporlar tespit edilmeli, spor tesisleri yapılırken buna göre yapılmalıdır. İllerdeki spor tesislerinin yetersizliği yanında tam kapasite ile çalıştırılmaları da sağlanmalıdır. Okul bahçeleri ve okul spor tesislerinin girişlerinin düzenlenerek semt halkının istifadesine sunulmalıdır. Spor tesisi yapılırken, bölgelerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel özelliklerini araştırmadan, zevksiz, tipsiz, fonksiyonsuz, cansız ve ruhsuz spor tesisleri ile doldurmak yerine, merkezde hazırlanmış, gelişmiş planlar çerçevesinde mahalli özelliklere göre icraya bırakarak dayanışma içinde birlik ve beraberlik ruhuyla hareket etmeli sonucuna ulaşmıştır (Göral 1999: 271).

Sporu oluşturan en önemli etkenlerden biri de spor tesisleridir. Ülkelerin halkına en iyi şekilde spor hizmeti vermesi, yaptığı spor tesislerinin sayısı ve kullanılabilirliği gibi kriterlerle ölçülür sonucuna ulaşmıştır (Ceyhun ve Serarslan 2000: 16-23).

Ayan (2002)'de yapmış olduğu çalışmasında sporun yaygınlaştırılmasında hayati önem taşıyan spor tesislerinin belli bir politika çerçevesinde (hem yapım aşamasında,

hem de işletme aşamasında) ele alınması gerekmektedir. Dolayısıyla bu konuda belirlenecek bir politikanın etkili olabilmesi için toplumun spora ilişkin beklenti ve ihtiyaçları, eğitim ve tercihlerinin öncelikle araştırılması gereken hususlar olarak belirlenmelidir sonucuna varmıştır. (Aktaran: Karataş vd. 2011: 156).

Karataş vd. (2011) yapmış olduğu çalışmada Malatya halkının ilgi duyduğu halde spor yapmasına engel teşkil eden faktörlerin başında % 27.0 ile yeterli spor tesisinin olmamasının geldiği tespit edilmiştir (Karataş vd. 2011: 159).

Ünal (2001) Çanakkale’de yaptığı, Şahin (2007), Karaman ilindeki yaptığı çalışmasında, sporu yapmak istediğiniz halde spor yapmaya mani olan haller nelerdir sorusuna bölgede istenilen branşa ait tesis bulunmamasının neden olduğu cevabı verilmiştir (Aktaran : Karataş 2011: 161).

Gökdoğan (2007)’de çalışmasında Aydın, Antalya, Muğla ili uygulamasında ve diğer uygulamalarda tesis sayısının yetersizliğine değinmiştir.

Özen vd. (2012)’in çalışmasında devlet okullarında yaşanan spor tesisi yetersizliği (%84.3) ve malzeme problemi (% 85.7) araştırmaya katılan akademisyenlerin büyük oranda hem fikir oldukları sorunlardandır sonucuna varılmıştır (Özen vd. 2012: 107-116).

Yılmaz ve Demir (2008) tarafından yapılan çalışmada, araştırma kapsamındaki okulların tamamının spor alanında öğrenci yetiştirebilir düzeyde olmadıkları saptanmıştır (Yılmaz ve Demir 2008: 28-35).

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde spor tesislerinin sayısı, niteliği, yapılacak olan spor branşına uygunluğu üzerine ortaya konulan sonuçlarla ilgili çalışmanın sonucunda paralellik gösterdiği saptanmıştır.

4.2.4.4.2. Fiziksel Gelişimin Sağlanması

Çalışmanın “amaç ve kazanım boyutuna” ilişkin bulgular incelendiğinde “fiziksel gelişim” ana teması şekil 4.5’in altında detaylandırılmış bir şekilde alt temaları

olan “fiziksel gelişimin sağlanması, beceri ve teknik gelişimin sağlanması, aktif olma ve hareketliliğin sağlanması” alt temaları ile ilgili olarak tartışma yapılmış olup, bahsi geçen amaç boyutunun gerçekleştirilmiş olduğunu “süreç boyutu” incelendiğinde ise, çalışmaya katılan katılımcı ifadelerinden yapılan analizler sonucunda bu boyutunda ortaya konduğu görülmüştür.

4.2.4.4.3. Akademik Eğitime Yönlendirilmesi

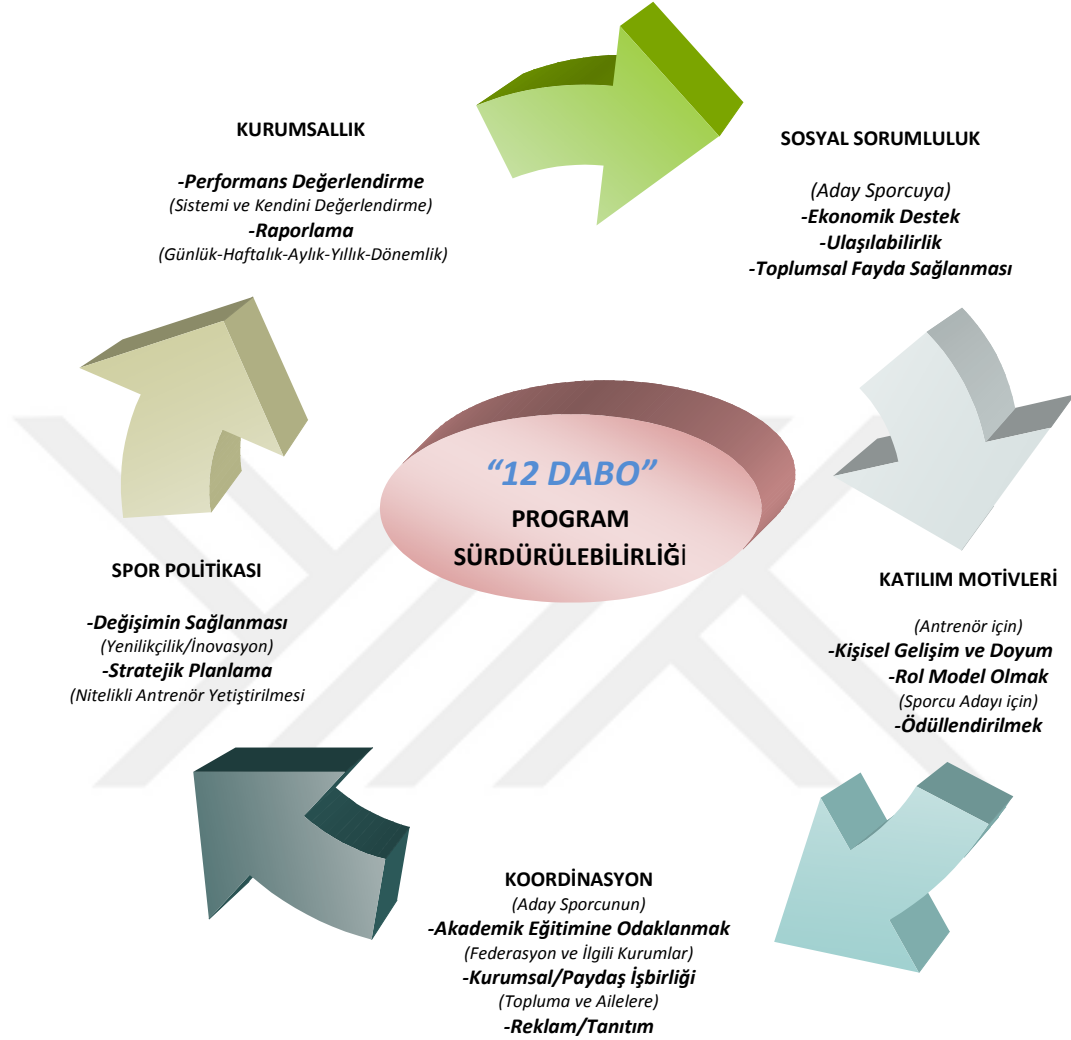
Çalışma kapsamın içerisinde katılımcılar ile yapılan görüşmeler sonucunda 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi içerisinde yer alan öğrencilerin çeşitli çalışmalar ile birlikte akademik anlamda eğitimlerine verilen önemin içerikleri, öğrencilerin çeşitli okullarda eğitim ve burs aldıkları katılımcıların vermiş oldukları ifadeler ile ortaya konmuştur.

Çalışmanın da literatürde bir örneğinin olmaması sebebiyle birlikte, bu çalışmanın benzerinin ileride yapılacak olan çalışmalara ve projelere katkı sağlayacağı düşünülebilir.

4.2.4.4.4. Basketbol Gelişiminin Sağlanması

Çalışmanın “projenin hedeflenen amacı” ilişkin bulgular incelendiğinde şekil 4.2’de belirtilen “basketbol sporunun yaygınlaştırılması, basketbol sporunu ve kültürünü geliştirmek, basketbol yetenek seçimi” alt temaları ile birlikte yine çalışmanın “amaç ve kazanım” boyutunda incelenen şekil 4.4’de belirtilen “basketbol sporunun yaygınlaştırmak” ana teması kapsamında “81 ilde basketbol kulüplerinin kurularak altyapının sağlanmasını ve üst liglerde oynanması, yerel liglerde yetenek seçimi ve basketbol sporcusunun gelişimi, fırsat eşitliği: illerde her yaş grubundan katılımın ve kız-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması” ile ilgili olarak tartışma yapılmış olup 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesinin amaç ve kazanım boyutlarında belirlenen bu katılımcı ifadelerinin süreç boyutunda gerçekleştirilmiş olduğu katılımcıların ifadeleri ile birlikte ortaya konulmuştur.

4.2.5. Program Sürdürülebilirliği Boyutuna İlişkin Ana ve Alt Temalar

Şekil 4.17: 12 Dev Adam Basketbol Okullarının "Programının Sürdürülebilirliği" ile ilgili Ana Temalar

4.2.5.1. Sosyal Sorumluluk

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.18) incelendiğinde programın sürdürülebilirliği boyutunda "Sosyal Sorumluluk" ana teması altında Ekonomik Destek, Ulaşılabilirlik, Toplumsal Fayda Sağlanması şeklinde alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.18: Sosyal Sorumluluk

4.2.5.1.1. Ekonomik Destek

Çalışmaya katılan katılımcıların görüşme ifadeleri incelendiğinde verdikleri bilgiler doğrultusunda ekonomik destek olarak maddi imkanı olmayan çocuklardan ücret talep edilmediği bu çocuklara gerekli spor araç gereçleri hediye edildiği ve bunların yanı sıra Türkiye'nin az gelişmiş olduğu bölgelerindeki yapılan il faaliyetlerinden de ücret alınmadığı ifadelerini belirtmişlerdir. Bu gibi imkanlar ile birlikte ekonomik desteği sağlanmış olan çocukların fırsat eşitliğini de sağlanmış olduğu söylenebilir.

12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi gelecekte yapılacak olan benzeri projelere ve bu projeler üzerinde yapılacak olan bilimsel çalışmalara örnek olabileceği düşünülebilir.

4.2.5.1.2. Ulaşılabilirlik

Katılımcıların vermiş olduğu ifadelerde tesis ulaşılabilirliğinin yanı sıra 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesine olan ulaşılabilirliğin üzerine de durulduğu

Türkiye'nin geneline yayılan bir proje olduğu hem çocuklara olan ulaşım hem de çocukların kendi yaşadıkları illere bu projenin getirilmesi ile birlikte bu projenin ulaşılabilirliğinin üzerinde durulmuş olup çalışmanın bulgular kısmındaki kodlamalar ile bu projenin ulaşılabilir bir proje olduğu söylenebilir.

Bu çalışmanın da literatürde bir benzeri örneği olmaması nedeniyle örnek bir çalışma ve ileri de daha detaylı bir çalışma olabileceği söylenebilir.

4.2.5.1.3. Toplumsal Fayda Sağlanması

Erkal (1992) Toplumun kendiliğinden oluşmuş fakat zorla kabullenilmesi mümkün olmayan ama spor olgusu sayesinde uyumun kolaylaştığı bazı kurallar kendiliğinden oluşmaktadır. Ferdin toplumla ilişkilerini düzenlemede ve ferde toplum kurallarına uyumunda önemli rol oynayan spor veya sportif olay; fert ve toplum ilişkilerini geliştirdiği gibi, toplumun yüceltilmesinde önemli bir araç olarak da değerlendirilmektedir (Aktaran: Ramazanoğlu vd. 2005: 155).

Sezgin (1973) çalışmasında sporun sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmanın ana unsuru olan insan gücünün sağlıklı bir şekilde geliştirilip güçlendirilmesi için etkili bir amaç olarak kullanılması gerekir durumunu savunmuştur (Aktaran: Ramazanoğlu vd. 2005: 155).

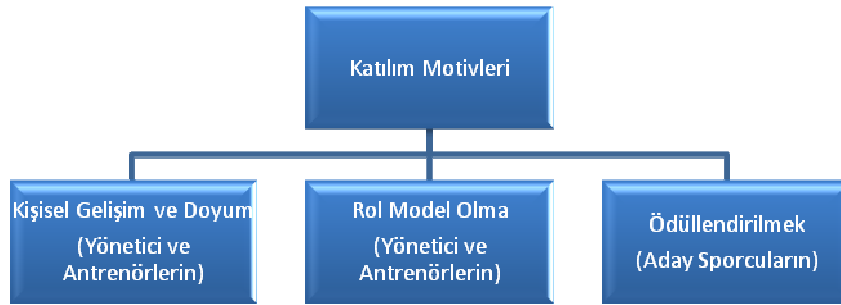
Erkal (1992) Spor anlayış ve sorumluluk taşıyabilme ve işbirliği için düzen sağlama kabiliyetinde geliştirmektedir. Sebatsız ve enerjik olmayı sağlaması, sosyal gruba ve topluma mensubiyeti değerlendirme gücünü ferde kazandırmakla, fert ile toplum ilişkilerini daha ahlaki kılmaktadır (Aktaran: Ramazanoğlu vd. 2005: 155).

Günümüzde gelişmiş toplumlardan en gelişmemiş toplumlara kadar spor ve toplum biri birinin ayrılmaz bir parçası halini aldığı bilinen gerçektir. Toplumda mutlu huzurlu bireyler oluşturma modelleri toplum bilimciler tarafından tartışılırken spor olgusu toplumbilimcilerin ortak paydası arasında yerini almıştır. En geri kalmış toplumlardan en ileri gitmişine kadar spor yapma zarureti vardır (Dpt 1983: 18).

Çalışmanın “projenin hedeflenen amacı” ilişkin bulgular incelendiğinde şekil 4.2’de belirtilen “sosyal sorumluluk” alt teması ile birlikte amaç edilen bu konu aynı zamanda çalışmanın “amaç ve kazanım” boyutunda incelenen şekil 4.6’de belirtilen “sporcuların kişisel ve sosyal gelişimi” ana teması altında “olumlu tutum ve alışkanlık kazanımı, toplumsal fayda sağlama ve kültürel gelişim, vizyon kazanımı” alt temaları ile ilgili olarak tartışma yapılmış olup 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesinin amaç boyutlarında belirlenen bu katılımcı ifadelerinin programın sürdürülebilirliği boyutunda gerçekleştirilmiş olduğu katılımcıların ifadeleri ile birlikte ortaya konmuştur. Literatürde incelendiğinde bu alt boyut ile çalışmaların benzerlik gösterdiği sonucuna varılmıştır.

4.2.5. Katılım Motivleri

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.19) incelendiğinde programın sürdürülebilirliği boyutunda “Katılım Motivleri” ana teması altında proje çalışanlarının (yönetici ve antrenörlerin) katılım motivleri için Kişisel Gelişim ve Doyum, Rol Model Olma, proje katılımcılarının (aday sporcuların) katılım motivleri için Ödüllendirilmek şeklinde alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.19: Katılım Motivleri

4.2.5.2.1. Kişisel Gelişim ve Doyum

Özkan (2003) Kişisel gelişim bireyin kendisini yeterli görmediği alanda gerekli yeterliliğe ulaşabilmek için değişim süreci başlatması olarak tanımlanabilir (Aktaran: Kaplan 2018: 80).

Tat (2007)'de kişisel gelişimini planlayan bireyler, aslında bir tür bilgelik yolculuğundan geçmektedirler. İlk olarak bireylerde, kendi ruhsal yönleriyle ve ardından da diğer özellikleriyle ilgili farkındalık oluşturmaktadır. Tüm olaylara, bireylere, kısacası tüm evrene karşı bakış açıları değişmektedir (Aktaran: Aktaran: Kaplan 2018: 81).

Eğimli (2009) yapmış olduğu çalışmada, çalışma hayatı, kişinin işyerine ve işe ilişkin edindiği çok sayıda deneyimin toplamından oluşmaktadır. Çalışan, çalışma hayatı süresince işle ilgili bilgi ve becerisini geliştirmesinin yanında yaşadığı mutluluk, üzüntü, endişe vb. duyguları açısından da gelişme sağlamaktadır. Kişinin iş yaşamında elde ettiği bu deneyimlerin tümü ya da deneyimlerin sadece bir kısmı işe ilişkin olumlu ya da olumsuz bir tutum geliştirmesine neden olmaktadır. Bu noktada, kişinin işi ve işyeri ile ilgili olumlu tutumlara sahip olması iş doyumunun gelişmesini, iş doyumunun gelişmesi de işte performansın ve verimliliğin artmasını sağlamaktadır. Diğer bir ifade ile, kişinin mevcut işyerinde üstlendiği işten ne kadar memnun olduğu işini daha iyi yapması için bir koşul oluşturmaktadır sonucunu ortaya koymuştur (Eğimli 2009: 49).

Eğimli (2009) yapmış olduğu çalışmada bunun tam tersi bir durumda, yani çalışanın işe ve işyerine karşı olumsuz bir tutum içerisinde olması mutsuzluk ve doyumsuzluk getirecektir. Mutsuz ve doyumsuz çalışan, genellikle o işyerinde bulunmaktan ve sorumluluğunu üstlendiği işten hoşlanmamakta, bu nedenle de mümkün olduğunda işle ilgili beklentilerden kaçmak istemektedir. Kaçmak isteme duygusu bazen işe geç gelme, bazen işyerinde problem yaratma, bazen ise işyerinden ayrılma davranışları ile sonuçlanmaktadır (Eğimli 2009: 49).

Silah (2000)'de İş doyumunu, işin özellikleri ile çalışanların beklenti ve isteklerinin kesiştiği noktada gerçekleşir. Dolayısıyla iş doyumunu düzeyinin, işin, çalışanın ihtiyaçlarını karşılama derecesi ile orantılı olarak geliştiği söylenebilir. Çalışanların iş doyum düzeyleri, yaptıkları işin gereksinimlerinin ne kadarının doyurulduğuna bağlı olarak değişir (Aktaran: Aşık 2010: 32).

4.2.5.2.2. Rol Model Olma

Jowett ve Cockerill (2003) Spor ortamında, sporcu ve antrenör arasındaki ilişki sporcuların gerek psikososyal gerekse fiziksel gelişimleri açısından önemlidir (Aktaran: Altıntaş vd. 2012: 120).

Kişiliğini henüz oluşturamamış öğrenci etrafındakileri gözlem yapmaya, taklit etmeye ve model almaya açıktır. Özellikle ilköğretim çağındaki çocuklara birçok bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psikomotor davranışlar, beğenilen ve saygı duyulan yetişkinlerin model olmaları yolu ile kazandırılabilir. Eğitim durumunda öğretmenler, öğrenciler için iyi birer model olabilirler ve çocuklara; yaratıcılığı, etkili öğrenme ya da çalışma stratejilerini, problem çözme becerilerini öğretebilirler. Singer (2000)'de, okul ortamında öğretmenlerin kendi davranışları yoluyla öğrencilere örnek olmaları ve amaçlarını bu şekilde aktarmaları gerektiğini vurgulamıştır (Demirbaş ve Yağbasan 2005: 363-382).

Kılıç vd. (2004) çalışmalarında; öğretmen, dersi işlemedeki etkililiğinin yanı sıra, öğrencilerce olumlu veya olumsuz tutum ve davranışlarıyla da değerlendirilmektedir (Aktaran: Demir ve Köse 2016: 39).

Ergün ve Duman (1998) ise mesleğinin gereklerini yerine getirmesi başta olmak üzere, öğrencileri kişiliği ile etkilemesi, başka bir deyişle öğrenciler için rol model olması son derece önemlidir. Sınıf ortamında, öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkiler öğrenmenin ve eğitimin temelini teşkil etmektedir. Bu nedenle sınıftaki eğitici ortamın büyük ölçüde öğretmenin davranışlarına bağlı olduğu söylenebilir (Aktaran: Demir ve Köse 2016: 39).

Çelikten ve Şanal (2005)'de “öğrencilere karşı güler yüzlü, hoşgörülü, sevecen, güvenilir, dürüst, objektif, sırdaş ve dost olan, düşünce ve davranışlarıyla öğrenciler için iyi bir model olan öğretmen ideal öğretmendir.” denilmektedir (Çelikten ve Şanal 2005: 207-237).

Köse ve Demir (2014) tarafından yapılan araştırmaya göre de öğrenciler için rol model olarak görülen öğretmenlerin tutum ve davranışları ile olumlu yönde dikkat çekenler, rol model olarak görülmeyen öğretmenlerin ise tutum ve davranışları ile olumsuz yönde dikkat çekenler oldukları belirlenmiştir (Köse ve Demir 2014: 8-18).

Berkant vd. (2014) araştırmalarında, öğretmenlerin mesleki ve kişilik özellikleri açısından öğrenciye olumlu yönde model olmaları gerektiğinin yadsınamaz bir gerçek olduğunu vurgulamışlardır (427-440).

Literatür çalışmalarında da belirtildiği gibi öğrencilere rol model olmak onların geleceğimizi bilerek onlara gerekli kazanımları aşılama oldukça önemli olduğu söylendiği gibi bu konunun üzerine giderek yetiştirici rolde olan kişiler bu durumun bilincinde ve önemini farkında olmasıyla beraber rol model olma gerçekleşebilir. Türkiye Basketbol Federasyonu'nun tüm Türkiye kapsamında öğrencilere sunduğu 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi kapsamında yer alan ve bu çalışmanın katılımcıları ile yapılan görüşmeler sonucunda verdikleri ifadelerde çocuklara rol model birer yetiştirici oldukları belirtilmiştir. Literatürde üzerinde durulan bu konunun önemini de farkında olup bundan sonraki benzeri çalışmalara da örnek olabileceği düşünülebilir.

4.2.5.2.3. Ödüllendirilmek

Kayıkçı (2013) yapmış olduğu çalışmada ödül ve ceza öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla baş etmede önemlidir. Ancak ödül ve ceza dikkatli kullanılmalı, davranışların düzeltilmesinde amaç değil araç olarak kullanılmalıdır. Ödül ve cezanın öğrencinin yaşına uygun şekilde kullanımı daha etkili olacaktır. Öğrencinin yaşına uygun verilmeyen ödül ve cezalar etkisiz kalabilir. İstenmeyen davranışın arkasında yatan asıl sebep ortaya çıkarılmadıkça cezaya başvurulmamalıdır. Cezanın davranışa uygun kullanılması gerekir, basit bir istenmeyen davranışa ağır ceza vermek ya da ağır bir davranışa basit ceza vermek öğrencinin kafasında karışıklığa neden olur ve davranışını olumsuz etkiler. Cezalar kesinlikle davranışa yönelik olmalı ve öğrencinin kişiliğini zedeleyecek cezalar verilmemelidir. Ödül ve ceza ölçülü kullanılmalıdır. Her

doğru davranışın ardından ödül, hatta abartılı ödüller verilmemelidir. Çünkü bu durum öğrencide her olumlu davranıştan sonra ödül beklentisini doğuracaktır. Ayrıca her defasında kalitesi artan ödüller öğrencide yüksek beklentilere neden olacaktır. Ödül gibi cezanın aşırı kullanımı öğrencide hoşgörü duygusunun gelişmesini önleyecek, gelecekteki hayatında olumsuz davranışla karşılaştığında aynıı yapacaktır. Olumsuz davranışı düzeltmede olumlu davranış özendirilmeli ve öğrenciler olumlu davranışa teşvik edilmelidir. Ödül ve cezayı dengeli kullanmak gerekir. Öğrencilere karşı tatlı sert bir öğretmen imajı verilmelidir. Ayrıca öğretmenler öğrencilerine rol model olmalıdır. Öğrenciye sevgi göstermek en etkili ödüldür. Öğrenciler için sevgi tüm maddi ödüllerden daha etkilidir. Özellikle ilkokullarda küçük yaşlardaki öğrencilere gösterilen sevgi sınıf ortamının daha ılımlı, problemsiz olmasına ve dersin kolaylıkla işlenmesine olanak sağlayacaktır. Öğrencilerin düşüncelerine önem vermek, ilgi ve isteklerini yerine getirmek gibi öğrencilere değer verildiğini gösterici ödüller kullanmak önemlidir. Kendine değer verildiğini hisseden öğrenci istenmeyen davranışlarını daha hızlı bir şekilde düzelterek önerilerini belirtmiştir (Kayıkcı 2013: 172).

Baştuğ (2002) yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkenine göre ödül çeşidi açısından gruplar arası farklılık bulunamamıştır. 58 erkek, 42 bayan sporcunun %52'si yılın sporcusu seçilmeyi daha iyi bir ödül şekli olarak görürken, %22'si sosyal güvence sağlayan ödülleri (burs, emeklilik gibi) daha iyi bir ödül çeşidi olarak görmektedir (Baştuğ 2002: 45).

Baştuğ (2002) Yine aynı çalışma da başlama yaşı değişkenine göre ödül çeşidi gruplar arasında anlamlı bir farklılık göstermektedir. 0-10 yaş grubu spora başlayan sporculara göre %43.75 oranında sosyal güvence sağlayan ödüller daha iyi ödül şekli olarak belirtilirken, 11-15 yaş grubu spora başlayan sporcular %50 oranında yılın sporcusu seçilmeyi daha iyi ödül şekli olarak belirtilirken, >15 yaş grubu spora başlayan sporcuların %65.38'i yılın sporcusu seçilmek seçeneğini belirtmişlerdir ($p>0.05$) (Baştuğ 2002: 45).

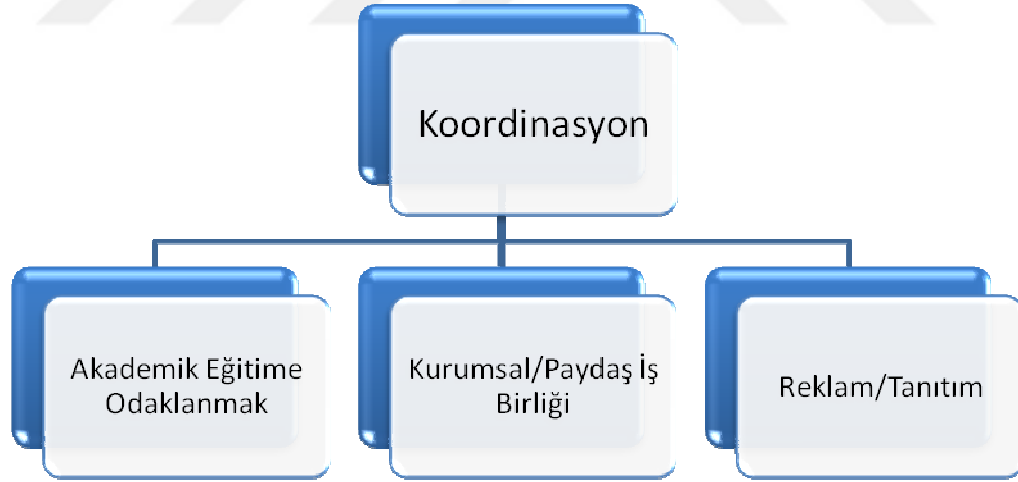
Baştuğ (2002) çalışmasında deneklerin aldıkları en ağır ceza için gruplar arası farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Erkek sporcular en ağır ceza olarak %44.83 oranla

“takımdan atılma” derken %18.97 oranında ise kampa alınmamaktır şeklinde olup bayan sporcuların ise %52.38’i en ağır ceza olarak “takımdan atılma” derken %16.67’si “mağlup olmaktadır” cevabını vermiştir (Baştuğ 2002: 47).

Literatür çalışmalarında yapılan incelemeler doğrultusunda bu çalışmanın katılımcılarının görüşme ifadelerinden ortaya çıkan “ödüllendirmek” alt temasının içeriğinde belirtilen ifadelerin literatürde benzerlik gösterdiği ortaya konmuş olup, sonraki benzeri çalışmalara da ışık tutacağı düşünülebilir.

4.2.5.3. Koordinasyon

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.20) incelendiğinde programın sürdürülebilirliği boyutunda “Koordinasyon” ana teması altında Akademik Eğitime Odaklanmak, Kurumsal/Paydaş İşbirliği, Reklam/Tanıtım şeklinde alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.20: Koordinasyon

4.2.5.3.1. Akademik Eğitime Odaklanmak

12 Dev Adam Basketbol Okulları’nın temel prensiplerinin başında gelen eğitim önceliğini katılımcıların ifadelerinden ulaşıp ve bu ifadeler sonucunda oluşturulan bulgularda ortaya konmuştur. Akademik eğitim temelinde çalışma içerisinde “amaç ve

kazanım boyutu” kapsamında yer alan şekil 4.6’da “sporcuların kişisel ve sosyal gelişim” ana teması altında “akademik fırsat eğitimi” , “yapı boyutu” kapsamında yer alan şekil 4.8’de “projenin yapısı” ana teması altında “akademik eğitim” , “süreç boyutu” kapsamında yer alan şekil 4.15’de “yönlendirme” ana teması altında “akademik eğitime yönlendirme” olarak yer alan bu alt tema son olarak çalışmanın son boyutu olan “programın sürdürülebilirliği boyutu” kapsamında da şekil 4.20’de “koordinasyon” alt teması altında “akademik eğitime odaklanma” olarak yer almıştır.

Çalışmanı kapsamında katılımcıların vermiş olduğu ifadeler doğrultusunda çocukların akademik eğitimlerinden vazgeçilmediği spor ile bir arada sürdürülebilmesi adına yapılması gerekenlerin yapılmaya çalışıldığı bir proje olduğu katılımcı ifadeleri ile ortaya konmuştur.

4.2.5.3.2. Kurumsal/Paydaş İşbirliği

Türkiye Basketbol Federasyonu, 12 DABO projesi kapsamında birçok paydaş ile iş birliği halinde olup projenin başarısının artırılması adına 2002 yılından günümüze gelen süreçte TBF kaynakları tarandığında artan bir ivme sergilediği sonucuna varılmıştır (TBF Faaliyet Raporu 2018: 116).

Çalışma kapsamında şekil 4.2’de “projenin hedeflenen amacı” ana teması altında yer alan “paydaşlarla iş birliği ve sürdürülebilirlik” alt teması olarak ve çalışmanın “yapı boyutu” oluşturulurken şekil 4.8’de “projenin yapısı” ana teması altında yer alan “sponsorluk” alt teması altında bu “kurumsal/paydaş işbirliği” alt temasına değinilmiştir.

Türkiye Basketbol Federasyonu, 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi kapsamında 2002 yılında yola çıkarken Garanti Bankası ile yapmış olduğu ortaklık ile günümüze gelene kadar başarılı bir şekilde gelmiş olduğu projenin başarısını ortaya koymuş olup doğru işbirliği ile doğru proje olmasında katkılar sağladığı düşünülebilir.

12 DABO projesi sadece özel sektör ile yapılan bir proje olmamakla beraber devlet kurumları ile de birlikte çalışılmış ve bunlar; valilikler, belediyeler, milli eğitim okulları gibi kurumsal paydaşlarla çalışmalar yapıldığı katılımcıların vermiş oldukları ifadeler ile ortaya konmuştur. Bu projenin uzun soluklu olmasının nedenlerinden biri ortak iş birliği ve doğru paydaşların doğru zamanda projeye dahil edilmesi olduğu söylenebilir.

Projenin bu sağladığı sürdürülebilirliğin ileride yapılacak olan projelere de örnek olabileceği düşünülebilir. Sürdürülebilirlik konusunda yapılan işbirliğinin ne kadar önemli olduğu da katılımcı ifadelerinde de değinilmiştir.

4.2.5.3.3. Reklam/Tanıtım

Zeki (1998) Spor, kitleleri peşinden koşturan önemli toplumsal ve evrensel olgulardan biridir. Spor, bu özelliği sayesinde gerek spor sektörüyle iç içe olan, gerekse spor sektörüyle bir ilgisi olmayan şirketlerin ürünlerini tutundurmada kullandıkları bir araç haline gelmiştir (Aktaran: Sunay ve Balcı 2003: 108).

Parkhouse (2001) reklam, spor pazarlamasının da vazgeçilmez unsurlarından bir tanesidir. Bunun nedeni ise medyanın spor pazarlamasındaki rolünün büyük olması gösterilebilir (Aktaran: Yavaş 2005: 88).

İplıkçı (2015) çalışmasında, günümüzde tüketiciler ihtiyaç duydukları ürün veya hizmete sahip olabilmek için birçok alternatif arasından seçim yapabilmektedir. Üstelik sahip olmak istedikleri ürün ve hizmet dünyanın öbür ucunda dahi olsa satıcıya doğrudan ve kolaylıkla erişebilmekte, aracılı devre dışı bırakabilmektedir. Tüketicilerin satın almayı bu denli kolay gerçekleştiriyor olması firmaların ürünlerini tanıtabilmek adına olağanüstü bir çaba göstermesine neden olmaktadır. Firmalar ürün ve hizmetlerini iyi bir marka altında, rakiplerinden üstün özelliklerde ve doğru fiyatlarda pazara sunmak yani tüketiciyi ürününü satın alma konusunda ikna etmek zorundadır (İplıkçı 2015: 66).

İplıkçı (2015) Reklamcılık tüketicilerin marka hakkında bilgi sahibi olabilmesi, markaya ait ürün ve hizmetlerin tanıtılabilmesi amacıyla stratejik olarak planlanan iletişim sürecidir (İplıkçı 2015: 66).

İplıkçı (2015) yapmış olduğu çalışmada, iletişimin başarılı olup olmasını belirleyen faktörlerden en önemlisi olan ikna kavramı ve süreci, günümüzde üzerinde yoğun çalışılan bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Reklamlar, halkla ilişkiler ve politika çalışmaları aracılığıyla, hedef kitlenin tutumunu değiştirebilmek için ikna etmek gerekmektedir. Dolayısıyla ikna edici iletişim yöntemlerini iyi bilmek, tutum ve davranışlarınızı yönlendirmeyi amaçlayan kimseleri de ortaya çıkarmayı mümkün kılmaktadır (İplıkçı 2015: 67).

Şimşek vd. (2003)'ün çalışmasında bir ürünün satışını arttırmak için yapılması gereken ilk şey tüketici kesimin ikna edilmesidir. İkna önemli bir konudur. Çünkü ürün tanıtımında starların kullanılmasının da öncelikli amacı, tüketicileri ikna ederek satışı arttırmak ve o ürüne karşı güven oluşturmaktır. Reklamın temel amacı kitle iletişim vasıtası ile bir mal veya hizmet ile ilgili izlenim yaratarak sonuçta satışı olabildiğince arttırmaktır (Şimşek vd. 2003: 349-358).

İplıkçı (2015) Teknolojinin gelişmesiyle birlikte pazar ortamı genişlemiş reklam ortamları çeşitlenmiştir. Tüketicie ulaşmak eskisi kadar zor değildir. İletişim kanallarının çeşitlenmesi ve iletişimin kolaylaşmasıyla reklam verenler istedikleri hedef kitleye istedikleri şekilde ulaşabilmektedir sonucuna varmıştır (İplıkçı 2015: 75).

Argan ve Katırcı (2002) reklamın imaj ve spor mal ve hizmetleri için kimlik yaratma özelliği de bulunmaktadır. Spor açısından değerlendirildiğinde reklam, spor olaylarına katılım, spor ürünlerinin satın alınması veya bir spor karşılaşmasının televizyon aracılığıyla izlenmesine yardımcı olur (Argan ve Katırcı 2002: 350).

Şimşek vd. (2003) reklamcılar ünlü kullanımında ürün özellikleriyle ünlünün kişiliğini birleştirmeyi amaçlamakta, böylelikle de hedef kitlede güven oluşturmaktadır (Şimşek vd. 2003: 349-358). Örneğin, Bulgu (1995) yaptığı çalışmada, gazetede en çok

okunan haberler arasında “nl kişi, sporcular” sınıflandırmasının %32 ile ikinci sırada yer aldığını belirtmiştir (Bulgu 1995: 38-47).

Stone vd. (2003)’n çalışmasında spor figürleri uzun zamandır Birleşik Devletler ve dünyada oldukça gözdedir. Gençlerde, özellikle genç erkeklerde ünlü sporcuları model alma eğilimi bu ilginin doğal bir sonucu olabilir. Reklamcılar, nl sporcuları ticari bir ürün gibi kullanarak, gençlerle sporcular arasındaki bu güçlü ilişkiden fayda sağlamaktadırlar (Aktaran: Yıldız vd. 2007: 8).

Parkhouse (2001) Spor kulüpleri ve kuruluşları her yıl milyarlarca dolarlık reklam harcamaları yapmaktadırlar (Aktaran: Yavaş 2005: 88). 1992 yılında Reebok, reklama 95 milyon \$ harcama yapmıştır. Spor ayakkabı endüstrisinin lideri olan Nike ise, 115 milyon \$ harcama yapmıştır (Argan ve Katırcı 2002: 351).

Parkhouse (2001) Spor reklamcılığında kullanılan geleneksel ve spora özgü araçlar Şu Şekilde sıralamıştır; gazeteler, skorboardlar, dergiler, saha içi panoları, televizyon, oyun programları, radyo, cep takvimi kartları, sporcuların onayları, saha etrafı panoları, internet, doğrudan posta, posterler, açık alan reklamcılığı, ulaşım reklamları, bilet arkaları (Aktaran: Yavaş 2005: 89).

Serarslan (1990) alımasında spor programları, spor pazarlaması açısından ürün niteliği taşımaktadır. Yerel seviyedeki programlarda araç olarak, yerel kitle haberleşme araçlarından faydalanılabilir. Örneğin, yerel gazeteler, yerel radyo, bunlar arasında sayılabilir sonucuna varmıştır (Serarslan 1990: 139).

Serarslan (1990) “Herkes için Spor” niteliği taşıyan Avrasya-Asya Maratonunda olduğu gibi ülke seviyesinde düzenlenecek yaygın bir spor programında ise ulusal kitle haberleşme araçları kullanılabilir (Serarslan 1990: 139).

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde reklam ve tanıtım odaklı çalışmaların spor ürünleri ve spor hizmetlerinin tüketiminden genç çaplı yer verilmiş ve günümüz dünyası da dnldğinde sporun büyüyen bir ekonomi olduğu varsayılırsa

etkili reklam çalışmaları ile birlikte istenilen düzeyde tanıtım yapıldığında bu çalışmada olduğu gibi uzun yıllar bir spor projesinin sürdürülebilirliği sağlanabilir.

4.2.5.4. Spor Politikası

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.21) incelendiğinde programın sürdürülebilirliği boyutunda “Spor Politikası” ana teması altında Değişimin Sağlanması (Yenilikçilik/İnovasyon), Stratejik Planlama (Tesisleşme ve Nitelikli Antrenör Yetiştirme) şeklinde alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.21: Spor Politikası

4.2.5.4.1. Değişimin Sağlanması (Yenilikçilik/İnovasyon)

Ekonomik, sosyal, kültürel, teknolojik, spor vb. alanlarda devamlı olarak gelişmeler yaşandığı günümüzde değişim, yenilikçilik faaliyetleri tüm kurum ve kuruluşların en temel gereksinimlerinden biri haline gelmiştir. Kurum ve kuruluşların böyle canlı bir sistemde içerisinde sürdürülebilirliğini sağlayabilmesi için değişime açık olmalı ve yenilikçi bir yaklaşım içerisinde olmalıdır.

Yenilikçiliğe dair farklı bakış açıları mevcuttur. Utterback (1971) yenilikçiliği yeni bir ürünün piyasaya ulaştırılması veya üretim sürecinde yeni yöntemlerin ilk kez

kullanılması olarak tanımlarken, Damanpour (1991) içsel olarak üretilen veya satın alınan araç, sistem, politika, program, süreç, ürün ya da hizmetin örgüte adapte edilmesi, Pahnke vd. (2015) birçok yeni teknoloji tabanlı işletmelerin performansının kalbi olarak tanımlamaktadır. Oslo Manuel (2005)'e göre yenilikçilik ise işletme içi uygulamalarda, işyeri organizasyonlarında veya dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün veya süreç, yeni bir pazarlama yöntemi, yeni bir organizasyonel yöntemin gerçekleştirilmesidir (Aktaran: Çelik 2016: 30).

Bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin daha önceki dönemlere nazaran görülmemiş boyutlara ulaşması, tarihsel gelişim süreci içerisinde süreklilik arz eden değişim olgusunun yaşadığımız dönemde hızını ve kapsamını artırmış, bu durum çağımızın değişim kavramıyla nitelendirilmesine yol açmıştır. Başarının daha çabuk ortaya çıktığı ve başarısızlığın acımasız şekilde cezalandırıldığı günümüz dünyasında, bilgi devrimi, teknolojik gelişmeler ve küreselleşmenin ortaya çıkardığı dinamikler, örgütlerin faaliyet gösterdikleri çevrenin unsurlarında birbirini besleyen değişimlere neden olmaktadır sonucunu belirlemiştir (Naktiyok 2007: 211).

Heinonen ve Korvela, (2006) Örgütlerin yeni ürün ve hizmet yaratabilme veya süreçleri iyileştirme kabiliyetinin yanı sıra pazar ihtiyacına veya müşteri tercihlerindeki değişime bağlı olarak mevcut ürünlerinde bir takım değişiklikler yapması da yenilik çalışmaları içerisinde düşünülebilir (Aktaran: Naktiyok 2007: 213).

Hornsby vd., (2002); yenilik sonucunda oluşan stratejik yön ise örgütlere, yenilikçi beceri ve kapasite elde etme kabiliyetini artırmaya veya kuvvetlendirmeye odaklanma imkanı sağlar (Aktaran: Naktiyok 2007: 214).

Robernik ve Mulej, (2000) Yenilik yoluyla sürdürülebilir bir rekabet avantajı elde edebilmek için sahip olunan kaynaklar, çevredeki yenilik fırsatlarını açıklayacak ve tehditleri ortadan kaldıracak ölçüde değerli, örgütün rakipleri arasında kıt ve mevcut ve potansiyel rakipler tarafından taklit edilemez olmalıdır (Aktaran: Naktiyok 2007: 219).

Mcadams ve Armstrong (2001) inovasyonla ilgili geçmişten günümüze kadar geçen sürede birçok tanımlama yapılmakla birlikte, hepsinin ortak olarak işaret ettiği nokta; farklı ve yeni bir çıktı (ürün, hizmet, vb.) elde etmek için organizasyonların değişik ve yeni bir fikri kullanmasıdır (Aktaran: Gündoğdu ve Sunay 2012: 62).

Özgenç (2009) İnovasyon, organizasyonların başarıya ulaşabilmeleri, kalkınabilmeleri, yaşam kalitesini yükseltebilmeleri, üretkenliği arttırabilmeleri, istihdam yaratabilmeleri, sürdürülebilir ekonomik büyüme sağlayabilmeleri için anahtar faktördür. İnovasyon, geleceğe yapılmış yatırımdır. Küreselleşme ile ortaya çıkan sıkı rekabet ortamına karşı yapılmış bir sigortadır (Aktaran: Gündoğdu ve Sunay 2012: 62).

Devecioğlu (2008)'de yaşamın her alanında inovasyondan bahsetmek mümkündür. Sosyal yaşam ortamında sporun kapsadığı yer tartışma götürmeyecek kadar büyüktür. Sporun ruhunda olan bireyin kendisi ve rakibi ile rekabet olgusu sporda inovasyonun yerini ve önemini açıklamaya yeterli olabilir. Sporda hayata yönelik ve faydalı sonuçlar almaya dönük yeni metot ve planlamaya, sporda inovasyon denmektedir. Artık birçok ülkede sporda inovasyondan söz edilmektedir. Bu sporda yeni bir reform ve sporda yenilenmedir sonucunu belirlemiştir (Aktaran: Gündoğdu ve Sunay: 62).

Türk spor yönetimindeki inovasyon uygulamalarını değerlendirmiştir (Gündoğdu ve Sunay 2012: 61-66). Spor teknolojilerinde inovasyonu (Devecioğlu ve Altıngül 2011: 46-49). İnovasyon yönetimi kuramı, spor yönetimi uygulamalarını betimlemiştir (Devecioğlu vd. 2011: 97-112). Tekin ve Karakuş (2018) gelenekselden akıllı üretime spor endüstrisi 4.0 adlı çalışmasında spor endüstrisinde 4.0 devrimi, bilgi, inovasyon konularını işlemiştir (Aktaran: Tunç ve Sevilmiş 2019: 40).

Spor endüstrisinde yeni teknolojilerin görünümü adlı çalışmasında; spor organizasyonlarında kullanılan teknolojiler, akıllı ve çevreci stadyumlar, paralimpik oyunlarında teknoloji gibi başlıklarda inovasyonun ve teknolojinin önemine değinmiştir (Şimşek ve Devecioğlu 2018: 20-36).

Literatür incelemelerinde de sık sık değinildiği üzere, sürekli gelişen bir dünya içerisinde sporun da değişim gösterdiği, bilginin ve teknolojinin bir biri ardına hızla ilerlediği, günümüz şartlarında gerekli ihtiyaçlar doğrultusunda yenilikler ile değişimlerin sağlanması her hangi bir spor organizasyonunda sürdürülebilirliği sağlayacağı gibi üzerinde çalışılan 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesinde de değişimlerin sağlandığı gerekli hallerde yeniliklerin sunulması ile projenin devamlılığı ortaya konmuştur.

4.2.5.4.2. Stratejik Planlama (Tesisleşme ve Nitelikli Antrenör Yetiştirme)

Can (1996) günümüzde örgütler çok çeşitli nedenlerle değişik düzeylerde plan hazırlamaktadırlar. Örgütleri plan yapmaya iten en önemli faktör, şüphesiz varlıklarını sürdürebilmek ve daha iyi bir gelecek tasarlama kaygısıdır. Bu nedenle planlama, yönetimin fonksiyonlarının ayrılmaz bir parçasıdır ve karmaşıklığı ve riski karşılamak için her örgüt plan yapmak zorundadır.

Stratejik planlama konusunda birçok tanım yapılmıştır. Bu tanımların bazılarını bakacak olursak, basit bir tanımla; kurumun bulunduğu noktadan amaçladığı noktaya varmasını sağlayan işlemlerin toplamı olduğunu belirtmiştir (Bayraktar ve Yıldız 2007: 280-296).

Stratejik planlama, bir örgütte görev almakta olan her kademedeki kişinin katılımını ve örgüt yöneticisinin tam desteğini içeren sonuç almaya yönelik çabaların bütünüdür. Bu anlamda paydaşların gereksinim ve beklentileri, paydaşlar ve politika yapıcıların örgütün misyonu, hedefleri ve performans ölçümünün belirlenmesinde etkin rol oynamasını ifade eder (Küçüksüleymanoğlu 2008: 403-412).

Günümüzde dış çevre çok hızlı bir şekilde değişmektedir. Bu anlamda stratejinin temel amacı örgütün kaynak ve kabiliyetleri ölçüsünde çevreye uyumunun sağlanmasıdır. Strateji sürekli değişen, belirsiz ve dolayısıyla riskli olan çevrede örgüte bir yön kazandıracaktır. Bu açıdan bakıldığında örgütlerin başarısızlıklarının temel nedeni strateji yokluğu veya strateji yanlışlığıdır. Çünkü belirsizlik ortamında

stratejilerden yoksun olan bir örgüt için başarısızlık kaçınılmazdır sonucunu belirtmiştir (Özdemir 1999: 33-34).

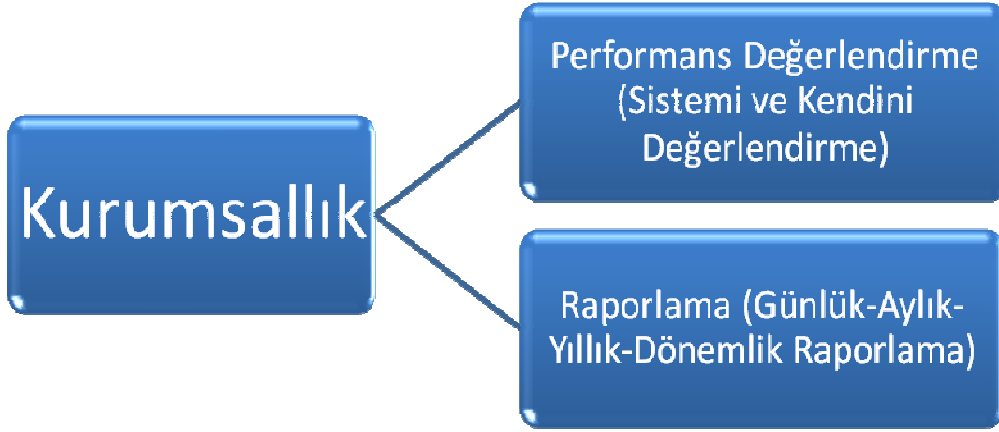
Literatürde de incelendiği üzere stratejik planlama üzerine yapılan çalışmalarda ortak payda var olduğu konumda, elinde bulunan imkanları devam ettirebilmek ve ileriye dönük her türlü olumlu ya da olumsuz sonuçlarla karşılaşma ihtimalini en aza indirerek planlamalar yapmak olarak tanımlar literatürde yer almıştır. Çalışmanın katılımcılarının verdikleri ifadeler doğrultusunda 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesinin de başarılı olması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasının en temel boyutlarından olan tesisleşme ve nitelikli antrenör yetiştirme bu planlamanın özünü oluşturacağı katılımcı ifadeleri ile ortaya konmuştur.

Nitelikli antrenör yetiştirme konusunda, çalışmanın “yapı boyutu” içerisinde şekil 4.10. “Antrenör/Koç Seçimi” ana teması ile şekil 4.11. “Antrenör/Koç Gelişim Eğitimi” ana teması altında ve tesisleşme hakkında “yapı boyutu” içerisinde şekil 4.8. “projenin yapısı” ana teması altında “lokasyon” alt teması, “süreç boyutu” içerisinde şekil 4.13. “planlama” ana teması altında “tesis uygunluğu” alt teması ve şekil 4.16. “değerlendirme” ana teması altında “tesis yetersizliği” alt teması altında bu stratejik planlaması yapılacak olan nitelikli antrenör yetiştirme ve tesisleşme konuları hakkında sonuçlar ortaya konmuştur. 12 DABO ve benzeri projelerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasının can alıcı noktalarından olan bu iki alt tema bundan sonra yapılacak olan çalışmalara ışık tutacağı düşünülebilir.

4.2.5.5. Kurumsallık

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular (Şekil: 4.22) incelendiğinde programın sürdürülebilirliği boyutunda “Kurumsallık” ana teması altında “Performans Değerlendirme (Sistemi ve Kendini Değerlendirme), Raporlama (Günlük-Aylık-Yıllık-Dönemlik Raporlama) şeklinde alt tema olarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.22: Kurumsallık

4.2.5.5.1. Performans Değerlendirme (Sistemi ve Kendini Değerlendirme)

Pugh (1991) performans; görev çerçevesinde önceden belirlenen ölçütleri karşılayacak biçimde, görevin yerine getirilmesi ve amacın gerçekleştirilmesi yönünde ortaya konan mal, hizmet ya da düşüncedir (Aktaran: Helvacı 2002: 156).

Palmer (1993) performans değerlendirme genel anlamda, işletmelerde hedeflere ulaşmak için yürütülen işlemlerin ve kullanılan araçların, etkinliğini ve verimliliğini belirleme sürecidir (Aktaran: Murat vd. 2011: 1-24). Noe (2009)'da performans değerlendirme, iş görene; davranışları, iletişim şekilleri veya becerileri ile ilgili bilgileri toplamayı ve geribildirim sağlamayı kapsar (Aktaran: Üzüm ve Uçkun 2018: 256).

Küreselleşme sürecinde sosyal, kültürel ve politik alanlarda meydana gelen büyük değişimler, işletmelerin bu değişimlere uygun hareket etmeleri gereğini ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda işletmelerin hızla değişen ve gelişen dünya şartlarına uyum sağlayabilmeleri için, yönetim tarzlarını yeniden sorgulayarak, rekabet üstünlüğü ele geçirecek, etkinliği ve verimliliği arttıracak yeni olgular ve yöntemler geliştirmeleri gerekmiştir. Söz konusu değişimin hayata geçirilmesinde, insan faktörü, işletmelerin sahip oldukları üretim faktörlerin en önemlisi olarak güncellik kazanmıştır. İşletmelerin en önemli kaynağı olarak kabul edilen insan faktörünün verimli olabilmesi için, kurum kültürünü benimsemesi, işletmenin almış olduğu kararlarda kendisinin de söz sahibi olması ve kariyer pozisyonunun açık bir şekilde ortaya konması gerekir. Bu kriterlere ne

ölçüde sahip olduğunu belirtmek açısından, “Performans Değerlendirme” önemli bir rol oynayabilir sonucu belirtmiştir (Bakan ve Kelleroğlu 2003: 103-127).

Performans değerlemeleri, organizasyonun çalışanın performansının yönetimi ve geliştirilmesinde, zamanında ve doğru kadrolama kararlarında ve firmanın hizmet ve ürünün bütüne yönelik kalitesinin geliştirilmesinde gittikçe artan önemli bir araç olmuştur (Çelik 2001: 71).

Bayram (2006)'da yapılan değerlendirme sayesinde, örgütler içerisinde çok yönlü iletişim tesis edilerek kişisel gelişim sağlanmakta ve örgütsel gelişime katkıda bulunmaktadır sonucuna ulaşmıştır (Bayram 2006: 47-65).

Literatürde konu edilen performans değerlendirme kurum veya kuruluş içerisinde belirlenen hedefler doğrultusunda hem organizasyonun hem de bu hedef doğrultusunda çalışan kişilerin kendi performanslarını değerlendirilmesi üzerine çalışmalar yapılmış olup bu çalışmaların sonucunda ortaya çıkan durumlar ile organizasyonun sürdürülebilirliği açısından var olan kaynakların ürün ya da hizmetin aktarılmasına olanak sağlayacağı düşünülebilir.

12 Dev Adam Basketbol Okulları projesi kapsamında yapılan görüşmeler esnasında katılımcıların vermiş oldukları ifadeler doğrultusunda Türkiye Basketbol Federasyonunun belirli dönemlerde gerçekleştirmiş olduğu faaliyet raporları bulunmakta ve bu raporlar ile hem organizasyonun hem de organizasyon içerisinde bulunan kişilerin değerlendirmelerini yapmakta olduğu Türkiye Basketbol Federasyonu'nun kaynakları ile ortaya konmuştur (TBF Faaliyet Raporları, 2012, 2014, 2015, 2016, 2018). Düzenlenen bu raporlar ve çalışmalar ışığında TBF proje ve projelerinde sürdürülebilirliği sağladığı düşünülebilir.

4.2.5.5.2. Raporlama (Günlük-Aylık-Yıllık-Dönemlik Raporlama)

Raporlama, Fayol (1937) diğer bir ifadesiyle denetim POSDCORB fonksiyonlarının altıncı sırasında yer almaktadır. Fayol'un sıralamasında ise sonuncu

fonksiyon olarak yer alan denetim, “Sonuçların izlenmesidir. Kontrol etmek her zaman tüm faaliyetlerin/operasyonların kabul edilen plana uygun olarak verilen emirler ve belirlenen ilkeler doğrultusunda gerçekleşmesini sağlamaktır. Kontrol/denetim karşılaştırır, tartışır ve eleştirir; planlamayı teşvik etmek, işletmeyi basitleştirmek ve güçlendirmek, komuta etkinliğini artırmak ve koordinasyonu kolaylaştırmak eğilimindedir” (Aktaran: Duyar 2018: 87)

Gulick ise (1937) raporlama kavramını kullanarak bunu, “tepedeki yöneticinin, kayıtlar, araştırma ve inceleme aracılığıyla neler olduğu hakkında sorumlu olduğu kişileri, böylece kendini ve astlarını da bilgilendirmesidir” şeklinde raporlama fonksiyonunu açıklamaktadır (Aktaran: Duyar 2018: 87).

Literatürde yer verildiği üzere raporlama organizasyon içerisinde var olan durumların tespit edilmesi, istatistiki bilgilerin toplanması ve bilgilerin günlük, aylık, yıllık ve dönemlik periyotlar şeklinde kayıt edilmesi ileride karşılaşılabilecek olumlu ve olumsuz bir durumda organizasyon içerisindeki kişilere bu kayıtların fayda sağlayacağı düşünülebilir.

Türkiye Basketbol Federasyonu da 12 Dev Adam Basketbol Okulları projeleri kapsamında 2002’den günümüze proje kapsamında gerçekleştirmiş olduğu tüm 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesine ait bilgilerin tümünü günlük, aylık, yıllık ve dönemlik olarak kayıtlar altına almış ve geçmişte elde edilen bu bilgi ve birikimin (il faaliyetlerinin, eğitim panellerinin, öğrencilere uygulanan yaz ve kış dönemi faaliyetlerinin, çeşitli müsabakaya dönük organizasyonların) ileriye dönük aktarılmasında kolaylık sağlamıştır. Bundan dolayı bu çalışmaya benzer bilimsel çalışmaların olduğu ve spor projelerine örnek olması sebebiyle yapılan bu raporlamaların sağladığı fayda ortaya bu şekilde konmuş olabilir.

V. BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde ana temaya ilişkin sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmada, Türkiye Basketbol Federasyonu alt yapı faaliyetleri kapsamında yer alan 12 Dev Adam Basketbol Okullarının amacı olan basketbol sporu ile yeni tanışan minik sporcuların, kazanma ya da kaybetme kaygısından uzak, sportmenlik ruhunu, arkadaşlık hissini, paylaşma duygusunu bununla beraber çocuklara, gençlere müsabaka duygusu yaşatan, sınırlarını zorlayan yetenek yarışmaları, sosyal ve kültürel etkinlikler olmak üzere müze ve şehitlik gezileri, farklı takımlardaki sporcu ve antrenörler ile arasında birlik ve beraberliği arttırıp basketbolun güzelliklerini aşlamayı hedefleyen bu okulun 2002'den günümüze gelmiş olması ve gelecekte yine devam edebilmesi için katılımcıların görüş, deneyim ve gözlemleri değerlendirilmiş ve incelenmiştir.

Araştırma sonucunda katılımcıların “12 Dev Adam Basketbol Okullarının (12 DABO)” programının yönetsel boyutlarına ilişkin görüş, deneyim ve gözlemlerinin analizi yapılmış ve sonuçları sunulmuştur.

Katılımcıların rekreasyon programı ile ilgili görüşlerinde ortaya çıkan dört ana boyut şeklinde belirlenmiştir. Bunlardan birincisi amaç ve kazanım, ikincisi yapı,

üçüncüsü süreç ve sonucu olarak programın sürdürülebilirliği olarak tespit edilmiş ve sınıflandırılmıştır.

Araştırmanın amaç kısmında 12 Dev Adam Basketbol Okullarının hedeflenen amaçları olarak; basketbol sporunu yaygınlaştırmak, basketbol spor kültürünü geliştirmek, basketbolda alt yapı oluşturmak, sosyal sorumluluk, paydaşlarla iş birliği ve sürdürülebilirlik programın hedeflenen amaçları olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada katılımcıların görüşlerinden yola çıkarak amaç ve kazanım boyutuna yönelik olarak amaçların gerçekleşmesi sonucunda 12 Dev Adam Basketbol Okullarının; Basketbol Sporunu Yaygınlaştırmak (81 ilde basketbol kulüplerinin kurularak alt yapının sağlanması ve üst liglerde oynanması, fırsat eşitliği: illerde her yaş grubundan katılımın ve kız-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması, yerel liglerde yetenek seçimi ve basketbol sporcusunun gelişimi), Sporcuların Fiziksel Gelişimi (Fiziksel gelişimin sağlanması, aktif olma ve hareketliliğin sağlanması, beceri ve teknik gelişimin sağlanması), Sporcuların Kişisel ve Sosyal Gelişimi (Olumlu tutum ve alışkanlık kazanımı, takım olma bilinci ve ekip ruhu kazanımı, akademik eğitim fırsatı, toplumsal fayda sağlanması ve kültürel gelişim, vizyon kazanımı) olarak tespit edilmiş olup katılımcıların vermiş olduğu görüşme ifadeleri ile bu sonuçlar ortaya konmuştur.

Araştırmanın yapı boyutuna yönelik olarak 12 Dev Adam Basketbol Okullarının proje yapısının; Proje Yapısı (Lokasyon, spor sponsorluğu, sürdürülebilirlik, spor politikası, akademik eğitim), Sporcu Adayı Seçimi (Kriter gözetmeden sporcu aday seçimi), Antrenör/Koç Seçimi (Basketbol uzmanlık geçmişi, etkili iletişim becerisi, etkili davranış biçimi), Antrenör/Koç Gelişim Eğitimi (Antrenörün eğitime zorunlu katılımı, antrenörün gelişim eğitimleri) olarak 12 Dev Adam Basketbol Okullarının katılımcıların vermiş olduğu görüşme ifadelerinin analizi sonucunda yapı boyutunu oluşturmuş olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmanın süreç boyutuna yönelik olarak 12 Dev Adam Basketbol Okullarında sürecin; Planlama (Zamanı planlama kriterleri, tesis uygunluğu), Örgütlenme (Denetim, iletişim), Yönlendirme (Basketbol ile ilgili yarışma ortamlarına yönlendirme,

akademik eğitime yönlendirme), Değerlendirme (Tesis yetersizliği, fiziksel gelişimin sağlanması, akademik eğitime yönlendirilmesi, basketbol gelişiminin sağlanması) şeklinde şekil aldığı sonucu ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmada program sürdürülebilirliği boyutuna yönelik olarak 12 Dev Adam Basketbol Okullarında sürdürülebilirliğin sağlanması için; Sosyal Sorumluluk (Ekonomik destek, ulaşılabilirlik, toplumsal fayda sağlanması), Katılım Motivleri (Yönetici ve antrenör katılım motivleri “Kişisel gelişim ve doyum, rol model olma”, Aday sporcu katılım motivleri “ödüllendirilmek / nitelikli basketbol eğitiminin ve akademik eğitimin desteklenmesi”), Koordinasyon (Akademik eğitime odaklanmak, kurumsal/paydaş iş birliği, reklam/tanıtım), Spor Politikası (Değişimin sağlanması “yenilikçilik/inovasyon” , stratejik planlama “tesisleşme, nitelikli antrenör yetiştirme”), Kurumsallık (Performans değerlendirme “sistemi ve kendini değerlendirme” , Raporlama “günlük-aylık-yıllık-dönemlik raporlama”) ile katılımcıların görüşme ifadelerinin analizleri sonucunda ulaşılan bu sonuçlar ile birlikte programın sürdürülebilirliğinin sağlanacağı ortaya konulmuştur.

Çalışmanın sonucunda katılımcılardan elde edilen ifadeler doğrultusunda ulaşılan temalar ve kodlar yorumlandığında Türkiye Basketbol Federasyonu’nun bir faaliyeti olan 12 Dev Adam Basketbol Okullarının 2002 yılından günümüze gelene kadar geçirdiği süreçte rekreasyon yönetiminde sürdürülebilirlik kapsamında bakıldığında halen aktif ve devam eden bir program olması bulgular kısmında ulaşılan programın sürdürülebilirliği boyutunda ortaya çıkan sosyal sorumluluk, katılım motivleri, koordinasyon, spor politikası ve kurumsallık ana temalarına yönelik çalışmaların doğru zamanda doğru uygulayıcılarla ile birlikte gerçekleştirilmesi programın sürdürülebilirliğini ortaya koymuştur.

Rekreasyon faaliyetlerinde uzun soluklu bir program gerçekleştirilmesinin temelinde “program sürdürülebilirliği” boyutunun ana temalarının olması faaliyetlerin sürdürülebilirliğini etkileyen temel unsurlar olabileceği düşünülebilir.

Ayrıca katılımcılardan elde edilen ifadelerden 12 Dev Adam Basketbol Okullarının 2002 yılında yola çıkıldığında hedeflenen amacının tüm ülkeye basketbolu sevdirmek ve ulaştırmak ile yola çıkılırken devam eden süreç içerisinde bu güne gelindiğinde geçen süre zarfında amaçlarının değişiklik gösterdiği ve projenin amacının temelini milli takımlara spor yetiştirme bazlı çalışmalar ile belirlenen illerde çalışmalar yaptığı ve bu çalışmanın da boyutlarını oluşturan “yapı ve süreç boyutlarında katılımcıların ifadelerinden elde edilen sonuçlarında dikkate alındığı ve bu yönde çalışmalar ile 12 Dev Adam Basketbol Okullarının sürdürülebilirliğini devam ettirdiği görülebilir.

Bu çalışmanın sonuçlarından spor tesislerine olan önemin bu tesislerin kullanım özelliklerinin ve de bu tesislerde çalışacak olan antrenörlerinde temelinde ne gibi kilit noktaların olacağı yapı boyutu ve süreç boyutunda ortaya konmuştur.

Çalışmanın sonuçlarına yönelik olarak rekreasyon kapsamında değerlendirilen 12 Dev Adam Basketbol Okullarının sürdürülebilirliğinin yanı sıra proje kapsamında çocuklarında bu sayede ileriye yönelik olarak sporcu ya da spor camiasının içinde olma ihtimali ile çocuklarını projeye getiren velilerin birer spor seyircisi olduğu sadece basketbol temellerinde kalmayarak çoklu bir gelişim gösteren proje olduğu çalışmanın sonuçlarındadır. Böylelikle bu projenin rekreasyon kapsamında değerlendirilmesinin de önemi vurgulanmıştır.

5.2. Öneriler

Bu alanda araştırma yapacak olan kişilere katkı sağlayacağı düşünülen öneriler;

- Diğer alt yapı çalışmalarındaki faaliyetlerin program sürdürülebilirliğinde çalışmalar yapılabilir.
- Katılımcı sayıları arttırılarak daha geniş bir alanda çalışmalar yapılabilir.
- Farklı örneklem grupları ile benzeri çalışmalar yapılabilir.
- Çalışma kapsamında 12 Dev Adam Basketbol Okulları projesine sponsor olan Garanti Bankasının Sponsorluğunun sürdürülebilirlik açısından incelenebilir.

- Basketbol anlamında öğrencilerin yetenek ve beceri durumlarına göre yönlendirilmeleri yapılmalı gerekli düzeylerde eğitim alan öğrencilerin önce yerelde sonra ulusal manada yönlendirilmeleri yapılabilir.
- Öğrencilerin basketbol eğitimi ile birlikte akademik eğitimlerinin takiplerinin de yapılması öğrenci-veli ikilisi arasındaki ilişki de öğrencilerin basketbol eğitiminde kopmamalarına olanak sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Ağaoğu, Seydi Ahmet vd. (2008). “Yaz Spor Okullarına Katılan Gençlerin Yaş Gruplarına Göre Fiziksel ve Teknik Gelişimlerinin Analizi”. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* VI (3): 159-166.
- Akesen, Aytuğ (1978). *Türkiye’de Ulusal Parkların Açık hava Rekreasyonu Yönünden Nitelikleri ve Sorunları (Örnek; Uludağ Ulusal Parkı)*. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Akgün, Adnan (2011). *İlköğretim Kurumlarında Ders Dışı Egzersiz Faaliyetlerine Katılan Öğrencileri Sosyalleşme Düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Akkaya, Yahya (2016). “Sponsorluk Faaliyetlerinin Spora Etkilerinin İncelenmesi”. *International Journal of Science Culture and Sport* 4 (Special Issue 3): 811-820.
- Alay, Sema ve Koçak, Settar (2003). “Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 35: 326-335.
- Alexandris, Konstantinos and Carroll, Bob (1997a). “Motives for recreational sport participation in Greece: Implications for Planning and Provision of Sport Rervice”. *European Physical Education Review* 3 (2): 129-143.
- Alexandris, Konstantinos and Carroll, Bob (1997b). “An analysis of leisure constraints based on different recreational sport participation levels: Results from a study in Greece”. *Leisure Sciences* 19: 1-15.

- Alparslan, Tuncay vd. (2003). “Türk Silahlı Kuvvetlerine Bağlı Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığında Görev Yapan Askeri Personelin Boş Zaman Değerlendirmelerinde Sporun Yeri”. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* I(2): 99-106.
- Altıntaş, Atahan vd. (2012). “Antrenör-Sporcu İlişkisinin Değerlendirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 23(3), 119-128.
- Amman, M. Tayfun (2000). “Spor Sosyolojisi”. *Spor da Sosyal Bilimler*. Ed. H. C. İkizler. İstanbul: Alfa Yayınları. 85-150.
- Aran, Sadri (1970). *Ege ve Akdeniz Sahil Şeridindeki Rekreatif Gelişmelerin Tabiatı Koruma ve Peyzaj Açısından Kritiği*. Ankara: Doğu Matbaası Türkiye Tabiatı Koruma Cemiyeti Yayını No: 13.
- Argan, Metin ve Katırcı, Hakan (2002). “*Spor Pazarlaması*”. Ankara: Nobel Yayınları 1.Baskı s: 350-351.
- Aşık, Nuran Akşit (2010). “Çalışanların İş Doyumunu Etkileyen Bireysel Ve Örgütsel Faktörler ile Sonuçlarına İlişkin Kavramsal Bir Değerlendirme”. *Türk İdare Dergisi* Sayı: 467 s. 32.
- Atabeyoğlu, Cem (1986). “*Türk Basketbol Tarihi*”. İstanbul: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları s: 3-4.
- Atasoy, Berkant ve Kuter, Füsün Öztürk (2005). “Küreselleşme ve Spor”. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 18 (1):11-22.
- Ayan, Sinan (2002). *Kırıkkale İlinde Sporun Yaygınlaştırılması İçin Uygulanan Spor Tesis ve Politikalarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Ayan, Vedat ve Mülazımoğlu, Olcay (2009). “Sporda Yetenek Seçimi ve Spora Yönlendirmede 8-10 Yaş Grubu Erkek Çocukların Fiziksel Özelliklerinin ve Bazı Performans Profillerinin İncelenmesi (Ankara Örneği)”. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi* 23(3): 113-118.
- Bäckström, Kristina (2006). “Understanding recreational shopping: A new approach. International Review of Retail”. *Distribution and Consumer Research* 16 (2): 143-158.
- Bakan, İsmail ve Kelleroğlu, Hakan (2003). “Performans Değerlendirme: Çalışanların Performans Değerlendirme Uygulamalarından Beklentileri Konusunda Bir Alan Çalışması”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi* 8(1): 103-127.
- Barut, Ali İlhan (2018). *Farklı Hedef Yönelimlerine Sahip Ünilig Erkek Basketbolcularının Algılanan Liderlik Davranışı ve Antrenörlük Davranışlarını Değerlendirmelerinin Karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Başar, Gülsen (2008). *İlköğretim Okullarındaki Okul Yöneticilerinin Takım Çalışması Yeterliliklerinin Sınıf Öğretmenlerinin Algılarına Göre Değerlendirilmesi (Sultanbeyli İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baştuğ, Gülsüm (2002). *Sporda Psikolojik Motivasyon Faktörü Olarak Ödül ve Cezanın Cinsiyet ve Spora Başlama Yaşı Değişkenine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Baştuğ, Gülsüm (2002). *Sporda Psikolojik Motivasyon Faktörü Olarak Ödül ve Cezanın Cinsiyet Ve Spora Başlama Yaşı Değişkenine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Baud-Bovy Manuel ve Lawson, Fred (1977). “*Tourism and Recreation Development*”. The Architectural Press Ltd. CBI Publishing Company. London 103.
- Baumann, Sigurd (1994). “*Uygulamalı Spor Psikolojisi*”. Çev. İkizler C. ve Özcan O.A. Ankara: Alfa Basın Yayın Dağıtım 224.
- Bayraktar, Berat Bir ve Yıldız, Asiye Kakırman (2007). “Kurumsal Bilginin Stratejik Planlama Sürecinde Kullanılması: Bir İlçe Belediyesi Örneği”. *Bilgi Dünyası* 8(2): 280-296.
- Bayram, Levent (2006). “Geleneksel Performans Değerlendirme Yöntemlerine Yeni Bir Alternatif: 360 Derece Performans Değerlendirme”. *Sayıştay Dergisi* Temmuz-Eylül Sayı: 62: 47-65.
- Bektaş, Zekariya (2014). *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor A.Ş.'de Çalışan Antrenörlerin Liderlik Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Berkant, Hasan Güner vd. (2014). “Değerler Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi”. *Journal of Turkish Studies* 9(5): 427-440.
- Bilgen, Nihat (1990). “*Örgüt İklimi Milli Eğitim Teftiş Kurulu*”. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No 235 İSBN No: 975-7669-14-8: 5-11.
- Block, Peter vd. (1991). “Leisure and the Shopping Mall”. *Advances in Consumer Research* 18 (1): 445-452.
- Bulgu, Nefise (1995). “Spor Haberlerinin Bir Popüler Kültür Ürünü Olarak Gazeteden Tüketimi 12-14 Yaş Grubu Öğrencilerine Yönelik bir Araştırma”. *Spor Bilimleri Dergisi* (6)3: 38-47.

Bulgu, Nefise (2013). “Spora Katılımda Toplumsal Fayda: Kazakistan Ahmet Yesevi Üniversitesi Öğrencileri Örneği”. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* 2013 Bahar 189: 25-45.

Büyüközdemir, Mehmet Buğra (2008). *Beden Eğitimi Dersi ve Faaliyetlerinin İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Gelişim Sürecine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çağlayan, Ramazan (2007). *Spor Hukuku*. Ankara: Baran Ofset 1. Baskı, s: 371.

Çakır, Veli Ozan (2014). *Spor Sosyolojisinin Doğuşu Geleneksel Beden Eğitimi Usul ve Yaklaşımlarda Dönüşüm*. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çalışkan, Gökhan (2001). *Liderlik Açısından Antrenör Davranışlarının Sporcu Performansı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi Voleybol Örneği*. Yüksek Lisans Tezi Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çalışkan, Gökhan (2011). *Karizmatik Antrenör Algısının Futbolcularda Antrenör Sporcu İlişkisi, Sporcu Doyumu, Takım Birlikteliği ve Takım Bağlılığına Etkileri*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Çamlıyer, Hatice (1997). “Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun”. İzmir: Can Ofset Yayıncılık. 20.

Can, Nuran (2017). *Sporcu ve Antrenörlerin Spor Tesislerinin Kullanımı Konusunda İstek ve Beklentilerinin İncelenmesi (Elazığ İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Can, Tacettin (1996). *Kamu Kuruluşları İçin Stratejik Planlama*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Canöz, Turan (2014). *Türkiye’de 2003-2013 Yılları Arasında Uygulanan Eğitim Politikalarının Eğitimde Fırsat Eşitliği Bakımından Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelebi, Müberra (2016). “Eğitimde Rekreasyon Program Uygulamaları (Topluma Hizmet Uygulamalarında Yaşayarak Öğrenme)”. *International Journal of Social Science Research*: 5(1): 33-44.
- Çelebi, Müberra vd. (2012). “Eğitimde ve Gençlik Gelişiminde Rekreasyonun Rolü”, Dokuz Eylül Üniversitesi. *I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*. Nisan 12-15, s: 192-201.
- Çelik, Cemile (2001). *İnsan Kaynakları Yönetiminin Değerlendirilmesi ve Örgütsel Etkinlik İlişkisi*. Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, İsmail İslambay (2002). *Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, Nermin (2016). “Yenilikçilik Konusunda Yapılan Doktora Tezlerinin İçerik Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi”. *Bülent Ecevit Üniversitesi Çaycuma Meslek Yüksekokulu Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi* 2(1): 29-42.
- Çelikten, Mustafa vd. (2005). “Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri”. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 19(2): 207-237.
- Ceyhun, Serdar ve Serarslan, Mustafa Zahit (2000). “Kamuya ait Spor Salonlarının İşletmeciliğindeki Verimlilik”. *Spor Araştırmaları Dergisi*, 4 (3): 16-23.
- Çıtır, Halim (1987). *Yönetim Anlayışı ve Örgütlenmesi*. Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi. TODAİE Kamu Yönetimi Lisans Üstü Uzmanlık Programı. ss: 12.

- Coalter, Fred (2003). "The Social Role of Sport Opportunities and Challenges", *Active Recreation and Social Inclusion* Smith Institute Conference ss: 40-58.
- Cohen, A. Deborah vd. (2010). "Parks and physical activity: Why are some parks used more than others?" *Preventive Medicine*. 50:S9-S12.
- Colton, W.Craig (1987). "Leisure, recreation, tourism: A symbolic interactionism view". *Annals of Tourism Research* 14 (3): 345-360.
- David, Gray ve David, Pelegrino. (1973). "Reflections on the Park and Recreation Movement". Dubuque, Iowa, William C. Brown press 7.
- Demir, Ebru ve Köse, Meliha (2016). "Öğretmenlerin Rol Modelliği Hakkında Görüşleri". Kırgızistan: *İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü Akademik Bakış Dergisi* Sayı:53 ss.39.
- Demirbaş, Murat ve Yağbasan, Rahmi (2005). "Sosyal Öğrenme Teorisine Dayalı Öğretim Etkinliklerinin, Öğrencilerin Bilimsel Tutumlarının Kalıcılığına Olan Etkisinin İncelenmesi". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 18(2), 363-382.
- Demirtaş, Hasan ve Özer, Niyazi (2007). "Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarısı Arasındaki İlişkisi". *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi* 2(1): 14.
- Devecioğlu, Sebahattin (2008). "Spor Kulüplerinde İnovasyon Yönetimi". *Futbol Ekonomisi* ss: 62.
- Devecioğlu, Sebahattin vd. (2011). "Spor Yönetiminde İnovasyon Yaklaşımı". *Verimlilik Dergisi* (1), 97-112.

- Devecioğlu, Sebahattin ve Altıngül, Oğuzhan (2011). “Spor Teknolojilerinde İnovasyon”. 6th International Advanced Technologies Symposium (IATS’11), ss: 46-49.
- Devlet Planlama Teşkilatı (1983). “Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: Özel İhtisas Komisyon Raporu Spor”, Ankara: D.P.T. Yayınları, s.18.
- Dilek, Ahmet Naci (2017). *Antrenör Davranışları İle ilgili Sporcu Algısının Araştırılması: Türkiye ve Bosna-Hersek Örneklerinin Karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Samsun: Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Doğan, Özgür (2018).” Zaman Yönetimi ve Akademik Başarı İlişkisi: Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Bir Uygulama”. *AÇÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 4(1): 149-174.
- Duman, Savaş ve Kuru Emin (2010). “Spor Yapan ve Spor Yapmayan Türk Öğrencilerinin Kişisel Uyum Düzeylerininin Araştırılması ve Karşılaştırılması”. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 4(1): 18-25.
- Duralp, Ender ve Aral, Neriman (2010). “Altı Yaşındaki Çocukların Sosyal Becerilerine Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 39: 160–172.
- Durupınar, Mehmet (2006). *Türk Basketbolunun 100 Yıllı Tarihi*. İstanbul: Efes Pilsen Spor Kulübü s: 8.
- Duyar, Duygu Demirel (2018). “Fayol ve Gulick’ten Günümüze Yönetim Fonksiyonlarının Dönüşümü Üzerine Bir Değerlendirme”. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyasi İdari ve Yerel Araştırmalar Dergisi* 1(2): 75-92.

Eğimli, Ayşe Temel (2009). “Çalışanlarda İş Doyumu: Kamu ve Özel Sektör Çalışanlarının İş Doyumuna Yönelik Bir Araştırma”. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* 23(3): 49.

Encyclopedia Britannica (1990). 15th Edition, p: 11-19.

Erdemli, Atilla (1996). *İnsan, Spor ve Olimpizm Spor Felsefesi Yazıları*. İstanbul: Sarmal Yayınevi. s: 59.

Feldman, S. Robert (1996). “Understanding Psychology”. New York. McGraw-Hill Higher Education Inc, 4th Ed. s: 621.

Ferah, A. (2000). “Serbest Zaman Değerlendirme Sürecinde Gençlik Kampları”. Ankara: Neyir Matbaacılık. 2. Baskı s: 118.

Fişek, Kurthan (1985). “100 Soruda Türkiye Spor Tarihi”. İstanbul: 1.Baskı Gül Matbaası. s: 198.

Foulquie, Paul (1994). “Boş Zaman Pedagoji Sözlüğü”. Çev. C. Karakaya. İstanbul: Sosyal Yayınlar, s: 494.

Gevezoğlu, Gökay (2017). *Velilerin Demografik Özelliklerine Göre Yaz Spor Okulları Hizmet Kalitesi ve Memnuniyetlerinin İncelenmesi: İstanbul Beylikdüzü Spor Kulübü Yaz Spor Okulları Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.

Gökalp, Hasan (2007). *Gençliğin Boş Zamanlarını Değerlendirmesinde Spor Faaliyetlerinin Yeri ve Önemi (Tunceli İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Gökdoğan, Davut (2007): *Kahramanmaraş ilindeki öncelikli spor branşlarının tespiti ile bu branşların seçimine etki eden sebeplerin araştırılması ve kitle sporunun yaygınlaşması açısından değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göral, Mehmet (1999): “Türkiye’de Kitle Sporunun Teşviki Açısından Tesis Politikaları”. *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi* Sayı:2: 257-271.
- Groff, Christopher (1998). “Demarketing in Park and Recreation Management”. *Managing Leisure* 3 (3): 128-135.
- Güçlü, Mehmet (1996). *Üniversite Öğrencilerinin Spora İlgilerine Etki Eden Faktörler*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Günaydın, Mevlüt (2011). *K.T.Ü. Kanuni Yerleşesi (Trabzon)’ndeki Öğrencilerin Spor ve Rekreasyon İhtiyaçlarının Saptanması ve Gelişimine Yönelik Yaklaşımların İrdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Gündoğdu, Ferhat ve Sunay, Hakan (2012). “İnovasyon ve Türk Spor Yönetiminde İnovasyon Uygulamaları”. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 10(2): 61-66.
- Güneş, Burak (2017). *Basketbol Ünitesinde Taktik Oyun Yaklaşımının Lise Öğrencilerinin Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Erişi Düzeylerine Etkisi*. Doktora Tezi Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Güngör, Mehtap (2009). *Hentbol Kulüplerindeki Sporcu, Antrenör ve Yöneticilerin İletişimsel Yapı ile Takım Başarısı Arasındaki İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Gunn, A. Clare (1990). "The New Recreation-Tourism Alliance". *Journal of Park and Recreation Administration* 8 (1): 1-8.
- Gürer, Burak (2012). *Doğa Sporlarında ve Arama Kurtarmada Liderlik Becerilerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürkan, H. Hakan ve Müniroğlu, Sürhat (2001). "Türkiye Profesyonel Futbol Liglerinde Mücadele Eden Takımların Altyapı Antrenörlerinin Yetenek Seçim Kriterleriyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi". *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 1 : 23-40.
- Güven, Güvenç (2006). *Kütahya'daki Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Oyun ve Spor Programlarının İncelenip Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Hacıoğlu, Necdet vd. (2003). "Boş Zaman & Rekreasyon Yönetimi: Örnek Animasyon Uygulamaları". Ankara: Detay Yayıncılık,s: 208.
- Hacıoğlu, Necdet vd. (2009). "Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi". Ankara: Detay Yayıncılık, No: 060, 2.Baskı, s: 212.
- Hazar, Atilla (2009). "Rekreasyon ve Animasyon". Ankara: Detay Yayıncılık, No: 09, 3.baskı, s: 194.
- Hekim, Mesut (2016). "Çocuklarda Beden Eğitimi, Spor Ve Oyun Etkinliklerine Katılımın Kemik Gelişimi Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi". *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 5(2), 66–71.
- Helvacı, M. Akif (2002). "Performans Yönetimi Sürecinde Performans Değerlendirmenin Önemi". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 35(1-2): 156.

- İnal, Ali Niyazi (1997). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş*. Atlas Kitabevi.
- İplıkçı, Handan Güler (2015). “Reklamlarda Tüketiciyi İkna Etmek İçin Kullanılan Stratejiler ve Reklam Örnekleri”. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Sosyal Beşeri Bilimleri Dergisi* 7(1): 66-75.
- Irak, Çağrı (2009). *Spor Sponsorluğu Yapan Firmaların Tercih Sebepleri Üzerine Nitel Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kale, Rasim ve Erşen, Engin (2003). “Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş”. Trabzon: Nobel Yayın 2. Basım, s: 269.
- Kaplan, Ömer (2018). *Antrenör Yetiştirme Kurslarına Katılan Kursiyerlerin Katılım Amaçlarının Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Karadağ, Duygu (2013). *Yüzme Antrenörlerinin Bir Liderlik Özelliği Olan İletişim Becerilerinin Yüzücülerin Motivasyonları Üzerindeki Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Karaküçük Suat (2005). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi Beşinci Baskı s: 413.
- Karaküçük, Suat (1992). “Sporun Rekreatif Fonksiyonları”. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 8(1): 151-160.
- Karaküçük, Suat (1995). *Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Gazi Yayınevi Beşinci Baskı.
- Karaküçük, Suat (1997). *Rekreasyon – Boş Zamanları Değerlendirme Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma*. Ankara: 2.Baskı Seren Ofset s: 373.

Karaküçük, Suat (1999). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: 1. Baskı
Gazi Kitabevi s: 423.

Karaküçük, Suat (2005). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Gazi
Kitabevi Beşinci Baskı, s: 413.

Karaküçük, Suat ve Gürbüz, Bülent (2007). *Rekreasyon ve Kent(li)leşme*. Ankara: Gazi
Kitabevi, s: 194.

Karataş, Özgür vd. (2011). “Malatya’da Sporun Yaygınlaştırılması Açısından Spor
Tesislerinin Yeterlilik Düzeyinin İncelenmesi”. *Hacettepe Üniversitesi Spor
Bilimleri Dergisi*, ss: 154-163.

Kayıkcı, Merve (2013). *İlkokullarda Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf İçinde Karşılaştıkları
İstenmeyen Davranışlar ve Bu Davranışlarla Baş Etme Yolları (Ödül Ceza
Yöntemi)*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal
Bilimler Üniversitesi.

Keten, Mustafa (1974). *Türkiye’de Spor*. Ankara: Ayyıldız Matbası, s: 172.

Ko, Yong Jae ve Pastore, L. Donna (2004). “Current Issues And Conceptualizations of
Service Quality in the Recreation Sport Industry”. *Sport Marketing Quarterly*
13: 158-166.

Koçan, Nurhan (2007). “Geleneksel Sporlarımızdan Ciritin Rekreasyon Amacı ile
Günümüze Uyarlanması”. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi* (2)1: 31-
39.

Koçer, Hasan Ali (1980). *Eğitim Tarihi (İlk Çağ)*. Ankara: A.Ü. Yayını, s: 18-22.

Köktaş, Kılbaş Şükran (2004). *Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme*. Ankara:
Geliştirilmiş 3. Baskı, Nobel yayınevi, s: 180.

- Konter, Erkut (2009). “Futbol Antrenörlerinin Maç Deneyim Sayılarına Göre Liderlik Gücü Algıları”. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 1:17-24.
- Köse, Meliha ve Demir, Ebru (2014). “Öğretmenlerin Rol Modelliği Hakkında Öğrenci Görüşleri”. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 4 (1): 08-18.
- Küçük, Veysel ve Koç, Harun (2003). “Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi”. *Dumlupınar Üniversitesi BESYO Sosyal Bilimler Dergisi* Sayı: 9 s: 211.
- Küçüksüleymanoğlu, Rüyam (2008). “Stratejik Planlama Süreci”. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 16 (2): 403-412.
- Kuru, Emin (2000). *Sporda Psikoloji*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, s: 241.
- Lundberg, Donald E. (1980). “The Tourist Business” Boston: CBI Publishing Inc. 4 th Edition.
- McKercher, Bob (1996). “Differences Between Tourism and Recreation in Parks”. *Annals of Tourism Research* 23 (3): 563-575.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). “Okul Öncesi Eğitimi Programı”. MEB. ss: 49.
- Müftüler, Mine (2008). *Muğla Üniversitesi’nde Okuyan Öğrencilerin Çoklu Zekâ Alanlarına Göre Rekreasyon Tercihlerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Murat, Güven ve Bağrıaçık, İsmail (2011). “Kamuda 360 Derece Performans Değerlendirme Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Örneği”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi* 16(1): 1-24.

- Naktiyok, Atılhan (2007). “Yenilik Yönelimi ve Örgütsel Faktörler”. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* Cilt: 21(2): 211-219.
- Nalbant, Özgür (2013). *Basketbol Farklı Bakış Açılıyla Bilinen Bilinmeyen Yönleriyle*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık 1.Baskı ss: 1,2,3,5.
- Okay, Aydemir (2005). *Sponsorluğun Temelleri*. İstanbul: Der Yayınları ss: 82.
- Ökmen, Ahmet Şadan (2003). *Okullarda Beden Eğitimi ve Sporun Öğrencilerin Toplumsallaşmasındaki Rolü*. Doktora Tezi. Erzurum: Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Onur, Bekir (2005). *Türkiye’de Çocukluğun Tarihi*. Ankara: İmge Kitapevi ss: 35
- Orhan, Rüstem (2019). “Çocuk Gelişiminde Fiziksel Aktivite ve Sporun Önemi”. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)* 9(1): 157-176.
- Ozankaya, Özer (1995). *Toplumbilimleri Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Cem Yayınevi 4.basım ss: 220.
- Özdemir, Bülent (1999). *Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlamanın Türk Kamu Yönetiminde Uygulanabilirliği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdiñç, Özlem (2005). “Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinin Sporun ve Spora Katılımın Sosyalleşmeyle İlişkisi Üzerine Görüşleri”, *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2): 83.
- Özen, Gülay vd. (2012). “Türk Spor Yönetimindeki Mevcut Sorunlara İlişkin, Akademisyenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi”. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2012, 10(4): 107-116.

- Park, Se Hyuk ve Kim, Yong Man (2000): "Conceptualizing and Measuring the Attitudinal Loyalty Construct in Recreational Sport Contexts". *Journal of Sport Management* 14(3): 197-207.
- Paşa, Bozkurt (2013). "Denetim Kavramı ve Denetim Anlayışındaki Gelişmeler". *Kamu İç Denetçileri Derneği* ss: 57.
- Rajagopal (2006). "Leisure Shopping Behavior and Recreational Retailing: A Symbiotic Analysis of Marketplace Strategy and Consumer Response". *Journal of Hospitality and Leisure Marketing* 15 (2): 5-31.
- Ramazanoğlu, Fikret vd. (2004). "Sportif Açıdan Rekreasyon Etkinliklerinin Değerlendirilmesi". *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları* ss: 176-177.
- Ramazanoğlu, Fikret vd. (2005). "Sporun Toplumsal Boyutlarının Değerlendirilmesi". *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları* ss: 155.
- Saçcan, Mustafa (1986). *Rekreasyon ve Turizm*. İzmir: Cumhuriyet Basımevi, ss: 280.
- Şahan, Hasan (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü*. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahan, Hasan vd. (2008). "Spor-Medya İlişkilerinde İletişim Teknolojilerinin Rolü". *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2(2): 1-9.
- Şahin, Mustafa (2007). *Karaman İlindeki Öncelikli Spor Branşlarının Tespiti ile Bu Branşların Seçimine Etki Eden Sebeplerin Araştırılması ve Kitle Sporunun Yaygınlaşması Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Şahin, Semra (2016); “0-6Yaş Arası Çocukların Temel Gelişimsel Özellikleri: Fiziksel Ve Sosyal-Duygusal Gelişim”. Ed. İbrahim H. Diken. *Erken Çocukluk Eğitimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık. 4. Baskı 170-208.
- Saka, Tolga vd. (2008). “Genç Eerkeklerde Spor Okulu Eğitim Programlarının Bazı Antropometrik ve Fonksiyonel Testler Üzerine Etkisi”. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1): 1–8.
- Salar, Burcu vd. (2012). “15-18 Yaş Grubu Takım ve Ferdi Spor Yapan Bireylerin Duygusal Durumlarının Karşılaştırılması”. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 0(6): 123–135.
- Sanal, Recep (2002). *Türkiye’de Yönetmelik Denetim ve Devlet Denetleme Kurulu*. No: 314 TODAİE Yayınları, ss: 4.
- Sarı, İhsan (2013). *Güreşçilerin Motivasyonu ve Özyeterlikleri ile Antrenörlerin Liderlik Davranışlarının İlişkisinin İncelenmesi*. Doktora Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Savucu, Yüksel vd. (2004). “Altyapıdaki Küçük, Yıldız ve Genç Basketbolcuların Bazı Fiziksel Uygunluk Parametrelerinin İncelenmesi”. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 18(4): 205-209.
- Şenduran, Fatih (2008). “Sporcu Olan Ve Sporcu Olmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Uyum Becerileri”. Karabük: *10. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* ss. 189–191.
- Serarslan, Mustafa Zahit (1990). *Sporun Topluma Yaygınlaştırılmasında Pazarlama*. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sevim, Yaşar (2010); *Basketbol Teknik Taktik Antrenman*. (7. Basım). Ankara: Fil Yayınevi, 1, 2, 3, 4, 12-88.

- Şimşek, Abdullah ve Devecioğlu, Sebahattin (2018). “Spor Endüstrisinde Yeni Teknolojilerin Görünümü”. *Uluslararası Beden Eğitimi Spor Rekreasyon Ve Dans Dergisi* 1(1): 20-36.
- Şimşek, Sedat ve Uğur, İmran (2003). “Star Stratejisi ve Uygulamaları”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10: 49-358.
- Suiçmez, Halit (2000). *Türkiye ve İngiltere’deki Sportif Rekreasyon Yöneticilerinin Karakteristik Özellikleri*. Doktora Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sunay, Hakan ve Balcı, Velittin (2003). “Bazı Türk Televizyonlarının Yayınladığı Relamlarda Spor İmajının Kullanımı”. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* I(2) 107-110.
- Tanrıverdi, Hasan (2012). “Spor Ahlakı ve Şiddet”. *The Journal of Academic Social Science Studies* 5 (8): 1072-1093.
- Taşçı, Burcu Gülay (2010). *Sokağın Günümüz Koşullarında Çocuk Oyun Alanı Olarak Ele Alınması ve Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Tengilimoğlu, Dilaver ve Öztürk, Yüksel (2008). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık s.197-205.
- Tepeli, Kezban (2012). “Motor (Hareket) Gelişimi”. *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim*. Ed. M. Engin Deniz. Ankara: Maya Akademi 4. Baskı ss. 91–124.
- Tezcan, Mahmut (1977). *Boş Zamanlar Sosyolojisi*. Ankara: Doğan Matbaa, s: 223.
- Tezcan, Mahmut (1982). *Sosyolojik Açından Boş Zamanların Değerlendirilmesi*. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları s: 187.

- Tosun-Tunç, Gülsen ve Sevilmiş, Ali (2019). “*Sporda İnovasyon: Bir Derleme Çalışması*”. *Türk Spor Bilimleri Dergisi* 2(1): 39-46.
- Tümer, Savaş (1975). “Rekreasyon: İlgili Kavramlar, Sınıflamalar”. *Peyzaj Mimarlığı*. İstanbul: Yıl 6 Sayı:2: 16- 21.
- Tunçalp, Özgür (2011). *Seçilmiş Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Aktivitelerinin Rolü ve Önemi*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Türegün, Emre (2013). *Sportif Organizasyonlar Sponsorluğu (Beko Basketbol Ligi Örneği)*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Türk Dil Kurumu (2019). “Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük – Deneyim”. (<http://sozluk.gov.tr> 12 Haziran 2019’da erişildi).
- Türkiye Basketbol Federasyonu (2012). *Türkiye Basketbol Federasyonu 6. Olağan Genel Kurulu 2010 – 2012 Dönemi Faaliyet Raporu*. İstanbul: TBF Yayınları. s: 44-51 ve s:90-95.
- Türkiye Basketbol Federasyonu (2014). *Türkiye Basketbol Federasyonu Alt Yapı Faaliyetleri 2014 Kitabı*. İstanbul: TBF Yayınları s: 8.
- Türkiye Basketbol Federasyonu (2014). *Türkiye Basketbol Federasyonu Olağan Mali Genel Kurulu 2012 – 2014 Dönemi Faaliyet Raporu*. İstanbul: TBF Yayınları s: 46-59 ve s:84-89.
- Türkiye Basketbol Federasyonu (2015). *Türkiye Basketbol Federasyonu Olağanüstü Genel Kurulu 2015 Faaliyet Raporu*. İstanbul: TBF Yayınları s: 34-43 ve s: 62-63.

- Türkiye Basketbol Federasyonu (2016). *Türkiye Basketbol Federasyonu Olağüstü Genel Kurulu 2016 Faaliyet Raporu*. İstanbul: TBF Yayınları s: 44-53 ve s: 80-81.
- Türkiye Basketbol Federasyonu (2018). “Ülkemizde Basketbol”, (<http://www.tbf.org.tr/tbf/tarihce/ulkemizde-basketbol>, 24.10.2018’de erişildi).
- Türkiye Basketbol Federasyonu (2018). *2018/2019 Sezonu Altyapı Faaliyetlerine İlişkin Değişen Talimat Maddeleri* s.1-3.
- Türkiye Basketbol Federasyonu (2018). *Basketbol Oyun Kuralları Kitabı*.
- Türkiye Basketbol Federasyonu (2018). *Türkiye Basketbol Federasyonu 2016 – 2018 Faaliyet Raporu*. İstanbul: TBF Yayınları s: 98-118.
- Uçan, Yılmaz (2007). *Spor-Fitness Merkezlerinin Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçeğinin Geliştirilmesi*. Doktora Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üzüm, Burcu ve Uçkun, Seher (2018). “Performans Değerlendirme Yöntemleri Üzerine Nitel Bir Araştırma: Kocaeli İli Örneği”. *Kocaeli Meslek Yüksekokulu İşletme Araştırmaları Dergisi* s.254-275, ISSN: 1309-0712.
- Wakefield, Kirk L. ve Baker, Julie (1998). “Excitement at the Mall: Determinants and Effects on Shopping Response”. *Journal of Retailing* 74 (4): 515-539.
- Williams, Stephen (1995). *Outdoor Recreation and The Urban Environment*. London: Routledge Publishing, s: 235.
- Yalçınkaya, Münevver vd. (1993). “Üniversite Öğrencilerinin Spora İlişkin Görüşleri ve Beklentileri”. *Spor Bilimleri Dergisi* 4(2):13.

- Yaman, Onur (2018). *Ortaokul Beden Eğitimi Dersi Fiziksel Gelişim Performanslarının Okul Spor Takımlarında Yer Alabilme Durumlarıyla Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yavaş, Özdemir (2005). *Sporun Ekonomi İçindeki Yeri ve Spor Pazarlama: Üç Büyük Spor Kulübünde Uygulamalı Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yenel, Fatih ve Güngörmüş, Hamdi Alper (2006). “Türkiye’deki İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması ile Sportif Gelişmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi”. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 4(2): 61-72.
- Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 1. Baskı s: 23.
- Yıldırım, Deniz vd. (2006). “Üniversite Öğrencilerinin Spora Bakış Açıları ve Spor Yapma Durumu”. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları* s: 49-53.
- Yıldız, Yasin (2015). *Spor ve Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme ve Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldız, Yavuz vd. (2007). “Tv Reklamlarında Spor İmajının Kullanılması ve Tüketici Davranışları Üzerine Etkisi”. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi* ISSN: 1306-4371 2(1): 8.
- Yılmaz, Mehmet Ozan ve Bozkurt, Sinan (2017). “Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinin İlkokul Öğrencilerinin Motorik Özelliklerinin Gelişimine Etkisi”. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 2(2): 43–50.

Yılmaz, Tuna ve Demir, Hayri (2008). “Orta Öğretim Kurumlarında Spor Alanı Uygulaması (Eskisehir- Sivas Örneği)”. *Sivas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi* (10(3): 28–35.

Yılmaz, Zafer (2002). *Kütahya İli Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Serbest Zaman Faaliyetlerinin Dağılımı ve Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ziyagil, Mehmet Akif ve Eliöz, Murat (2006). *Basketbol Antrenman Bilgisi, Kenar Yönetimi, Teknik, Taktik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları 11, 12, 30-100.

EKLER

Ek 1: Etik Kurul Raporu

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

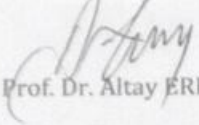
Mustafa ORHAN
 Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
 Sosyal Bilimleri Enstitüsü
 Spor Yöneticiliği ABD

Sayın **Mustafa ORHAN**,

"Rekreasyon Yönetiminde Sürdürülebilirlik: 12 Dev Adam Basketbol Okullarına Yönelik Bir Durum Çalışması" İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna yapmış olduğunuz başvuru (Protokol NO. 2019/44) kurulumuzun 26.02.2019 tarihli ve 2019/02 toplantısında değerlendirilerek etik olarak uygun bulunmuştur. Bilgilerinize sunarız.

 Prof. Dr. Hamit COŞKUN (Başkan)

 Prof. Dr. Mehmet ERYİĞİT (Üye)

 Prof. Dr. Altay EREN (Üye)

 Doç. Dr. H. Birol YALÇIN (Üye)

 Doç. Dr. Seval ALKOY (Üye)

 Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU (Üye)

 Av. Zuhar Demirci (Üye)

Ek 2: Görüşme/Ses Kayıt Cihazı İzin Belgesi

BİLİMSEL ARAŞTIRMA SÖZLEŞMESİ
(Görüşme/Ses Kayıt Cihazı İzin Belgesi)
TUTANAK

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Araştırmacı **Mustafa ORHAN**'ın; Dr.Öğr.Üyesi **Müberra Çelebi'nin** danışmanlığında ve Bilimsel Yüksek Lisans Tez Araştırması Kapsamında yapılan ve geliştirilen “*Rekreasyon Yönetiminde Sürdürülebilirlik: 12 Dev Adam Basketbol Okullarına Yönelik Bir Durum Çalışması*” başlığı altında; nitel araştırma teknikleri ile elde edilen Tez çalışmasının verilerinin **Kullanımına Dair Sözleşme**

Aşağıdaki sözleşme Araştırmacı Mustafa ORHAN ile Sayın katılımcı ..... ile arasında ...../...../..... tarihinde imzalanmıştır.

“*Rekreasyon Yönetiminde Sürdürülebilirlik: 12 Dev Adam Basketbol Okullarına Yönelik Bir Durum Çalışması*” konulu bilimsel çalışma kapsamında ...../...../..... tarihinde Araştırmacı **Mustafa ORHAN** ile yaptığımız gönüllü çalışmanın, görüşmenin, görüntü, ve ses kaydının, bant çözümünün bilimsel çalışma amaçlı korunmasına, yayın, belgesel vb. projelerde değerlendirilmesine, araştırmacı kullanımına açılmasına izin veriyorum.

İmza

İmza

Sayın ..... (İzin Sahibi) Mustafa ORHAN(Araştırmacı)

Ek 3: Yüksek Lisans Görüşme Soruları

T.C
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans TEZ Görüşme SÜRECİ
(Bilgilendirme Açıklamaları ve Görüşme Soruları)

TEZ Adı: *REKREASYON YÖNETİMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: 12 DEV ADAM BASKETBOL OKULLARINA YÖNELİK BİR DURUM ÇALIŞMASI*

Tez Araştırmacısı: Mustafa Orhan

Tez Danışmanı: Dr.Öğr. Üyesi Müberra Çelebi

Bilgilendirme Açıklamaları

I.Bölüm: Teşekkür, Tanışma ve Tez amacının açıklanması:

Nasılsınız, bugün bize vakit ayırdığınız ve bu bilimsel amaçlı görüşmeyi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Görüşme süremiz en fazla 1 saat 45 dakika sürecektir. Sizin onayınız ile isterseniz süre uzatılabilecektir.

Ben Mustafa Orhan ve Danışmanım Dr.Müberra Çelebi ile yapacağımız bilimsel Tez çalışmamızın başlığı ve konusu: ***Rekreasyon Yönetiminde Sürdürülebilirlik: 12 Dev Adam Basketbol Okullarına Yönelik Bir Durum Çalışması...***dır. *Bu araştırmada amacımız: Türkiye Basketbol Federasyonu alt yapı faaliyetlerinde proje kapsamında yer alan ve 2002-2018 yılları arasında uygulanan “12 Dev Adam Basketbol Okulları (12 DABO)” eğitim programının, durum (örnek olay) çalışması ile analizinin yapılarak,*

örnek bir program olan bu projenin, yönetsel boyutlarının ortaya çıkarılması ve rekreasyon program yönetimi kapsamında sürdürülebilirliğinin irdelenmesidir.

Bugün bize görüşmede vereceğiniz bilgiler, tez çalışmamız için çok değerli olacaktır ve sadece bilimsel amaçlı ve etik kurallar ve kodlar dahilinde yüksek lisans tez çalışmasında ve onunla ilgili bilimsel çalışmalarda (makale, sunum, tez kitapçığı vb. şeklinde) kullanılacaktır.

II.Bölüm: Tez görüşme kayıt bilgisinin açıklanması:

Görüşme süresince, izin verirsiniz söylediklerinizi kısa notlar şeklinde kağıt ve kalemle almak isterim, ayrıca sizin görüşme sürecinizin akıcılığını bozmamak veya etkilememek adına, ses kayıt cihazı ile ses kaydınız için izin verirsiniz, görüşme süresince not almada, bize kolaylık sağlayacaktır.

İsterseniz, isminiz ve istediğiniz herhangi bir konu veya bilgi, tezin sunumunda gizlenecektir. Sadece izin verdiğiniz veriler kullanılacaktır.

Görüşme için gönüllü iseniz; bilimsel etik kurallarına göre davranacağımızı teyit etmek ve verilerin izniniz doğrultusunda sizin bilginiz dahilinde olduğunu göstermek adına görüşme ve ses kayıt cihazı izin formunu (tutanağı) doldurup imzalayabilir miyiz?

İlginize Teşekkür ederiz. Saygılar...

GÖRÜŞME SORULARI

Görüşme Tarihi: .....

Görüşülen Kişi: .....

Görüşme Yapılan Yer: .....

Görüşme Süresi: .....

KATILIMCI BİLGİLERİ	NOTLAR
<p>1. Katılımcının Yaşı?</p> <p>2. Katılımcının Cinsiyeti?</p> <p>3. Mezun Olduğu Alan?</p> <p>4. Basketbolun içersinde ne kadar süre çalıştınız?</p> <p>BASKETBOL KARIYERİ</p> <p>5. Şu an mevcut göreviniz nedir? Bilgi verir misiniz?</p> <p>PROJEDEKİ GÖREV ve Rolü</p> <p>6. Proje kapsamında ne kadar süre ay/yıl çalıştınız?</p> <p>7. Projede hangi görevi yerine getirdiniz?</p> <p>8. Bu proje içerisinde bulunmanızı gerektiren uzmanlık alanınız nedir?</p> <p>9. Bu proje kapsamında kimlerle iş birliği halinde çalıştınız?</p>	
PROJENİN TANIMI	
<p>10. Bize kısaca projeyi tanıtır mısınız? -Projenin içeriğini kısaca anlatır mısınız? Nasıl bir süreç veya döngü olduğunu açıklar mısınız?</p> <p style="text-align: center;">PROJENİN AMACI</p> <p>11. Size göre projenin amacı neydi? Kısaca tanımlar mısınız? -Kim için? Neden? Nerede? Ne zaman? Kiminle yapıldı?</p> <p>12. Proje size göre nasıl bir sonuca ulaştı? (başarılı-başarısız)</p> <p>a. Proje amacına ulaştı ise; amaç ve hedefler uygulamada size göre nasıl gerçekleştirildi?</p> <p>b. Proje amacına ulaşmadı ise; amaç ve hedefler uygulamada size göre neden gerçekleştirilemedi?</p> <p>c. Bir daha aynı projede görev almak ister misiniz? <i>Evet veya hayır ise Neden?</i></p>	
ÇOCUKLAR-ANTRENÖRLER-YÖNETİCİLER	
<p>13. Sporcular: Katılımcı çocukları nasıl seçiyorsunuz? Kısaca süreci anlatır mısınız?</p> <p>14. Çalışanlar: Proje kapsamında çalışanları: antrenörleri-koçları-lider veya gönüllüleri vb. kişileri hangi kriterlere göre nasıl belirliyorsunuz? <i>Bir çok antrenör bu projede neden ve nasıl çalışıyor?</i></p>	

PROJENİN YAPISI	
<p>15. Proje size göre nasıl bir yapıya sahiptir?</p> <p>a. <i>Büyüklüğü:</i></p> <p>b. <i>Uygulama Alanları: (Taramalar/Sporcu seçimleri, Turnuvalar, Etkinlikler vb.)</i></p> <p>c. <i>Uygulanabilirliği:</i></p> <p>d. <i>Kontrol Alanı:</i></p> <p>e. <i>Kadrosu:</i></p> <p>f. <i>Görev dağılımı/Roller/Görevler/Yetkilerin dağılımı:</i></p> <p>Antrenman Yapısı:</p> <p>16. Proje kapsamında hafta da 2 gün 90 dakikalık çalışmalar ile istenilen noktaya nasıl gelinebilir? Bilgi verir misiniz?</p> <p>17. Proje kapsamında antrenman saatlerini belirleme konusunda neleri göz önünde bulunduruyorsunuz? Neden?</p> <p>EĞİTİM</p> <p>18. Proje kapsamında çalışan antrenörlerinize ne sıklıkla ne gibi eğitimler veriyorsunuz? <i>Eğitime katılım zorunluluğu için nasıl bir uygulama var?</i></p> <p>19. Proje kapsamında başarılı olan oyuncu ya da takımların yurt dışı eğitimleri almaları için nasıl çalışmalar yapılabilir?</p> <p>İKLİM:</p> <p>TESİS-ALAN-OKUL-SALON vb...</p> <p>20. Size göre projenin yapıldığı tesis/alanlar nasıldı? Kısaca anlatır mısınız? <i>Projenin başarısını etkiler mi? Nasıl?</i></p> <p>21. Size göre projede çalışmak nasıldı? <i>Duyularınız nelerdir?</i></p> <p>22. Size göre projeye katılan sporcular nasıl davranışlar sergiliyor veya duygularını sözle ifade ediyordu? <i>Kısaca eğitim ortamını tanımlarmısınız?</i></p>	
SORUNLAR veya Aksaklıklar	
<p>23. Proje süresince yaşadığınız sorunlar nelerdir? Kısaca açıklarmısınız?</p> <p>24. Proje içerisinde yer aldığınız yönetsel süreç içerisinde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?</p> <p>a. <i>-Planlama ile ilgili;</i></p> <p>b. <i>-Organizasyon ile ilgili;</i></p> <p>c. <i>-Çalışanlar ve sporcular ile ilgili;</i></p> <p>d. <i>-Uygulama ile ilgili;</i></p> <p>e. <i>-Koordinasyon ile ilgili;</i></p> <p>f. <i>-Bütçe ile ilgili</i></p> <p>g. <i>-Değerlendirme/kontrol-Raporlama ile ilgili;</i></p> <p>h. <i>-Diğer.....</i></p>	
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	
<p>GİRİŞ Sorusu:</p> <p>A. Bu proje sizce nasıl bir şekilde devam ediyor? Açıklar mısınız;</p> <p>B. Bu projenin sonuçları sizce nelerdir? Açıklar mısınız;</p>	

a. Proje kapsamında çocukların okulları ile basketbolu bir arada sürdürebilmeleri için neler yapılabilir?	
b. Projeye dahil olan çocukların akademik eğitimlerinin takibi sizce projeye ne gibi artılar katar?	
c. Proje kapsamında okulların denetimini ne sıklık, ne içeriklerle yapıyor ve eksiklik ile karşılaşılması halinde ne gibi unsurları devreye sokuyorsunuz? d. Velilerin/sporcu ailelerinin projeye çocuklarını yönlendirmeleri için ne gibi çalışmalar yapıyor? Nelerdir? e. Çocukları nerelere yönlendiriyorsunuz? f. Proje kapsamında basketbola katılım adına fırsat eşitliği yakalayabilmek için ekonomik düzeyi yeterli olmayan çocuklar için ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?	
<i>SONUÇ OLARAK SİZE GÖRE;</i>	
a. Projenin olumlu kazanımları size göre nelerdir? b. Projenin başarılı olmasını etkileyen faktörler size göre nelerdir? c. Gelecekte bu projenin sürekliliği için neler yapılabilir? Önerileriniz nelerdir?	

Görüşme Yapılan Kişi: .....

NOTLAR: (Özel durumlar, çalışmanın sonuçlarının paylaşılması için iletişim bilgilerinin istenmesi vb..)

Ek 4: 12 Dev Adam Basketbol Okulu Fotoğrafları**Kaynak: Mustafa ORHAN****Kaynak: Mustafa ORHAN**